

A munka a Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium szakmai irányításával az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság megbízásából készült a

"Megvalósítási terv a Tisza-völgyi árapasztó rendszer (ártér-reaktiválás szabályozott vízkivezetéssel) I. ütemére valamint a kapcsolódó kistérségekben az életfeltételeket javító földhasználati és fejlesztési program" tender keretében

A TISZA-MENTE INTEGRÁLT TERÜLTFEJLESZTÉSI, VIDÉKFEJLESZTÉSI ÉS KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI PROGRAMJA

**VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság
1016 Budapest, Gellérthegy u. 30-32.**

**MTA RKK ATI
5000 Szolnok, Kossuth u. 12/a.**

**VIZITERV Consult Kft.
1149 Budapest, Kövér Lajos u. 13.**

Budapest, 2005. január

VÁTI MAGYAR REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ÉS URBANISZTIKAI KÖZHASZNÚ TÁRSASÁG
TERVEZÉSI IGAZGATÓSÁG — TERÜLETRENDEZÉSI IRODA
H-1016 BUDAPEST, GELLÉRTHEGY UTCA 30-32
TELEFON: (36 1) 224 – 3100 ~ FAX: (36 1) 224 - 3105 Pf.: 20 153
E-mail: vati@vati.hu

A TISZA-MENTE INTEGRÁLT TERÜLETFEJLESZTÉSI, VIDÉKFEJLESZTÉSI ÉS KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI PROGRAMJA

*A munka az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság
szerződése keretében a
Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal szakmai irányításával készült*

MTRFH témafelelőse: Csóka Judit

Témafelelős: Lányiné Fogarasi Kornélia
Szoboszlai Zsolt

Szakértők:

VÁTI Kht. Szakértői

Dálnokiné Devecseri Anikó
Czene Zsolt
Ginter Gábor
Göncz Annamária
Gruber Sarolta
Jávor Károly
Páhy Anna
Sain Mátyás
Sárdi Anna
Vaszócsik Vilja
Wachter Balázs

MTA RKK ATI szakértői

Duray Balázs
Jász Krisztina
Kanalas Imre
Kugler József
Nagy Imre
Szarvák Tibor
T. Hargitai Judit

További szakértők

Kajner Péter
Ungvári Gábor
Halász Tibor

Minőségügyi megbízott
Irodavezető
Tervezési igazgató
Vezérigazgató

Huszár Mária
Göncz Annamária
Molnár Attila
Csanádi Ágnes

Ez a dokumentáció a VÁTI Kht. szellemi terméke. A hozzá kötődő – szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI
törvényben meghatározott – vagyoni jogok a VÁTI Kht.-t illetik.

Budapest, 2004. október

Bevezetés

A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló programról szóló 1107/2003. (XI. 5.) sz. kormányhatározat 2. pontja alapján készült.

A Tisza völgy árvízi biztonságának növelését célzó Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (VTT) a Kormány kiemelt feladatai között szerepel. A Kormány szándéka szerint a VTT a Tisza-térség komplex terület- és vidékfejlesztési programja is. A Kormány a feladatok megfogalmazásával egyértelművé tette, hogy az árvízvédelmi funkció teljesítésén túl kiemelt kérdésként kívánja kezelni a területen élő népesség életkörülményeinek javítását, a terület népességmegtartó képességének növelését, és a gazdálkodás feltételeinek biztosítását a VTT-hez kapcsolódó támogatási rendszerek kialakításával.

A térségi fejlődés szempontjából meghatározó körülmény a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program közérdekűségéről és megvalósításáról szóló 2004. évi LXVII. törvény.

A Tisza problematika integrált kezelésére azért van szükség, mert a térség legégetőbb biztonsági és megélhetési, leszakadási problémáinak gyökerei közösek, alapvetően a víz- és földhasználathoz kötődnek. A tünetek: árvíz-, belvíz- és aszálykárok, éghajlatváltozás, elsivatagosodás, negatív vízháztartás, stratégiai vízkészletek mennyiségi és minőségi veszélyeztetettsége, illetve ezekkel összefüggésben talajminőség, termékenység, a föld- és vízhasználat határfoka. E problémák – veszélyeztető, figyelmen kívül nem hagyható mértékük és összefüggő jellegük miatt – az egész ártér jövője, fejlődése, illetve leszakadása szempontjából meghatározóak. A lakosság biztonsága, megélhetése, életminősége és az ártér működőképessége a tét. A közös gyökerek következtében megoldás csak integrált lehet, az érintettek részvételével, összehangolt kormányzati, térségi és interdiszciplináris munkával kialakítva, a természeti és társadalmi, gazdasági együttműködésben megtalált rendezőelv alapján.

A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási koncepciója és programja megfelel a területfejlesztési és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet előírásainak. A megalapozó vizsgálatok szintén a tartalmi követelményeknek megfelelően készültek. Az operatív program szerkezetében és tartalmi elemeiben követi az Európai Unió Strukturális Alapok felhasználására vonatkozó előírásait, ebben az értelemben megfelel az 1260/1999. sz. EK rendeletben előírtaknak, valamint figyelembe veszi a Strukturális Alapok tervezésére és programozási dokumentumaira vonatkozó kézikönyv, és az Európai Bizottság 3. számú módszertani munkafüzete ajánlásait is.

A koncepció alapelveit a Kormány a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló programról szóló 1107/2003. (XI. 5.) sz. kormányhatározat 1. számú mellékletében írta elő.

Az elkészült koncepciót a VTT Tárcaközi Bizottsága véleményezte és elfogadta. A programkészítés során a koncepcióval elfogadott célpiramison kismértékben, egyes prioritásokon belül változtattunk, a logikai kapcsolatok áttekinthetősége, illetve az átfedések kiszűrése érdekében.

A program tervezési területe a teljes Tiszai ártér minden településére kiterjed. (A térképi lehatárolást, illetve az érintett régiók, megyék, statisztikai kistérségek és települések felsorolását az 2. számú melléklet mutatja.) A 445 település lakosainak száma 1 millió 754 ezer fő (az ország népességének 17%-a), területe az ország egynegyede, 2.272,5 ezer hektár, 4 régiót, 9 megyét, 51 statisztikai kistérséget érintően.

Az egész ártérre vonatkozó – integrált program teljes egészében tartalmazza a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program I. ütemének feladatait, azaz a Kormány által 2003. novemberben deklarált 130 milliárdos komplex, árvízvédelmi és (az árvízvédelmi beavatkozásokat befogadó településkörre vonatkozóan) infrastrukturális és tájgazdálkodási feladatokat tartalmazó VTT programot.

A fejlesztési programozás egész ártérre kiterjesztését az integrált megoldást sürgető tünetek és megoldás indokolják. Ezek nem korlátozódnak a VTT I. ütemében kiválasztott árvíz tározó területekre, hanem szükségessé teszik az ártér (illetve későbbiekben a vízgyűjtő) egységében való kezelését és együttműködését.

Az intézkedések időtávja kilenc év, azaz a program 2005-2006, illetve 2007-2013 évekre terjed ki. A forrásigény meghatározás igazodik az Európai Unió tervezési ciklusaihoz. A forrástérkép 2005-2006 évekre a jelenleg elérhető pályázati forrásokon alapul, illetve meghatározza a saját forrást és a költségvetési kiegészítési igényt. (A támogatható tevékenységenkénti összefoglaló táblázatok a program végén, az 1. számú mellékletben található.) A 2007-13 tervciklusra csak forrásigényt határoztunk meg, hiszen a nemzeti fejlesztési tervezés (Európa Terv) még a kezdeténél tart. Törekedtünk viszont arra, hogy az Európa Terv számára térségi oldalról megfelelően alátámasztott alapanyagot adjunk.

A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja egyidőben és együttműködésben készült az árvízvédelmi és területrendezési tervezéssel. Ez – az elmúlt tíz évben kialakult tervezési gyakorlaton túllépve - lehetővé tette az intézkedések, támogatható tevékenységek háttér számításai konkrét adatokkal, illetve részben műszaki tervekkel való alátámasztását is.

A Tisza-mente területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja kapcsolódik a 1107/2003 (XI. 5.) Kormányhatározat 3/f. pontja és a 2004. évi LXVII. Törvény 2§ (3) bekezdése szerint a VTT keretében az Európai Unió következő tervezési időszakához (2007-2013.) igazodva készítendő integrált vízgazdálkodást, terület- és vidékfejlesztést szolgáló EU társfinanszírozással megvalósuló egyedi programhoz, melynek előkészítése már megkezdődött. Emellett a program kapcsolódik az elfogadását követően ütemezett integrált kistérségi programkészítéshez.

A program megvalósítása szempontjából kulcsszerepe van annak, hogy mikor és hogyan alakul ki - kormányzati és térségi szereplők együttműködésében - a program megvalósítását szolgáló intézményrendszer, a központi programmenedzsment illetve az V. prioritásban javasolt térségi forrásbevonó, koordináló testület.

A koncepcióhoz érkezett tárcavélemények figyelembevételével elkészült program 2004. július-augusztus hónapban került egyeztetésre a területfejlesztési koncepciók, programok és területrendezési tervek egyeztetésének és elfogadásának rendjéről szóló 184/1996. (XII. 11.) Kormányrendelet előírásainak megfelelő körben.

Jelen program dokumentum ezen egyeztetés eredményeinek figyelembevételével készült el, és kerül a fenti Kormányhatározat 1. pontjának megfelelően Kormány elé.

A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programozási dokumentum két részből: a stratégiából és az operatív programból áll.

A stratégia a prioritások szükségességének részletes indoklását, az általuk elérni kívánt általános célokat és hatásaikat mutatja be.

Az operatív program megalapozza a rendelkezésre álló, illetve megszerezhető források hatékony, fenntartható felhasználását az árvízvédelmi, tájhasználati és intézményfejlesztési szempontból egyaránt paradigmaváltó integrált program jövőképeinek, céljainak elérése, a támogatható tevékenységek megvalósítása érdekében. Olyan részletességgel mutatja be a javasolt intézkedéseket, hogy a leírtak alapján lehetővé váljon az egyes intézkedések megvalósítása, a többletforrások bevonása.

A Kormány-jóváhagyásra szánt program kidolgozásával járulunk hozzá az érintett területeket szolgáló árvízvédelmi fejlesztések mellett megvalósuló természeti- és épített környezeti, valamint infrastruktúra, ipar, mezőgazdaság és humán ágazatok összehangolt térségi fejlesztéséhez. A program egy tudatos jövőkép megvalósítása érdekében integrálja a tényezőket, kezeli a városok és vidéki térségek eltérő fejlesztési igényeit. Különösen fontosnak tartjuk a fejlesztések táji sajátosságoknak, folyamatoknak megfelelő helyen és módon történő megvalósulását, illetve az Európai Területfejlesztés Perspektívái (ESDP) által is hangsúlyozott új vidék-város kapcsolat megteremtését, a vidék és a város térségi szerepeiket betöltő partnerségének elősegítését.

Az egyeztetés eredményeinek összefoglalása

A fenti rendeletben előírt egyeztetés során beérkezett észrevételek legnagyobbbrészt üdvözlük, elfogadják a Tisza-mente hosszú idő óta várt területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási koncepcióját és programjának egyeztetési anyagát. A kormányzati intézkedések és a VTT Tárcaközi Bizottság támogató állásfoglalásai eredményeképpen elkészült program egyeztetési anyagot a térség régiói, megyei, kistérségei és települései döntő többségükben igen jól fogadták, tekintettel a 2003. évi előkészítő területi egyeztetésekre is. A tárcák többsége is kiemeli a program EU normáknak megfelelését, ami azért nagyjelentőségű, mert ez a forrásokhoz való hozzáférés egyik kulcsa. Természetes, hogy a gyakorlati megvalósítás még számos további lépést igényel.

A program kiegészítésére, pontosítására vonatkozó javaslatokról és tervezői elfogadásukról készült összefoglaló táblázat a 3. mellékletben található. Az elfogadott javaslatokat a programban átveztük. A fontosabb véleménykülönbségeket, és az egyeztetés eredményeképpen a programban érvényesített elvi álláspontot a következőkben foglaljuk össze:

A program egyeztetési anyagához érkezett vélemények között javaslat érkezett a VTT Tárcaközi Bizottság által a koncepcióval elfogadott célpiramis teljes átalakítására, és ezen belül a jövőkép megváltoztatására és az önálló árvízvédelmi fejlesztések külön, első prioritásként kezelésére.

Az egyeztetések eredményeképpen megtartottuk a jövőképet, mely szerint „a Tisza-mente legyen az együttműködés térsége”, mert a térség biztonsága, megélhetése és életminősége egyaránt szükségessé teszi az együttműködést természet, társadalom és gazdaság között, illetve e szférákon belül is.

A prioritások megmaradtak az eredeti felfogásnál. Ennek oka az, hogy a program nem egyszerűen az ágazati illetve területi javaslatok összege, hanem integrált program. Lényege az ágazatokat súlyosan érintő problémák közös gyökereinek integrált kezelése (pl. árvíz, belvíz aszály külön, egymás mellett tárgyalása helyett a vízháztartásra illetve a térségi életnek teret adó természeti rendszer működésére, és társadalommal, gazdasággal együttműködésére koncentrálunk). Így az árvízvédelem a Kormány által meghatározott alapelvek értelmében az I. prioritás „Vízkezelés, vízgazdálkodás” specifikus céljában kap jelentős szerepet, a VTT árvízvédelmi beavatkozásai mellett a fővonalak fejlesztését is tartalmazva.

Az ágazatokhoz köthető feladatok intézkedés szinten jelennek meg. A célpiramis egyes elemei kapcsolódásainak bemutatására különösen nagy hangsúlyt helyeztünk az integrált jelleg érvényesítése, és az ágazati követhetőség érdekében.

Az észrevételek egy részében a koncepciót és programot összefoglalóan elfogadó vélemény mellett igényként jelentkezett a jelenlegi vízgazdálkodási rendszerek fenntartásának, fejlesztésének segítése is. Ezt az ellentmondást természetesnek tekintjük a jelenlegi átmenetben, amely az eddigi vízmentesítő vízgazdálkodás és az új integrált program között van folyamatban. Az új program a vízháztartás pozitív irányba elmozdítására törekszik, és az árvízvédelem, víz visszatartás, vízhasználat ártéren működő módját tartalmazza. Így a programról szóló döntés, illetve a vízrendszer működtetés, fenntartás kérdéseinek rendezése után szükséges összehangolni a hagyományos belvíz- és öntözőrendszereket, valamint az új ártéri tájgazdálkodási vízrendszereket. (Erre az öblözetenkénti közös gazdálkodási és vízrendszer tervezés során lesz mód.)

A földhasználat váltási javaslattal kapcsolatban az észrevételek egyrészt üdvözlik a régen várt lehetőség megnyílását, a vélemények más részében pedig ennek megkérdőjelezése szerepel, a gazdák jelenlegi földhasználathoz ragaszkodása miatt, illetve azért, mert a váltás feltételei hiányoznak.

Igen, a feltételek valóban hiányosak, de megteremtésük, és a gazdákkal való együttműködés sürgető szükségszerűség - biztonsági, vízvédelmi, föld- és vízhasználat hatékonysági érdekből egyaránt -, és van is rá lehetőség: Hiszen a program az EU többfunkciós agrármodelljén, kiírt pályázati lehetőségeken, illetve a 1107/2003. (XI. 5.) sz. Kormányhatározat 3/e. pontja szerinti remélhetőleg fokozatosan megnyíló zonális programlehetőségeken alapul. A gazdák fenntartásai mindezek nélkül természetesen. Ismereteink szerint a támogatások beindulása, vagy ennek hiánya döntő módon befolyásolja a gazdák elképzeléseit. A gazdák – a váltást igénylő, arra alkalmas területeken - nem a jelenlegi alacsony termelési eredményekhez, hanem a megélhetést biztosító jövedelemhez igazodnak, és ennek fejében hajlandók áttérni a termelés ötvözésére különböző földhasználattal összefüggő szolgáltatásokkal. Ez utóbbiak egyben állami közfeladat átvállalást is jelentenek, mégpedig a költségvetés számára megtakarítást hozó módon, hiszen az agrárkörnyezet-gazdálkodási kifizetések EU támogatási aránya 80%.

A forráskezelő tárcák észrevételeinek egy része a forrásigények túlméretezettségét jelzi, és egyidejűleg egyes feladatok kiegészítését, bizonyos összegek emelését igényli, konkrét adatszerű információ nélkül.

A számítások alapja az volt, hogy a Tisza mente leszakadó térség, amely a vizsgálatok szerint a területi kiegyenlítést eredményező fejlesztésekben eddig hátrányt szenvedett. Ezért azt javasoltuk, hogy a kormányzat által kontrollált fejlesztési eszközökből e térség legalább a népességi illetve területi részesedésével arányos részt kapjon. Erre az elvre vonatkozóan nem érkezett negatív vélemény. A problémát jellemzően az okozza, hogy a térség versenyez a pályázható összegekért, és a 1107/2003. (XI. 5.) sz. Kormányhatározat 3. pontja szerinti

prioritás érvényesítésére, vagy a leszakadó térség előnyben részesítésére kevés a lehetőség pillanatnyilag. A prioritások közötti arányok elfogadást nyertek.

A program megvalósítása szempontjából kiemelt fontosságú az ezt szolgáló intézményrendszer kialakulása és működése. Erre vonatkozóan több olyan észrevétel érkezett, amely a program megvalósítása érdekében egy a Kormány által létrehozott koordinációs és megfelelő jogosítványokkal rendelkező szervezet szükségességét hangsúlyozta. Emellett a meglévő területi intézményrendszer is vállalt feladatot a megvalósításban (nyilván a feltételek biztosítása mellett).

E két szint természetesen működhet együtt az intézményrendszer forráskoordináló-pályázat megítélő, illetve kedvezményezett oldalának felállásában. A térségi intézményrendszer önmagán belüli együttműködése is feltétlen szükséges a program szempontjából egységként kezelendő ártérhez viszonyított szabdaltsága miatt.

Az integrált megoldásban való együttműködés alapvető feltétele annak tudomásulvétele, hogy e programmal nem egy befejezett művet alkottunk, hanem egy folyamat első, igen fontos döntéseket igénylő lépéseinél tartunk. E folyamatban kell a helyes arányokat, területi és társadalmi kompromisszumot, illetve az átmenethez az utat megtalálnunk az eddigi föld- és vízhasználat helyét felváltó – a térség biztonsága és jövője szempontjából alapvető - ártéri működés, új föld- és vízhasználat, megélhetés és életminőség között.

I. Stratégia

A stratégia fókuszában a *prioritások* állnak, kibontásuk egységes szerkezetet követ. Az indoklásban a kiválasztott prioritás *szükségességének indoklása* fogalmazódott meg, amely egyrészt a helyzetelemzés megállapításaira csatol vissza, másrészt utal a prioritást alkotó intézkedések fontosságára is. A következő pontokban a prioritás által elérni kívánt *általános célok*, majd a *hatásindikátorok* bemutatása következik.

A stratégiai adatlapok további részeiben a prioritást szolgáló *intézkedések* felsorolása kapott helyet, illetve intézkedésekre lebontva megtalálható a *forrásösszesítő* is.

I. prioritás

Vízkezelés-gazdálkodáson alapuló fenntartható táji rendszerek kialakítása

Indoklás

A Tisza-mente hagyományos agrártérség, ennek megfelelően fejlődése jelentős mértékben függ ökopotenciáljától és vízháztartásától. Az ártér gazdasági-társadalmi stabilitása csak az alapadottságait képező természeti rendszerekkel együttműködő tájhasználattal teremthető meg. Az együttműködés helyett megvalósult ellenműködés következtében azonban mára a tiszai természeti rendszer működése felborult, alrendszerei károsodtak: vízháztartása negatívvá vált, éghajlata, vízjárása mind szélsőségesebb tüneteket mutat, ökológiai kapacitásai kimerülőben vannak. Ez a társadalom szempontjából egyrészt fokozódó víz- és természeti károkat okoz, másrészt pedig a korábbi bőséggel szemben a földhasználat egyre kisebb megélhetést biztosít a térségben élőknek.

A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási koncepciója számára 1107/2003.(XI.5.) Kormányhatározatban meghatározott alapelv szerint a térségi fejlődésnek a társadalom és gazdaság táji rendszerekbe illeszkedésén és a velük való együttműködésen kell alapulnia. E célt pedig a vízkezelés-gazdálkodáson alapuló fenntartható táji-ökológiai rendszerek kialakítása szolgálja, a IV. prioritás ehhez kapcsolódó tájgazdálkodásával, gazdasági haszonvételeivel együtt.

Az ökológiai egyensúly helyreállításának alapvető feltétele a térség vízhiányának csökkentése, illetve a vízjárás szélsőségeiből adódó problémák megoldása. A jelenlegi vízrendszer instabil működése kihat a gazdaságra, a táj degradálódik, pusztulnak a természetközeli élőhelyek, romlik a térség humánökológiai adottsága. E negatív hatásokat elsősorban az adottságoknak megfelelő tájhasználat, az erdőterületek növelésével, vízvisszatartással lehet és kell orvosolni.

A megoldás tehát csak egy, az egész árteret érintő táj- és vízrendszer rehabilitációs program elindítása lehet, amely a terepszinteknek, a vízáramlás természetes helyének, a talajadottságoknak és a környezetérzékenységeknek megfelelő differenciált táj-, föld- és vízhasználat kialakítását jelenti. Ennek keretében fontos cél

- a termőföld mennyiségi és minőségi védelme,
- a jelenlegi földhasználat mellett kisebb termékenységű, illetve degradálódott területek rehabilitációja vízpótlással, művelési ágváltással, a természetközeli- és erdőterületek növelésével,
- a vízrendszer természetes működésén alapuló egészséges, mozaikos tájszerkezet kialakítása,
- az ártéri adottságok térszintekhez, gravitációs vízáramlási lehetőségekhez és rehabilitált élőhelyekhez igazodó hasznosítása,
- a Tisza-menti ökológiai hálózat megőrzése, kibővítése.

A Tiszára felfűződött ökológiai hálózat és a meglévő természetközeli tájrészek jó alapot biztosítanak a táj egészséges rendszerműködésének helyreállításához. A vízrendszer-rehabilitáció segíti a kistáji vízkörforgások és vízháztartás rendezését, a vízvisszatartást és -hasznosítást. A kiegyensúlyozottan működő táj egészséges környezetet, kedvező klimatikus

adottságokat, megfelelő minőségű és mennyiségű termőtalajt, illetve vízkészletet biztosít a gazdálkodáshoz. Az ezáltal hatékonyabb gazdaság a társadalom, a vidék fejlődésére is kedvező hatást gyakorol.

Ezen célok elérését közelíti a VTT új tiszai árvízvédelmi programja, amely már nem a gátak emelése, hanem a vízjárás szélsőségek kiegyenlítése felé indul el. Az új árvízvédelmi rendszer kialakulása fokozatosan új vízháztartási viszonyokat tesz lehetővé, és egyben szükségessé teszi az ezzel összehangolt új földhasználati, aszály- és belvízvédelmi stratégia kialakítását is. A stratégiai vízkészletek megőrzésének másik fontos feladata a szennyezési veszélyeztetettség mérséklése, minőségi vízszolgáltató rendszer kialakításával, és egységes vízgyűjtő–gazdálkodási programok elindításával.

A prioritás intézkedései elősegítik a vízháztartás egyes elemeinek javítását, feltételezve, hogy ezek egységes rendszerbe foglalt, összehangolt tevékenységsor részei, amely a pozitív vízháztartást, és stratégiai vízkészleteink (vízkárelhárítási, ökológiai, földhasználati, vízminőségi, illetve lakossági- és gazdasági készletgazdálkodási jellegű) védelmét és fenntartható hasznosítását szolgálja. A hazai és határon túli vízgyűjtő szinten összehangolt kezelés szükségességét stratégiai vízkészleteink nemzetközi szinten ismert súlyos veszélyeztetettsége indokolja

A társadalom és a gazdaság egészséges fejlődésének energiáját kiegyensúlyozottan működő, szennyezésektől mentes természeti környezete biztosítja. Ezért a Tisza–mente fejlődésének lendületét meghatározóan befolyásolja a környezetgazdálkodás és a környezetvédelmi infrastruktúra kialakítása. A környezetgazdálkodás megteremtése érdekében térségi, illetve kistérségi, települési szinten is át kell gondolni az anyagforgalmat, az erőforrás-gazdálkodás-hulladék-erőforrás körforgásának kérdését. A Tisza mente természeti adottságai kedvezőek a megújuló energiaforrások szempontjából. A nap, szél, biomassza és geotermikus energia hasznosítása csökkenti a környezetszennyezést, lehetővé teszi a térség energiagazdálkodásának önállóbbá válását, és ezzel növeli a gazdálkodás hatékonyságát is. A szennyezések csökkentése érdekében sürgető feladat a hulladék– és szennyvízcsökkentés, illetve -kezelés megoldása. Ehhez a lakosság környezeti tudatának erősítésén túl, elsősorban megfelelő hulladékgazdálkodási rendszereket kell kialakítani. Infrastrukturális szinten hulladékhasznosító, illetve ártalmatlanító üzemek, hulladéklerakók létesítése szükséges, meg kell oldani a közműolló zárását és a szennyvíztisztító hálózat kiépítését is.

Általános célok

- az adottságokhoz alkalmazkodó egészséges, mozaikos tájszerkezet és földhasználat kialakítása
- a termőföld mennyiségi és minőségi védelme
- az ökológiai hálózat bővítése, teljessé tétele
- az összes elsődleges energiaforrás felhasználásában a megújuló energiaforrások arányának növelése, takarékos vízhasználat növelése
- a környezettudatos gondolkodás és aktív cselekvés meghonosítása
- a Tiszai ártér vízháztartásának javítása, vízrendszer rehabilitáció, a stratégiai vízkészletek megőrzése
- a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotának elérése

Hatásindikátorok

- a Tisza–mente természetközeli állapotú területek növekedése

- a lakosság életkörülményeinek javulása
- a megújuló természeti erőforrások hosszú távú megléte és felhasználhatósága.

Intézkedések

- I.1.1. Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása a mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitálására alapozva
- I.1.2. Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása
- I.1.3. Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás
- I.2.1. Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése, bővítése
- I.2.2. Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás, a vízjárás szélsőségeinek csökkentése
- I.2.3. Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak)
- I.3.1. Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése
- I.3.2. Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken
- I.3.3. Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása

Az I. prioritáshoz tartozó intézkedések forrásigénye (MFt)

Sorszám	Intézkedések	2005	2006	2007-2013
I.1.1.	Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása a mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitálására alapozva	4 956	4 956	34 392
I.1.2.	Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása	359	411	4 436
I.1.3.	Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás	2 290	2 442	17 600
I.2.1.	Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése	2 950	4 850	20 226
I.2.2.	Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás, a vízjárás szélsőségeinek csökkentése	5 200	6 400	20 200
I.2.3.	Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak)	25 750	30 510	132 000
I.3.1.	Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése	2 600	2 600	23 660
I.3.2.	Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken	14 276	14 276	100 342
I.3.3.	Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása	14 921	14 253	69 605
Összesen		73 302	80 698	422 461
Mindösszesen		576 461 MFt		

II. prioritás

Hagyományokon és innováción alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése

Indoklás

A Tisza-mente lakosságának jelentős része az ország legelmaradottabb, rendszerváltozásban is vesztes településeiben, kistérségeiben él. E vidéki népesség foglalkoztatási- és jövedelmi viszonyai, iskolai végzettsége, és ezen belül szakmai képzettsége is elmarad a megfelelő országos átlagtól. Ugyancsak jelentős a lemaradás az egyetemet, főiskolát végzettek és az érettségizettek számarányát illetően. Az elvándorlások, a feltételhiányok, a közösségek fejletlensége stb. miatt kevés a kreativitását a térség érdekében megfelelő módon kibontakoztatni képes ember. Rendkívül alacsony az itt élők gazdasági aktivitásának szintje. Magas az egészségügyi ellátórendszer hatáskörébe tartozó illetve deviáns esetek száma. A térség eredményességét az adottságokhoz alkalmazkodás hiányából származó anyagi és mentális veszteségek nagymértékben csökkentik.

Mindez már olyan arányt ért el, hogy a lemaradást a térség fejlettebb részei sem ellensúlyozzák, ezért a Tisza-mente (megyeszékhelyeivel, fejlődő szigeteivel, tudásközpontjaival együtt értendő) egészének életminőség és teljesítmény mutatói nem érik el az országos vidéki átlagot. A térséget önmagán- és országon belül is visszahúzzák a kétszempélyes társadalom tünetei.

A térségi stratégiaalkotás során fontos figyelemmel lenni arra a tényre, hogy a roma népesség aránya különösen a leszakadó részekben, elszegényedő rétegekben és a fiatalabb generációkban magas. A települések nem elhanyagolható részében befejeződött a népességcsere.

A leszakadás mérséklése érdekében a prioritásban foglalt feladatok révén a térségi megtartóerőt alapvetően két irányban célszerű javítani:

- egyrészt a mai és jövőbeli megélhetési feltételek javításával,
- másrészt a (kisebb és nagyobb) közösségek együttműködésének, kohéziójának hálózatos fejlesztésével.

A megtartóerő mindkét komponense táplálkozhat térségi hagyományokból, a saját kreativitás, kommunikáció és együttműködés forrásából, illetve a külső innováció sikeresen adaptálható modelljeiből.

A kulturális tőke emelése a szegénység, a szociális kirekesztődés csökkentésének eszköze. Erre a térségben nem csupán a társadalmi igazságosság és szolidaritás miatt van szükség, hanem azért is, mert ez a modern társadalom és gazdaság zavartalan működését érintő kérdés. Nélkülözhetetlen a leszakadók foglalkoztatási potenciáljának emelése, a társadalom bármilyen szintjén hasznos, önbecsülést adó hagyományos és új típusú megélhetési formák elterjesztése. E célt szolgálhatja továbbá az általános és szakmai képzettségi szint növelése, és nem utolsósorban a felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése. Fontos továbbá az esélyegyenlőség, az értékek társadalmi szintű újragondolása, az élethez szükséges, megvalósított, de eddig megfelelően (el) nem ismert tevékenységek méltányos társadalmi megbecsülése és honorálása.

A Tisza-mente (jelentős részben forráshiányos) kistelepüléseiben problematikusabbak között a közoktatási, egészségügyi, szociális alap-és szakellátásokhoz való hozzáférés. Az ellátási kötelezettség társulási formában történő teljesítésének elterjedése részben megoldást jelenthet a differenciált szervezettségű ellátórendszeren belül.

A közoktatás társulási formában való működtetése esetében szükségesnek tartjuk érvényesíteni a települési autonómiát biztosító feltételeket is. A települések megtartóképesége érdekében olyan integrált rendszer kialakítása szükséges a 2007-2013-as időszakra, amely a forráshiányos önkormányzatok számára segítséget, de nem kizárólagos megoldást biztosít ezen alapvető feladatuk működtetésére.

Az ellátórendszer fejlesztése hozzájárulhat a Nemzeti Népegészségügyi Program átfogó céljainak megvalósításához, így a települési, kistérségi egészségfejlesztő programok kidolgozásához is.

A társadalmi integráció, illetve a szociális feltételek javítása érdekében fontos az alacsonyabb képzettségű rétegek közérdekű szociális- és közmunka programjainak megvalósítása, pl. az erdőtelepítési- tisztítási, környezetrendezési, táj- vagy társadalomgondozási tevékenységek, illetve az önellátásban való - társadalmilag elismert és támogatott - részvétel terén.

Az Alföld tudományos, oktatási, fejlesztési központjai igen komoly kapacitást és hatóerőt jelentenek a térség innovatív fejlődésében. A tudásközpontok fejlesztése, és a térség integrált fejlődése érdekében koordinált tevékenysége hatékonyabbá teszi az innováció terjedését, a Tisza-mente felzárkózását.

A társadalmi-gazdasági fejlődést visszafogja – fentiek mellett - a partnerségi kapcsolatok hiánya, a humánszféra minden területén.

A civil szervezetek száma az érintett térségben magas, azonban e szervezetek leginkább a nagy településeken koncentrálódnak, a falvakban alacsonyabb reprezentáltságuk. Alapvető probléma, hogy például egy-egy kisebb-nagyobb térség civil szervezetei alig ismerik egymást és hiányzik közöttük a rendszeres együttműködés. Indokolt tehát a szükséges partnerségek és koherencia megteremtésének segítése.

A Tisza-mente integrált fejlesztési programjában fontos szerepe van a helyi kultúrában rejlő energiának is. A hagyományok egymást átszövő rendszere évszázadokon át megfelelő entitást, működési keretet biztosított a Tisza völgyében élő társadalmi csoportok számára. Most a tévedésekből okulva, és a térség számára kiutat keresve újra fel kell fedeznünk a tájhoz, közösséghez kötődő, a mai korban is működő, revitalizálható hagyományok fontosságát, melyek a saját értékek és korlátok tudatosításával is segítenek az adottságokhoz való alkalmazkodásban, életvitelben, kreativitásban, a változások, a másság elfogadásában, valamint a magasabb szintű együttélés megvalósításában. Térségi szinten ilyen hagyomány például az ártéri életmód, a gazdagítva gazdagodó tájgazdálkodás; vagy a jászok, kunok befogadása, letelepedése, sajátos öngazgatása, redemptiója; a mezővárosi, kisvárosi fejlődés útjai; a hétköznapi és ünnepek, a rítus, a művészet harmónia- és egységteremtő ereje. Települési, kisközösségi szinten még közelebb lehet jutni a konkrét megoldást, életet segítő helyi hagyományokhoz.

Összességében a prioritás célja a saját belső erők, adottságokra, értékek megbecsülésére, védelmére, a kohéziós, együttműködési hagyományokra, példaértékű belső- és külső teljesítményekre alapozott, vagyis a fenntartható társadalmi fejlődés megvalósításában való részvállalás. Kiemelt fontosságú ebben a táji, települési szerepek, a működést,

együttműködést segítő tradíciók kiteljesítése, a Tiszához és az Alföldhöz kapcsolódó tudat erősítése.

Általános célok

- a humán szférában lévő partnerkapcsolatok erősítése
- a hagyományalapú innovációk fejlesztése
- a képzettségi és foglalkoztatottsági szint emelése

Hatásindikátorok

A II. prioritás megvalósítása javítja a társadalmi esélyegyenlőséget, csökkenti a települési-társadalmi szegregációt, szolgálja a fenntartható társadalmi fejlődést és emeli az életminőséget.

Intézkedések

- II.1.1. Civil hálózatok fejlesztése
- II.1.2. Innovációs kapacitások erősítése
- II.1.3. A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések megtartó képességének fokozása
- II.2.1. Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába
- II.2.2. Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése
- II.2.3. A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése
- II.2.4. Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása
- II.3.1. A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése
- II.3.2. A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése
- II.3.3. Az általános és a speciális képzettségi szint emelése
- II.3.4. A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése

A II. prioritáshoz tartozó intézkedések forrásigénye (Mft)

Sorszám	Intézkedések	2005	2006	2007-2013
II.1.1.	Civil hálózatok fejlesztése	134,5	50,5	14448
II.1.2.	Innovációs kapacitások erősítése	–	80	2296
II.1.3.	A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések megtartó képességének fokozása	6650	6650	46550
II.2.1.	Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába	718	718	6720
II.2.2.	Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése	32	32	1792
II.2.3.	A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése	32	32	8960
II.2.4.	Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása	336	336	2352
II.3.1.	A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése	552	552	2352
II.3.2.	A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok	80	1200	3696

	csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése			
II.3.3.	Az általános és a speciális képzettségi szint emelése	1000	1250	20 000
II.3.4.	A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése	–	1000	40 000
Összesen		9534,5	11 900,5	149 166
Mindösszesen		179 601 MFt		

III. prioritás

Periférikus helyzet leküzdése

Indoklás

A Tisza-mente számos társadalmi, gazdasági hátránya, keleti határmenti helyzete miatt közlekedési, szolgáltatási és informatikai szempontból rosszabb ellátottságú, mint az ország középső és dunántúli területei. Az információs és infrastrukturális kapcsolatok javulásával külső és belső periféria térségeinek elzártsága csökken, gazdasági helyzete javul, és ez az életminőség javulásához vezethet. A kapcsolathiányok megszüntetése jelentős mértékben hozzájárulhat a nagy fejlettségbeli különbségek csökkenéséhez. A periférikus helyzet leküzdését szolgáló intézkedések esélyt teremtenek a térség felzárkózására, az elzárt részek jobb bekapcsolódására az ország vérkeringésébe.

A nemzetközi közlekedési folyósokat alkotó és az országos jelentőségű gyorsforgalmi utak szempontjából a Tisza-térség elmaradottnak mondható. Bár közlekedési hálózatának kiépítéséhez domborzati szempontból kedvező területen fekszik, mégis hiányos főúti és mellékúti hálózat is jellemzi. A meglévő fő- és mellékutak nagy részének minősége nem megfelelő. A vasúthálózata viszonylag sűrű, de a mellékvonalak állapota gyenge. A vízi közlekedés szempontjából a Tisza folyó lehetőségei még kihasználatlanok. Az elérhetőséget és a belső kohéziót, együttműködést segítő kapcsolaterősítés egyaránt fontos a térségi fejlődés szempontjából. A tiszai átkelőhelyek potenciális gazdaságfejlesztési hatását kapcsolódó háttérükkel való kapcsolataik sűrűsége és minősége jelentősen befolyásolja.

A termelő tevékenységekhez (pl. mezőgazdaság, ipar) és a lakossági igényekhez kapcsolódó szolgáltatások integrációja napjainkban a versenyképesség, illetve az életminőség javítás egyik alapvető elemévé vált. A szolgáltatások elérhetősége azonban igen nagy területi különbségeket mutat, nemcsak a Tisza-mente és az ország fejlettebb területei között, hanem térségen belül is. Különösen nagy eltéréseket találunk a magas szintű üzleti és közösségi szolgáltatások esetében, melyeknek fejlettsége, vagy hiánya nem csupán egy-egy vállalkozás lehetőségeit, illetve a terület gazdaságának hatékonyságát határozza meg, hanem a lakosság számára is biztosítja azokat az anyagi és szellemi javakat, melyek vonzó lakóhellyé tesznek egy-egy települést, térséget.

A rendszerváltás óta eltelt évek tapasztalatai rávilágítottak arra, hogy csak széleskörű szakmai, intézményi és lakossági összefogással lehet a térség társadalmi-gazdasági problémáira megoldást találni. Ennek érdekében a jövőben erősíteni kell a helyi gazdasági szereplők, a közigazgatási szféra, az oktatási intézmények és a kutatás-fejlesztési szervezetek sokirányú információs kapcsolatait, valamint technikai és szervezeti háttérét. Támogatni kell továbbá a nagyobb hozzáadott értéket képviselő tudásigényes ágazatok (pl. információs-kommunikációs technológiai vállalkozások) megjelenését, valamint a helyi tudáscentrumok (egyetemek, főiskolák, kutatás-fejlesztési intézmények és vállalkozások) eredményeinek gyakorlati megvalósítását. Így válhat a térségi gazdasági-, tudományos-, civil- és fejlesztő szerveződés egyik meghatározó hajtóerejévé az infokommunikáció és innováció.

Európai Unió csatlakozásunkat követően Magyarország, s ezen belül a Tisza-mente kereskedelmi és közlekedés-földrajzi helyzete felértékelődik, hiszen az Unió keleti, délkeleti kapujaként kapcsolatot teremt — az Unió szempontjából jelentős piaci potenciállal bíró — Ukrajna és Oroszország, valamint a Balkán országai felé. Ezt a kedvező helyzetet hasznosítva, építve többek között a páneurópai hálózatok nyomvonalára, a térségben a gazdaságfejlesztés és a gazdaság modernizációjának egyik kiemelkedő területe lehet a korszerű, széleskörű és megbízható szolgáltatást nyújtó logisztikai központok kiépítése, illetve fejlesztése.

Az információs társadalom megvalósítása felé haladó országok igen nagy erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a mindennapi élet számos területén megjelenő információs-kommunikációs berendezéseket, szolgáltatásokat és alkalmazásokat megismertessék és eljuttassák a társadalom legszélesebb rétegeihez. A Tisza-mentén napjainkban igen nagy különbségek mutatkoznak az információkhoz történő hozzáférésben, melynek egyik fő oka a megfelelő minőségű információs-kommunikációs hálózat hiánya. További problémát jelent az országos átlagtól jelentősen elmaradó informatikai berendezés ellátottság, illetve azok műszaki színvonala, valamint a közösségi hozzáférési helyek alacsony száma. Az információs társadalom kiépítésének sikeressége ugyanakkor nemcsak a hálózat és a berendezés ellátottságtól függ, hanem a helyi népszerűsítő, felvilágosító és képzési programok elindulásától, továbbá térségi-települési integrált programok, valamint informatikai alkalmazások (pl. elektronikus ügyintézés, távmunka, e-kereskedelem, távgyógyászat) bevezetésétől is.

Általános célok

- az elzárt területek országos hálózatokba való kapcsolása
- az elmaradottabb területek felemelkedése
- a társadalmi és gazdasági különbségek csökkentése
- megfelelő infrastruktúrahálózatokkal a megfelelő térségi munkamegosztás elősegítése
- a hosszú távú versenyképesség lehetőségeinek megteremtése, erősítése
- a térségi fejlesztési folyamatok hatékonyságának növelése
- a térség tőkevonzó szerepének növelése
- a humán erőforrásbázis fejlesztése, a K+F tevékenység bővítése
- magas színvonalú távközlési és informatikai hálózatok, szolgáltatások, illetve alkalmazások bevezetése, közösségi elektronikus hozzáférési pontok számának jelentős növelése
- A Tisza-menti térség informatikai stratégiáinak összehangolása az informatikai rendszerek és programok hatékonyabb kialakítása és megvalósítása érdekében
- a társadalmi esélyegyenlőség erősítése, az ellátottsági helyzet javítása, valamint minőségi életfeltételek biztosítása.

Hatásindikátorok

- települések jobb elérhetőségével javul a térségbe irányuló vállalkozó kedv
- a befektetési hajlandóság növekedésével nő a térségbe áramló tőke
- a gazdasági fellendülés a munkanélküliség csökkenését eredményezi
- a növekvő terciér és kvaterner szektorbeli foglalkoztatás következtében versenyképesebb gazdasági szerkezet kialakulása várható
- a vállalkozások, az oktatási intézmények, illetve a területfejlesztés hatékonyságának és versenyképességének megőrzése érdekében bővülő kutatás-fejlesztési tevékenység

- Az Internet használatának növekedésével, növekvő információáramlás, olcsóbb és hatékonyabb közigazgatás, illetve kereskedelmi tevékenység kialakulása
- a nagyobb hozzáadott értékű termelés és szolgáltatás arányának növekedésével bővül a minőségi munkahelyek száma, s ezáltal a térség lakosságának jövedelmi színvonala.

Intézkedések

- III.1.1. A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével
- III.1.2. A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt
- III.1.3. A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével
- III.1.4. A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével
- III.2.1. Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása
- III.2.2. Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása
- III.2.3. A logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével
- III.2.4. Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése

A III. prioritáshoz tartozó intézkedések forrásigénye (MFt)

Sorszám	Intézkedések	2005	2006	2007-2013
III.1.1.	A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével	0*	0*	0*
III.2.1..	A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt	150	150	2 060
III.1.3.	A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével	0**		87 450**
III.1.4.	A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével	24 787,5	42 058,75	521 029
III.2.1.	Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása	3000	4600	100 000

* A III.1.1. intézkedés forrásigénye: 2005-ben 157 865 M Ft, 2006-ban 213 180 M Ft, 2007-2013 között 821 458 M Ft.

Ezen összegek magukban foglalják a Tisza-mente integrált programjától függetlenül ütemezett feladatok összegét. A központi és tárcái hatáskörben finanszírozott és ütemezett fejlesztések forrásigényét ezért nem szerepeltetjük jelen programban.

Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program megvalósulásának alapfeltétele az elérhetőség javítása, a periférikus helyzet feloldása. Ezért fenti fejlesztések integrálása a következőkben szükséges.

** Az előbbi feltétel mellett a III.1.3.1. Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése tevékenység forrásigénye nélkül, amely forrásigény 2005-ben 2500 M Ft, 2006-ban 0M Ft, 2007-2013 között 16400M Ft.

III.2.2.	Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása	6500	9300	70 000
III.2.3.	Logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztésével			24 000
III.2.4.	Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése	2500	6800	50 000
Összesen		112 987,5	112 708,75	1 160 289
Mindösszesen		1 385 985,25 MFt		

IV. prioritás

A Tisza ökológiai rendszeréhez alkalmazkodó gazdasági struktúra létrehozása

Indoklás

A térségre – hagyományai szerint – a tájjal és a vízrendszerrel együttműködésre épülő gazdálkodás volt jellemző, ami biztosította annak idején a szükséges prosperitást. A Tisza mente jelenlegi – adottságoktól elrugaskodott, alacsony multiplifikációjú – gazdasága nem nyújt megfelelő megélhetést a vidék lakossága számára, és ez a társadalom és a táj degradációjával jár. A Tisza-mente problémái azt bizonyítják, hogy egészséges gazdaság nem fejlődhet anélkül, hogy ne lenne tekintettel természeti, társadalmi környezetére, árvízvédelmi- és egyéb vízkár felelősségére. A földhasználat jelenlegi módja következtében súlyosbodnak az ártéri vízháztartás szélsőségei, az árvíz-, belvív-, aszály, talajdegradáció okozta veszteségek, csökken a gazdasági aktivitás, növekszik az elszegényedés és az elvándorlás. A problémák nem is oldhatók meg az agrárium együttműködése nélkül.

A gazdaság teljesítménye, a lakosság egzisztenciális biztonsága és a megélhetés javulása érdekében egyaránt szükség van a természeti és társadalmi adottságokhoz és sajátos rendszerbeli és működési szerepekhez igazodó gazdaság felépítésére. Olyan gazdaságra van szükség, amely nemcsak az ökológiai helyzetre és kulturális hagyományokra van tekintettel, hanem a hely léptékével, légkörével, mentális befogadó- és fejlődőképességével is számol.

A természeti erőforrások, a természetesség és az emberi kapcsolatok, léptékek jelentőségének globális felismerése felértékeli az ezekkel tradicionálisan rendelkező és adottságait jól hasznosító térségeket. A Tisza-mente zárt medencejellegéből következően predestinált arra, hogy ebben élenjárjon, és hátrányából előnyt kovácsolva csökkentse az ökológiai adottságok felélésének ütemét és a társadalomra káros gazdasági kirekesztettséget.

Az ország jelenlegi gazdasági szerkezetében a térség fejlődésképtelen, illetve csak szigetszerű fejlődési térségei vannak. Az összességében is alacsony iparosodottság mellett magas területi koncentráció jellemző (a 45 nagyvállalat 21 településen helyezkedik el). A döntően külföldi érdekeltségek egyben a globális tőkeáramlástól való függőséget is jelentenek. A lakosság megélhetése fokozottan az alacsony jövedelmezőségű és sok bizonytalansággal terhelt mezőgazdasághoz kötődik. A gazdaságok 99 %-a egyéni gazdaság, melyek kilenczede elsősorban saját fogyasztásra termel, s az ezekhez tartozó népesség 61 %-a nem végez más jövedelemtermelő tevékenységet.

A Tisza mentén széleskörűen adottak a feltételek az egészséges élelmiszerek előállítására, azok feldolgozására, speciális kínálat létrehozására, a turizmus és kézműipar, a környezetvédelmi ipar, valamint a határmenti logisztikai feladatok ellátására. Emellett a kutatás-fejlesztési intézmények erős jelenléte sikeres innovációt ígér. Megvalósulásuk ütemében segítik a gazdasági fejlődést a többi prioritás szerinti kohéziót és együttműködést erősítő infrastruktúra- és humán fejlesztések is. Mindez alkalmassá teszi a térséget az egyre inkább diverzifikált gazdaság megalapozására, kihangsúlyozva a vidéki térségek speciális tiszai termékeinek előállítását (bio termékek, hungarikumok, ökoturizmus stb.). Az adottságok és a minőségi termékek iránti kereslet növekedése indokolják a piacképes, kisebb volumenű – kézműves jellegű – minőségi áru termelését, feldolgozását, értékesítését. Ez a felkészültségi,

szakképzettségi szint emelése esetén javítja a helyi foglalkoztatást, a vidéki települések megerősödését, csökkenti a rurális területek városokkal szembeni kiszolgáltatottságát.

A gazdaságfejlesztési politika, a támogatási rendszerek eddig nem voltak tekintettel a helyi adottságokra. Szükség van a saját érték- és képességteremtő folyamatok beindítására, belső erő által meghatározott (és külső feltételeket is figyelembevevő) kitörési stratégia, térségi gazdaságfejlesztési programok megfogalmazására.

A centrum – periféria helyzet alapja a gazdasági térszerkezet. A vidéki népesség egzisztenciális kiszolgáltatottságát csökkentheti a helyi multiplikáló érték-hozzáadás növelése. A foglalkoztatás javítása, a jövedelmezőség fenntartása/fokozása, és a tájfenntartás érdekében indokolt a Közös Agrárpolitika (KAP) változási irányához igazodva a multifunkcionális mezőgazdasági fejlődés elősegítése, a gazdaságok technológia- és telephelyfejlesztése, a termelés diverzifikációja, a területhasználat termőhelyi adottságokhoz igazítása, illetve az ágazati – térségi alapú integráció.

A 1257/1999. számú EU tanácsi rendelet alapján a közös agrár- és vidékpolitika második, ökoszociális pillérének támogatott intézkedései, és ezek közül is a kötelezően alkalmazandó, nagy kedvezményt nyújtó agrár-környezetvédelmi és tájgazdálkodási támogatások gyorsíthatják a gazdasági, társadalmi, biztonsági és környezeti szempontból egyaránt sürgető változásokat, illetve feltétlenül szükségesek a VTT árvízvédelmi fejlesztéseihez való gazdasági alkalmazkodás érdekében.

A gazdasággal szemben támasztott hatékonysági, illetve biztonságossági, megélhetési, életminőségi és környezeti szempontok érvényesülését nagymértékben elősegíthetik – fentiek mellett – a programhoz illeszkedő térségi együttműködésben rejlő erők, amelyek által az egyes részek egymást kiegészítő fejlesztéseikkel és szerepeik legjobb tudásuk szerinti betöltésével erősítik a gazdasági struktúra térségi kohézióban és fejlődésben betöltött funkcióját.

Általános célok

- a térség egyedi, diverzifikált, fenntartható gazdaságának megteremtése
- a Tisza-mente társadalmának egzisztenciális felzárkóztatása, létbiztonság megteremtése

Hatásindikátorok

- a jövedelmi színvonal növekedése
- a helyben foglalkoztatás javulása
- a környezeti állapot javulása.

Intézkedések

IV.1.1. Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása

IV.1.2. A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítása

IV.1.3. Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban

- IV.1.4. A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával
- IV.2.1. A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján
- IV.2.2. Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése
- IV.2.3. A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás
- IV.3.1. Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termékcsomagok kialakítása
- IV.3.2. Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése
- IV.3.3. Szelíd- és ökoturizmus fejlesztése

A IV. prioritáshoz tartozó intézkedések forrásigénye (Mft)

<i>Sorszám</i>	<i>Intézkedés</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007-2013.</i>
IV.1.1.	Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása	865	865	5 200
IV.1.2.	A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítása	15 780	15 780	84 210
IV.1.3.	Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban	16 596	17 262	118 100
IV.1.4.	A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával	26 975	27 219	198 600
IV.2.1.	A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján	7943	9060	39852
IV.2.2.	Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése	4 698	5 741	24 359
IV.2.3.	A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás	1 001	1 378,5	11 640
IV.3.1.	Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termékcsomagok kialakítása	215	245	780
IV.3.2.	Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése	290	358	8 765
IV.3.3.	Szelíd- és ökoturizmus fejlesztése	274,5	806	9 097
Összesen		74 637,5	78 714,5	500 603
Mindösszesen		653 955 Mft		

V. prioritás

A térségi fejlesztési folyamatok demokratizálása és hatékonyságának növelése

Indoklás

A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programjának tervezési területe két szempontból is különleges. Egyrészt azzá teszi a nagysága, hiszen az ország mintegy negyedrészt lefedi, másrészt különleges – ártéri, táji működési zavarokhoz kapcsolódó probléma és megoldásrendszere miatt - határai nem esnek egybe a magasabb szintű közigazgatási határokkal, az Európai Unióban használatos NUTS szintek határaival. A program és a benne felvállalt feladatok is összetettek, hiszen három fő téma köré csoportosulnak, felölelik és integrálják a terület- és vidékfejlesztés, valamint a környezetgazdálkodás önmagukban is komplex kérdéseit.

Az intézményfejlesztés, vagyis a fejlesztési folyamatok demokratizálásának és hatékonyság növelésének fontossága - a fent említett - területi részesedésen és speciális integritáson túl azzal is alátámasztható, hogy partnerségi szervezetekre horizontális és vertikális szinten is nagy szükség van, hiszen ez a forrásokhoz jutás egyik alapkövetelménye, a megvalósítás biztosítója és a hatékonyság megsokszorozója.

A fejlesztési folyamatok társadalmisítása ugyancsak a hatékonyság növelésének irányába hat, hiszen példák egész sora bizonyítja, hogy azok a tervek, melyeknek a készítésébe is bevonják az érintetteket, sokkal nagyobb arányban, gyorsabban, könnyebben végrehajthatók, mint azok, amelyeknél ezt a lépést kihagyták, megspórolták. A most készülő Tisza-menti program megvalósítását ezért is segítheti a térségi részvétel, az egyeztetések sora, és a már érezhető várakozás is.

Egyre erősebben jelentkezik a szubszidiaritás követelményének, alapelvének való megfelelés igénye is, ami azt jelenti, hogy a térségben/helyben jelentkező problémák kezelése a lehető legközelebbi döntési, megoldási szinteken történjen.

Folytatódik és fokozódik a térségi érdekérvényesítés, aminek nagy jelentősége van a program megvalósításában:

Megalakult a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése Önkormányzati Tanácsa, melynek célja a tervvel érintett települések, a lakosság, illetve különös tekintettel a földtulajdonosok és földhasználók érdekeinek képviselése. A Tanács célja, hogy az érintett tárcákkal, a Tárcaközi Bizottsággal egyeztesse a szükséges infrastrukturális és vidékfejlesztési beruházásokat és programokat, illetve elérje, hogy az egyszeri kompenzáció mellett a földhasználók hosszú távon a helybenmaradáshoz szükséges jövedelemhez jussanak. A Tanács elnöke a Tárcaközi Bizottság állandó tagja lett.

A Tisza-mente egész ártérre vonatkozó integrált fejlesztési koncepciójában javaslat készült egy a koncepció, illetve elfogadása esetén jelen program megvalósítását célzó, többszintű együttműködéssel létrehozott, működési és fejlesztési feladatokra koncentrált, erőforrásokat bevonó és koordináló térségi testület kialakítására. Az összetett, több ágazati, szakmai és területi szintet integráló fejlesztési feladat megvalósítása mindenképpen szükségessé teszi az

együttműködés és érdekérvényesítés erősítését és kiterjesztését. Ennek időszerűségét azért kell hangsúlyozni, mert a következő tervezési időszak előkészítő munkálatai már megkezdődtek, vagyis még ebben az évben szükség lesz a térségi szempontok érvényesítésére.

Az VTT-vel kapcsolatos ágazati együttműködés intézménye a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése Tárcaközi Bizottság. Jelen program szempontjából fontos kiemelni, hogy a Kormány által meghatározott alapelvek értelmében kidolgozott Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási koncepciót a Tárcaközi Bizottság elfogadta. A Kormány szándéka szerint a VTT a térség komplex terület- és vidékfejlesztési programja is, amelyben az árvízvédelmi funkció teljesítésén túl kiemelt kérdésként kívánja kezelni a területen élő népesség életkörülményeinek javítását.

A Tisza-menti fejlesztés szempontjából új tevékenység az ágazati szervezetek, parlamenti bizottságok és az országgyűlési képviselők munkájának, elképzeléseinek megismerése, támogatása, egyfajta szorosabb párbeszéd és együttműködés kezdeményezése a térség érdekében.

Az elmúlt időszakban nem sikerült a felzárkózás, az ország fejlettebb térségei sorába való felemelkedés. Tehát az abszorpciós képesség és forrásfelhasználás hatékonyságának növelése, és az ezt segítő monitoring tevékenység kiépítése indokolt.

A területfejlesztés intézményrendszere részben kiépült, de a megnövekedett feladatok ellátása és a hatékonyság érdekében szükséges a szakemberek számának folyamatos növelése, képzése, a változásmenedzselési képességének javítása, illetve a vidékfejlesztés és környezetgazdálkodás intézményrendszerének térségi/helyi megerősítése.

Az integrált program összetett feladatai szempontjából kulcskérdés szakmai együttműködésük javítása minden szinten. Hiszen például az árvízvédelmi tározók elkészültével legalább egyidejűleg kellene működni a különleges körülményeket jobban elviselni képes, a területek gondozása és a gazdálkodás szempontjából megoldást jelentő ártéri tájgazdálkodás, beleértve a vízrendszer változást, a jogi, szervezeti, intézményi, működési hátteret és kifizetési rendszert, valamint természetesen a gazdák anyagi és szakmai felkészültségét, megfelelő színvonalú, korrekt ellentételezésen alapuló együttműködő részvételét is. Emellett nyilvánvalóan szükséges a környezeti szempontból érzékeny térség szennyvíz és hulladék problémáinak megoldása. Mindez nemcsak az első ütemben érintett települések esetében lényeges, hanem – tekintettel a további árvíz-tározási és gazdálkodásváltási igényekre – fokozatosan mind több terület bevonását teszi szükségessé. A VTT árvízvédelmi programja nemcsak az úgynevezett érintett településekre hat, hanem - biztonságuk, környezeti és gazdálkodási összefüggéseik által - az ártér minden településének életére. Természetes tehát a térségi összefogás és együttműködés. Hasonlóképpen döntő az ágazati és területi szereplők együttműködése is.

Ezek az igények és szükségletek indokolják e prioritás térségi partnerségi és tervezési intézkedéseinek megvalósítását.

Általános célok

- partnerségi szervezetek létrehozása, megerősítése, hálózatosodása
- a tervezési folyamatok társadalmisítása
- az intézmények felkészültségének fokozása

Hatásindikátorok

A program ismertsége, társadalmi elfogadottsága nő, az együttműködés fokozódik, megteremtődik a kohézió, a program megvalósításában való részvétel általánossá válik, aminek eredményeként a térségbe a hatékonyságot növelő és fenntartható többletforrások érkeznek, s ezáltal megvalósul a felzárkózás, elindul a felemelkedés.

Intézkedések

- V.1.1. A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel
- V.1.2. A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása
- V. 1.3. A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése
- V.2.1. Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatok az érdekharmozáló, érdekvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele
- V.2.2. A Tisza-mente integrált programjának társadalmisítása és megvalósítása térségi támogatással
- V.2.3. Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége

Az V. prioritáshoz tartozó intézkedések forrásigénye (Mft)

Sorszám	Intézkedések	2005	2006	2007-2013
V.1.1.	A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel	365	365	3 535
V.1.2.	A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása	–	–	2 205
V.1.3.	A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése	960	960	1 276,8
V.2.1.	Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatok az érdekharmozáló, érdekvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele	24	24	1 428
V.2.2.	A Tisza-mente integrált programjának társadalmisítása és megvalósítása térségi támogatással	780	780	5 460
V.2.3.	Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége	151,44	151,44	888,44
Összesen		2 280,44	2 280,44	14 793,24
Mindösszesen		19 354,12 Mft		

II. Operatív program

Tisza-mente integrált terület- és vidékfejlesztési, valamint környezetgazdálkodási operatív program kidolgozását, a programozást átfogó helyzetfeltárás készítése előzte meg. Ezt követően került kidolgozásra a Tisza-mente fejlesztési koncepciója, melynek egyik első eleme a SWOT- analízis, amely a térség erősségeit és problémáit, lehetséges kitörési pontjait, illetve a fejlődését fenyegető veszélyeket elemzi, majd vázolja a külső és belső meghatározottságok között kialakítható/fellépő szinergikus kapcsolatokat. Ez utóbbi elemzésre épül a célpiramis, amely kijelölte a fejlesztés célrendszerét és megfogalmazta a javasolt fejlesztési stratégiát.

A stratégiát jelentő prioritások egységes felépítés szerint kerültek kibontásra.

Az operatív program célkitűzése, hogy megalapozza a rendelkezésre álló, illetve megszerezhető források hatékony, fenntartható felhasználását az árvízvédelmi, tájhasználati és intézményfejlesztési szempontból egyaránt paradigmaváltó integrált program jövőképeként, céljainak elérése, a támogatható tevékenységek megvalósítása érdekében.

Az operatív program egységes szerkezet szerint és olyan részletességgel mutatja be a javasolt intézkedéseket, hogy a leírtak alapján lehetővé váljon az egyes intézkedések megvalósítása, a többletforrások bevonása. Az operatív program alapját képező intézkedések egységes szerkezetű adatlapokon kerültek további bontásra. Az intézkedések időtávja kilenc év, azaz 2005-2006, illetve 2007-2013 évekre terjed ki, igazodik az Európai Unió tervezési ciklusaihoz.

Az adatlapok készítése során – s természetesen az egész tervezési időszak alatt - a program szakértői szoros együttműködést alakítottak ki a terület-és vidékfejlesztési, valamint a tájgazdálkodási és ágazati szakértőkkel.

Az operatív program szerkezetében és tartalmi elemeiben követi az Európai Unió Strukturális Alapok felhasználására vonatkozó előírásait, ebben az értelemben megfelel az 1260/1999. sz. EK rendeletben előírtaknak, valamint figyelembe veszi a Strukturális Alapok tervezésére és programozási dokumentumaira vonatkozó kézikönyv (Vademecum) és az Európai Bizottság 3. számú módszertani munkafüzete (Monitoring és értékelési mutatók: indikatív módszertan) ajánlásait is. Az operatív program tartalmát, felépítését tekintve az Európai Unióban alkalmazott programozási dokumentumok közül leginkább a Program kiegészítő dokumentumnak feleltethető meg.

Az EU-konformitás biztosítása mellett az operatív program megfelel a 18/1998. (VI. 25.), a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló KTM rendelet vonatkozó előírásainak is.

Az intézkedések kibontása során a legfontosabb követendő elv a logikus felépítés. Az operatív adatlapok kulcsa és a program középpontja: a *támogatható tevékenységek*. Az adatlapokon az intézkedések sorszámának és megnevezésének feltüntetése után az *általános célok* felsorolása következik. Az intézkedések céljai szorosan illeszkednek a célpiramis céljaihoz.

A *szükségesség indoklása* cellában megtalálható az adott intézkedés vázlatos háttere, a szükségesség bemutatása, visszacsatolás a helyzetelemzésre, valamint utalás a támogatható tevékenységekre. Számszerű adatok ismertetésével azoknak a problémáknak a leírása, amelyeket a fenti intézkedés megvalósításával az adott területi egység, jelen esetben a Tisza-mente meg kíván oldani.

A következő részben az intézkedés tartalmának bemutatását, vagyis a *támogatható tevékenységek* leírását helyeztük el, ütemezéssel kiegészítve. A támogatható tevékenységek elnevezésénél az egyszerű és közérthető megfogalmazásra törekedtünk. Az ütemezésnél a fent hivatkozottaknak megfelelően két időtartamot jelöltünk meg, a 2005-2006 közötti időszakot és a 2007-2013-ig terjedő éveket. Az előző esetben éves bontás is előfordulhat, amennyiben a támogatható tevékenység megvalósítására egy év elegendő. A támogatható tevékenységek nagy része – a rendelkezésre álló – kilenc évet felöleli.

A *projekt kiválasztási kritériumnál* a területi lehatárolás és a tartalmi kiválasztási szempontokra utaló, de csak a speciális kritériumokat kívántuk felsorolni.

Ezt követően határoztuk meg a *monitoring mutatókat*. A monitoring mutatók három csoportba oszthatók: outputmutatók, eredménymutatók, hatásmutatók. Outputmutatóknak tekintettünk minden, közvetlenül az intézkedéshez kapcsolható, fizikai és pénzügyi egységben mérhető mutatót, azokat a tevékenységeket, melyek közvetlenül a támogatásból valósulnak meg, amire a támogatást ténylegesen fordítják, amit megépítenek, amit megvalósítanak stb.

Az eredménymutatók a támogatható tevékenységek közvetlen és azonnali eredményeihez kapcsolható mutatók, melyek információt szolgáltatnak a bekövetkező változásról. Az eredménymutatók egyaránt lehetnek fizikai és pénzügyi mutatók.

Az intézkedés keretében megvalósított támogatható tevékenységek eredményei együttesen egy hosszabb ideig fennmaradó pozitív hatást válthatnak ki. A projektek megvalósításához köthető, a projektek közvetlen eredményein túlmutató hatások mérését szolgálják a hatásmutatók.

Számba vettük a *közreműködő szervezeteket*, amelyek az intézkedés megvalósításáért, a támogatható tevékenységek kívánt eredményeinek eléréséért felelősek. Ezek azon szervezetek, amelyek az intézkedés céljaihoz, tevékenységeihez kapcsolódó forrással rendelkeznek.

*Kedvezményezett*ek köre címszó alatt azon szervezetek, önkormányzatok, illetve vállalkozások bemutatása és specifikálása történt meg, melyek a konkrét támogatásból részesülhetnek, illetve a forrásból részesülő támogatható tevékenységek kedvezményezettjei lesznek/lehetnek, mint projektgazdák.

A *célcsoportokat* azok a személyek, szervezetek alkotják, akik közvetlen hasznélvezői lesznek a támogatásban részesülő tevékenységeknek. Tehát a célcsoport az a társadalmi csoport, amelynek a helyzetén javítani kívánunk. Bizonyos esetekben megegyeznek a kedvezményezettekkel, de el is térhetnek tőlük.

A *működési, megvalósítási terület* az intézkedés megvalósításának helyszínére utal, fontos elvünk volt, hogy - amennyiben lehetséges - jelezzük a támogatható tevékenységekhez igazodó területi specifikumokat.

A legnehezebb dolgunk a *forrásszerkezet* meghatározásánál volt. A forrásokat három időintervallumra számoltuk ki: 2005. és 2006. évekre külön, valamint a 2007 - 2013. évek közötti időszakra.

Az intézkedés megvalósításához szükséges források számszerűsítése millió Ft-ban és százalékos felosztásban is megtörtént. A források három kategóriáját különítettük el egymástól: saját erő, EU támogatás, hazai finanszírozás. A jelenlegi tervezési időszak *forrásszámításainak* kiinduló pontja a támogatható tevékenységek tartalmát adó konkrét

feladatok, illetve naturáliák meghatározása volt, amit lehetőség szerint összevetettünk a most futó, kiírás alatt lévő pályázati felhívásokkal. Amennyiben a *pályázati lehetőségeket* pontosan ismertük, annak nevét is feltüntettük a források között, ha viszont nem állt rendelkezésre hozzáférhető adat, ezt a sort üresen hagytuk. A javasolt EU/hazai támogatási aránynak a 75:25 %-ot tekintettük, ami a kis- és középvállalkozások esetében 65% (de különböző mértékű az egyes régiókban, amit az állami támogatásokról szóló rendelet határoz meg; önkormányzatok és non-profit szervezetek esetében nincs meghatározva, akár 100% is lehet), utóbbi szervezeteknél a 90%-ot tekintettük elfogadottnak. A hiányzó részt a kedvezményezettnek a saját erő terhére kell biztosítania.

A 2007-2013 közötti tervezési időszakra vonatkozóan a következő sarokpontokhoz próbáltunk igazodni:

A Strukturális Alapok (SA) és a Kohéziós Alap várható támogatása a következő tervezési időszakra az ország egész területére: 24,6009 Milliárd EUR, ami 6275,3 Mrd Ft, 255 Ft/EUR árfolyamon számítva.

Az integrált terület- vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program által érintett településekre jutó források becslését a települések lakosságaránya alapján (2001-es adatok szerint) a következő táblázat mutatja be:

	Lakosság	Várható SA támogatás	Várható hazai társfinanszírozás	Milliárd Ft Várható összes támogatás
Magyarország	10,175,000	6,275,3	2,089,7	8,365,0
Tisza-mente	1,753,442	1,081,4	360,1	1,441,5
Tisza-mente részesedése 17,2 %				

Az összes támogatást növelő és csökkentő hatásokat is figyelembe véve a várható uniós támogatások 1,3 szorosával számol(ha)tunk, ami a Tisza-mentére 1,874,0 milliárd Forint, ami 22,4%-os részesedést jelent.

Az intézkedések közötti *kapcsolódási pontokat* külön jeleztük, ezzel is biztosítva a program komplexitását, integráltságát, a szinergia hatások érvényesülésének segítségét.

Egy-egy adatlap terjedelme körülbelül két oldal.

Az operatív program végén prioritások szerinti összefoglaló táblázatok találhatóak.

A program azon túl, hogy a térségben élő, dolgozó, tanuló, ide látogató és befektetni szándékozó személyeknek, szervezeteknek kíván hosszú távú iránymutatást adni, az ágazatok következő két évre szóló hazai költségvetési főszámainak kialakítását is hivatott segíteni, illetve a tervezők – nem titkolt szándéka -, hogy a megfogalmazott intézkedések országos szintre emelkedjenek, az új Nemzeti (Átfogó?) Fejlesztési Tervben is szerepet kapjanak.

Célpiramis

JÖVŐKÉP

Az együttműködés térsége

ÁTFOGÓ CÉLOK

**A Kárpát-medence természeti rendszerével együttműködő, társadalmilag is hatékony gazdálkodási struktúra kialakítása
A térség népességmegtartó képességét javító, a létbiztonságot garantáló, kiegyenlített és fenntartható társadalmi feltételrendszer
biztosítása**

PRIORITÁSOK

I. Vízkezelés gazdálkodáson alapuló fenntartható táji rendszerek kialakítása	II. Hagyományokon és innováción alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése	III. A periferikus helyzet leküzdése	IV. A Tisza ökológiai rendszeréhez és társadalmához alkalmazkodó gazdasági struktúra létrehozása	V. A térségi fejlesztési folyamatok demokratizálása és hatékonyságának növelése
--	---	--	--	---

SPECIFIKUS CÉLOK

<i>I.1.</i> <i>Ártéri tájrehabilitáció</i>	<i>II.1.</i> <i>Hálózatok fejlesztése</i>	<i>III.1.</i> <i>Belső-külső közlekedési kapcsolatok javítása</i>	<i>IV.1.</i> <i>Magas multiplikációjú vidékgazdaság kialakítása</i>	<i>V.1.</i> <i>Partnerségi szervezetek megerősítése</i>
---	--	--	--	--

INTÉZKEDÉSEK

<p>I.1.1. Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása a mélyfekésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitálására alapozva</p> <p>I.1.2. Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása</p> <p>I.1.3. Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás</p>	<p>II.1.1. Civil hálózatok fejlesztése</p> <p>II.1.2. Innovációs kapacitások erősítése</p> <p>II.1.3. A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések megtartó képességének fokozása</p>	<p>III.1.1. A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével</p> <p>III.1.2. A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt</p> <p>III.1.3. A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével</p> <p>III.1.4. A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével</p>	<p>IV.1.1. Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása</p> <p>IV.1.2. A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítás</p> <p>IV.1.3. Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban</p> <p>IV.1.4. A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával</p>	<p>V.1.1. A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel</p> <p>V.1.2. A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása</p> <p>V.1.3. A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése</p>
---	---	---	--	--

SPECIFIKUS CÉLOK

<i>I.2 Vízészlet gazdálkodás</i>	<i>II.2.. Hagyományalapú innovációk ösztönzése</i>	<i>III.2 Tercier és kvaterner hálózatok fejlesztése</i>	<i>IV.2. Széles körű adottságokhoz alkalmazkodó diverzifikált mezőgazdaság kialakítása</i>	<i>V.2. Térségi tervezési folyamatok társadalmisítása</i>
--------------------------------------	--	---	--	---

INTÉZKEDÉSEK

<p>I.2.1. Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése</p> <p>I.2.2. Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízviszataratás, a vízjárás szélsőségeinek csökkentése</p> <p>I.2.3. Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak,)</p>	<p>II.2.1. Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába</p> <p>II.2.2. Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése</p> <p>II.2.3. A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése</p> <p>II.2.4. Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása</p>	<p>III.2.1. Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása</p> <p>III.2.2. Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása</p> <p>III.2.3. A logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével</p> <p>III.2.4. Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése</p>	<p>IV.2.1. A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján</p> <p>IV.2.2. Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése</p> <p>IV.2.3. A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás</p>	<p>V.2.1. Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatok az érdekharmozáló, érdekvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele</p> <p>V.2.2. A Tisza-mente integrált programjának társadalmisítása és megvalósítása térségi támogatással</p> <p>V.2.3. Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége</p>
---	--	---	--	---

SPECIFIKUS CÉLOK

<i>I.3. Környezetbarát infrastruktúra rendszerek kialakítása</i>	<i>II.3. Képzési potenciálok növelése, foglalkoztatási helyzet javítása</i>		<i>IV.3. Térség adottságaihoz alkalmazkodó sajátos idegenforgalmi struktúra kialakítása</i>	
--	---	--	---	--

INTÉZKEDÉSEK

<p>I.3.1. Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése</p> <p>I.3.2. Közműöllő zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken</p> <p>I.3.3. Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása</p>	<p>II.3.1. A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése</p> <p>II.3.2. A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése</p> <p>II.3.3. Az általános és a speciális képzettségi szint emelése</p> <p>II.3.4. A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése</p>		<p>IV.3.1. Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termékcsomagok kialakítása</p> <p>IV.3.2. Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése</p> <p>IV.3.3. Szelid- és ökoturizmus fejlesztése</p>	
---	--	--	---	--

<p style="text-align: center;">I. prioritás Vízészlet gazdálkodáson alapuló fenntartható táji rendszerek kialakítása</p>

I.1.1.

Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása a mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitálására alapozva

I.1.2.

Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása

I.1.3.

Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás

I.2.1.

Stratégiai vízészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése

I.2.2.

Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás, a vízjárás szélsőségeinek csökkentése

I.2.3.

Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak)

I.3.1.

Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése

I.3.2.

Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken

I.3.3.

Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása

Sorszám, megnevezés	I.1.1. Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása a mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitálására alapozva
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A természeti rendszerekkel együttműködő tájhasználat kialakítása, • Természetközeli területek megőrzése, növelése, • A vízrendszer természetes működésén alapuló egészséges, mozaikos tájszerkezet kialakulása, • A természet szélsőséges megnyilvánulásainak csökkentése.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza–mente hagyományos agrártérség, ennek megfelelően fejlődése, gazdasági–társadalmi stabilitásának megteremtése csak a természeti rendszerekkel együttműködve képzelhető el.</p> <p>Az intenzív gazdálkodás megváltoztatta a táj arculatát különösen az elmúlt évtizedekben. Sok helyen eltűntek a természetes élőhelyek, alacsony a terület erdősültsége, kevés a vízfelület, fokozatosan csökken a biodiverzitás. A leromlott tájszerkezet kedvezőtlen termelési és életkörülményeket teremtett. A jelenlegi tájhasználat mellett egyre nagyobb teher nehezedik a vízkárok elleni védelemre, miközben a vízháztartás és a mélyfekvésű részek gazdasági eredménye negatívvá vált.</p> <p>A Tiszára felfűződött ökológiai hálózat rendszere és a meglévő természetközeli tájrészek jó alapot biztosítanak a tájrehabilitációhoz. A kiegyensúlyozottan működő táj egészséges környezetet, kedvező klimatikus adottságokat, megfelelő minőségű és mennyiségű termőtalajt és vízkészletet biztosít a lakosság és gazdaság számára.</p> <p>A mozaikos tájszerkezet eléréséhez a VTT árvízi tározók és a hozzájuk kapcsolódó öblözetek területén az 1107/2003. kormányhatározat értelmében a gazdálkodási szerkezet kialakításakor, az NVT-be beépülő zonális programcsomagokat kell felhasználni, ennek a kidolgozása a IV. prioritásba került beépítésre.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.1.1.1.	Árasztási szintekhez igazodó területhasználat–rendszer kialakítása konverzióval	2005-2006, 2007-2013
I.1.1.2.	Jelenlegi természetközeli területek megőrzése	2005-2006, 2007-2013
I.1.1.3.	Árasztási szintekhez igazodó élőhelyek fenntartása	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A tervezett tájhasználat igazodik a terület alkalmasságához, • Az új termelési szerkezet illeszkedik a zonális
---	---

	<p>programokhoz,</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tájhasználat váltás előfeltétele a terület vízrendszerének rehabilitálása, • A tervezett tájhasználat javítja a terület vízháztartását, • A VTT árvízi tározók és öblözeteik előnyt élveznek.
--	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Erdők, rétek és vízfelületek nagysága (ha), • Élőhelyek nagysága (ha), • Az invazív és az őshonos fajok száma (db), • A felszántott területek nagysága (ha), • Haszonvételek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Nő a diverzivitás, • Az invazív fajok számának csökkenése (db), • Őshonos fajok számának emelkedése (db), • Erdők és vízfelületek aránya nő (%), • Rétek aránya nő (%), • A felszántott területek nagysága csökken (ha), • Haszonvételek száma emelkedik (db) • A földhasználat jövedelmezősége nő.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A táji rendszerhez alkalmazkodó mezőgazdasági termelés • A mezőgazdasági károk és az ehhez kapcsolódó költségvetési terhek csökkenése • Árvízi veszélyeztetettség mérséklődése • A táj működése kiegyensúlyozottabbá válik (a tájfenntartási költségek csökkenése).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok, • Civil szervezetek, • Nemzeti Park Igazgatóságok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek, • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdasági termelők, vállalkozók, gazdasági szervezetek, • Lakosság.
Működési, megvalósítási terület	A VTT árvízi tározók és öblözeteik és a Tiszai ártér mélyfekvésű területei.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.1.1.1.	Árasztási szintekhez igazodó területhasználat–rendszer kialakítása	3500	3500	24 200

	konverzióval			
I.1.1.2.	Jelenlegi természetközeli területek megőrzése	1456	1456	10 192
I.1.1.3.	Árasztási szintekhez igazodó élőhelyek fenntartása			
Összesen		4956	4956	34392

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – KIOP 1.5. „Természetvédelem és fenntartható árvízvédelem”
---	--

Sorszám, megnevezés	I.1.2. Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Erdők, gyepes ligetes területek növelése, a Tisza mente természetközeli állapotának elérése, • Gazdálkodási lehetőségek bővítése a természetközeli tájrészeken, • Ökológiai hálózat teljessé tétele, bővítése, • Erdők vízháztartást és vízjárást szabályozó szerepének erősítése.
Szükségességének indoklása	<p>Az Alföld jelentős részét magába foglaló Tisza-ártér valamikori fás-ligetes jellegéből a folyószabályozást követően alacsony erdősültségű mezőgazdasági kultúrtáj alakult ki. A Tisza-térség erdősültsége mélyen az országos átlag alatt áll.</p> <p>A Tiszát kísérő hullámtér ugyan az Alföld legerdősültebb térsége, de a folyót az átlagosnál jóval alacsonyabb erdősültségű széles sáv övezi a folyó mindkét oldalán.</p> <p>Kevés az erdő a védett területek pufferzónáiban, az ökológiai hálózatba tartozó területeken, az intenzív agrártérségekben és a városok, falvak környezetében.</p> <p>A természetes erdőterület jelentős növelésére és a meglévő nem őshonos fajtákból álló erdőrészek szerkezeti átalakítása van szükség ahhoz, hogy az erdők megfelelő mértékben ki tudják fejteni vízháztartást szabályozó, klímajavító, talajvédő, biodiverzitást növelő kedvező hatásaikat. Ennek érdekében a gazdasági érdek mellett az árvízvédelmi és táji rendszerműködési szerepeket is kellő mértékben figyelembevevő térségi erdőstratégia és támogatási rendszer kidolgozása szükséges.</p> <p>Ahol az adottságok lehetővé teszik, az erdők fokozatos átalakításával és új erdők telepítésével természetszerű erdők létrehozására kell törekedni. A jelenlegi erdőgazdálkodási eljárásokkal mellett új természetszerű erdészeti módszerek kipróbálására is szükség van, különösen az ártéri tájgazdálkodás által érintett területeken.</p> <p>Ez az intézkedés szorosan összekapcsolódik az I.1.1. intézkedéssel, mivel erősíti a természetközeli tájszerkezet kialakítását az egész ártéri területen.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.1.2.1.	Térségi erdőstratégia kidolgozása	2005-2006
I.1.2.2.	Természetközeli erdők, gyepes telepítése	2005-2006, 2007-2013
I.1.2.3.	Fás legelők, kaszálók kialakítása	2005-2006, 2007-2013
I.1.2.4.	Természetközeli erdők, gyepes kezelés, fenntartása, természeti funkciójának visszaállítása	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Termőhelynek megfelelő őshonos fafajok alkotta állományok kialakítása a vízgazdálkodási fok és a fekvés figyelembevételével • Térségi adottságokhoz alkalmazkodó gyepesítés, • A kialakított természetközeli területek illeszkedjenek az ökológiai hálózathoz, • A Natura 2000 területek előnyt élveznek, • A 1107/2003. Kormányhatározat 3. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Kidolgozott térségi erdőstratégia • Gyepes–ligetes területek (ha), • Természetszerű erdők (ha), • Idegenhonos állomány cseréje, termőhelynek megfelelő őshonos állományra (ha).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Gyepes–ligetes területek növekedése (ha), • Ökológiai hálózat bővülése (ha), • A természetyszerű erdők területének növekedése (ha), • Az erdőhöz kapcsolódó haszonvételtípusok számának növekedése (db), • A természetközeli területeken foglalkoztatottak számának növekedése (fő).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Tisza–mente természetközeli állapotának növekedése, • A természetközeli területek által támul a megélhetőségi lehetőségek köre, • A térség ökológiai állapota javul.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Önkormányzatok, • Nemzeti Park Igazgatóságok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Települési önkormányzatok, • Nemzeti Park Igazgatóságok, • Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok, • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósulása lefedi a Tisza–mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.1.2.1.	Térségi erdőstratégia kidolgozása	9	11	–
I.1.2.2.	Természetközeli erdők, gyepes telepítése	350	400	3500

I.1.2.3.	Fás legelők, kaszálók kialakítása			
I.1.2.4.	Természetközeli erdők, gyepek kezelése, fenntartása, természeti funkciójának visszaállítása	–	–	936
Összesen		359	411	4436

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	NVT – Agrár-környezetgazdálkodás
--	----------------------------------

Sorszám, megnevezés	I.1.3. Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Termőföld mennyiségi és minőségi védelme, • Mezőgazdasági károk mérséklése, • Mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, • Egészségi állapot, munkaképesség és közérzet javulása.
Szükségességének indoklása	<p>A nagytáblás szántóterületeken a nem megfelelő agrotechnika megválasztása és a táj eltartó képességét meghaladó földhasználat alkalmazása jelentős talajállapot romlást okozott. A hiányzó mezővédő erdősávok fokozzák a deflációveszélyt. A gyengébb minőségű termőtalajokon az intenzív szántóművelés további szerkezetromlást, savanyodást eredményezett. Az öntözés hatására a Közép–Tisza vidéken másodlagos szikesek alakultak ki. A hagyományos agrártérség legfontosabb természeti potenciálja a jó minőségű termőtalaj, amelynek védelme érdekében racionális tájhasználat, az erdőterületek növelése, a szennyezések csökkentése, megszüntetése szükséges. A talajromlás nemcsak a gazdálkodás lehetőségeit korlátozza, hanem a lakosság egészségi állapotát is veszélyezteti a fokozott porszennyezés miatt, ezért külön indokolt a településeken szakszerűen tervezett véderdősávok telepítése. Ez az intézkedés csak az agrár–környezetgazdálkodási célú intézkedésekkel együtt valósulhat meg.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.1.3.1.	Mező– és településvédő erdősávok telepítése	2005-2006, 2007-2013
I.1.3.2.	Gyepesítés, erdősítés a deflációérzékeny területeken	2005-2006, 2007-2013
I.1.3.3.	Szikes, szikesedésre hajlamos talajú területek extenzifikációja	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Degradációra érzékeny talajú területeket érinti, • Őshonos fafajok alkalmazása, • Kisebb pollen–kibocsátású, kevésbé allergizáló fajok alkalmazása, • Járulékos környezeti hatások érvényesülnek.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Mező– és településvédő erdősávok (ha), • Erdő és gyepterületek (ha), • Intenzíven művelt szikes területek (ha), • Vízfelületek (ha), • Homoktalajok megkötése erdővel (ha), • Homoktalajok megkötése gyeppel (ha).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Erdő és gyepterületek növekedése (ha), • Intenzíven művelt szikes területek csökkenése (ha),

	<ul style="list-style-type: none"> • Vízfelületek növekedése (ha), • Csökken a talajdegradáció (ha), • Szélkárok, homokverés károk, porszennyezés csökkenése (Ft), • Csökkenő betegnapok (nap).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Talajok termőképessége javul, • Csökkenő termelési költségek, • Javul a defláció-érzékeny területek környékén lakók egészsége.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Települési önkormányzatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Települési önkormányzatok, • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek, • Lakosság.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósulása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.1.3.1.	Mező- és településvédő erdősávok telepítése	100	100	800
I.1.3.2.	Gyepesítés, erdősítés a deflációérzékeny területeken	440	562	4334
I.1.3.3.	Szikes, szikesedésre hajlamos talajú területek extenzifikációja	1750	1780	12466
Összesen		2290	2442	17600

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Vidékfejlesztési Terv – Agrár-környezetgazdálkodás, • Nemzeti Vidékfejlesztési Terv – Mezőgazdasági területek erdősítése, • Nemzeti Vidékfejlesztési Terv – Kedvezőtlen adottságú területek támogatása, • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium adott céltámogatásai.
--	---

Sorszám, megnevezés	I.2.1. Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A térség biztonságának, életlehetőségeinek, életminőségének elősegítése, a felszíni víztestek jó ökológiai, kémiai és mennyiségi, a felszín alatti vízkészlet jó kémiai és mennyiségi állapotának elérése, • A lakosság és az élővilág (elsősorban ivó)vízellátásának hosszú távú feltételei megteremtése, az erre a célra számításba vehető vízkészletek biztonságba helyezése, védelme, minőségének megőrzése.
Szükségességének indoklása	<p>A települések belterületein a talajvizek szinte kivétel nélkül szennyezettek, s nem alkalmasak ivóvízellátásra. A tervezési terület ivóvízbázisának jelentős hányada, kiemelten jó adottságú, felszín alatti vizekből származik. Nagy arányban található kiemelten érzékeny, valamilyen mértékben szennyezett, felszín alatti vízminőség védelmi területek. Ezek megtisztítása kiemelkedően fontos feladat.</p> <p>A Tisza felső szakasza (a mellékfolyók révén) főleg oldott nehézfém-tartalom terheléssel veszélyeztetett, az oxigén- és tápanyagforgalmi mutatók alakulása is kedvezőtlen.</p> <p>A Tisza-mente jelentős mennyiségű termálvíz-készlete a költséges és összetett technológia miatt kihasználatlan, ugyanakkor értékes energetikai és gyógyászati célú felhasználásra lehetne fordítani. A termálvíz hasznosítása iránt indokolt mezőgazdasági és idegenforgalmi érdeklődés is mutatkozik. Az igényeket a vízkészletek védelmének összefüggéseit is figyelembevéve lehet kielégíteni.</p> <p>Az intézkedés elsődleges célja, a rendelkezésre álló vízkészletek hosszú távú védelmére, bővítésére, illetve egészséges ivóvíz ellátásra alapozott fenntartható vízhasználat.</p> <p>A stratégiai vízkészletek bővítését, illetve a vízháztartás javítását szolgáló kapcsolódó intézkedés: az I.2.2. Ártéri vízrendszer rehabilitációja, vízvisszatartás, a vízjárás szélsőségeinek csökkentése. Ez a vízrendszerek tervezése, kiépítése, működtetése és összekapcsolása által az árvíz szabályozott (és ezért kockázatmentes), fokozatosan növekvő mértékű visszatartását és hasznosítását teszi lehetővé.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.2.1.1.	A Tisza vízgyűjtőjére 7 db tervezési egységre és részvízgyűjtőre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítése, határokon átnyúló nemzetközi tervek készítése.	2005-2006 2007-2013
I.2.1.2.	A vízszennyező anyagok kiszűrésére, a károsanyag szintjének csökkentésére alkalmas új technológiák telepítése vagy a meglévő korszerűsítése az érintett	2005-2006 2007-2013

	települések/településrészek vízkivételi műveibe. Víz kivétel, vízhasználat összehangolása, monitoringja	
I.2.1.3.	A meglévő rossz vízminőséget adó kutak üzemeltetésének megszüntetése, megfelelő vízminőséget biztosító új kutak létesítése, szükséges távvezeték építése, rekonstrukciója	2005-2006 2007-2013
I.2.1.4.	Környezetbarát kármentesítési technológiák alkalmazása	2005-2006 2007-2013
I.2.1.5.	A termálvíz-készletet környezetkímélő technológiával hasznosító beruházások elindítása és a feltárt, valamint a hasznosított vízkészlet védelme.	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • 2000/60/EK Víz Keretirányelv, • 2052/2002. (II. 27.) Kormány határozat az Ivóvízbázis-védelmi Program végrehajtásáról • 1998 LVII. Törvény. a vízgazdálkodásról, • 123/1997. (VII.18.). Kormányrendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről • 49/2001 (IV.3.) Kormányrendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről • 219/2004 (VII.21.) Kormányhatározat a felszín alatti vizek védelméről • 0220/2004 (VII.21.) Kormányhatározat a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól • 0221/2004 (VII.21.) Kormányhatározat a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól • 33/200. sz. Kormányrendelet. a felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról • 2207/1996. (VII. 24.) Kormányhatározat a települések szennyvízelvezetéséről és –tisztításáról, • 201/2001 (X. 25) Kormányrendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről, • Országos Szennyvíz-elvezetési Kereterrv, • Vízbázisok vízminősége, védettségük mértéke, a hatásterületükön felmerülő, valós igények kielégítettsége/kielégíthetősége, • Védelem költségei • A 1107/2003. Kormányhatározat 3. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A felszíni és felszín alatti vizek minőségének javulása (osztály minőség javulás), • Az ivóvíz-tisztítás kapacitás növekedése (m³/nap), • A közegészségügyileg kifogásolható ivóvizet fogyasztó

	<p>lakosok számának csökkenése,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megfelelő állapotú vízvezeték kiépítése (km), • Új vízbázis víztermelő kapacitása (m³/nap), • Új, illetve továbbfejlesztett tisztítókapacitás növekedése (m³/nap).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az 50 mg/l nitrátkoncentrációt meghaladó mértékben szennyezett vízműutak aránya (<2%), • Az energetikai célú termásvízhasználók közül a visszatáplálással működők aránya (%), • Arzén és nitrit tartalom csökkenése az ivóvízben a projekt/érintett települések területén (arzén esetében <10 µg/l, nitrit esetében <0,2, ill. 0,1 mg/l), • Az érintett lakosság megfelelő minőségű (csökkentett arzéntartalmú) ivóvízfogyasztásból adódó egészségügyi veszélyeztetettségének csökkenése (%), • Új vagy felújított ivóvízkművekkel kiszolgált háztartások száma (egy háztartást átlagosan 3 fővel számolva) (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mente ivóvíz-minőségi szempontú értékelésének kedvező alakulásával a térségimáznak pozitív irányba való elmozdulása, • A versenyhelyzet javítása, • Környezetegészségügyi feltételek javulása, • A lakosság egészségi mutatóinak javulása.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. • Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi ill. megyei önkormányzatok, • Központi költségvetési szervek és intézményei, • Vízközmű vállalatok, • Vállalkozások.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • lakosság
Működési, megvalósítási terület	Tisza magyarországi vízgyűjtője

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.2.1.1.	A Tisza vízgyűjtőjére 7 db tervezési egységre és részvízgyűjtőre vonatkozó vízgyűjtő–gazdálkodási terv elkészítése, határokon átnyúló nemzetközi tervek készítése.	550	2300	2650
I.2.1.2.	A vízszennyező anyagok kiszűrésére, a károsanyag szintjének csökkentésére alkalmas új technológiák telepítése vagy	1418	1418	9926

	a meglévő korszerűsítése az érintett települések/településrészek vízkivételi műveibe. Vízkiút, vízhasználat összehangolása, monitoringja			
I.2.1.3.	A meglévő rossz vízminőséget adó kutak üzemeltetésének megszüntetése, megfelelő vízminőséget biztosító új kutak létesítése, szükséges távvezeték építése, rekonstrukciója	432	432	2400
I.2.1.4.	Környezetbarát kármentesítési technológiák alkalmazása	500	500	4550
I.2.1.5.	A termákvíz-készletet környezetkímélő technológiával hasznosító beruházások elindítása, és a feltárt valamint a hasznosított vízkészlet védelme	50	200	700
Összesen		2950	4850	20226

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – KIOP 1.1. A komp.” Ivóvízminőség javítása”, • Nemzeti Fejlesztési Terv – KIOP 1.4. „Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében”, • Nemzeti Fejlesztési Terv – ROP 2.2. „Településrehabilitáció és barnamezős területek hasznosítása”, • Regionális Operatív Program 2.2.”Városi területek rehabilitációja, • Kohéziós Alap • A környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium adott céltámogatásai.
---	--

Sorszám, megnevezés	I.2.2. Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás, a vízjárás szélsőségeinek csökkentése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza vízgyűjtő magyarországi területén a vízjárás szélsőségeinek csökkentése, • A Tiszai ártér vízháztartásának javítása • Jobb feltételek megteremtése a gazdálkodás és ökológiai rendszer számára.
Szükségességének indoklása	<p>Az ártér működő vízrendszere nélkül vízhiányos termőföld és ökológiai rendszer lehetlenné teszik a hatékony gazdálkodást, a folyó vízjárása pedig egyre szélsőségesebbé válik a föld és az ökológiai rendszer vízfelvétele hiányában. Ma már a térség legfőbb problémája az ár- és belvíz-fenyegetettség és az egyre nagyobb aszályhajlam. A természeti rendszerek instabil működése visszahat a gazdaságra, a táj degradálódik, pusztulnak a természetes élőhelyek, romlik az itt élők egészségügyi állapota.</p> <p>A lakosságot, gazdaságot és környezetet egyaránt sújtó probléma kizárólag öntözéssel nem oldható meg, csak vízrendszer rehabilitációval kiegészítve. A gazdaság, lakosság és ökológiai rendszer, valamint a vízkár elleni védelem szempontjából, illetve az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése érdekében egyaránt fontos tehát a vízjárás szélsőségeinek enyhítése és a vízháztartás rendezése. Ennek eszközei a vízrendszer rehabilitáció és vízvisszatartás a kistáji vízkörforgásokban. A vízkészletekkel való racionális gazdálkodás alapja az egészségesen működő táj kialakításának, ahol a természeti és termelési adottságok elősegítik a térség gazdasági és társadalmi fejlődését.</p> <p>A vízvisszatartást és hasznosítást ennek megfelelően nem medertározással, hanem az ártéri vízrendszer rehabilitációjával egybekötött ártéri tájgazdálkodási rendszer kialakításával szükséges megvalósítani. Az ártéri vízrendszer rehabilitációja elsősorban az árvízvédelmi intézkedés keretében megépülő árvízi tározókban és az azokhoz kapcsolódó öblözetekben valósulhat meg, és kapcsolódik az ártéri tájrehabilitációhoz illetve az erre alapozott gazdálkodási rendszerek intézkedéseéhez.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.2.2.1.	A vízpótlást szolgáló vízrendszerek megtervezése	2005-2006 2007-2013
I.2.2.2.	Vízpótlást szolgáló vízrendszer kiépítése	2005-2006 2007-2013
I.2.2.3.	Ártéri vízpótló vízrendszer működtetése, fenntartása	2006 2007-2013
I.2.2.4.	Különálló területekhez kötődő vízrendszerek összekapcsolása	2007-2013

Projekt	kiválasztási	• A VTT árvízi tározói és öblözeteik prioritást élveznek,
----------------	---------------------	---

kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt biztosítja a vízjárás rendszerszerűségét, • Az érintett gazdák egyetértése adott a működési területen, • A különálló vízrendszerek továbbfejlesztése, összekapcsolása biztosított
--------------------	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Vízpótlást szolgáló vízrendszer tervek száma (db), • Különálló vízrendszerek száma (db), • Vízrendszer-társulatok száma (db), • Visszatartott víz mennyisége (m³).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A visszatartott víz mennyisége nő (m³), • Vízpótló vízrendszerrel ellátott területek nagysága nő (ha).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Tudatos, adottságokhoz alkalmazkodó vízgazdálkodás, • Javul a vízháztartás, a csapadékhiányból eredő mezőgazdasági vízhiány pótlódik, • Csökken a mezőgazdaság szélsőségekkel szembeni kiszolgáltatottsága.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • A megalakítandó táj- és vízgazdálkodási társulatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság, • Települési önkormányzatok, • Nemzeti Park Igazgatóságok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek, • A megalakítandó táj- és vízgazdálkodási társulatok.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek, • Lakosság.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.2.2.1.	A vízpótlást szolgáló vízrendszerek megtervezése	200	200	800
I.2.2.2.	Vízpótlást szolgáló vízrendszer kiépítése	5000	6000	13000
I.2.2.3.	Ártéri vízpótló vízrendszer működtetése, fenntartása	–	200	6400
I.2.2.4.	Különálló területekhez kötődő vízrendszerek összekapcsolása			

Összesen	5200	6400	20200
-----------------	-------------	-------------	--------------

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	Nemzeti Fejlesztési Terv – Környezetvédelmi és Infrastruktúra Operatív Program 1.5.1. Tisza–völgyi árvízvédelem.
---	--

<i>Sorszám, megnevezés</i>	I.2.3. Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak)
<i>Általános célok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Az árvízi biztonság növelése, • A vízjárás szélsőségei miatt kialakuló nemzetgazdasági terhek csökkentése.
<i>Szükségességének indoklása</i>	<p>A közel négy évtizedes szárazságot követő 1998-2001 közötti négy veszélyes árvíz levonulása után - amelyek védekezési, kárelhárítási és újjáépítési költsége mintegy 120 milliárd Ft volt - megnövekedett a biztonság megteremtésének igénye. A probléma kezelésére komplex program kidolgozására került sor, amely az árvízi biztonság megteremtését is szolgálja. A Vásárhelyi terv a hazai árvízvédelmi fejlesztésekbe illeszkedve, két területre koncentrálna tervezi javítani a Tisza mentén az árvízi biztonságot: egyrészt a nagyvízi meder (a hullámtér) vízszállító képességének javításával, másrészt árvízi tározók építésével a mentett ártéren. A nagyvízi meder vízszállítóképességének javítását a lefolyási sáv biztosításával, a nyárigátak, övzátonyok rendezésével, folyószabályozási beavatkozásokkal, fővédvonalak esetleges áthelyezésével kívánja megoldani a terv. A Tisza-völgyi árapasztó rendszer (szabályozott vízkivezetéssel megvalósuló ártér reaktiválás) kiépülése esetén a Tisza teljes magyarországi szakaszán képes kifejteni hatását, a lokális, illetve vonalmenti összegzett hatása eléri az előirányzott 100 cm-es árapasztó hatást. Az árvízi tározókban és kapcsolódó öblözeteikben indítható el a mélyfekvésű területeken elterjesztendő, az ártéri adottságokat hasznosító ártéri tájgazdálkodás.</p> <p>A várhatóan változó talajvízszintek káros következményeinek kiküszöbölésére a tározókkal és ártéri tájgazdálkodással érintett települések belterületi vízrendezése a tározók kiépítésével egyidőben kell megoldódjon.</p> <p>A Tisza-völgyi árapasztó rendszer kialakítása a kijelölt területek gazdasága, társadalma és ökológiai rendszere számára alkalmazkodási feladatot és földhasználati korlátozásokat jelent. Ezért a rendszer nem tartható fenn ennek méltányos ellentételezése, a föld- és vízhasználat árvízvédelmi és gazdálkodási, ökológiai céloknak megfelelő jogi, intézményi és pénzügyi feltételeinek egyidejű biztosítása nélkül.</p> <p>Az intézkedés alapja a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program közérdekűségéről és megvalósításáról szóló törvény, és az 1107/2003. (XI. 5.) Kormányhatározat. Az intézkedés kapcsolódik az I.1.1, I 2.2 és a IV. 2.3. intézkedésekhez.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.2.3.1.	Tisza-menti árvízi tározórendszer kiépítése	2005-2006 2007-2013
I.2.3.2.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása területhasználat váltással	2005-2006 2007-2013
I.2.3.3.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása műszaki beavatkozásokkal	2005-2006 2007-2013
I.2.3.4.	A tározókkal érintett települések belterületi vízrendezése	2005-2006 2007-2013
I.2.3.5.	Elsőrendű árvízvédelmi védvonal fejlesztése és fenntartása	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Illeszkedjen a kormány által jóváhagyott és jóváhagyásra kerülő Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztésében meghatározott feladatokhoz, • A VTT I. ütemében (2005-2007) kialakítandó árvízi tározók: Cigánd-Tiszakarádi, Tiszaroffi, Szamos-Krasznaközi, Nagykunsági, Hanyi-Tisasülyi, Nagykörüi, • Elfogadja az érintett lakosság, • Segítse az ártér reaktiválás folyamatát.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Árvízi tározók száma (db), • Elsőrendű védőmű kiépítettsége (km)* • Legmagasabb árvízszint (m), • Meglévő erdő árvízvédelmi kezelése (ha), • Hullámtéri erdő gyeppe alakítása (ha), • A hullámtéri területen az árvízi levezetést elősegítő területek (ha), • Belvízelvezető csatorna hossza (km).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Árvízszint csökken (cm), • Nagyvízi meder vízszállító képessége nő, • Nő az árvízvédelmi célú kezelés alatt álló erdők területe (ha), • Nőnek a gyepterületek a hullámtérben (ha), • Belterületi belvízkárok csökkenése (Ft).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Csökken az árvízveszély és a belterületi belvízveszély.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Települési önkormányzatok, • Nemzeti Park Igazgatóságok, • Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok, • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság.

Működési, megvalósítási terület	<ul style="list-style-type: none"> A VTT I. ütemében (2005-2007) kialakítandó árvízi tározók: Cigánd–Tiszakarádi, Tiszaroffi, Szamos–Krasznaközi, Nagykunsági, Hanyi–Tiszasülyi, Nagykörüi, 2007 után a Kormány által kijelölt beavatkozási területek
--	--

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.2.3.1.	Tisza–menti árvízi tározórendszer kiépítése	13400	14800	65000
I.2.3.2.	A nagyvízi meder vízállító képességének javítása területhasználat váltással	3350	4710	21000
I.2.3.3.	A nagyvízi meder vízállító képességének javítása műszaki beavatkozásokkal			
I.2.3.4.	A tározókkal érintett települések belterületi vízrendezése	1000	2000	6000
I.2.3.5.	Elsőrendű árvízvédelmi védvonal fejlesztése és fenntartása	8000	9000	40000
Összesen		25750	30510	132000

Források megnevezése (2005–2006)	Központi költségvetés, Vásárhelyi–Terv Továbbfejlesztése.
---	---

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	
--	--

Sorszám, megnevezés	I.3.1. Decentralizált megújuló energiagazdálkodási öfenntartó rendszerek kiépítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> Az összes elsődleges energiaforrás felhasználásában a megújuló energiaforrások arányának növelése.
Szükségességének indoklása	<p>A napenergia hasznosításával kapcsolatos feladatok megvalósulását a térség éghajlati sajátosságaiból eredő kedvező inszoláció támasztja alá. Mint megújuló energiaforrásnak, a kommunális jellegű energiamegtakarításban lehet jelentős szerepe, különösen azokon a településeken, ahol a közintézményekben használt nagy mennyiségű víz melegítésére van szükség.</p> <p>Az Alföld szélviszonyai bizonyítottan alkalmasak a szélenergia kihasználására, amellyel jelentős mennyiségű szén-dioxid, kén-dioxid és nitrogén-oxid kibocsátása kerülhető el. Szélesebb körben elsősorban vízszivattyúkat, áramfejlesztőket, víz-szellőztető berendezéseket működtető kis szélmotorok alkalmazása jöhet szóba.</p> <p>A térség nagymennyiségű szerves hulladéka (szilárd, folyékony, települési, mezőgazdasági, ipari) jelenleg lerakási, kezelési problémát jelent. A hulladékgazdálkodás, illetve a hulladéktermelő életmód megváltoztatása még alig jellemző. Ugyanakkor rendelkezésre állnak azok a korszerű eljárások és tüzelőberendezések, amelyek a biomassza fajtáktól függően a legjobb energetikai illetve hőhasznosítást biztosítják.</p> <p>A geotermikus energia, mint alternatív energiaforrás, szintén rendkívül fontos bizonyos térségek földiás zöldségtermesztése szempontjából. Kapcsolódó intézkedés: Stratégiai vízkészletek megőrzése és bővítése (I. 2.1.).</p> <p>Energia hatékonyságnövelés ezen kívül nemcsak alternatív energia felhasználásával, de tájolással és különböző korszerű technológiák alkalmazásával is elérhető (hőszigetelés, automatizálás, passzív energiacsökkentő épületszerkezeti elemek, stb.).</p> <p>Kapcsolódó intézkedések: Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken (I.3.2),</p> <p>Kapcsolódó tevékenységek: a hulladék reciklálására, újrahasznosítására irányuló programok beindítása (I.3.3.2.); és a környezetvédelmi ipari üzemek létesítése (IV.1.1.4.).</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.3.1.1.	Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások támogatása	2005-2006 2007-2013
I.3.1.2.	Háztartások, intézmények, gazdasági létesítmények energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával, valamint energiacsökkentő technológiák alkalmazásával.	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Logisztikához és a feldolgozáshoz szükséges infrastrukturális háttér (biomassza), • Modell-értékű projektek.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A vízmelegítésre használt villamos energia csökkenése (PJ/év), • A felszerelt napkollektorok alakulása (m²/év), • Megújuló energiahordozóval megtermelt/megtermelhető hő- és villamos energia arányának alakulása (összesített hőértékben PJ/év vagy %).

Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az energiatakarékos beruházások térhódításával az energiatakrékosság-tudat régiószinten növelhető, s nem utolsósorban a közintézmények megtakarításai is a befektetések megtérülése után jelentős mértékűek lesznek (Ft), • Megújuló erőforrások részesedése az összes energiafelhasználásból (2010-re 7%), • Az állami és lakossági körű energiahatékonyság növelése (KJ).
-------------------------	---

Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mente fenntarthatósági jellemzőinek pozitív megítélésének elősegítése, • A környezet állapotának javulása, • A hagyományos energiahordozóktól való energiainport-függőség mérséklődése, • Új munkahelyek keletkezése, • Új, magas szintű technológiák alkalmazásának elterjedése, • Új jövedelemszerzési irányok kialakítása.
---------------------	--

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, • Helyi ill. megyei önkormányzatok.
--------------------------------	--

Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Közintézmények, • Helyi ill. megyei önkormányzatok, • Központi költségvetési szervek és intézményei, • Egészségügyi intézmények, • Nemzeti Parkok, • Civil szervezetek, • Vállalkozások, • Egyesületek, • Alapítványok, • Lakosság.
-------------------------------	--

Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság.
---------------------	---

Működési, megvalósítási	Az intézkedés lefedi a Tisza-mente teljes területét.
--------------------------------	--

<i>terület</i>	
----------------	--

<i>Forrásigény</i>				
<i>Sorszám</i>	<i>Támogatható tevékenységek</i>	<i>2005 MFt</i>	<i>2006 MFt</i>	<i>2007–2013 MFt</i>
I.3.1.1.	Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások támogatása	2 600	2 600	23 660
I.3.1.2.	Háztartások, intézmények, gazdasági létesítmények energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával, valamint energiacsökkentő technológiák alkalmazásával.			
Összesen		2 600	2 600	23 660

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv - Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program: 3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése • Nemzeti Fejlesztési Terv – Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program – 1.7. „Az energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése”, • A környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium adott céltámogatásai. • Kohéziós Alap
---	--

Sorszám, megnevezés	I.3.2. Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A keletkező kommunális és termelői szennyvizek közhigiéniai szempontból kifogástalan, az érzékeny környezetnek megfelelő kezelésének biztosítása.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza-térség településeinek közműollója, a közcsatornahálózat kiépítetlensége (75%) miatt kimondottan nagy. A 2006-ig várható fejlesztések, elengedhetetlenül fontosak a sérülékeny vízbázisok védelmének szempontjából. A rendelkezésre álló, a távlati vízbázisok és az ivóvízellátást biztosító vízi létesítmények védelme ma már létfontosságú, különös tekintettel az ártéri vízáramlásokra és érzékenységre is. Az alternatív szennyvíztisztítási technológiák bizonyos településméret alatt versenyképesek lehetnek a hagyományos módszerekkel összehasonlítva. Mind telepítési, mind üzemelési költségei alacsonyabbak az eleveniszapos rendszerekhez képest. A kommunális szennyvíz tisztítására, olcsó és környezetkímélő, alternatív megoldás a biológiai tisztítás. Célszerű lenne lehatárolni azokat a területeket (településeket és településrészeket), ahol környezetvédelmi szempontból nem indokolt és gazdaságossági szempontból nem ajánlatos a csatornarendszerek kialakítása, illetve ahol környezet- és költségkímélő egyedi rendszerekkel kell gondoskodni a szennyvizek ártalmatlanításáról. A kezelt szennyvíziszap és tisztított szennyvíz öntözésre is használható. A vizsgált térség ökológiai szolgáltatásaira alapozott megoldások környezeti és gazdasági szempontból is fenntarthatóak lehetnek.</p> <p>Kapcsolódó intézkedések: I.3.1.1.: Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások támogatása</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.3.2.1.	A meglévő szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek fejlesztése, a rákötési arány javítása	2005-2006 2007-2013
I.3.2.2.	Új szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek építése	2005-2006 2007-2013
I.3.2.3.	Alternatív szennyvíz-tisztító berendezések (egyedi szennyvízkezelés) létesítése, a technológia propagálása, a potenciális felhasználók felkutatása.	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek • 25/2002. (II.27.) Kormányrendelet a nemzeti települési szennyvíz-elvezetési és -tisztítási megvalósulási programról, • 174/2003. (X. 28.) Korm. Rendelet, A közműves szennyvízelvezető és -tisztítóművel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi
---	--

	<p>Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról</p> <ul style="list-style-type: none"> • 26/2002. (II.27.) Kormányrendelet a szennyvíz-elvezetési agglomerációk lehatárolásáról, • Az agglomeráció nagysága és a lakásegyenérték, • üzemelő sérülékeny és távlati vízbázissal érintett települések, • Illeszkedés az integrált programhoz.
--	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A vízvezetékhalózat (vízközmű) és közcsatorna-hálózat hosszának aránya (%), • A vízvezetékre és közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%), • A tisztított szennyvíz mennyisége (m³) és aránya (%), • A biológiailag tisztított szennyvízmennyiség aránya (%), • Szennyvíziszap kezelő kapacitása (t/nap), • Egyedi szennyvíz-kezelő létesítmények száma (db) • Új, illetve továbbfejlesztett tisztítókapaacitás növekedése (m³/nap).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A csatornába, illetve a szennyvízhálózatba bekötött lakások aránya nő a lakásállományon belül (%), • Felszíni vizekbe kerülő N és P tartalom csökken (µg/l), • Új vagy felújított szennyvíz-kezelő létesítményekkel kiszolgált háztartások aránya növekszik (db), • Egyedi szennyvíz-kezelő létesítményekkel ellátott háztartások aránya növekszik (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A bel- és külterületek talajvizeinek, felszíni vízfolyásainak csökkenő elszennyeződése és kevesebb időszakos, szennyezett pangóvíz keletkezése, • A települések szennyvíztisztítás javításával nő a környezeti elemek elsősorban a vízbázisok ökológiai állapotának sértetlensége, közegészségügyi mutatók javulása, ami regionális szinten a térség versenyképességének mutatóit is javítja, s kedvezően befolyásolhatja a vízbázisra alapozó befektetéseket.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. • Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium • A megvalósuló Egyedi Szennyvízkezelési Társaságok
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Települések önkormányzatai és azok társulásai, • Központi költségvetési szervek és intézményei, • Vállalkozások, • Egészségügyi intézmények.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság.
Működési, megvalósítási	Az intézkedés lefedi a Tisza-mente teljes területét,

<i>terület</i>	Alternatív, illetve egyedi szennyvíztisztítás esetén: a 2000 fő alatti lakónépességű települések, külterületi lakóhelyek, tanyasi házak, családi házak, üdülők, campingek, szállodák, iskolák.
----------------	--

<i>Forrásigény</i>				
<i>Sorszám</i>	<i>Támogatható tevékenységek</i>	<i>2005 MFt</i>	<i>2006 MFt</i>	<i>2007–2013 MFt</i>
I.3.2.1.	A meglévő szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek fejlesztése, a rákötési arány javítása	14084	14084	98592
I.3.2.2.	Új szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek építése			
I.3.2.3.	Alternatív szennyvíz-tisztító berendezések (egyedi szennyvízkezelés) létesítése, a technológia propagálása, a potenciális felhasználók felkutatása.	192	192	1750
Összesen		14 276	14 276	100 342

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program - 1. 1. B komp. „Szennyvízelvezetés és -tisztítás fejlesztése”, • Nemzeti Fejlesztési Terv - Regionális Operatív Program 1.3. „Kistelepülések szennyvízkezelése”, • Nemzeti Fejlesztési Terv – ROP 2.2. „Településrehabilitáció és barnamezős területek hasznosítása”, • SMART– Befektetés ösztönzési célelőirányzat • A környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium adott céltámogatásai, • Kohéziós Alap.
--	--

Sorszám, megnevezés	I.3.3. Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> Az országos, a regionális és térségi tervekhez illeszkedő komplex hulladékgazdálkodási-rendszer kialakítása.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza térség északi területein a termelési hulladékok viszonylag nagy mennyisége, indokolatlanul nagy anyag- és energiafelhasználásra, a hulladékszegény technológiák és termelési rendszerek hiányára utal.</p> <p>A területen főleg a települési folyékony (15-20%), valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékok (25-30%) nagy mennyisége a jellemző.</p> <p>Jelenleg nem megoldott a mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékok lerakásának kérdése. Öt településen működik zöldhulladékot komposztáló telep.</p> <p>A települések 21%-ka nem rendelkezik saját hulladéklerakóval és nem is szállítatja el a keletkezett települési hulladékát. A települési szilárd hulladék nagy része – anyagában történő hasznosítás nélkül - a vonatkozó jogszabályoknak többnyire nem megfelelő hulladéklerakókba kerül.</p> <p>Az intézkedés elsődleges célja a szelektív gyűjtés, illetve a megfelelő másod-nyersanyagként hasznosítható hulladékkomponensek feldolgozásának és reciklálásának, valamint az EU normáknak is megfelelő műszaki állapotú regionális hulladéklerakóba vagy kezelőbe történő hulladékszállítás arányának az ésszerű növelése, a folyamatban lévő hulladékgazdálkodási tervekre építve.</p> <p>A 33/2000. (III.17.), ill. a 219/2004. (VII.21.) Korm. Rendelet lehetőséget ad arra, hogy a Tisza-mente szennyezett területei ütemezetten kármentesítésre kerüljenek, ezáltal újra hasznosíthatóvá váljanak.</p> <p>Kapcsolódó intézkedés: Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése (I.3.1.);</p> <p>Kapcsolódó tevékenység: Környezetbarát kármentesítési technológiák alkalmazása (I.2.1.4.).</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
I.3.3.1.	Szervezett szelektív hulladékgyűjtés teljessé tétele (újrafelhasználható, biológiailag lebomló, veszélyes hulladék)	2005-2006 2007-2013
I.3.3.2.	Hulladék reciklálására, újrahasznosítására irányuló programok beindítása	2005-2006 2007-2013
I.3.3.3.	A nem hasznosítható hulladék ártalmatlanítására égetőművek és hulladéklerakók létesítése	2005-2006 2007-2013
I.3.3.4.	A hatályos jogszabályoknak nem megfelelő hulladéklerakók bezárása, rekultiválása és az illegális	2005-2006 2007-2013

	szemétlerakók felszámolása	
I.3.3.5.	Környezeti kármentesítés az árvízi tározó és a tájgazdálkodási területeken	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Meglévő hulladékgazdálkodási tervek (regionális, területi, helyi), • Az ártér speciális változásainak figyelembevétele. • A 1107/2003. Kormányhatározat pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A szelektív hulladékgyűjtésbe bekapcsolt lakások, intézmények aránya (%), • Rekultivált települési hulladéklerakók száma (db), • A térségi hulladéklerakóba beszállító települések aránya (%), • A hulladék újrahasznosulási aránya (%), • A feldolgozásra kerülő hulladék mennyisége (t/év), • A kezeletlen hulladék hulladéklerakókon való tárolásának csökkenése (település/év/m³), • A lerakással ártalmatlanított biológiailag lebomló szervesanyag tartalom csökkenése (település/év/m³), • Kármentesítéssel megtisztított terület nagysága (m²), • A megtisztított szennyezett felszín alatti víz mennyisége (m³).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedés által közvetve érintett háztartások száma (egy háztartást átlagosan 3 fővel számolva) (db), • Az új kapacitásokkal kiszolgált háztartások száma (egy háztartást átlagosan 3 fővel számolva) (db), • A lakosságot érő egészségügyi kockázat csökkenésének mértéke (%), • A felújított/újjonnan épült és felszámolt hulladékkezelő létesítmények által kiváltott környezetterhelés csökkenése néhány kiemelt, veszélyeztető hatású hulladék esetén (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások, intézmények arányának javulása, • A települések térségi együttműködésének javulása, • A szelektív gyűjtési mód elterjesztésével, a hulladékok újrahasznosulási arányának növekedése, • A szelektív gyűjtéssel csökkenthető a klasszikus és ökológiailag kifogásolható lerakók száma, kialakulhat a szelektív hulladékfeldolgozó ipar regionális hálózata, • A környezettudatos magatartásforma elterjesztése által az életminőség javulása, • Tiszta, „élhető” környezet kialakítása.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi, ill. megyei önkormányzatok, • Közszolgáltató szervezetek, • Vállalkozások, • Civil szervezetek, • Lakosság.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés lefedi a Tisza–mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
I.3.3.1.	Szervezett szelektív hulladékgyűjtés teljessé tétele (újrafelhasználható, biológiailag lebomló, veszélyes hulladék)	4468	3000	19341
I.3.3.2.	Hulladék reciklálására, újrahasznosítására irányuló programok beindítása	1620	1620	5860
I.3.3.3.	A nem hasznosítható hulladék ártalmatlanítására égetőművek és hulladéklerakók létesítése	2500	3300	17000
I.3.3.4.	A hatályos jogszabályoknak nem megfelelő hulladéklerakók bezárása, rekultiválása és az illegális szemétklerakók felszámolása	5833	5833	23334
I.3.3.5.	Környezeti kármentesítés az árvízi tározó és a tájgazdálkodási területeken	500	500	4070
Összesen		14 921	14 253	69 605

Források megnevezése	<ul style="list-style-type: none"> •
-----------------------------	---

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program – <ul style="list-style-type: none"> • 1.2. Állati hulladék kezelése, • 1.3. Egészségügyi és építési-bontási hulladék kezelése, • 1.4. „Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében”, • A környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium adott céltámogatásai, • Kohéziós Alap.
--	--

I. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek ütemezése

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005	2006	2007-2013
I.1.1.	Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitására alapozva			
I.1.1.1.	Árasztási szintekhez igazodó területhasználat-rendszer kialakítása konverzióval	*	*	*
I.1.1.2.	Jelenlegi természetközeli területek megőrzése	*	*	*
I.1.1.3.	Árasztási szintekhez igazodó élőhelyek fenntartása	*	*	*
I.1.2.	Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása			
I.1.2.1.	Térségi erdőstratégia kidolgozása	*	*	
I.1.2.2.	Természetközeli erdők, gyepek telepítése	*	*	*
I.1.2.3.	Fás legelők, kaszálók kialakítása	*	*	*
I.1.2.4.	Természetközeli erdők, gyepek kezelése, fenntartása, természeti funkciójának visszaállítása			*
I.1.3.	Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás			
I.1.3.1.	Mező- és településvédő erdősávok telepítése	*	*	*
I.1.3.2.	Gyepesítés, erdősítés a deflációérzékeny területeken	*	*	*
I.1.3.3.	Szikes, szikesedésre hajlamos talajú területek extenzifikációja	*	*	*
I.2.1.	Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése			
I.2.1.1.	A Tisza vízgyűjtőjére 7 db tervezési egységre és részvízgyűjtőre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítése, határokon átnyúló nemzetközi tervek készítése.	*	*	*
I.2.1.2.	A vízszennyező anyagok kiszűrésére, a károsanyag szintjének csökkentésére alkalmas új technológiák telepítése vagy a meglévő korszerűsítése az érintett települések/településrészek vízkivételi műveibe. Víz kivétel, vízhasználat összehangolása, monitoringja	*	*	*
I.2.1.3.	A meglévő rossz vízminőséget adó kutak üzemeltetésének megszüntetése, megfelelő vízminőséget biztosító új kutak létesítése, szükséges távvezeték építése, rekonstrukciója	*	*	*
I.2.1.4.	Környezetbarát kármentesítési technológiák alkalmazása	*	*	*
I.2.1.5.	A termálvíz-készletet környezetkímélő technológiával hasznosító beruházások elindítása, és a feltárt valamint a hasznosított vízkészlet védelme	*	*	*
I.2.2.	Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás és a vízjárás szélsőségeinek csökkentése			
I.2.2.1.	A vízpótlást szolgáló vízrendszerek megtervezése	*	*	*
I.2.2.2.	Vízpótlást szolgáló vízrendszer kiépítése	*	*	*
I.2.2.3.	Ártéri vízpótló vízrendszer működtetése, fenntartása		*	*
I.2.2.4.	Különálló területekhez kötődő vízrendszerek összekapcsolása			*
I.2.3.	Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak)			
I.2.3.1.	Tisza-menti árvízi tározórendszer kiépítése	*	*	*
I.2.3.2.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása területhasználat váltással	*	*	*
I.2.3.3.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása műszaki beavatkozásokkal	*	*	*
I.2.3.4.	A tározókkal érintett települések belterületi vízrendezése	*	*	*
I.2.3.5.	Elsőrendű árvízvédelmi védvonal fejlesztése és fenntartása	*	*	*
I.3.1.	Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése			
I.3.1.1.	Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások támogatása	*	*	*

I.3.1.2.	Háztartások, intézmények, gazdasági létesítmények energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával, valamint energiacsökkentő technológiák alkalmazásával	*	*	*
I.3.2.	Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken			
I.3.2.1.	A meglévő szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek fejlesztése, a rákötési arány javítása	*	*	*
I.3.2.2.	Új szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek építése	*	*	*
I.3.2.3.	Alternatív szennyvíz-tisztító berendezések (egyedi szennyvízkezelés) létesítése, a technológia propagálása, a potenciális felhasználók felkutatása.	*	*	*
I.3.3.	Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása			
I.3.3.1.	Szervezett szelektív hulladékgyűjtés teljessé tétele (újrafelhasználható, biológiailag lebomló, veszélyes hulladék)	*	*	*
I.3.3.2.	Hulladék reciklálására, újrahasznosítására irányuló programok beindítása	*	*	*
I.3.3.3.	A nem hasznosítható hulladék ártalmatlanítására égetőművek és hulladéklerakók létesítése	*	*	*
I.3.3.4.	A hatályos jogszabályoknak nem megfelelő hulladéklerakók bezárása, rekultiválása és az illegális szemétklerakók felszámolása	*	*	*
I.3.3.5.	Környezeti kármentesítés az árvízi tározó és a tájgazdálkodási területeken	*	*	*

I. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek forrásigénye

<i>Sorszám</i>	<i>Támogatható tevékenység</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007-2013</i>
		<i>MFt</i>	<i>MFt</i>	<i>MFt</i>
I.1.1.	Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitására alapozva			
I.1.1.1.	Árasztási szintekhez igazodó területhasználat-rendszer kialakítása konverzióval	3500	3500	24 200
I.1.1.2.	Jelenlegi természetközeli területek megőrzése	1456	1456	10 192
I.1.1.3.	Árasztási szintekhez igazodó élőhelyek fenntartása			
I.1.2.	Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása			
I.1.2.1.	Térségi erdőstratégia kidolgozása	9	11	–
I.1.2.2.	Természetközeli erdők, gyepek telepítése	350	400	3500
I.1.2.3.	Fás legelők, kaszálók kialakítása			
I.1.2.4.	Természetközeli erdők, gyepek kezelése, fenntartása, természeti funkciójának visszaállítása	–	–	936
I.1.3.	Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás			
I.1.3.1.	Mező- és településvédő erdősávok telepítése	100	100	800
I.1.3.2.	Gyepesítés, erdősítés a deflációérzékeny területeken	440	562	4334
I.1.3.3.	Szikes, szikesedésre hajlamos talajú területek extenzifikációja	1750	1780	12466
I.2.1.	Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése			
I.2.1.1.	A Tisza vízgyűjtőjére 7 db tervezési egységre és részvízgyűjtőre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítése, határokon átnyúló nemzetközi tervek készítése.	550	2300	2650
I.2.1.2.	A vízszennyező anyagok kiszűrésére, a károsanyag szintjének csökkentésére alkalmas új technológiák telepítése vagy a meglévő korszerűsítése az érintett települések/településrészek vízkivételi műveibe. Vízkiétel, vízhasználat összehangolása, monitoringja	1418	1418	9926
I.2.1.3.	A meglévő rossz vízminőséget adó kutak üzemeltetésének megszüntetése, megfelelő vízminőséget biztosító új kutak létesítése, szükséges távvezeték építése, rekonstrukciója	432	432	2400
I.2.1.4.	Környezetbarát kármentesítési technológiák alkalmazása	500	500	4550
I.2.1.5.	A termálvíz-készletet környezetkímélő technológiával hasznosító beruházások elindítása, és a feltárt valamint a hasznosított vízkészlet védelme	50	200	700
I.2.2.	Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás és a vízjárás szélsőségeinek csökkentése			
I.2.2.1.	A vízpótlást szolgáló vízrendszerek megtervezése	200	200	800
I.2.2.2.	Vízpótlást szolgáló vízrendszer kiépítése	5000	6000	13000
I.2.2.3.	Ártéri vízpótló vízrendszer működtetése, fenntartása	–	200	6400
I.2.2.4.	Különálló területekhez kötődő vízrendszerek összekapcsolása			
I.2.3.	Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi-terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővédvonalak)			
I.2.3.1.	Tisza-menti árvízi tározórendszer kiépítése	13400	14800	65000
I.2.3.2.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása területhasználat váltással	3350	4710	21000
I.2.3.3.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása műszaki beavatkozásokkal			
I.2.3.4.	A tározókkal érintett települések belterületi vízrendezése	1000	2000	6000
I.2.3.5.	Elsőrendű árvízvédelmi védvonal fejlesztése és fenntartása	8000	9000	40000
I.3.1.	Decentralizált megújuló energiaforgóköri önfenntartó rendszerek kiépítése			
I.3.1.1.	Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások támogatása	2600	2600	23660
I.3.1.2.	Háztartások, intézmények, gazdasági létesítmények energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával,			

	valamint energiacsökkentő technológiák alkalmazásával			
I.3.2.	Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken			
I.3.2.1.	A meglévő szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek fejlesztése, a rákötési arány javítása	14084	14084	98592
I.3.2.2.	Új szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek építése			
I.3.2.3.	Alternatív szennyvíz-tisztító berendezések (egyedi szennyvízkezelés) létesítése, a technológia propagálása, a potenciális felhasználók felkutatása.	192	192	1750
I.3.3.	Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása			
I.3.3.1.	Szervezett szelektív hulladékgyűjtés teljessé tétele (újrafelhasználható, biológiailag lebomló, veszélyes hulladék)	4468	3000	19341
I.3.3.2.	Hulladék reciklálására, újrahasznosítására irányuló programok beindítása	1620	1620	5860
I.3.3.3.	A nem hasznosítható hulladék ártalmatlanítására égetőművek és hulladéklerakók létesítése	2500	3300	17000
I.3.3.4.	A hatályos jogszabályoknak nem megfelelő hulladéklerakók bezárása, rekultiválása és az illegális szemétklerakók felszámolása	5833	5833	23334
I.3.3.5.	Környezeti kármentesítés az árvízi tározó és a tájgazdálkodási területeken	500	500	4070
Összesen		73 302	80698	422 461
Mindösszesen		576 461 MFt		

Potenciális források megnevezése (2005–2006):

Nemzeti Fejlesztési Terv

- AVOP Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program:
 - 3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
- KIOP Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program
 - 1.1. A komp.” Ivóvízminőség javítása”
 - 1.1. B komp. „Szennyvízelvezetés és -tisztítás fejlesztése”
 - 1.2. Állati hulladék kezelése,
 - 1.3. Egészségügyi és építési-bontási hulladék kezelése,
 - 1.4. „Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében”,
 - 1.5. „Természetvédelem és fenntartható árvízvédelem”
 - 1.5.1. Tisza–völgyi árvízvédelem.
 - 1.7.„Az energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése”
- ROP, Regionális Operatív Program
 - 1.3. „Kistelepülések szennyvízkezelése”,
 - 2.2. „Településrehabilitáció és barnamezős területek hasznosítása”, „Városi területek rehabilitációja,

Nemzeti Vidékfejlesztési Terv –

- Agrár–környezetgazdálkodás,
- Mezőgazdasági területek erdősítése,
- Kedvezőtlen adottságú területek támogatása,

Központi költségvetés, Vásárhelyi–Terv Továbbfejlesztése

A környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium adott céltámogatásai

GKM: SMART program– Befektetés ösztönzési célelőirányzat

II. prioritás
Hagyományokon és innováción alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek
hálózatokra támaszkodó fejlesztése

II.1.1.

Civil hálózatok fejlesztése

II.1.2.

Innovációs kapacitások erősítése

II.1.3.

A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések
megtartó képességének fokozása

II.2.1.

Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába

II.2.2.

Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése

II.2.3.

A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének,
„gettósodásának” mérséklése

II.2.4.

Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása

II.3.1.

A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése

II.3.2.

A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú
formáinak elterjesztése

II.3.3.

Az általános és a speciális képzettségi szint emelése

II.3.4.

A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése

Sorszám, megnevezés	II.1.1 Civil hálózatok fejlesztése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Civil szféra megerősítése • Együttműködések fokozása
Szükségességének indoklása	<p>A társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott kistérségek számára fontos kitörési pontot jelenthet a civil szféra megerősödése, amelynek az önálló kezdeményezések mellett egyik fontos mozzanata lehet a civil szervezetek közötti együttműködések számának növelése és a meglévő kooperációk javítása. A Tisza-mente integrált fejlesztési programjának sikeres megvalósításában, a Tisza-tudat erősítésében a civilszervezeteknek igen komoly szerepe lehet. Célszerű ezek tevékenységét, működési kereteit összehangolni a térségben zajló egyéb intézményfejlesztési elképzelésekkel, amelyeket az V.1. és V.2-es intézkedés tartalmaz. A térségi kohézióban, a tiszai identitástudat erősítésében vállalt feladatukon túl szerepet játszanak a különböző források megszerzésében is. Ehhez nélkülözhetetlen e szervezetek kapacitásának növelése munkatársaik különböző pályázati, projekt menedzseri képzéseken való továbbképzésével. Cél, hogy a környezet- és természetvédő szervezetek mintájára más területeken is működőképes, integratív civil hálózatok jöjjenek létre.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.1.1.1.	Civil stratégia kidolgozása	2005
II.1.1.2.	Civil szervezetek létrehozásának ösztönzése	2005-2006
II.1.1.3.	Kistérségi civil klubok létrehozásának támogatása	2007-2013
II.1.1.4.	Civil hálózatok fejlesztése	2007-2013
II.1.1.5.	Civil szervezetek kapacitás építése	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködések intenzitása • Az integrált program megvalósításának elősegítése
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Kidolgozott civil stratégia (db) • Kistérségeken létrejött civil szervezetek száma (db) • Klubok száma (db) • Hálózatba szerveződött civil szervezetek száma (db) • Tréningek száma (db) • Résztvevők száma (fő)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Bevont források nagysága (Ft) • Megvalósított projektek száma (db) • Civil szervezetek által foglalkoztatottak száma (fő)
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A települések vándorlási egyenlege

	<ul style="list-style-type: none"> • Identitástudat erősödése
Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Regionális Operatív Program Irányító Hatóság • Civil szervezetek • Kistérségi fejlesztési tanács • Helyi önkormányzatok • Regionális fejlesztési tanács • Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Kutatóintézetek • Civil szervezetek
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • A térség lakossága
Működési, megvalósítási terület	<p>II.1.1.2. számú támogatandó tevékenység: kistelepülések II.1.1.3. számú támogatandó tevékenységnél: kistérségek A többi támogatandó tevékenység esetében a Tisza-mente.</p>

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.1.1.1.	Civil stratégia kidolgozása	86,5	–	–
II.1.1.2.	Civil szervezetek létrehozásának ösztönzése	48	50,5	–
II.1.1.3.	Kistérségi civil klubok létrehozásának támogatása	–	–	2688
II.1.1.4.	Civil hálózatok fejlesztése	–	–	6720
II.1.1.5.	Civil szervezetek kapacitás építése	–	–	5040
Összesen		134,5	50,5	14 448

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Civil Alap, • Nemzeti Kulturális Alap.
--	---

Sorszám, megnevezés	II.1.2. Innovációs kapacitások erősítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A térség innovációra való nyitottságának növelése • Az innováció terén a partnerségi kapcsolatok ösztönzése, erősítése
Szükségességének indoklása	<p>A térségben különböző területi szintekre készültek innovációs stratégiák. A Tisza-mente újszerű szemléletet tükröző integrált fejlesztési programja és a stratégiai dokumentumok közötti kapcsolódási pontok feltárása jelentősen elősegíthetné a már meglévő, illetve a tervezett innovatív elképzelések jövőbeni megvalósítását. A térségben a fejlesztéseknek gátat szab, hogy a térség lakosságának többsége nem elég nyitott az innovációra. Az előbbieken alapján szükség van olyan képzésekre, amelyek segítik az innovációk elfogadását, a helyi lakosság számára adható hagyomány alapú innovációs díj is e célt szolgálná. A térségben nagyon erős a kutatás-fejlesztési intézmények jelenléte, amelyek a vállalkozásokkal, az innovációs központokkal, valamint a releváns civil szervezetekkel és a területfejlesztés intézményeivel partnerségben sikeres innováció alapú kezdeményezéseket valósíthatnának meg. A partnerségi kapcsolatok hatékony kiépítését és működtetését szolgálnák a régióként felállítandó innovációs irodák is. Olyan innovációkra van szükség a térségben, amely épít a térség lakosságának hagyományokon, a társadalmi örökség ismeretén alapuló, értékörző igényeire.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.1.2.1.	A meglévő innovációs stratégiák és az integrált program közötti kapcsolódási pontok feltérképezése	2006
II.1.2.2.	Innovációs menedzsment képzések, innovációs szemléletre nevelő programok támogatása	2007-2013
II.1.2.3.	Hagyomány alapú innovációs díj alapítása	2007-2013
II.1.2.4.	Innovatív együttműködések ösztönzése	2007-2013
II.1.2.5.	Innovációs díj létrehozása a térség K+F intézményei és a gazdasági szféra szereplői számára	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Integrált programmal való összhang biztosítása • Hagyomány alapú innováció • Együttműködések intenzitása • Határon átnyúló együttműködések
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A kapcsolódási pontokat feltáró tanulmányok (db) • Képzések, programok száma (db) • Díjak száma (db) • Innovatív együttműködések száma (db)

	<ul style="list-style-type: none"> Regionális innovációs központok (db)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> A résztvevők száma (fő) Díjazottak száma (fő) Többletforrás nagysága (Ft) Sikeres projektek száma (db) A központok által generált partnerkapcsolatok (db) A központok által koordinált pályázatok (db) A központok által generált források (Ft) Új vállalkozások száma (db) Szabadalmak száma (db)
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> A térség innovációs kapacitásának növekedése A sikeres innovációk számának növekedése A hagyományok újra hasznosulása a mindennapokban

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> Kutatóintézetek Egyetemek, főiskolák Gazdasági társaságok, vállalkozások Civil szervezetek
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> A térség lakossága
Működési, megvalósítási terület	A program megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.1.2.1.	A meglévő innovációs stratégiák és az integrált program közötti kapcsolódási pontok feltérképezése	–	80	–
II.1.2.2.	Innovációs menedzsment képzések, innovációs szemléletre nevelő programok támogatása	–	–	1120
II.1.2.3.	Hagyomány alapú innovációs díj alapítása	–	–	112
II.1.2.4.	Innovatív együttműködések ösztönzése	–	–	224
II.1.2.5.	Innovációs díj létrehozása a térség K+F intézményei és a gazdasági szféra szereplői számára	–	–	840
Összesen		–	80	2296

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005– 2006)</i>	
---	--

Sorszám, megnevezés	II.1.3. A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistételepülések megtartó képességének fokozása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A népességmegtartó képesség fokozása • A településközi együttműködések erősítése • A humán alapellátások biztosítása
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza-mente hátrányos helyzetű térségeiben az egyik legnagyobb probléma, hogy nagyon magas a kistételepülések vándorlási vesztesége. Elsősorban a munkaképes, aktív, fiatalabb korosztályhoz tartozó népesség hagyja el lakóhelyét egy kiszámíthatóbb jövő reményében. A munkahelyek hiányán túl az elvándorlásban az is szerepet játszik, hogy főként a forráshiánnyal küszködő kistételepüléseken és tágabb térségükben kiépítetlenek vagy meglétük esetén fejletlenek a szociális és egészségügyi alap- és szakellátások, valamint a közművelődés és a közoktatás intézményrendszere és az elérhető szolgáltatások színvonala. E hiányzó szolgáltatások, valamint alap- és szakellátások részben társulási formában történő biztosítása kitörési pontot jelenthet azon elsősorban forráshiányos önkormányzatok számára, amelyek képesek az együttműködésre a többcélú kistérségi társulások formájában. Az integrált program periférikus térségeiben a legtöbb település számára ez az ellátási forma jelenthet kitörési pontot.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.1.3.1.	A közoktatás társulási formában való működtetése	2005-2006 2007–2013
II.1.3.2.	Az egészségügyi alap- és szakellátás társulási formában való működtetése	2005-2006 2007–2013
II.1.3.3.	A szociális alap-és szakellátások társulási formában való működtetése	2005-2006 2007–2013
II.1.3.4.	A kulturális intézményrendszer társulási formában való működtetése	2005-2006 2007–2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködések intenzitása • A projekt költséghatékonysága • A jelenlegi ellátások színvonalának megőrzése, javítása • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Közoktatási célú társulások száma (db) • Egészségügyi célú társulások száma (db) • Szociális célú társulások száma (db)

	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturális célú társulások száma (db)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Társulási formában biztosított ellátások színvonala • Az elérhető ellátások kínálatának bővítése (db) • Költségmegtakarítás (Ft)
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A települések megtartó képességének szinten tartása, fokozása • Humán szolgáltatások, alapellátások lefedettsége

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Belügyminisztérium • Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium
Kedvezményezettek köre	Kistérségi társulások
Célcsoport	A hátrányos helyzetű kistérségek lakossága
Működési, megvalósítási terület	A Tisza-mente kistételepülései.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.1.3.1.	A közoktatás társulási formában való működtetése	4500	4500	31500
II.1.3.2.	Az egészségügyi alap- és szakellátás társulási formában való működtetése	450	450	3150
II.1.3.3.	A szociális alap-és szakellátások társulási formában való működtetése	800	800	5600
II.1.3.4.	A kulturális intézményrendszer társulási formában való működtetése	900	900	6300
Összesen		6650	6650	46550

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	Többcélú kistérségi forrás
--	----------------------------

Sorszám, megnevezés	II.2.1. Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Adottság és hagyományalapú fejlődés elindítása, • A települések megtartóerejének növelése.
Szükségességének indoklása	<p>A rendszerváltás az ország lakossága életmódjában, tevékenységeinek szerkezetében radikális változásokat eredményezett. Ez a folyamat különösen jelentős mértékben befolyásolta az ország azon társadalmi csoportjait, amelyek az átlagnál gyengébb gazdasági- és munkaerő potenciállal rendelkeznek.</p> <p>Térben ezt a réteget az ország átmeneti, illetve tartós válsággal küzdő övezeteiben találjuk, főként a rurális térségekben, így a Tisza-mentén is. Erre a térségre most egy újabb társadalmi-környezeti „rendszerváltás” vár a tájhasználat váltás következtében. A tradíciók összegyűjtése és integrálása meghatározó egy térségi társadalom szerves fejlődése szempontjából, így a Tisza-mentén, mint jól körülhatárolható földrajzi körzetben is különösen fontosak az egyéni, a települési, a természeti-táji, és a társadalmi-gazdasági szerepek.</p> <p>A szerepek és tradíciók újraélesztésében elengedhetetlen a falvak, a kistelepülések lehetőségeinek újragondolása, a helyi multiplikáció (a termékfeldolgozás és más bevételi lehetőségek helyben tartása) fontosságának kérdése.</p> <p>Mivel a szerep társadalmi, történelmi „termék”, amely a változó környezet hatására alakul ki, fontosak azok a programirányok, amelyek a szerves fejlődés elemeit, az integrációt (szerepeket és tradíciókat) viszik tovább és újítják meg a század követelményeinek és a társadalmi ranglétra különböző helyén elhelyezkedő társadalmi csoportok igényeinek megfelelően.</p> <p>Az intézkedés kapcsolódik az V.2.3 térségi abszorpciók képesség növelő intézkedéshez.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.2.1.1.	Szerepek és tradíciók a XXI. században a Tisza-mentén – ágazati, társadalmi prominencia tréningek szervezése	2005-2006
II.2.1.2.	Találjuk ki a Tisza-mentét! A térségi civil kurázsi megismerése és működtetése	2005-2006
II.2.1.3.	A környezet, társadalom és gazdaság értékeit együttműködési tradícióit, kultúráját bemutató rendezvények elindítása	2005-2006
II.2.1.4.	A közösségi (elektronikus) média meggyökeresítése	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A multikulturális tartalom közvetítése, • Az együttműködés intenzitása, • A társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, tartós
---	---

	<p>munkanélküliséggel sújtott települések/kistérségek,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10.000 fő alatti népességszám (közösségi média esetén) • Civil szervezetek bevonása.
--	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Ágazati, társadalmi, prominencia képzések és tréningek száma (db), • A „Találjuk ki a Tisza-mentét” típusú rendezvények száma (db). • A multikulturális rendezvények száma.(db), • A létrejött közösségi média száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Ágazati, társadalmi, prominencia tréningeken résztvevők száma (fő), • Média beszámolók száma a civil kurázi rendezvényekről (db), • A multikulturális rendezvények látogatóinak száma (fő), • A közösségi média hallgatottsága, nézettsége (fő), • Településközi együttműködések száma (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Nő a Tisza-mente népességmegtartó képessége, • Erősödik a társadalmi kötődés, javul a helyi társadalmak innovációs képessége, • A társadalmi nyilvánosság tereinek növekedése, • A társadalmi szolidaritás növekedése, • Partnerkapcsolatok erősödése, • Hagyományalapú, új szerepek megtalálása.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, • Esélyegyenlőségi Kormánybiztosság, • Országos Rádió és Televízió Testület.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek • Megyei múzeumi és levéltári hálózat • Civil szervezetek, • Közalapítványok, • Közhasznú társaságok, • Megyei Esélyegyenlőségi Irodák (Esély Háza), • Magyar Teleház Szövetség, • Gazdasági társaságok, vállalkozások.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mentén élő lakosság
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.2.1.1.	Szerepek és tradíciók a XXI. században a Tisza-mentén – ágazati, társadalmi	382	382	–

	prominencia tréningek szervezése			
II.2.1.2.	Találjuk ki a Tisza-mentét! A térségi civil kurázi megismerése és működtetése	96	96	–
II.2.1.3.	A környezet, társadalom és gazdaság értékeit együttműködési tradícióit, kultúráját bemutató rendezvények elindítása	240	240	–
II.2.1.4.	A közösségi (elektronikus) média meggyökeresítése	–	–	6720
Összesen		718	718	6720

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Civil Alapprogram, • Nemzeti Kulturális Alap.
---	--

Sorszám, megnevezés	II.2.2. Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A földrajzi tájhoz való kötődés minőségének javítása, • A természeti és kulturális örökség ismerete és ápolása, • A helyi, térségi közösség „mi tudatának” idetartozásának, az alföldi, tiszai értékek tudatának erősítése.
Szükségességének indoklása	<p>Az identitás gazdasági-társadalmi, táji, történelmi és szociálpszichológiai hagyományokra épülő fogalmi egység, egy olyan vonatkoztatási rendszer, amely társadalmi tárgyakra, csoportjelenségekre és táji-, társadalmi térre kiterjedő személyiségszférát jelent, amely egyben az “én” és “ők”, illetve “mi” és “mások”, valamint a vállalt összetartozás erejének és a megkülönböztetés konfliktusainak társadalomtörténetileg örökített mintája. Ez a társadalmi-területi minta különösen fontos lehet egy olyan régióban, ahol a Tisza és az ártári lét egyfajta összekötő kapocsként, közösen vállalható entitásként definiálható az érintett megyékben. Az identitás erősödésének komoly hátráltató tényezője az alacsony diplomás arány az érintett térségben.</p> <p>Az emberek térbeli kötődései, a települési és térségi identitás–elemek fejlesztéséből adódó tanulságok nagymértékben hozzájárulhatnak a fejlődési folyamat sikeréhez, az integrált program megvalósításához, míg hiányosságai gátolhatják, visszavethetik a területi-települési fejlődést, a társadalmi azonosulás mértékét, valódi támogatottságát.</p> <p>A Tiszához - Alföldhöz való kötődéstípusokban fontos az, hogy az élet táji adottságoktól való meghatározottsága, valamint a táj működésmódja tudatosodjon a helyi társadalomban azért, mert a tiszai problémák jelentős részben a közigazgatás és az életmód természeti határoktól és sajátosságoktól való túlzott függetlenedéséből származnak. (kapcsolat: II.2.4)</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.2.2.1.	A térség szellemi és tárgyi örökségének megőrzése és ismertetése	2005-2006
II.2.2.2.	A kulturális tőke emelése a településeken – ösztöndíj és foglalkoztatási programok támogatása	2007-2013
II.2.2.3.	Speciális, a Tiszáról szóló tantárgy bevezetése – a helyi tantervek, illetve felsőoktatási fakultáció kialakításának támogatása	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az együttműködés intenzitása, • Ösztöndíjprogramok elindítása a közoktatás szintjétől kezdve, • A diplomások letelepedését támogató ösztöndíjakkal
---	--

	<p>előny (de nem feltétel) a kistelepülési állandó lakóhely,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Előny a szorgalmi időszak alatt az adott településért, térségért végzett profitorientált vagy non-profit kutatási célú tevékenység, • A települési ösztöndíjas diplomások foglalkoztatása az ösztöndíj lejárta után, • A hagyományos megjelenés mellett az internetes megjelenés támogatása, • A helyi tantervek innovációja, a Tisza tantárgy tematikájának kidolgozása a térségben élő pedagógusok segítségével történjen.
--	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térség szellemi és tárgyi örökségével összefüggő hagyományos és e-kiadványok, kiállítótermek, múzeumok, múzeumi portálok száma (db), • Ösztöndíj- és foglalkoztatási programok száma (db), • Tantárgyi tematikák, szöveggyűjtemények, könyvek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térség szellemi és tárgyi örökségét ismerők számának növekedése (%), • Az ösztöndíjasok és a tartósan foglalkoztatott diplomások aránya (%), • Ösztöndíjas program száma a közoktatásban (%), • A Tisza tantárgy népszerűsége, elismertsége.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Nő a Tisza-mente népességmegtartó képessége és a társadalmi kötődés, • A diplomások számának emelkedésével javul a helyi társadalmak innovációs képessége, • Az internetes megjelenéssel nő a térség ismertsége a térségen belül, az országban és külföldön.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, • Esélyegyenlőségi Kormánybiztosság, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Informatikai és Hírközlési Minisztérium, • Oktatási Minisztérium, • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek • Megyei múzeumi és levéltári hálózat • Önkormányzati társulások, • Civil szervezetek, • Közalapítványok, • Közhasznú társaságok, • Magyar Teleház Szövetség, • Gazdasági társaságok, vállalkozások,

	<ul style="list-style-type: none"> • Felsőoktatási és közoktatási intézmények, • Kulturális intézmények, • Pedagógiai Intézetek.
Célcsoport	A Tisza-mentén élő lakosság
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósulása lefedi a Tisza-mente teljes területét, a II.2.2.2. támogatható tevékenység megvalósulási helyszíne: a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, tartós munkanélküliséggel sújtott települések/kistérségek.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.2.2.1.	A térség szellemi és tárgyi örökségének megőrzése és ismertetése	32	32	–
II.2.2.2.	A kulturális tőke emelése a településeken – ösztöndíj és foglalkoztatási programok támogatása	–	–	448
II.2.2.3.	Speciális, a Tiszáról szóló tantárgy bevezetése – a helyi tantervek, illetve felsőoktatási fakultáció kialakításának támogatása	–	–	1344
Összesen		32	32	1792

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Kulturális Alap, • IHM e-tartalom pályázat. • AVOP 3.3. A falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése
--	--

Sorszám, megnevezés	II.2.3. A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományokra alapozott modernizációs lánc és a Tisza örökségének újratemtése, • A térségből elvándorlók számának csökkentése, a kistelepülési szerepek felértékelődése.
Szükségességének indoklása	<p>Egy-egy település, kistérség vagy akár régió életében is meghatározó jelentőséggel bírnak azon intézmények amelyek különböző rendezvények keretében alkalmat kínálnak a helyi lakosságnak a kulturált formában történő szórakozásra, szabadidejük hasznos eltöltésére.</p> <p>A gazdaságilag szerényebb teljesítményt nyújtó régiókban (így a Tisza-mentén is) jóval az átlag fölötti a kulturális esélyegyenlőség problémaként való megélése, ezért a települések és a helyi társadalmak megtartóerejének növelése miatt szükséges a helyi tradíciók (évezredes tudás XXI. századi újrafogalmazása) és az identitás erősítése.</p> <p>A fenti folyamatok alapozhatják meg a térségben azt az innovációt, amit az információs korban a hagyományalapú tudástársadalmi fejlődésnek nevezünk, amelynek közös jellemzője a belső humán-gazdasági és természeti erőforrásokra alapozott és külső kapcsolatokban érvényesített fejlődés. (II.2.3.3. kapcsolódási pontja a II.1.3.4.).</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.2.3.1.	Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén - tudományos ismeretterjesztő előadások szervezése	2005-2006
II.2.3.2.	A produktivitás erősítése a települések szociálpolitikájában	2007-2013
II.2.3.3.	Kultúrházak, könyvtárak, mozik felújítása és szakmai fejlesztésének támogatása	2007-2013
II.2.3.4.	A hagyományos mesterségekhez kapcsolódó közösségi terek kialakítása	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A multikulturális tartalom közvetítése, • Az együttműködés intenzitása, • A társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, tartós munkanélküliséggel sújtott települések, kistérségek, • A hagyományos mesterségeket bemutató közösségi tér a települési környezetben szegregált legyen, • A tudományos ismeretterjesztő előadásorozatokon a Tisza mentéről származó pedagógus, helytörténész, kutató stb. mellett országos prominens személyek is szerepeljenek.
---	---

Monitoring mutatók

Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A tudományos ismeretterjesztő előadások száma (db), • A produktív szociálpolitikai programok száma (db), • A felújított könyvtárak, mozik, kultúrházak száma (db), • A tradicionális szakmákhoz kötődő településrészek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A tudományos ismeretterjesztő előadások hallgatóinak száma (fő), • Az előadásokról készült kiadványok száma (db), • A produktív szociálpolitikai programokban résztvevő kedvezményezettek száma (fő), • A kultúrházak, mozik, könyvtárak látogatóinak számának emelkedése (%), • A szakmai színvonal emelkedése, • A közhasznú folyamatba került, korábban kihasználatlan tárgyi és emberi erőforrások értéke (MFt).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Nő a Tisza-mente népességmegtartó képessége, a társadalmi kötődés, javul a helyi társadalmak innovációs képessége, • A kulturális aktivitás növekszik, • Csökken a térségben tapasztalható kulturális egyenlőtlenség.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, • Esélyegyenlőségi Kormánybiztosság, • Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Informatikai és Hírközlési Minisztérium, • Oktatási Minisztérium
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek • Civil szervezetek, • Közalapítványok, • Közhasznú társaságok, • Magyar Teleház Szövetség, • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Kultúrházak, könyvtárak, mozik, filmszínházak.
Célcsoport	A Tisza-mentén élő lakosság
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, előnyt élveznek a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, tartós munkanélküliséggel sújtott kistérségek.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.2.3.1.	Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén - tudományos ismeretterjesztő előadások	32	32	–

	szervezése			
II.2.3.2.	A produktivitás erősítése a települések szociálpolitikájában	–	–	3024
II.2.3.3.	Kultúrházak, könyvtárak, mozik felújítása és szakmai fejlesztésének támogatása	–	–	3920
II.2.3.4.	A hagyományos mesterségekhez kapcsolódó közösségi terek kialakítása	–	–	2016
Összesen		32	32	8960

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Kulturális Alap, • Alapítvány a Távközlési és Telematikai Felsőoktatásért.
---	---

Sorszám, megnevezés	II.2.4. Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Életminőség javítása • Identitás tudat erősítése • A társadalmi örökség ismeretén alapuló tudások beépítése a mindennapokba
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza-tudat és a térségi identitás megerősítésének egyik legfontosabb eszköze lehet a jövőben a Tisza menti élet továbbadásához kötődő tudás feltételeinek, fórumainak megteremtése. A térségben élők önbizalmának, jövőbe vetett hitének erősítését szolgálja, ha rendszeresen alkalmuk nyílik olyan emberek életútjának megismerésére, akik a helyi hagyományokra, értékekre alapozottan, a régiek bölcsességét sem szem előtt tévesztve érték el sikert valamilyen területen. A média szerepe meglehetősen nagy lehet a jövőben ezen a területen, amennyiben különböző sorozatok keretében teret ad a sikeres életutak nagyközönséggel való megismertetésének. A helyi közművelődési intézményekre is aktív szerep hárulhat e folyamatban, hiszen a szervezésükben zajló különböző programok, fórumok keretében az idősebb generáció tagjai megoszthatnák tapasztalataikat, élményeiket, illetve átadhatnák tudásukat a fiatalabb generáció számára. Az ilyen jellegű rendezvények hozadéka számos, megteremtődnek a helyi tudás átadásának fórumai, erősödik a lokális kohézió és közelebb kerülnek egymáshoz a különböző generációk.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.2.4.1.	Sikeres modellek, innovatív, példaértékű kezdeményezések bemutatása	2005-2006 2007-2013
II.2.4.2.	Generációk közötti aktívabb párbeszéd biztosítása	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program megvalósításának elősegítése • Intézkedésekhez igazodás
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Népfőiskolai típusú rendezvények száma (db) • A sikeres modelleket bemutató cikkek, műsorok, honlapok, kiadványok száma (db)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Rendezvényeken résztvevők száma (fő) • A médiát fogyasztók száma (fő) • Nézettségi, hallgatottsági index (fő)
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az életminőség javulása • Az identitás tudat erősödése

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
--------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> Nemzeti Kulturális Örökségek Minisztériuma Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Idősügyi Tanács
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> Oktatási intézmények Hagyományőrző szervezetek Közművelődési intézmények Civil szervezetek Kistérségi társulások
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> A térség lakossága
Működési, megvalósítási terület	A program megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.2.4.1.	Sikeres modellek, innovatív, példaértékű kezdeményezések bemutatása	96	96	672
II.2.4.2.	Generációk közötti aktívabb párbeszéd biztosítása	240	240	1680
Összesen		336	336	2352

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> Nemzeti Fejlesztési Terv – AVOP 3.4. Leader +
--	---

Sorszám, megnevezés	II.3.1 A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az esélyegyenlőség előmozdítása, • Az együttműködés fokozása, • A társadalmi reintegráció elősegítése.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza-mentét különösen jellemzik a társadalmi-területi periféria lét kategóriái (kedvezőtlen irányú demográfiai változások, a munkaképes korú lakosság arányának csökkenése, a nagy elvándorlás, az inaktivitás és az erősödő, tartósan a társadalmi perifériára szorult csoportok növekvő aránya).</p> <p>A társadalmi kirekesztődés alapvetően az alacsony kulturális tőkével van összefüggésben. A szakképzetlenség következtében e társadalmi csoport első munkahelyválasztása kényszer, mert általában olyan foglalkozási ágakba kerülnek, amelyeket a társadalom kevésbé preferál. Ez a kényszer generálja azt a szegénységi, társadalmi csapdát, amelyet a foglalkoztatási helyzet és az általános képzettségi szint emelésével, valamint a munkaügyi alrendszer igényeinek teljesebb megismerésével, a társadalmi igazságosság és szolidaritás növelése érdekében lehetséges és szükséges csökkenteni.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.3.1.1.	Kistérségi foglalkoztatási paktumok kidolgozása	2005-2006, 2007-2013
II.3.1.2.	Komplex foglalkoztatási programok szervezése az esélyegyenlőség növelése érdekében	2005-2006, 2007-2013
II.3.1.3.	Közmunkaprogramok szervezése	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok*	<ul style="list-style-type: none"> • A paktum által lefedett terület nagysága és a foglalkoztatottak száma, • A komplex foglalkoztatási programoknál a képzési szegmens aránya, • A társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, tartós munkanélküliséggel sújtott települések, kistérségek, • Az együttműködés intenzitása • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek.
--	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok száma (db), • Az esélyegyenlőség növelése érdekében indított

* Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, 2003. évi CXXV. Törvénynek való megfelelés

	<p>foglalkoztatási programok száma (db),</p> <ul style="list-style-type: none"> • A közmunkaprogramok száma (db)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatást elősegítő programokon résztvevők száma (fő), • A közmunkaprogramban résztvevők száma (fő), • A komplex képzési-foglalkoztatási programokban résztvevők száma (fő).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A társadalmi csoportok közötti esélyegyenlőség növekszik, • A Tisza-mente népességmegtartó képessége erősödik, • A leszakadó társadalmi csoportok reintegrációja javul, • A településkép és az életminőség javul, • A foglalkoztatás bővül.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium, • Oktatási Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek • Civil szervezetek, • Közalapítványok, • Közhasznú társaságok, • Megyei munkaügyi központok, • Kereskedelmi és Iparkamarák, • Agrárkamarák, • Munkaadói és munkavállalói szervezetek, • Regionális munkaerő fejlesztő és képző központok.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Romák, • Munkanélküli fiatalok, • Tartós munkanélküliek, • Negyven éven felüli, elhelyezkedni nem tudó nők és férfiak, a gyermeknevelésből a munka világába visszatérni szándékozó, de elhelyezkedni nem tudó nők, • A fogyatékkal élők, vagy fogyatékos gyermekeket nevelő szülők, • Gyógyult vagy gyógyulófélben lévő szenvedélybeteg emberek.
Működési, megvalósítási terület	A Tisza-mente társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, tartós munkanélküliséggel sújtott települései/kistérségei.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.3.1.1.	Kistérségi foglalkoztatási paktumok kidolgozása	24	24	168
II.3.1.2.	Komplex foglalkoztatási programok	288	288	1176

	szervezése az esélyegyenlőség növelése érdekében			
II.3.1.3.	Közmunkaprogramok szervezése	240	240	1008
Összesen		552	552	2352

Források (2005–2006)	megnevezése	<ul style="list-style-type: none"> FMM (központi költségvetés)
---------------------------------	--------------------	---

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> Nemzeti Fejlesztési Terv – HEFOP 1.1 – „A munkanélküliség megelőzése és kezelése”, Nemzeti Fejlesztési Terv – HEFOP 1.3 – „A nők foglalkoztathatóságának támogatása”, Nemzeti Fejlesztési Terv – HEFOP 2.3 – „Hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatásának elősegítése
--	---

Sorszám, megnevezés	II.3.2 A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A távmunka típusú foglalkoztatási formák elterjesztése, • Az informatikai kultúra terjesztése.
Szükségességének indoklása	<p>A távmunka típusú foglalkoztatási formák Európa nyugati és északi területén - hazánkhoz képest - lényegesen (közel 10 százalékkal) nagyobb arányban terjedtek el a munka világában.</p> <p>A hátrányos helyzetűek segítségét, társadalmi integrációját, életminőségének javítását szolgálhatják az új típusú foglalkoztatások.</p> <p>A távmunka végzés hatása makrotársadalmi, mert a Tisza völgyében élő, magasabb kulturális tőkével rendelkező társadalmi csoportok is bekapcsolódhatnak ebbe a programba, amellyel növelhetjük a foglalkoztatási programok által elérhető célcsoportokat, a foglalkoztatás tartósságát, illetve az érintett területek megtartóerejét is.</p> <p>Az intézkedés szoros kapcsolatban van a III.2.4. Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése című intézkedéssel.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.3.2.1.	Kommunikációs stratégia kialakítása a foglalkoztatás új formáinak megismertetésére	2005
II.3.2.2.	Távmunkahely-teremtés támogatási alap létrehozása	2006
II.3.2.3.	A távmunkaformák elterjesztése, a távmunkások képzésének, felkészítésének elindítása, térség-specifikus szakmai programok kidolgozása	2007-2013
II.3.2.4.	Kísérleti távmunka-projektek támogatása, ezen belül elektronikus közhasznú munka-projektek elindítása	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok*	<ul style="list-style-type: none"> • A távmunkában foglalkoztatottak száma, • A komplex foglalkoztatási programoknál (térség-specifikus szakmai programok) a képzési szegmens aránya, • Teleházak, nyilvános közösségi net-elérési helyek részvétele a programban • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek.
Monitoring mutatók	
Outputmutatók (db)	<ul style="list-style-type: none"> • A támogatási alapok száma (db), nagysága (MFT), • Kommunikációs stratégiák száma (régióként)(db), • Térségspecifikus szakmai programok száma (db), • A távmunkás képzések száma (db), a képzéseken

* A Tisza mentére vonatkozó távmunka projektek tartalmilag feleljenek meg a 2004. évi XXVIII. törvény (a foglalkoztatással összefüggő egyes törvények módosításáról) X/A fejezetében a távmunka végzésről leírtaknak.

	<p>résztevők száma (fő),</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kísérleti távmunka-projektek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A kommunikációs stratégia célközönségének száma (fő), • A távmunka-képzés tematikájának minősége, adaptálhatósága, • A távmunkás képzést követően távmunkásként foglalkoztatottak száma (fő).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mente népességmegtartó képessége erősödik, • A foglalkoztatás bővül, csökken a munkanélküliek száma, • A teleházak, nyilvános informatikai eléréssel rendelkező közösségek (könyvtárak, művelődési intézmények) tevékenysége professzionalizálódik.
Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Informatikai és Hírközlési Minisztérium, • Oktatási Minisztérium, • Regionális Területfejlesztési Tanácsok (2007-től).
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi önkormányzatok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek • Civil szervezetek, • Közalapítványok, • Közhasznú társaságok, • Megyei munkaügyi központok, • Kereskedelmi és Iparkamarák, • Agrárkamarák, • Munkaadói és munkavállalói szervezetek, • Megyei Esélyegyenlőségi Irodák (Esélyek Háza), • Magyar Teleház Szövetség, • Pedagógiai intézetek, • Gazdasági társaságok, vállalkozások.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • A távmunkás foglalkoztatási formát választó gazdasági társaságok, vállalkozások, távmunkások.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.3.2.1.	Kommunikációs stratégia kialakítása a foglalkoztatás új formáinak megismertetésére	80	–	–
II.3.2.2.	Távmunkahely-teremtés támogatási alap létrehozása	–	1200	2400
II.3.2.3.	A távmunkaformák elterjesztése, a távmunkások képzésének, felkészítésének elindítása, térség-specifikus szakmai	–	–	336

	programok kidolgozása			
II.3.2.4.	Kísérleti távmunka-projektek támogatása, ezen belül elektronikus közhasznú munka-projektek elindítása	–	–	960
Összesen		80	1200	3696

<i>Források (2005–2006)</i>	<i>megnevezése</i>
--	---------------------------

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • FMM (Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprésze, távmunka pályázatok), • IHM (e-Magyarország) • „eTEN” (Európai Telekommunikációs Hálózatok) • NFT GVOP
---	--

Sorszám, megnevezés	II.3.3. Az általános és a speciális képzettségi szint emelése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatottsági szint és a gazdasági aktivitás emelése, • A térség népességmegtartó erejének növelése, • Az életfeltételek javítása.
Szükségességének indoklása	<p>Az elmúlt évtizedben (a 2001. évi népszámlálás adatai alapján) a Tisza menti településeken a gazdaságilag aktív népesség aránya évről évre alacsonyabb lett, míg az inaktívak és eltartottak aránya az országos átlagot felülmúló. A térségen belül vannak olyan települések, kistérségek is, ahol ez a folyamat a magas munkanélküliségi rátával együtt aggasztó méreteket öltött.</p> <p>Ugyancsak kedvezőtlenek a térségi népesség iskolai végzettségét jelző számadatok is. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 4, míg a középiskolát végzettek aránya 7%-kal marad el az országos átlagtól. A térségen belüli területi különbségek ez esetben is szembetűnők.</p> <p>Egyszerre kell tehát megoldani az elmúlt években inaktívvá vált munkaerő egy részének és a jelenlegi munkanélküliek többségének újrafoglalkoztatását. Kiemelten fontos a munkaerőpiacra belépő fiatalabb (16–20 éves) korosztályok uniós normáknak megfelelő elméleti-gyakorlati képzése is, vagyis az, hogy minél többen szerezzenek középfokú végzettséget, sajátítsanak el legalább egy idegen nyelvet.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II. 3.3.1.	Az idegen nyelvek és az informatika oktatás kiterjesztése és színvonalának emelése	2005–2006 2007–2013
II. 3.3.2.	A szakképző intézetekhez kapcsolódó gyakorlóléhelyek hálózatának kiépítése, fejlesztése, ösztöndíjrendszer kidolgozása a szakképzőben tanulók számára	2005–2006 2007–2013
II. 3.3.3.	Középiskolai kollégiumi hálózat fejlesztése	2007–2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatottsági szint tartós emelése, • A leszakadt térségek felzárkózásának segítése, • A munkaképes korú népesség szakmai és általános képzettségi szintjének emelése • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az új informatikai és más korszerű oktatási eszközök száma (db), • A programhoz kapcsolódó új tanfolyamok száma (db), • A különböző típusú képzési formákban résztvevők száma (fő),

	<ul style="list-style-type: none"> • A megvalósult beruházások (felújítások) száma (db) • A létesített új szakmai gyakorlóhelyek száma (db).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A nyelvtudással és az informatikai ismeretekkel rendelkezők számának növekedése az előző évekhez viszonyítva (%), • A szakmai gyakorlóhelyek számának emelkedése az előző évekhez képest (%), • A középiskolai kollégiumi férőhelyek számának növekedése (db), az ellátás színvonalának emelkedése, • A munkaerőpiacra visszatérő inaktívak és tartós munkanélküliek aránya (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térségben élők gazdasági aktivitásának pozitív irányú változása, • Az egyes térségek, települések elnéptelenedésének és kedvezőtlen demográfiai összetételének legalább a jelenlegi szinten történő stabilizálódása.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatási Minisztérium, • Egészségügyi Szociális és Családügyi Minisztérium, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Nemzeti Szakképzési Intézet, • Országos Felnőttképzési Tanács, • Megyei kereskedelmi és iparkamarák.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei munkaügyi központok, • Megyei önkormányzatok, • Regionális munkaerő-fejlesztő és képző központok • Helyi önkormányzatok, • Kistérségi társulások, • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Középiskolák és hozzátartozó kollégiumok, • Szakképző intézetek, • Iskolarendszerű és azon kívüli képzést folytató intézmények.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanélküliek, • Rokkant nyugdíjasok, • Pályakezdők, • A szakképző intézetek tanulói, • Tanárok.
Működési, megvalósítási terület	A program megvalósulása lefedi a Tisza mente teljes területét, kiemelten a kisvárosokat érinti.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II. 3.3.1.	Az idegen nyelvek és az informatika oktatás kiterjesztése és színvonalának emelése	550	741	6000
II. 3.3.2.	A szakképző intézetekhez kapcsolódó	450	509	6000

	gyakorlólhelyek hálózatának kiépítése, fejlesztése, ösztöndíjrendszer kidolgozása a szakképzőben tanulók számára			
II. 3.3.3.	Középiskolai kollégiumi hálózat fejlesztése	–	–	8000
Összesen		1000	1250	20 000

<i>Források pontos megnevezése (2005–2006)</i>	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ROP 3. 4. „Szakmai képzések a regionális igényeknek megfelelően”, • HEFOP 3. 1. Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek, képességek és kompetenciák fejlesztésének ösztönzése • HEFOP 3. 2. Szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti fejlesztése
---	--

Sorszám, megnevezés	II.3.4. A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A humán erőforrás-bázis erősítése, • A periférikus helyzet csökkentése, • Az innovációs képesség fokozása.
Szükségességének indoklása	<p>A jelenlegi felsőoktatási intézményhálózat a Tisza mentén széles körű, a térség gazdasági felemeléséhez szükséges szakemberek képzését jelentős mértékben képes megoldani, illetve legfeljebb néhány „hiányzó” szak (szakirány) indítása merülhet fel (informatika, agrár-külkereskedelem, stb.).</p> <p>Az egyetemek, főiskolák épületállománya, fizikai infrastruktúrája, kollégiumi ellátottsága (az ország más intézményeihez hasonlóan) nem vagy csak alig képes megfelelni a gyorsan emelkedő hallgatói létszámnak és az oktatás minőségi követelményeinek.</p> <p>Fontos feladat a térség középiskolai hálózatának fejlesztése is, hogy (egyebek mellett) a hátrányos helyzetű településekről, vidékekről is minél nagyobb számban kerüljenek tehetséges fiatalok a felsőoktatásba.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
II.3.4.1.	Hiányzó szakok, szakképesítési irányok beindítása az egyetemeken, főiskolákon,	2006 2007–2013
II.3.4.2.	Egyetemi és főiskolai kollégiumok férőhelyeinek bővítése, a felsőoktatási intézmények épületállományának felújítása, bővítése, a képzés feltételeinek javítása,	2007– 2013
II.3.4.3.	A középiskolai hálózat fejlesztése	2007–2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az "európai felsőoktatási térség" gondolköréhez történő illeszkedés, • A közép- és hosszú távú fenntarthatóság, • Minél szélesebb társadalmi rétegek számára tegye lehetővé a részvételt a felsőoktatásban.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az új és felújított kollégiumok, kollégiumi férőhelyek száma (db), • Az újonnan létrehozott és korszerűsített tantermek, előadók, laboratóriumok száma (db), • Újonnan indított szakok, szakirányok száma (db), • A beruházott összeg nagysága (millió Ft).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az "uniós normáknak" is megfelelő kollégiumi férőhelyek számának növekedése (db), • A felsőoktatási intézményhálózat korszerűsödése, új és felújított épületek, épülettömbök használatbavétele, új, korszerű oktatási és informatikai eszközök alkalmazása. • A közép és felsőfokú oktatási intézetekben végzett térségi lakóhelyű hallgatók száma (fő).

Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-térségben, illetve annak hátrányos helyzetű kistérségeiben is megfelelő számú és képzettségű szakember segíti a fejlesztési célok megvalósítását, • A térség egyetemeinek és főiskoláinak vonzereje növekszik, képesek helyt állni a nemzetközi versenyben is, • A K+F tevékenység bővülése, innovációs központok jelennek meg, bővülnek.
---------------------	---

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatási Minisztérium, • Regionális Területfejlesztési Tanácsok
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • A felsőoktatási intézmények
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A felsőoktatási intézmények oktatói, hallgatói, és a középiskolások
Működési, megvalósítási terület	A Tisza-térség felsőoktatási intézménnyel rendelkező települései (Szeged, Békéscsaba, Gyula, Szarvas, Sáropatak, Hódmezővásárhely, Hajdúböszörmény, Mezőtúr), valamint azok a térséghez közeli felsőoktatási központok (Debrecen, Nyíregyháza, Miskolc), ahol jelentős számban tanulnak a Tisza-térségből származó fiatalok

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
II.3.4.1.	Hiányzó szakok, szakképesítési irányok beindítása az egyetemeken, főiskolákon,	–	1000	13000
II.3.4.2.	Egyetemi és főiskolai kollégiumok férőhelyeinek bővítése, a felsőoktatási intézmények épületállományának felújítása, bővítése, a képzés feltételeinek javítása,	–	–	13000
II.3.4.3.	A középiskolai hálózat fejlesztése	–	–	14000
Összesen		–	1000	40 000

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • ROP <ul style="list-style-type: none"> ○ 3.3. Regionális tudásközpontok kialakítása, ○ 3.4. Régióspecifikus szakmai képzések támogatása
--	--

A II. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek ütemezése

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005.	2006.	2007-2013.
II.1.1. Civil hálózatok fejlesztése				
II.1.1.1.	Civil stratégia kidolgozása	*		
II.1.1.2.	Civil szervezetek létrehozásának ösztönzése	*	*	
II.1.1.3.	Kistérségi civil klubok létrehozásának támogatása			*
II.1.1.4.	Civil hálózatok fejlesztése			*
II.1.1.5.	Civil szervezetek kapacitás építése			*
II.1.2. Innovációs kapacitások erősítése				
II.1.2.1.	A meglévő innovációs stratégiák és az integrált program közötti kapcsolódási pontok feltérképezése		*	
II.1.2.2.	Innovációs menedzsment képzések, innovációs szemléletre nevelő programok támogatása			*
II.1.2.3.	Hagyomány alapú innovációs díj alapítása			*
II.1.2.4.	Innovatív együttműködések ösztönzése			*
II.1.2.5.	Innovációs díj létrehozása a térség K+F intézmények és a gazdasági szféra szereplői számára			*
II.1.3. A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések megtartó képességének fokozása				
II.1.3.1.	A közoktatás társulási formában való működtetése	*	*	*
II.1.3.2.	Az egészségügyi alap- és szakellátás társulási formában való működtetése	*	*	*
II.1.3.3.	A szociális alap-és szakellátások társulási formában való működtetése	*	*	*
II.1.3.4.	A kulturális intézményrendszer társulási formában való működtetése	*	*	*
II.2.1. Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába				
II.2.1.1.	Szerepek és tradíciók a XXI. században a Tisza-mentén – Ágazati, társadalmi prominencia tréningek szervezése	*	*	
II.2.1.2.	Találjuk ki a Tisza-mentét! A térségi civil kurázi megismerése és működtetése	*	*	
II.2.1.3.	A környezet, társadalom és gazdaság értékeit együttműködési tradícióit, kultúráját bemutató rendezvények elindítása	*	*	
II.2.1.4.	A közösségi (elektronikus) média meggyökeresítése			*
II.2.2. Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése				
II.2.2.1.	A térség szellemi és tárgyi örökségének megőrzése és ismertetése	*	*	
II.2.2.2.	A kulturális tőke emelése a településeken – ösztöndíj és foglalkoztatási programok támogatása			*
II.2.2.3.	Speciális, a Tiszáról szóló tantárgy bevezetése – a helyi tantervek, illetve felsőoktatási fakultáció kialakításának támogatása			*
II.2.3. A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése				
II.2.3.1.	Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén - tudományos ismeretterjesztő előadások szervezése	*	*	
II.2.3.2.	A produktivitás erősítése a települések szociálpolitikájában			*
II.2.3.3.	Kultúrházak, könyvtárak, mozik felújítása és szakmai fejlesztésének támogatása			*
II.2.3.4.	A hagyományos mesterségekhez kapcsolódó közösségi terek kialakítása			*
II.2.4. Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása				
II.2.4.1.	Sikeres modellek, innovatív, példaértékű kezdeményezések bemutatása	*	*	*

II.2.4.2.	Generációk közötti aktívabb párbeszéd biztosítása	*	*	*
II.3.1. A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése				
II.3.1.1.	Kistérségi foglalkoztatási paktumok kidolgozása	*	*	*
II.3.1.2.	Komplex foglalkoztatási programok szervezése az esélyegyenlőség növelése érdekében	*	*	*
II.3.1.3.	Közmunkaprogramok szervezése	*	*	*
II.3.2. A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése				
II.3.2.1.	Kommunikációs stratégia kialakítása a foglalkoztatás új formáinak megismertetésére	*		
II.3.2.2.	Táv munkahely-teremtés támogatási alap létrehozása		*	*
II.3.2.3.	A távmunkaformák elterjesztése, a távmunkások képzésének, felkészítésének elindítása, térség specifikus szakmai programok kidolgozása			*
II.3.2.4.	Kísérleti távmunka-projektek támogatása, ezen belül elektronikus közhasznú munka-projektek elindítása			*
II.3.3. Az általános és a speciális képzettségi szint emelése				
II.3.3.1.	Az idegen nyelvek és az informatika oktatás kiterjesztése és színvonalának emelése	*	*	*
II.3.3.2.	A szakképző intézetekhez kapcsolódó gyakorlóhelyek hálózatának kiépítése, fejlesztése, ösztöndíjrendszer kidolgozása a szakképzőben tanulók számára	*	*	*
II.3.3.3.	Középiskolai kollégiumi hálózat fejlesztése			*
II.3.4. A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése				
II.3.4.1.	Hiányzó szakok, szakképesítési irányok beindítása az egyetemeken, főiskolákon		*	*
II.3.4.2.	Egyetemi és főiskolai kollégiumok férőhelyeinek bővítése, a felsőoktatási intézmények épületállományának felújítása, bővítése, a képzés feltételeinek javítása,			*
II.3.4.3.	A középiskolai hálózat fejlesztése			*

A II. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek forrásigénye

<i>Sorszám</i>	<i>Támogatható tevékenység</i>	<i>2005. MFt</i>	<i>2006. MFt</i>	<i>2007-2013. MFt</i>
II.1.1. Civil hálózatok fejlesztése				
II.1.1.1.	Civil stratégia kidolgozása	86,5	–	–
II.1.1.2.	Civil szervezetek létrehozásának ösztönzése	48	50,5	–
II.1.1.3.	Kistérségi civil klubok létrehozásának támogatása	–	–	2688
II.1.1.4.	Civil hálózatok fejlesztése	–	–	6720
II.1.1.5.	Civil szervezetek kapacitás építése	–	–	5040
II.1.2. Innovációs kapacitások erősítése				
II.1.2.1.	A meglévő innovációs stratégiák és az integrált program közötti kapcsolódási pontok feltérképezése	–	80	–
II.1.2.2.	Innovációs menedzsment képzések, innovációs szemléletre nevelő programok támogatása	–	–	1120
II.1.2.3.	Hagyomány alapú innovációs díj alapítása	–	–	112
II.1.2.4.	Innovatív együttműködések ösztönzése	–	–	224
II.1.2.5.	Innovációs díj létrehozása a térség K+F intézmények és a gazdasági szféra szereplői számára	–	–	840
II.1.3. A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések megtartó képességének fokozása				
II.1.3.1.	A közoktatás társulási formában való működtetése	4500	4500	31500
II.1.3.2.	Az egészségügyi alap- és szakellátás társulási formában való működtetése	450	450	3150
II.1.3.3.	A szociális alap-és szakellátások társulási formában való működtetése	800	800	5600
II.1.3.4.	A kulturális intézményrendszer társulási formában való működtetése	900	900	6300
II.2.1. Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába				
II.2.1.1.	Szerepek és tradíciók a XXI. században a Tisza-mentén – Ágazati, társadalmi prominencia tréningek szervezése	382	382	–
II.2.1.2.	Találjuk ki a Tisza-mentét! A térségi civil kurázi megismerése és működtetése	96	96	–
II.2.1.3.	A környezet, társadalom és gazdaság értékeit együttműködési tradícióit, kultúráját bemutató rendezvények elindítása	240	240	–
II.2.1.4.	A közösségi (elektronikus) média meggyökeresítése	–	–	6720
II.2.2. Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése				
II.2.2.1.	A térség szellemi és tárgyi örökségének megőrzése és ismertetése	32	32	–
II.2.2.2.	A kulturális tőke emelése a településeken – ösztöndíj és foglalkoztatási programok támogatása	–	–	448
II.2.2.3.	Speciális, a Tiszáról szóló tantárgy bevezetése – a helyi tantervek, illetve felsőoktatási fakultáció kialakításának támogatása	–	–	1344
II.2.3. A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése				
II.2.3.1.	Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén - tudományos ismeretterjesztő előadások szervezése	32	32	–
II.2.3.2.	A produktivitás erősítése a települések szociálpolitikájában	–	–	3024
II.2.3.3.	Kultúrházak, könyvtárak, mozik felújítása és szakmai fejlesztésének támogatása	–	–	3920
II.2.3.4.	A hagyományos mesterségekhez kapcsolódó közösségi terek kialakítása	–	–	2016

II.2.4. Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása				
II.2.4.1.	Sikeres modellek, innovatív, példaértékű kezdeményezések bemutatása	96	96	672
II.2.4.2.	Generációk közötti aktívabb párbeszéd biztosítása	240	240	1680
II.3.1. A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése				
II.3.1.1.	Kistérségi foglalkoztatási paktumok kidolgozása	24	24	168
II.3.1.2.	Komplex foglalkoztatási programok szervezése az esélyegyenlőség növelése érdekében	288	288	1176
II.3.1.3.	Közmunkaprogramok szervezése	240	240	1008
II.3.2. A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése				
II.3.2.1.	Kommunikációs stratégia kialakítása a foglalkoztatás új formáinak megismertetésére	80	–	–
II.3.2.2.	Táv munkahely-teremtés támogatási alap létrehozása	–	1200	2400
II.3.2.3.	A távmunkaformák elterjesztése, a távmunkások képzésének, felkészítésének elindítása, térség specifikus szakmai programok kidolgozása	–	–	336
II.3.2.4.	Kísérleti távmunka-projektek támogatása, ezen belül elektronikus közhasznú munka-projektek elindítása	–	–	960
II.3.3. Az általános és a speciális képzettségi szint emelése				
II.3.3.1.	Az idegen nyelvek és az informatika oktatás kiterjesztése és színvonalának emelése	550	741	6000
II.3.3.2.	A szakképző intézetekhez kapcsolódó gyakorlóhelyek hálózatának kiépítése, fejlesztése, ösztöndíjrendszer kidolgozása a szakképzőben tanulók számára	450	509	6000
II.3.3.3.	Középiskolai kollégiumi hálózat fejlesztése	–	–	8000
II.3.4. A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése				
II.3.4.1.	Hiányzó szakok, szakképesítési irányok beindítása az egyetemeken, főiskolákon	–	1000	13000
II.3.4.2.	Egyetemi és főiskolai kollégiumok férőhelyeinek bővítése, a felsőoktatási intézmények épületállományának felújítása, bővítése, a képzés feltételeinek javítása	–	–	13000
II.3.4.3.	A középiskolai hálózat fejlesztése	–	–	14000
Összesen		9 534,5	11 900,5	149 166
Mindösszesen		170 601		

II. prioritás: Hagyományokon és innováción alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése

Potenciális források megnevezése (2005–2006):

Nemzeti Fejlesztési Terv

- AVOP, Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program:
 - 3.4 A falufejlesztés és -felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése
 - 3.5. Leader +
- HEFOP, Humán Erőforrás Fejlesztés Operatív Program
 - 1.1 – „A munkanélküliség megelőzése és kezelése”,
 - 1.3 – „A nők foglalkoztathatóságának támogatása”,
 - 2.3 – „Hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatásának elősegítése
 - 3. 1. Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek, képességek és kompetenciák fejlesztésének ösztönzése
 - 3. 2. Szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti fejlesztése
- ROP, Regionális Operatív Program
 - 3.3. Regionális tudásközpontok kialakítása,
 - 3.4. Régióspecifikus szakmai képzések támogatása
- GVOP

FMM (Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprésze, távmunka pályázatok),

IHM „e-Magyarország” „e-tartalom” pályázat.

„eTEN” (Európai Telekommunikációs Hálózatok)

Nemzeti Civil Alapprogram,

Nemzeti Kulturális Alap.

Többcélú kistérségi forrás

Alapítvány a Távközlési és Telematikai Felsőoktatásért

<p style="text-align: center;">III. prioritás Periférikus helyzet leküzdése</p>

III.1.1.

A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével

III.1.2.

A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt

III.1.3.

A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével

III.1.4.

A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével

III.2.1.

Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása

III.2.2.

Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása

III.2.3.

A logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével

III.2.4.

Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése

Sorszám, megnevezés	III.1.1. A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A térség nemzetközi, regionális és térségen kívüli kapcsolatainak javítása, • Periférikus helyzet csökkentése, • A nemzetközi gazdasági folyamatokhoz csatlakozás jobb feltételeinek megteremtése.
Szükségességének indoklása	A kiterjedt tervezési terület határa jelentős hosszban megegyezik az ország határszakaszaival. A határ menti fekvés potenciális fejlesztési lehetőség, de jelenleg sok esetben a periférikus helyzet okozója. A vizsgált terület közlekedés-földrajzi fekvése kedvező, hasonlóan az ország egészéhez. A nemzetközi tranzitirányok közül több érinti a Tisza mentét. A nemzetközi kapcsolatok javulása és a főváros, illetve egyes országrészekbe és az onnét a térségbe irányuló jobb elérhetőség serkentheti térségbe irányuló vállalkozó kedvet. A rosszabb elérhetőség a térség lemaradását okozhatja.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.1.1.1.	A térséget érintő nemzetközi közlekedési folyosók részét képező gyorsforgalmi utak kiépítése	2005-2006, 2007-2013
III.1.1.2.	A térséget érintő országos gyorsforgalmi utak kiépítése	2007-2013
III.1.1.3.	Nagysebességű vasút kiépítésének előkészítése	2005-2006
III.1.1.4.	Nemzetközi vasúti fővonalak fejlesztése	2005-2006, 2007-2013
III.1.1.5.	Meglévő határátkelők fejlesztése	2007-2013
III.1.1.6.	Országos jelentőségű határátkelők építése	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt illeszkedik az országos közlekedési és területfejlesztési koncepcióhoz, • A projekt hozzájárulása a nemzetközi közlekedési együttműködés javításához, • A pályázó szakmai felkészültsége, • A költségvetés megalapozottsága, • A projekt előtérbe helyezi a térségi érdekeket, • A projekt a belső hálózat kialakításával is összhangban van, • A projekt megvalósítása helyi munkaerőt vesz igénybe.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A megépített gyorsforgalmi utak hossza (km), • A megépítendő nagysebességű vasutak terve (db), • Megépült határátkelőhelyek száma (db), • Felújított határátkelőhelyek száma (db),
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A települések térségen kívüli közúti elérhetőségének javulása, • A települések térségen kívüli vasúti elérhetőségének

	javulása, <ul style="list-style-type: none"> • A térség gazdasági társadalmi együttműködése a térségen kívüli területekkel.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mente versenyképességének növekedése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium. • Nemzeti Autópálya Rt.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Autópálya Rt., • Gazdasági társulások.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság, • Gazdasági társaságok, vállalkozások
Működési megvalósítási terület	A program megvalósítása lefedi az M3, M35, M4, M5, M43, M44, M47 és a nagysebességű vasút nyomvonalával érintett települések területét.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.1.1.1.	A térséget érintő nemzetközi közlekedési folyosók részét képező gyorsforgalmi utak kiépítése	0*	0*	0*
III.1.1.2.	A térséget érintő országos gyorsforgalmi utak kiépítése	-	-	0*
III.1.1.3.	Nagysebességű vasút kiépítésének előkészítése	0*	0*	-
III.1.1.4.	Nemzetközi vasúti fővonalak fejlesztése	0*	0*	0*
III.1.1.5.	Meglévő határátkelők fejlesztése	-	-	1000
III.1.1.6.	Országos jelentőségű határátkelők építése	-	-	6000
Összesen		0*	0*	7000

Források megnevezése (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • GKM – Gyorsforgalmi úthálózat program előirányzat, • GKM – Vasúthálózat fejlesztés előirányzat,
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Kohéziós Alap.
--	--

* A III.1.1. intézkedés forrásigénye: 2005-ben 157 865 M Ft, 2006-ban 213 180 M Ft, 2007-2013 között 821 458 M Ft.

Ezen összegek magukban foglalják a Tisza-mente integrált programjától függetlenül ütemezett feladatok összegét. A központi és tárcái hatáskörben finanszírozott és ütemezett fejlesztések forrásigényét ezért nem szerepeltetjük jelen programban.

Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program megvalósulásának alapfeltétele az elérhetőség javítása, a periferikus helyzet feloldása. Ezért fenti fejlesztések integrálása a következőkben szükséges.

Sorszám, megnevezés	III.1.2. A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Élni a Tisza és vízrendszere, mint folyók lehetőségeivel, • A Tisza és mellékfolyói, mint természeti értékek közeli megfigyelési és megismerési lehetőségeinek javulása.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza - és szélesebb értelemben véve a Tisza-vidék - természeti adottságait, turisztikai lehetőségeit tekintve kiválóan alkalmas arra, hogy egy fejlődő, a Tisza-térség folyóinak adottságaihoz illeszkedő léptékű személyhajózás helyszíne legyen.</p> <p>A turisztikai és idegenforgalmi jellegű személyhajózás fejlődésének a jelenlegi feltételek mellett is vannak lehetőségei, mert a személyhajózás a gázlókon "megelégszik" az 1,5 méteres vízmélység meglétével (ami az áruszállítás számára már érezhető korlátozást jelent.) A parti infrastruktúra - kiemelten a kikötők és a lejáró utak - létesítése a személyhajózás fogadására nem jelent aránytalan terhet, általában vállalkozói és önkormányzati kezdeményezésből megoldható. Ebben a körben kisebb volumenű kormányzati támogatás is nyújtható, amely elégséges arra, hogy megindítsa a fejlődés folyamatát.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.1.2.1.	Személyhajó kikötők fejlesztése	2005-2006, 2007-2013
III.1.2.2.	Személyhajó járműállomány korszerűsítése	2005-2006, 2007-2013
III.1.2.3.	Sport, kishajó kikötők fejlesztése	2005-2006, 2007-2013
III.1.2.4.	Kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt összhangban áll az intézkedés céljaival, • A pályázó felkészültsége, • Önerő biztosítása, • A természetes állapot és a környezet legkisebb mértékű zavarása és szennyezése, • A projekt együttműködik más programokkal, • A projekt szervezeten oldja meg a térség egy részére vagy nagyobb részére az intézkedés céljait.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A felújított személyhajók száma (db), • A felújított személyhajó kikötők száma (db), • A kiépített sportkikötők száma (db), • A kiépített személykikötők száma (db), • A megépült kikötői létesítmények száma (db),

	<ul style="list-style-type: none"> • A kiépített segélyhívó átjátszó állomások száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A tiszai személy és sporthajózás feltételeinek javulása.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A turizmus fellendülése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium. • MAHART Passnave Kft., • Admirális Kft., • Helyi önkormányzatok, • Hajózási egyesületek, klubok, • RSOE (Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület).
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Hajózási társaságok • Hajózási vállalkozások • Helyi önkormányzatok, • Hajózási egyesületek, klubok, • RSOE (Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület).
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Hajózó turisták, • Turizmusból élők.
Működési, megvalósítási terület	A Tisza és mellékfolyói.

Forrásigény				
Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.1.2.1.	Személyhajó kikötők fejlesztése	65	65	1755
III.1.2.2.	Személyhajó járműállomány korszerűsítése	15	15	100
III.1.2.3.	Sport, kishajó kikötők fejlesztése	20	20	55
III.1.2.4.	Kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése	50	50	150
Összesen		150	150	2060

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	
--	--

Sorszám, megnevezés	III.1.3. A térség belső kapcsolatainak javítása a vasút hálózatok korszerűsítésével és működtetésével
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A térség belső kapcsolatainak, mint gazdasági szervező erőnek javítása, • A belső periférikus helyzet csökkentése, • A meglévő vasút vonalak lehetőségeinek kihasználása.
Szükségességének indoklása	<p>A B.2. kategóriába tartozó mellékvonalak sorsa a legkritikusabb annak ellenére, hogy megszüntetésüket az Országos Területrendezési Terv nem tervezi. Azonban a jelenlegi alacsony kihasználtság mellett ezek gazdaságosan nem üzemeltethetők. Gazdaságossá kizárólag jelentékeny áru fuvarozási teljesítmény mellett tehetők, ami viszont a fővonalakéval azonos tengelyterhelésre (min. 210 kN) való alkalmassá tételt kíván meg ahol ez még nincs kiépítve. Ez azonban csak akkor, indokolt ha ehhez olyan fejlesztés társul, amely vasúti áru fuvarozás-igényes tevékenységgel jár. A többi mellékvonalnál legalább a szinten tartást kell biztosítani vagyis a további romlást megállítani.</p> <p>A veszteségeket, amelyek ezeknek a vonalaknak a működtetésével járnak a társadalom szociális gondoskodásának körébe célszerű sorolni és az adófizetők által finanszírozandóknak kell jobb híján tekinteni.</p> <p>Itt volna szerepe a hazai, de még inkább a határokon átnyúló regionális együttműködésnek, hiszen ezeknek a mellékvonalaknak jelentős hányadát a trianoni diktátum vágta el a Romániához csatolt fővonalai kapcsolattól.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.1.3.1.	Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése	2005, 2007-2013
III.1.3.2.	A vasúti mellékvonalak felújítása	2007-2013
III.1.3.3.	Szervezeti, jogi, gazdasági feltételek megteremtése a vasúti mellékvonalak működtetéséhez	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A vasút minél nagyobb egységére kiterjedő komplex megoldás
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A felújított és korszerűsített vasúti fővonalak vágányainak hossza (km), • A felújított és korszerűsített vasúti mellékvonalak vágányainak hossza (km).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A vasúti áruszállítás fellendülése.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A belső kapcsolatok javulása, • A vasúti közlekedéshez közeli vállalkozások kereskedésének fellendülése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium,
--------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • MÁV.
<i>Kedvezményezettek köre</i>	<ul style="list-style-type: none"> • MÁV • Helyi önkormányzatok
<i>Célcsoportok</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság, • Vasúton szállító vállalkozások.
<i>Működési megvalósítási terület</i>	A vasúti országos és egyéb fővonalak és a mellékvonalak területe

<i>Forrásigény</i>				
<i>Sorszám</i>	<i>Támogatható tevékenységek</i>	<i>2005 MFt</i>	<i>2006 MFt</i>	<i>2007–2013 MFt</i>
III.1.3.1.	Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése	0 **	-	0**
III.1.3.2.	A vasúti mellékvonalak felújítása	-	-	71000
III.1.3.3.	Szervezeti, jogi, gazdasági feltételek megteremtése a vasúti mellékvonalak működtetéséhez	-	-	50
Összesen		0**	0	71050**

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kohéziós alap
--	---

** A III.1.3.1. Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése tevékenység forrásigénye 2005-ben 2500 M Ft, 2006-ban 0M Ft , 2007-2013 között 16400M Ft.

Ezen összegek magukban foglalják a Tisza-mente integrált programjától függetlenül ütemezett feladatok összegét. A központi és tárcái hatáskörben finanszírozott és ütemezett fejlesztések forrásigényét ezért nem szerepeltetjük jelen programban.

Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program megvalósulásának alapfeltétele az elérhetőség javítása, a periferikus helyzet feloldása. Ezért fenti fejlesztések integrálása a következőkben szükséges..

Sorszám, megnevezés	III.1.4. A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az országos közúthálózat megerősítése, és alkalmassá tétele a 11,5 tonnás tengelyterhelésű járművek közlekedtetésére, • Az országos főúthálózat települési szakaszait kiváltó elkerülő utak építése a zaj- és levegőszennyezés csökkentésének érdekében, • Településláncok megközelíthetőségének, a külterületi útszakaszok és a települési átkelési szakaszok közlekedésminőségének javítása, • A térségen belüli távoli kapcsolatok (pl. nagyvárosok között) javítása a leszakadással fenyegetett régiók és a fejlettebb térségek közötti kapcsolatok javításának érdekében, • A Tisza területeket elválasztó hatásának mérséklése, • A kis távolságban lévő települések közötti kapcsolat javítása, a mezőgazdasági utak burkolása • A kerékpáros turizmus fellendítése az Euro-velo és egyéb kerékpárutak kiépítésével.
Szükségességének indoklása	<p>A közúti közlekedés vezető szerepű a személy- és a teherforgalom lebonyolításában, így az úthálózatok kiépítettsége utak minősége kiemelkedő jelentőségű. Az útsűrűséget tekintve a Tisza-térség elmarad az országos átlagtól.</p> <p>A vizsgált terület egészének problémája a Tisza-hidak hiánya. Bár szép számban vannak kompok, de ezek forgalma a hidakéhoz viszonyítva elhanyagolható és időszakos jellegük miatt nem biztosítanak elég erős és állandó kapcsolatot.</p> <p>Az úthálózat forgalmáról általánosságban elmondható, hogy a Tisza-mente belterületein jelentősen nagyobb, mint a külterületeken és a főutak forgalma jelentősen meghaladja a mellékutak forgalmát (3-5-szöröse). A városok harmada csak mellékúton, a települések egy része csak egy bekötő úton közelíthető meg, ami a belső perifériák kialakulását eredményezte.</p> <p>Jelenleg főleg jelentős gépjármű forgalmú főutak belterületi szakaszai mentén található önálló, kiépített kerékpáros nyomvonalak, amelyek belterületi forgalmi igényt elégítenek ki és a kerékpárosok biztonságát szolgálják. A turisztikai célú kerékpározás az utóbbi időben fellendülőben van, amelynek oka a természeti helyekre irányuló kirándulás.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.1.4.1.	Meglévő főutak korszerűsítése, korrekcióinak	2005-2006, 2007-2013

III.1.4.2.	Új főutak építése	2005-2006, 2007-2013
III.1.4.3.	Meglévő mellékutak és mezőgazdasági utak felújítása	2005-2006, 2007-2013
III.1.4.4.	Mellékutak építése	2005-2006, 2007-2013
III.1.4.5.	Térségi jelentőségű határátkelők létesítése	2007-2013
III.1.4.6.	Hidak építése	2006, 2007-2013
III.1.4.7.	Kerékpárutak építése	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt illeszkedik az országos közlekedési és területfejlesztési koncepcióhoz, • A projekt hozzájárulásának mértéke a térség gazdasági és turisztikai felemelkedéséhez, • A projekt illeszkedik a külső hálózatokhoz, • A projekt elősegíti a belső együttműködések kialakulását • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A felújított főúthálózat hossza (km), • A felújított mellékúthálózat hossza (km), • A felújított hidak száma (db), • A felújított kompok száma (db), • Az újonnan megépített főutak hossza (km), • Az újonnan megépített mellékutak hossza (km), • Az újonnan megépített kerékpárutak hossza (km), • Az újonnan megépített hidak száma (db) • Leburkolt mezőgazdasági utak hossza (km).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A Tiszán való átkelés lerövidülése a kisebb kerülés miatt, • A zsáktelepülések helyzetének javulása, • A települések egymás közötti kapcsolatának javulása, • A periférikus helyzetben lévő települések kapcsolatainak gazdagodása.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A településeket elkerülő főutak korábbi nyomvonala mentén az életminőség javulása a zaj a forgalom és a környezetszennyezés káros hatásainak megszűnésével.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság, • Megyei önkormányzatok, • Települési önkormányzatok, • Regionális Területfejlesztési Tanácsok, • Megyei Területfejlesztési Tanácsok
--------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Állami Közútkezelő Kht.-k, • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Állami Közútkezelő Kht., • Megyei és települési önkormányzatok, • Gazdasági társaságok, vállalkozások.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság, • Gazdasági társulások.
Működési megvalósítási terület	A program megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Forrásszerkezet							
Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2005.	1017 MFt	4	7 384 MFt	30	16 386,5 MFt	66	24 787,5 MFt
2006.	2016 MFt	5	8 951 MFt	21	31 091,75 MFt	74	42 058,75 MFt
Mindösszesen							66 846,25 MFt

Ütemez és	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2007-2013	26 051,45 MFt	5	156 308,7 MFt	30	338 668,85 MFt	65	521 029 MFt

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.1.4.1.	Meglévő főutak korszerűsítése, korrekcióinak megépítése	3750	1620	5500
III.1.4.2.	Új főutak építése	2145	4290	54217,5
III.1.4.3.	Meglévő mellékutak és mezőgazdasági utak felújítása	2850	2850	19000
III.1.4.4.	Mellékutak építése	13612,5	26468,75	391737,5
III.1.4.5.	Térségi jelentőségű határátkelők létesítése	-	-	3000
III.1.4.6.	Hidak építése	-	2000	37000
III.1.4.7.	Kerékpárutak építése	2430	4830	10574
Összesen		24787,5	42058,75	521 029

Források megnevezése (2005–2006)	

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – KIOP 2.1 A főúthálózat műszaki színvonalának emelése, • Nemzeti Fejlesztési Terv – ROP 1.1 Turisztikai vonzerők fejlesztése, • Nemzeti Fejlesztési Terv – ROP 2.1 Úthálózat-fejlesztése, • Nemzeti Fejlesztési Terv – AVOP 3.2 Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése.

Sorszám, megnevezés	III.2.1. Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A periférikus helyzet csökkentése, • A humán erőforrásbázis megerősítése, • Hosszú távú versenyképesség lehetőségeinek megteremtése, erősítése, • Minőségi életfeltételek biztosítása.
Szükségességének indoklása	<p>A termelő tevékenységekhez (pl. mezőgazdaság, ipar) és a lakossági igényekhez kapcsolódó szolgáltatások integrációja napjainkban a versenyképesség, illetve az életminőség javítás egyik alapvető elemévé vált. A szolgáltatások elérhetősége azonban igen nagy területi különbségeket mutat, amely nem csak a Tisza-menti térség és az ország fejlettebb területei között számottevő, de a VTT hatásterületén belül is jelentős.</p> <p>Különösen nagy eltéréseket találunk a magas szintű üzleti és közösségi szolgáltatások esetében, melyeknek fejlettsége, vagy hiánya nem csupán egy-egy vállalkozás lehetőségeit, illetve a terület gazdaságának hatékonyságát határozza meg, hanem a lakosság számára is biztosítja azokat az anyagi és szellemi javakat, amelyek vonzó lakóhellyé tesznek egy települést, térséget.</p> <p>A vizsgálatok azt mutatják, hogy a funkció és szolgáltatáshiányos területeken az átlagosnál nagyobb a népesség elvándorlása, amely a települések kiürüléséhez, működésük és feladatellátásuk romlásához s ezen keresztül térségi problémák (pl. gazdasági, társadalmi, szociális) kialakulásához is vezethet. A fejlesztési elképzelések kapcsolódnak a II.1.3. prioritásaihoz is.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.2.1.1.	Oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, támogatása	2005-2006 2007-2013
III.2.1.2.	Magas szintű üzleti szolgáltatások letelepítésének elősegítése	2007-2013
III.2.1.3.	Kiskereskedelmi ellátottság növelése	2007-2013
III.2.1.4.	Szolgáltatások javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztés, a szolgáltató létesítmények és egységek fejlesztése	2007-2013
III.2.1.5.	A minőségbiztosítási rendszerek elterjesztésének támogatása, a szolgáltató szektorban tevékenykedő kis- és középvállalkozások körében	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A pályázat szakmai és pénzügyi megalapozottsága, a fejlesztés költség-hatékony megvalósítása, megtérülési idő, • Munkahelyteremtés, • Hátrányos helyzetű település szolgáltatási funkciójának bővítése, minőségének javítása,
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt hosszú távú fenntarthatósága, • A településen, térségben hiányzó lakossági, illetve üzleti szolgáltatás megvalósítása, • Egész évben működő szolgáltatás kialakítása • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek.
--	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt foglalkoztatottainak száma (fő), • A szolgáltató szervezetek száma, s az általuk biztosított szolgáltatások száma (db), • A támogatás következtében megvalósuló beruházás nagysága (MFt).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A szolgáltatás hatóköre, a szolgáltatást igénybevevők időegységre vetített átlagos száma (fő), • A tercier szektorba tartozó vállalkozások számának alakulása (db), • A kereskedelmi, szolgáltatói munkahelyek számának növekedése (%), • Szolgáltatási és kereskedelmi bevételek növekedése (Ft).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térségbe érkező beruházások növekedése (5-10%/év nő a beruházások nagysága), • A népességszám csökkenésének mérséklődése, (az időszak alatt a népességfogyás évi 2 ezrelékre csökken, míg az elvándorlás az időszak végére minimálisra csökken) • Növekvő területi GDP (Legalább az országos átlagot elérő éves növekedés), • A tercier és kvaterner szektor foglalkoztatási számának növekedése (100 000 új munkavállaló a két szektorban 2013 végére).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Megyei Területfejlesztési Tanácsok, • Megyei munkaügyi központok, • Települési önkormányzatok, • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatási intézmények, • Kórházak, rendelőintézetek, • Civil szervezetek, • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Megyei önkormányzatok • Települési önkormányzatok.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A tercier és kvaterner szektor vállalkozásai • A Tisza-mentén élő teljes lakosság

Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása a Tisza-mente teljes területét lefedi.
--	--

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.2.1.1.	Oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, támogatása	3000	4600	25000
III.2.1.2.	Magas szintű üzleti szolgáltatások letelepítésének elősegítése	-	-	12000
III.2.1.3.	Kiskereskedelmi ellátottság növelése	-	-	6000
III.2.1.4.	Szolgáltatások javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztés, a szolgáltató létesítmények és egységek fejlesztése	-	-	50000
III.2.1.5.	A minőségbiztosítási rendszerek elterjesztésének támogatása, a szolgáltató szektorban tevékenykedő kis-és középvállalkozások körében	-	-	7000
Összesen		3000	4600	100 000

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • HEFOP 3.3 A felsőoktatás fejlesztése • HEFOP 4.1 Oktatási infrastruktúra fejlesztése • HEFOP 4.4 Az egészségügy informatikai fejlesztése az elmaradott régiókban • ROP 2.3 Oktatási intézmények fejlesztése
--	--

Sorszám, megnevezés	III.2.2. Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományokon alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése, • Periférikus helyzet leküzdése, • A Tisza ökológiai rendszeréhez alkalmazkodó gazdasági struktúra létrehozása, • A térségi fejlesztési folyamatok hatékonyságának növelése, • Az innovációs képesség fokozása, • Az együttműködés erősítése.
Szükségességének indoklása	<p>A rendszerváltás az ország lakosságának életmódjában, tevékenységi szerkezetében jelentős változásokat eredményezett. A gazdasági átalakulás különösen érzékenyen érintette a gyengébb gazdasági- és munkaerő-potenciállal rendelkező Tisza menti térségeket. Az átalakulás nem csak a gazdasági társaságokat, hanem az oktatási, kutatás-fejlesztési és közigazgatási szervezeteket is komoly kihívás elé állította.</p> <p>Az elmúlt évek folyamatai és tapasztalatai rávilágítottak arra, hogy csak széleskörű szakmai, intézményi és lakossági összefogással lehet a térség társadalmi-gazdasági problémáira megoldást találni. Ennek érdekében a jövőben erősíteni kell a helyi gazdasági szereplők, a közigazgatási szféra, az oktatási intézmények és a kutatás-fejlesztési szervezetek sokirányú információs kapcsolatait, valamint technikai és szervezeti hátterét. Támogatni kell továbbá a nagyobb hozzáadott értéket képviselő tudásigényes ágazatok (pl. információs-kommunikációs technológiai vállalkozások) megjelenését, valamint a helyi tudáscentrumok (pl. egyetemek, főiskolák, kutatás-fejlesztési intézmények és vállalkozások) által létrehozott eredmények gyakorlati megvalósítását. A fejlesztési elképzelések részben kapcsolódnak a II.1.2. támogatható tevékenységeihez is.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.2.2.1.	Integrált települési informatikai hálózatok létrehozása	2005-2006 2007-2013
III.2.2.2.	E-kereskedelmi, e-ügyintézési eljárások fejlesztése és ehhez kapcsolódó tartalomfejlesztés	2005-2006 2007-2013
III.2.2.3.	Vállalatok, vállalkozások és oktatási, illetve kutatás-fejlesztési intézetek közös részvételével indítandó projektek támogatása	2005-2006 2007-2013
III.2.2.4.	Kis- és középvállalati szintű IKT vállalkozások létrehozása	2007-2013
III.2.2.5.	Technológia-transzfer és inkubátorközpontok létesítése	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt összhangban álljon az intézkedés céljaival,
-----------------------------	---

kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt indokoltsága, szakmai és pénzügyi megalapozottsága, a projekt megvalósíthatósága, • A projekt hosszú távú fenntarthatósága, • Önerő biztosítása, • Közös vállalkozási, oktatási, kutatás-fejlesztési projektek esetében együttműködések igazolása, • Új munkahelyek létrehozása.
--------------------	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A támogatások következtében megvalósuló beruházások száma (db), • A beruházások összértéke (Mft), • A beruházások következtében létrejövő új munkahelyek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Közvetlen magánbefektetés a támogatott beruházásban (%), • Az új informatikai hálózatba bekötött szervezetek, vállalkozások (db) és magánemberek száma (fő), • Az elektronikus szolgáltatásokat igénybevevők száma időegységre kivetítve (fő), • Az IKT vállalkozások számának növekedése (%), • A technológiai transzfer központokban gondozott projektek száma (db), • Az inkubátorházban nyilvántartott vállalkozások száma (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A vállalkozói aktivitás növekedése (a vállalkozások száma mintegy 25%-kal növekszik), • Bővülő kutatás-fejlesztési tevékenység (a K+F bevételek megduplázódása), • Növekvő Internet használat (50%-os Internet penetráció a térségben).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Települési önkormányzatok, • Megyei munkaügyi központok, • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Oktatási és kutatás-fejlesztési intézmények, • Informatikai és Hírközlési Minisztérium, • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Oktatási Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Települési önkormányzatok, • Kutató-fejlesztő helyek, oktatási intézmények és vállalkozások konzorciumai.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatók, kutatók, területfejlesztők • Önkormányzati és közigazgatási szakemberek • A gazdasági élet résztvevői
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása a Tisza-mente teljes területét lefedi.

Forrásszerkezet							
Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2005.	650 MFt	10	4 875 MFt	75	975 MFt	15	6 500 MFt
2006.	930 MFt	10	6 975 MFt	75	1 395 MFt	15	9 300 MFt
Mindösszesen							15 800 MFt

Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2007-2013	7 000 MFt	10	42 000 MFt	60	21 000 MFt	30	70 000 MFt

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.2.2.1.	Integrált települési informatikai hálózatok létrehozása	2275	3255	25 000
III.2.2.2.	E-kereskedelmi, e-ügyintézési eljárások fejlesztése és ehhez kapcsolódó tartalomfejlesztés	520	744	5 000
III.2.2.3.	Vállalatok, vállalkozások és oktatási, illetve kutatás-fejlesztési intézetek közös részvételével indítandó projektek támogatása	910	1302	10 000
III.2.2.4.	Kis- és középvállalati szintű IKT vállalkozások létrehozása	-	-	10 000
III.2.2.5.	Technológia-transzfer és inkubátorközpontok létesítése	2795	3999	20 000
Összesen		6500	9300	70 000

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • GVOP 1.2 Üzleti infrastruktúra fejlesztése • GVOP 3.1 Technológia-fejlesztés a vállalkozói szektorban • GVOP 4.1 Az e-gazdaság fejlesztése • GVOP 4.2 Az internetes megjelenés támogatása • GVOP 4.3 Ügyfélbarát e-közigazgatás megteremtése • GVOP 4.4 Általánossá válhat a szélessávú távközlés • ROP 3.3 Felsőoktatási intézmények és a civil szféra együttműködése • Közháló/EKG
--	---

Sorszám, megnevezés	III.2.3 A logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Periférikus helyzet leküzdése, • Az együttműködés erősítése, • Hosszú távú versenyképesség biztosítása, • A térségi fejlesztési folyamatok hatékonyságának növelése, • A térség tőkevonzó szerepének növelése, • Az ellátottsági színvonal javítása.
Szükségességének indoklása	Európai Unió csatlakozásunkkal Magyarország, s ezen belül a Tisza-mente kereskedelmi és közlekedés-földrajzi helyzete felértékelődik, hiszen az Unió keleti, dél-keleti kapujaként kapcsolatot teremt — az Unió szempontjából jelentős piaci potenciállal bíró — Ukrajna és Oroszország, valamint a Balkán országai felé. Ezt a kedvező helyzetet kihasználva és építve a páneurópai hálózatok nyomvonalára, a térségben a gazdaságfejlesztés és a gazdaság modernizációjának egyik kiemelkedő területe lehet a korszerű és megbízható szolgáltatást nyújtó logisztikai központok kiépítése, illetve fejlesztése.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.2.3.1.	A logisztikai központok infrastruktúrájának megteremtése, korszerűsítése	2007-2013
III.2.3.2.	Raktárak létesítése, bővítése, felszerelése	2007-2013
III.2.3.3.	Anyagmozgató gépek és berendezések beszerzése	2007-2013
III.2.3.4.	Értéknövelő szolgáltatások (pl. előkészítés, kiszerelés, tanácsadás, ügyintézés) fejlesztésének támogatása	2007-2013
III.2.3.5.	Kombinált áruszállítás feltételeinek kialakítása	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt indokoltsága, szakmai és pénzügyi megalapozottsága, a projekt megvalósíthatósága, • A fejlesztés költség hatékony megvalósítása, • Önerő biztosítása, • A projekt hosszú távú fenntarthatósága, • Munkahelyteremtés, • Komplexitás, a szolgáltatások mennyiségi és minőségi feltételeinek javulása.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A beruházott összeg nagysága (Mft), • Új foglalkoztatottak száma (fő), • Beszerzett gépek, berendezések száma (db), • Infrastrukturális mutatók (informatikai hálózat, energia, csatornázás, stb.), • Új raktárépületek száma (db).

Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A logisztikai szolgáltatások árbevétele (MFt), • A partnerek száma (db/fő), • A szolgáltatásokat igénybevevők száma (fő), • Vámeljárások száma (db), • Mozgatott árumennyiség tömege (tonna), • Logisztikai munkahelyek száma (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Közlekedési és kereskedelmi kapcsolatok javulása, (az átmenő forgalom évi 5-10%-os növekedése) • A logisztikai tevékenység szerepének növekedése a gazdaság egészén belül, (bevételek évi 10-15%-os bővülése a vizsgált időszakban) • Minőségi munkahelyek számának bővülése. (A térségben 5000 új kereskedelmi és logisztikai munkahely létesülése 2013-ig)

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Regionális Területfejlesztési Tanácsok, • Megyei Területfejlesztési Tanácsok, • Kereskedelmi és Iparkamara, • Települési önkormányzatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Települési önkormányzatok, s azok közhasznú társaságai, • Ipari parkok, logisztikai központok.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Szállítmányozási vállalkozások • Kereskedelmi cégek • Logisztikai központok
Működési, megvalósítási terület	Elsősorban a jó közlekedési kapcsolatokkal, s kielégítő szolgáltatási környezettel rendelkező, a páneurópai közlekedési folyosók mentén található Tisza-menti települések (Békéscsaba, Gyula, Szeged, Szolnok, Tiszaújváros, Záhony) és környező térségük.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.2.3.1.	A logisztikai központok infrastruktúrájának megteremtése, korszerűsítése	-	-	10 000
III.2.3.2.	Raktárak létesítése, bővítése, felszerelése	-	-	4000
III.2.3.3.	Anyagmozgató gépek és berendezések beszerzése	-	-	2500
III.2.3.4.	Értéknövelő szolgáltatások (pl. előkészítés, kiserelés, tanácsadás, ügyintézés) fejlesztésének támogatása	-	-	1500
III.2.3.5.	Kombinált áruszállítás feltételeinek kialakítása	-	-	6000
Összesen		-	-	24000

<i>Források pontos megnevezése (2005–2006)</i>	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	
---	--

Sorszám, megnevezés	III.2.4. Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A periférikus helyzet csökkentése, • A térségi fejlesztési folyamatok demokratizálása és hatékonyságának növelése, • Az elektronikus hírközlési infrastruktúra fejlesztése • Magas színvonalú távközlési és informatikai szolgáltatások, illetve alkalmazások elérése, • Esélyegyenlőség erősítése, minőségi életfeltételek biztosítása, • Az információs társadalom kiépítésének erősítése, az informatika társadalmasítása.
Szükségességének indoklása	<p>Az információs társadalom megvalósítása felé haladó országok igen nagy erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a mindennapi élet számos területén megjelenő információs-kommunikációs berendezéseket, szolgáltatásokat és alkalmazásokat megismertessék és eljuttassák a társadalom legszélesebb rétegeihez. Az információs programok lehetőséget teremtenek az embereknek az új ismeretek elsajátítására, az információk megszerzésére és feldolgozására, valamint az informatikai alkalmazások használatára.</p> <p>A Tisza-menti térségben napjainkban igen nagy különbségek mutatkoznak az információkhoz történő hozzáférésben, melynek egyik fő oka a megfelelő minőségű információs-kommunikációs hálózat hiánya. További problémát jelent az országos átlagtól messze elmaradó informatikai berendezésekkel történő ellátottság, valamint a közösségi hozzáférési helyek alacsony száma. Az információs társadalom kiépítésének sikeressége ugyanakkor nem csak a hálózat és a berendezés ellátottságtól függ, hanem a helyi felvilágosító és képzési programok elindulásától, továbbá települési integrált programok, valamint informatikai alkalmazások (pl. elektronikus ügyintézés, távmunka, távdiagnosztika) bevezetésétől is. A fejlesztési elképzelések kapcsolódnak az integrált program II.3.2. pontjának prioritásaihoz.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
III.2.4.1.	Szélessávú informatikai hálózatok – pl. ADSL, internetezésre is alkalmas kábel TV hálózatok – kiépítése hátrányos helyzetű térségekben	2005-2006 2007-2013
III.2.4.2.	Nyilvános közösségi Internet hozzáférési helyek létrehozása, illetve meglévők eszközállományának korszerűsítése, bővítése	2005-2006 2007-2013
III.2.4.3.	Tanulóváros, tanulófaló programok készítése, megvalósítása	2007-2013
III.2.4.4.	Települési, kistérségi szintű informatikai programok (területi információs rendszerek, elektronikus ügyintézés, távdiagnosztika, távoktatás) beindítása, összehangolása	2005-2006 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A pályázat szakmai és pénzügyi megalapozottsága, a fejlesztés költség-hatékony megvalósítása, megtérülési idő, • A projekt hosszú távú fenntarthatósága,
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Az informatikai ellátottsági viszonyok jelentős javítása, • Az informatikai szolgáltatások, alkalmazások fejlesztésével elérhető esélyegyenlőség növelése • A 1107/2003. Kormányhatározat 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett települések, illetve pályázatra jogosultak pályázatai prioritást élveznek.
--	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az újonnan létrehozott kábeltévés és egyéb szélessávú informatikai hálózat hossza (m), • Az új informatikai hálózatba kötött közintézmények és lakások száma (db), • Az informatikai beruházások összege (Mft), • A rendszerbe állított új számítógépek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • E-mail címmel rendelkező helyi lakosok száma (fő), • Internet kapcsolattal rendelkező előfizetők száma (fő), • Működő informatikai projektek száma db), • A térségben található közösségi hozzáférési pontok száma (db), • Az IKT szektorhoz tartozó munkahelyek száma (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszeresen internetező arányának növekedése, (az Internetet rendszeresen használók aránya az időszak végére eléri a 60%-ot), • Az e-ügyintézés terjedése, (2013-ra a nyomtatványok 90-100%-a elektronikus formában elérhető), • Az e-kereskedelem kiszélesedése, (2013-ra az összes vásárlás mintegy 15-20%-a ebben a formában valósul meg), • A távközlési, informatikai és számítástechnikai munkahelyek számának bővülése és a szektor bevételeinek növekedése. (Az IKT munkahelyek száma az időszak alatt mintegy 70%-kal bővül).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Informatikai és Hírközlési Minisztérium, • Oktatási Minisztérium, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Települési önkormányzatok, • Távközlési és informatikai gazdasági társaságok, vállalkozások, • Civil szervezetek, • Oktatási, képzési intézmények.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Települési önkormányzatok és társulásaik, • Kutatóintézetek, felsőoktatási intézmények, • Közhasznú társaságok, jogi személyiségű non-profit szervezetek, civil szervezetek, • Oktatási, egészségügyi, kulturális és szociális intézmények.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mentén élő teljes lakosság

Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.
--	--

Forrásszerkezet							
Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2005.	250 MFt	10	1 875 MFt	75	375 MFt	15	2 500 MFt
2006.	680 MFt	10	5 100 MFt	75	1 020 MFt	15	6 800 MFt
Mindösszesen							9 300 MFt

Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2007-2013	5 000 MFt	10	35 000 MFt	70	10 000 MFt	20	50 000 MFt

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
III.2.4.1.	Szélessávú informatikai hálózatok – pl. ADSL, internetezésre is alkalmas kábel TV hálózatok – kiépítése hátrányos helyzetű térségekben	1500	4080	30000
III.2.4.2.	Nyilvános közösségi Internet hozzáférési helyek létrehozása, illetve meglévők eszközállományának korszerűsítése, bővítése	500	1360	10 000
III.2.4.3.	Tanulóváros, tanulófalv programok készítése, megvalósítása	-	-	2400
III.2.4.4.	Települési, kistérségi szintű informatikai programok (területi információs rendszerek, elektronikus ügyintézés, távdiagnosztika, távoktatás) beindítása, összehangolása	500	1360	7600
Összesen		2500	6800	50 000

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • GVOP 4.2 Az internetes megjelenés támogatása • GVOP 4.3 Ügyfélbarát e-közigazgatás megteremtése • GVOP 4.4 Általánossá válhat a szélessávú távközlés • Közháló/EKG.
--	--

A III. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek ütemezése

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005.	2006.	2007-2013.
III.1.1. A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével				
III.1.1.1.	A térséget érintő nemzetközi közlekedési folyosók részét képező gyorsforgalmi utak kiépítése	*	*	*
III.1.1.2.	A térséget érintő országos gyorsforgalmi utak kiépítése			*
III.1.1.3.	Nagysebességű vasút kiépítésének előkészítése	*	*	
III.1.1.4.	Nemzetközi vasúti fővonalak fejlesztése	*	*	*
III.1.1.5.	Meglévő határátkelők fejlesztése			*
III.1.1.6.	Országos jelentőségű határátkelők építése			*
III.1.2. A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt				
III.1.2.1.	Személyhajó kikötők fejlesztése	*	*	*
III.1.2.2.	Személyhajó járműállomány korszerűsítése	*	*	*
III.1.2.3.	Sport, kishajó kikötők fejlesztése	*	*	*
III.1.2.4.	Kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése	*	*	*
III.1.3. A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével				
III.1.3.1.	Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése	*		*
III.1.3.2.	A vasúti mellékvonalak felújítása			*
III.1.3.3.	Szervezeti, jogi, gazdasági feltételek megteremtése a vasúti mellékvonalak működtetéséhez			*
III.1.4. A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével				
III.1.4.1.	Meglévő főutak korszerűsítése, korrekcióinak megépítése	*	*	*
III.1.4.2.	Új főutak építése	*	*	*
III.1.4.3.	Meglévő mellékutak és mezőgazdasági utak felújítása	*	*	*
III.1.4.4.	Mellékutak építése	*	*	*
III.1.4.5.	Térségi jelentőségű határátkelők létesítése			*
III.1.4.6.	Hidak építése		*	*
III.1.4.7.	Kerékpárutak építése	*	*	*
III.2.1. Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása				
III.2.1.1.	Oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, támogatása	*	*	*
III.2.1.2.	Magas szintű üzleti szolgáltatások letelepítésének elősegítése			*
III.2.1.3.	Kiskereskedelmi ellátottság növelése			*
III.2.1.4.	Szolgáltatások javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztés, a szolgáltató létesítmények és egységek fejlesztése			*
III.2.1.5.	A minőségbiztosítási rendszerek elterjesztésének támogatása, a szolgáltató szektorban tevékenykedő kis- és középvállalkozások körében			*
III.2.2. Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása				
III.2.2.1.	Integrált települési informatikai hálózatok létrehozása	*	*	*
III.2.2.2.	E-kereskedelmi, e-ügyintézési eljárások fejlesztése és ehhez kapcsolódó tartalomfejlesztés	*	*	*
III.2.2.3.	Vállalatok, vállalkozások és oktatási, illetve kutatás-fejlesztési intézetek közös részvételével indítandó projektek támogatása	*	*	*
III.2.2.4.	Kis- és középvállalati szintű IKT vállalkozások létrehozása			*
III.2.2.5.	Technológia-transzfer és inkubátorközpontok létesítése	*	*	*
III.2.3. Logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével				
III.2.3.1.	A logisztikai központok infrastruktúrájának megteremtése,			*

	korszerűsítése			
III.2.3.2.	Raktárak létesítése, bővítése, felszerelése			*
III.2.3.3.	Anyagmozgató gépek és berendezések beszerzése			*
III.2.3.4.	Értéknövelő szolgáltatások (pl. előkészítés, kiszerelés, tanácsadás, ügyintézés) fejlesztésének támogatása			*
III.2.3.5.	Kombinált áruszállítás feltételeinek kialakítása			*
III.2.4. Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése				
III.2.4.1.	Szélessávú informatikai hálózatok – pl. ADSL, internetezésre is alkalmas kábel TV hálózatok – kiépítése hátrányos helyzetű térségekben	*	*	*
III.2.4.2.	Nyilvános közösségi Internet hozzáférési helyek létrehozása, illetve meglévők eszközállományának korszerűsítése, bővítése	*	*	*
III.2.4.3.	Tanulóváros, tanulófalv programok készítése, megvalósítása			*
III.2.4.4.	Települési, kistérségi szintű informatikai programok (területi információs rendszerek, elektronikus ügyintézés, távmunka, távdiagnosztika, távoktatás) beindítása, összehangolása	*	*	*

A III. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek forrásigénye

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005. M Ft	2006. M Ft	2007-2013 M Ft
III.1.1. A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével				
III.1.1.1.	A térséget érintő nemzetközi közlekedési folyosók részét képező gyorsforgalmi utak kiépítése	0*	0*	0*
III.1.1.2.	A térséget érintő országos gyorsforgalmi utak kiépítése	–	–	0*
III.1.1.3.	Nagysebességű vasút kiépítésének előkészítése	50	50	–
III.1.1.4.	Nemzetközi vasúti fővonalak fejlesztése	73500	49750	298750
III.1.1.5.	Meglévő határátkelők fejlesztése	–	–	1000
III.1.1.6.	Országos jelentőségű határátkelők építése	–	–	6000
III.1.2. A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt				
III.1.2.1.	Személyhajó kikötők fejlesztése	65	65	1755
III.1.2.2.	Személyhajó járműállomány korszerűsítése	15	15	100
III.1.2.3.	Sport, kishajó kikötők fejlesztése	20	20	55
III.1.2.4.	Kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése	50	50	150
III.1.3. A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével				
III.1.3.1.	Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése	2500	–	16400
III.1.3.2.	A vasúti mellékvonalak felújítása	–	–	71000
III.1.3.3.	Szervezeti, jogi, gazdasági feltételek megteremtése a vasúti mellékvonalak működtetéséhez	–	–	50
III.1.4. A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével				
III.1.4.1.	Meglévő főutak korszerűsítése, korrekcióinak megépítése	3750	1620	5500
III.1.4.2.	Új főutak építése	2145	4290	54217,5
III.1.4.3.	Meglévő mellékutak és mezőgazdasági utak felújítása	2850	2850	19000
III.1.4.4.	Mellékutak építése	13612,5	26468,7 5	391737,5
III.1.4.5.	Térségi jelentőségű határátkelők létesítése	–	–	3000
III.1.4.6.	Hidak építése	–	2000	37000
III.1.4.7.	Kerékpárutak építése	2430	4830	10574
III.2.1. Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása				
III.2.1.1.	Oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, támogatása	3000	4600	25 000
III.2.1.2.	Magas szintű üzleti szolgáltatások letelepítésének elősegítése	–	–	12 000
III.2.1.3.	Kiskereskedelmi ellátottság növelése	–	–	6000
III.2.1.4.	Szolgáltatások javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztés, a szolgáltató létesítmények és egységek fejlesztése	–	–	50 000
III.2.1.5.	A minőségbiztosítási rendszerek elterjesztésének támogatása, a szolgáltató szektorban tevékenykedő kis-és közép vállalkozások körében	–	–	7 000

* A III.1.1. intézkedés forrásigénye: 2005-ben 157 865 M Ft, 2006-ban 213 180 M Ft, 2007-2013 között 821 458 M Ft.

Ezen összegek magukban foglalják a Tisza-mente integrált programjától függetlenül ütemezett feladatok összegét. A központi és tárcái hatáskörben finanszírozott és ütemezett fejlesztések forrásigényét ezért nem szerepeltetjük jelen programban.

Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program megvalósulásának alapfeltétele az elérhetőség javítása, a periferikus helyzet feloldása. Ezért fenti fejlesztések integrálása a következőkben szükséges.

III.2.2. Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása				
III.2.2.1.	Integrált települési informatikai hálózatok létrehozása	2275	3255	25 000
III.2.2.2.	E-kereskedelmi, e-ügyintézési eljárások fejlesztése és ehhez kapcsolódó tartalomfejlesztés	520	744	5 000
III.2.2.3.	Vállalatok, vállalkozások és oktatási, illetve kutatás-fejlesztési intézetek közös részvételével indítandó projektek támogatása	910	1302	10 000
III.2.2.4.	Kis- és középvállalati szintű IKT vállalkozások létrehozása	–	–	10 000
III.2.2.5.	Technológia-transzfer és inkubátorközpontok létesítése	2795	3999	20 000
III.2.3. A logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével				
III.2.3.1.	A logisztikai központok infrastruktúrájának megteremtése, korszerűsítése	–	–	10 000
III.2.3.2.	Raktárak létesítése, bővítése, felszerelése	–	–	4 000
III.2.3.3.	Anyagmozgató gépek és berendezések beszerzése	–	–	2 500
III.2.3.4.	Értéknövelő szolgáltatások (pl. előkészítés, kiszerelés, tanácsadás, ügyintézés) fejlesztésének támogatása	–	–	1 500
III.2.3.5.	Kombinált áruszállítás feltételeinek kialakítása	–	–	6 000
III.2.4. Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése				
III.2.4.1.	Szélessávú informatikai hálózatok – pl. ADSL, internetezésre is alkalmas kábel TV hálózatok – kiépítése hátrányos helyzetű térségekben	1500	4080	30 000
III.2.4.2.	Nyilvános közösségi Internet hozzáférési helyek létrehozása, illetve meglévők eszközállományának korszerűsítése, bővítése	500	1360	10 000
III.2.4.3.	Tanulmányok, tanulófaló programok készítése, megvalósítása	–	–	2 400
III.2.4.4.	Települési, kistérségi szintű informatikai programok (területi információs rendszerek, elektronikus ügyintézés, távmunka, távdiagnosztika, távoktatás) beindítása, összehangolása	500	1360	7 600
Összesen		112 987,5	112708,75	1 160 289
Mindösszesen		1 385 985,25 MFt		

Potenciális források megnevezése (2005–2006):

Nemzeti Fejlesztési Terv:

- GVOP
 - 1.2 Üzleti infrastruktúra fejlesztése
 - 3.1 Technológia-fejlesztés a vállalkozói szektorban
 - 4.1 Az e-gazdaság fejlesztése
 - 4.2 Az internetes megjelenés támogatása
 - 4.3 Ügyfélbarát e-közigazgatás megteremtése
 - 4.4 Általánossá válhat a szélessávú távközlés
- HEFOP, Humán Erőforrás Fejlesztés Operatív Program
 - 3.3 A felsőoktatás fejlesztése
 - 4.1 Oktatási infrastruktúra fejlesztése
 - 4.4 Az egészségügy informatikai fejlesztése az elmaradott régiókban
- KIOP
 - 2.1 A főúthálózat műszaki színvonalának emelése
 - 2.2. Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- ROP
 - 1.1 Turisztikai vonzerők fejlesztése,
 - 2.1 Úthálózat-fejlesztése
 - 2.3 Oktatási intézmények fejlesztése
 - 3.3 Felsőoktatási intézmények és a civil szféra együttműködése
- AVOP
 - 3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése.

Közháló/EKG

GKM – Gyorsforgalmi úthálózat program előirányzat,
GKM – Vasúthálózat fejlesztés előirányzat,

Kohéziós Alap

IV. prioritás
A Tisza ökológiai rendszeréhez alkalmazkodó
gazdasági struktúra létrehozása

IV.1.1.

Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása

IV.1.2.

**A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó
speciális termékek előállítása**

IV.1.3.

**Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi
munkamegosztásban**

IV.1.4.

**A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s
vidékfejlesztési források bevonásával**

IV.2.1.

**A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-
környezetgazdálkodási program alapján**

IV.2.2

**Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása,
módszereinek elterjesztése**

IV.2.3

A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás

IV.3.1.

**Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termékcsomagok
kialakítása**

IV.3.2.

Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése

IV.3.3.

Szelíd- és ökoturizmus fejlesztése

Sorszám, megnevezés	IV.1.1. Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Szerves, diverzifikált vidékgazdaság megteremtése, • A helyi multiplikáló értékhozzáadás növelése, • A vidéki népesség egzisztenciális kiszolgáltatottságának csökkentése.
Szükségességének indoklása	<p>A térségre – hagyományai szerint – a tájjal és a vízrendszerrel együttműködő gazdálkodás volt jellemző, ami biztosította annak idején a szükséges prosperitást. A Tiszamente jelenlegi – adottságoktól elrugaskodott, alacsony multiplikációjú – (mező)gazdasága nem nyújt megfelelő megélhetést a vidék lakossága számára és a táj degradációjával jár.</p> <p>A térség egzisztenciális rekonstrukciója érdekében szükség van: az adottságokhoz alkalmazkodó (szerves) saját gazdaság felépítésére, amely nem csak az ökológiai helyzetre és a kulturális hagyományokra van tekintettel, hanem a hely léptékével, légkörével, mentális befogadó- és fejlődőképességével is számol.</p> <p>Ez egy „low input” gazdaság kialakítását jelenti, amely a természetes erőforrásokhoz és folyamatokhoz való maximális alkalmazkodásra épít, s a lehetőségek keretein belül csökkenti a külső erőforrásokból származó anyag- és energia bevitelt. Ezért nem tartalmaz kitorési pontokat, nem számol nagy volumenű fejlesztésekkel, vidéki léptékben gondolkodik. De más oldalról nem éli fel az adottságokat, és ezáltal is megfelelő életpályát nyújthat – a szerves fejlődésen keresztül – a vidék lakossága számára, ami megszüntetné sodródását, kiszolgáltatottságát. „Az import függőség és a környezeti ártalmak csökkentése érdekében, összhangban az EU előírányzataival fejleszteni szükséges a megújuló energiaforrások felhasználását, külön kiemelve a villamos energia termelésében.” A térség ez irányú adottságai kedvezőek, és a környezetvédelmi ipar kiépítése a fenntartható regionális fejlődést szolgálja az energia költségek csökkentése mellett.</p> <p>Kapcsolódási pontok: Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése (I.3.1.).</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.1.1.1.	Térségi gazdaságfejlesztési szervezetek létrehozása	2005-2006
IV.1.1.2.	Az egyedi arculatot biztosító minősítő- és garanciarendszer létrehozása	2005-2006
IV.1.1.3.	Integrált térségi K+F, gazdaságfejlesztési programok elkészítése	2005-2006
IV.1.1.4.	Környezetvédelmi ipari üzemek létesítése	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Illeszkedés a helyi erőforrásokat hasznosító gazdaságfejlesztési programhoz, • Minél teljesebb helyi vertikum kialakítása, • A helyi környezetvédelmi beruházások technológiai, beszállítói hátterének biztosítása.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Fejlesztési programmal rendelkező térségi gazdaságfejlesztési szervezetek száma (db), • Minősítő- és garanciarendszerek megfelelő vállalkozások száma (db), • Az alternatív energiatermelést szolgáló (környezetvédelmi) beruházások száma (db).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térségi fejlesztési tervekbe illeszkedő vállalkozások számának növekedése (%), • Minőségbiztosított új termékek, szolgáltatások száma növekedése (%), • A helyi környezetvédelmi ipar termelési volumenének növekedése (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térségi foglalkoztatottság növekedése, a munkanélküliség és elvándorlás csökkenése, • A térségi GDP és jövedelem színvonal növekedése, • A környezetvédelmi kritériumoknak megfelelő, a megújuló energiaforrásokat hasznosító gazdasági szereplők bővülése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Települési önkormányzatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Kistérségi társulások, • Gazdálkodók, • Települési önkormányzatok.
Működési, megvalósítási terület	A Tisza mente vidéki térségei

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.1.1.1	Térségi gazdaságfejlesztési szervezetek létrehozása	540	540	–
IV.1.1.2	Az egyedi arculatot biztosító minősítő- és garanciarendszer létrehozása	100	100	–
IV.1.1.3	Integrált térségi K+F, gazdaságfejlesztési programok elkészítése	225	225	–
IV.1.1.4	Környezetvédelmi ipari üzemek létesítése	–	–	5200
Összesen		865	865	5200

<i>Források pontos megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	.
--	---

Sorszám, megnevezés	IV.1.2. A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A vidéki térségek gazdasági vérkeringésbe történő bekapcsolása, • Az erőforrások, adottságok hosszú távú megőrzése, • Egyedi gazdasági arculat megteremtése.
Szükségességének indoklása	<p>Az ország jelenlegi gazdasági szerkezetében a térség fejlődésképtelen, illetve csak szigetszerű fejlődési térségek vannak; a mezőgazdaság jövedelmezősége alacsony. A természeti erőforrások, a természetesség és az emberi kapcsolatok, léptékek jelentőségének globális felismerése felértékeli a tradicionális értékekkel rendelkező és ezeket az adottságokat jól hasznosító térségeket; várhatóan megállítja az ökológiai adottságok felélését és a társadalomra káros gazdasági kirekesztettséget is.</p> <p>A Tisza mentén széleskörű adottságok vannak az egészséges élelmiszerek előállítására, azok feldolgozására, speciális kínálat létrehozására. Az adottságok, a minőségi termékek iránti kereslet növekedése indokolják a piacképes, kisebb volumenű – kézműves jellegű – minőségi áru termelését, feldolgozását, értékesítését. Ugyanakkor egyidejűleg biztosítják a társadalom helyi foglalkoztatását, a vidéki települések megerősödését. Csökkentik a vidék városokkal szembeni kiszolgáltatottságát.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.1.2.1.	A helyi termékek arculatának és marketingjének megteremtése	2005-2006
IV.1.2.2.	Minőségi, illetve bio alapanyagok előállítása	2005-2006
IV.1.2.3.	A helyi értékesítési egységek kiépítése	2005-2006
IV.1.2.4.	Helyi feldolgozó üzemek építése	2007-2013
IV.1.2.5.	Térségi értékesítési hálózat kiépítése	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Illeszkedjen a térségi integrált gazdaságfejlesztési programhoz és a hálózati jelleghez, • Speciális, tájjellegű termék, • Termelés helyéhez kapcsolódó feldolgozó üzem, helyben foglalkoztatás, • A helyi feldolgozottsági szint minél magasabb foka, • Környezetvédelmi előírások betartása • A 1107/2003. Kormányhatározat 3/b. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett településekből, illetve pályázatra jogosultaktól érkező pályázatok prioritást élveznek
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Minősített biotermékek száma (db), • Feldolgozó üzemek száma (db), • Helyi értékesítési hálózat szereplőinek száma (fő).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Nő a helyben foglalkoztatottak száma (%), • Önkormányzati adóbevételek növekedése (MFT/%), • Nő a vállalkozások száma (%), • Speciális, egyedi tiszai termékek számának növekedése (%), • Nő az együttműködő vállalkozások száma (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Csökken az elvándorlás, • Növekvő területi GDP, • Csökken a szociálisan segélyezésre szorulóknak száma, • A lakosság jövedelmi színvonalának növekedése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Települési önkormányzatok,
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Kistérségi társulások, • Gazdálkodók, • Települési önkormányzatok.
Működési, megvalósítási terület	A Tisza mente vidéki térségei

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.1.2.1	A helyi termékek arculatának és marketingjének megteremtése	0,53	0,53	–
IV.1.2.2	Minőségi, illetve bio alapanyagok előállítás	15779, 47	15779, 47	–
IV.1.2.3	A helyi értékesítési egységek kiépítése			
IV.1.2.4	Helyi feldolgozó üzemek építése	–	–	42105
IV.1.2.5	Térségi értékesítési hálózat kiépítése	–	–	42105
Összesen		15780	15780	84210

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none">• NFT AVOP<ul style="list-style-type: none">○ 1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása○ 2.1. (EMOGA) – Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése,○ 3.1. (EMOGA) – Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése.
---	---

Sorszám, megnevezés	IV.1.3. Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Ipari vállalkozások versenyképességének javítása, • Diverzifikált gazdaság biztosítása, • Munkahelymegtartás és –teremtés, lakosság megélhetésének biztosítása
Szükségességének indoklása	<p>A térségben az ipari tevékenység két szintű: nagyvállalatok és közép-, kis- és mikrovállalkozások képviselik. A nagyvállalatok (döntően külföldi érdekeltséggel) a hagyományos ipari körzetekben koncentráltan helyezkednek el (45 cég 21 településen), a többi településen kis- és középüzemek jellemzők. A térség ipara feldolgozóipar (élelmiszer-, vegyipar), gépipar, építőipar, az 1 lakosra jutó termelési értéke alacsonyabb az országos átlagnál. A foglalkoztatottak 1/3-a dolgozik az ágazatban. Összességében alacsony az iparosodottság, a 32 ipari park gazdaságélénkítő hatása még kevésbé, de az autópálya pozitív hatása az érintett területeken már érvényesül. Az iparnak a munkahelymegtartásban és –teremtésben, a jövedelembiztosításban, a mezőgazdasági dominanciát kiegyensúlyozó gazdasági szerkezet megteremtésében van jelentősége. Versenyképességéhez telephely-, infrastruktúra-, technológia-, tevékenység- és termékfejlesztésre, az EU szabványoknak, előírásoknak való megfelelésre van szükség. Ez elsősorban a meglévő ipari kapacitás fejlesztését jelentheti döntően minőségi jelleggel (termékminőség, hozzáadott érték, innováció, technológia, tudásintenzitás, egyedi termékek), illetve a minőségi termelési háttér biztosítása (infrastruktúra, ipari parkok) céljából. A versenyképesség másik tényezője az ipari vállalkozások együttműködő képessége és szintje (klaszterek, beszállítói kapcsolatok), amelyet térségi szinten erősíteni célszerű. Mindez kapcsolódik a közlekedési kapcsolatok javítása (III.1.1., 1.3.-1.5., a terciér és kvaterner hálózatok fejlesztése (III.2.1.-2.4.) és a vidékipar megteremtése (IV.1.2.) intézkedéshez.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.1.3.1.	Az ipar infrastrukturális háttérének fejlesztése az ipari centrumokban és telephelyeken	2005-2006, 2007-2013
IV.1.3.2.	Környezetvédelmi és minőségbiztosítási szabványoknak, követelményeknek való megfelelés	2005-2006, 2007-2013
IV.1.3.3.	Ipari üzemek és vállalkozások innováció orientált és/vagy hagyományalapú technológia-, tevékenység- és termékfejlesztése	2005-2006, 2007-2013
IV.1.3.4.	Vállalkozói együttműködések, klaszter-típusú fejlesztések a meglévő ipari üzemek bázisán	2005-2006, 2007-2013
IV.1.3.5.	Foglalkoztatás-orientált képzési modellek kialakítása és	2005–2006

beindítása	207–2013
------------	----------

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatásra gyakorolt hatás, munkahelyteremtés, • Technológiakorszerűsítés, új technológia/termék alkalmazása, bevezetése, • Innovatív jelleg, • Helyi alapanyag feldolgozása, helyi jelleg, • Érintett/bekapcsolódó vállalkozások száma, • Környezetvédelmi szempontok érvényesülése.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Megújított ipari telephelyek száma (db), • Bevezetett új termékek/technológiák száma (db), • Új vállalkozói együttműködések száma (db), • Kidolgozott és beindított képzési programok száma (db)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Munkahelyek létrehozása, megtartása (db), • Korszerű technológiájú ipari üzemek száma (db) • Iparban foglalkoztatottak száma (fő) • Ipari vállalkozások száma (db) • A térség részesedése az ipar országos termelési értékéből (%)
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Ipari vállalkozások nettó árbevételének növekedése (%), • Az iparban alkalmazásban állók jövedelmének növekedése (%) • A foglalkoztatási helyzet javulása (%).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, • Helyi, kistérségi, megyei és regionális fejlesztési szervezetek (Regionális Fejlesztési Tanácsok, Megyei Területfejlesztési Tanácsok), • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalok, • Vállalkozásfejlesztési Kht., • Magyar Fejlesztési Bank Rt. • ESZA Nemzeti Programirányító Iroda Társadalmi Kht., • Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatóság,
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Ipari vállalkozások, • Ipari parkok üzemeltető szervezetei, • Helyi önkormányzatok, • Szakképzési intézményfenntartók és konzorciumaik, • Regionális munkaerő-fejlesztő és képző központok
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Ipari vállalkozásoknál alkalmazásban állók • Ipari tanulók, munkavállalók
Működési, megvalósítási terület	A Tisza-mente teljes területe; nagy ipari üzemek esetében az érintett térségre vonatkozó területrendezési tervekben ipari tevékenységi területnek minősített/javasolt területek/övezetek, kiemelten ipari parkok, technológiai ipari

	parkok, technológiai transzfer központok
--	--

Forrásszerkezet							
Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2005.	7 825 MFt	47	4 226 MFt	25	4 545 MFt	28	16 596 MFt
2006.	8 224 MFt	48	4 425 MFt	25	4 613 MFt	27	17 262 MFt
Mindösszesen							33 858 MFt

Ütemezés	Saját erő	%	EU támogatás	%	Hazai finanszírozás	%	Összesen
2007-2013.	56 688 M Ft	48	29 525	25	31 887 MFt	27	118100 MFt

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.1.3.1	Az ipar infrastrukturális hátterének fejlesztése az ipari centrumokban és telephelyeken	2829	2829	20400
IV.1.3.2	Környezetvédelmi és minőségbiztosítási szabványoknak, követelményeknek való megfelelés	2640	2640	17500
IV.1.3.3	Ipari üzemek és vállalkozások innováció orientált és/vagy hagyományalapú technológia-, tevékenység- és termékfejlesztése	9089	9755	67600
IV.1.3.4	Vállalkozói együttműködések, klaszter-típusú fejlesztések a meglévő ipari üzemek bázisán	958	958	7000
IV.1.3.5	Foglalkoztatás-orientált képzési modellek kialakítása és beindítása	1080	1080	5600
Összesen		16596	17262	118100

Források megnevezése (2005-2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Terület- és Régiófejlesztési Célelőirányzat/regionális, • Területi kiegyenlítést szolgáló támogatás/megyei.
---	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – GVOP 1.2.1. Ipari és innovációs infrastruktúra fejlesztése, • Nemzeti Fejlesztési Terv – GVOP 1.1.1 Technológiai korszerűsítés támogatása, • Nemzeti Fejlesztési Terv – GVOP 1.1.3. Beszállítói integrátorok számának növelése és megerősítésük, • Nemzeti Fejlesztési Terv – GVOP 2.1.1. Kis- és középvállalkozások műszaki-technológiai hátterének fejlesztése/1. komponens: műszaki-technológiai fejlesztés; 2. komponens: minőségbiztosítási, környezetirányítási rendszerek kialakításához kapcsolódó tevékenységek, • Nemzeti Fejlesztési Terv – GVOP 2.3.1. KKV-k közötti együttműködés szervezése,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Fejlesztési Terv – GVOP 2.3.2. Együttműködő vállalkozások közös célú beruházása, fejlesztése, • Nemzeti Fejlesztési Terv - AVOP 2.1. Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése, • Nemzeti Fejlesztési Terv - AVOP 1.3. Halászati ágazat strukturális támogatása (halfeldolgozás komponens), • Nemzeti Fejlesztési Terv - HEFOP 3.4.1. A GVOP keretében megpályázott beruházásokhoz és egyéb fejlesztésekhez kapcsolódó képzések (speciális képzések) megvalósítása, • Nemzeti Fejlesztési Terv - HEFOP 3.2.2. Térségi Integrált Szakképző központok létrehozása és infrastrukturális feltételeinek javítása, • Nemzeti Fejlesztési Terv - HEFOP 3.5.1. Módszertani adatbank létrehozása és regionális munkaerő-fejlesztő és képző központok létrehozása, tevékenységének átalakítása és bővítése, • SMART 2004-5 Környezetvédelmi szempontú technológiaváltás.
--	--

Sorszám, megnevezés	IV.1.4. A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Multifunkcionális mezőgazdaság kialakítása, • A mezőgazdaság foglalkoztatási és megélhetési szerepének megtartása, • A mezőgazdaság, halászat és vadgazdálkodás jövedelmezőségének, megélhetési biztonságának növelése, • A térség felzárkóztatásának segítése.
Szükségességének indoklása	<p>A térség dominánsan mezőgazdasági térség, ahol a mezőgazdaság foglalkoztatási szerepe és gazdasági súlya (246000 gazdaság, foglalkoztatottak 9 %-a, az ország állatállományának 30%-a) az országos átlagnál nagyobb. A lakosság megélhetése fokozottan kötődik a mezőgazdasághoz: a gazdaságok 99 %-a egyéni gazdaság, az árutermelő gazdaságokon túl az egyéni gazdaságok mintegy 9/10-e kizárólag vagy elsősorban saját fogyasztásra termel, 54 %-uk egyáltalán nem folytat árutermelő tevékenységet, az egyéni gazdaságokhoz tartozó népesség 61 %-a nem végez más jövedelemszerző tevékenységet; s összességében a mezőgazdasági tevékenységet folytatók aránya meghaladja az országos átlagot. A gazdaságok eszköz- és tőkeellátottsága, piaci helyzete heterogén, a kisgazdaságokra azonban többségében az elszigetelt termelés, a korszerűtlen eszközállomány, az elavult, hiányos technológia, épületállomány és infrastruktúra a bizonytalan értékesítési kapcsolatok, a bizonytalanság és bizalmatlanság jellemző. Az ágazat jövedelmezősége alacsony.</p> <p>A foglalkoztatás javítása, a jövedelmezőség növelése, fenntartása és a tájfenntartás érdekében a Közös Agrárpolitika (KAP) változási irányához igazodva a multifunkcionális mezőgazdaság megteremtése, benne a gazdaságok technológia- és telephelyfejlesztése, a termelés diverzifikációja, a területhasználat termőhelyi adottságokhoz igazítása, illetve ágazati – térségi alapú integráció szükséges. Mindez kapcsolódik a speciális termékek előállításához (IV.1.1.), valamint az ökológiai és tájgazdálkodási intézkedésekhez (IV.2.1-2.3., I.1.1.-1.4.).</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.1.4.1.	Gazdaságon belüli több lábon állás kialakítása (mezőgazdasági diverzifikáció): új, kis léptékű, kézimunka igényes, tájjellegű tevékenységek bevezetése	2005-2006, 2007-2013
IV.1.4.2.	Termelői csoportok, termékpálya integrációk kialakítása	2005-2006, 2007-2013
IV.1.4.3.	Mezőgazdasági, halászati, vadgazdálkodási beruházások, technológia- és telephelyfejlesztés	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Munkahelyteremtés és –megőrzés, • A gazdaság tevékenységi körének bővítése, • Tájjellegű tevékenység, • Természetkímélő, hagyományos tájszerkezethez illeszkedő tájhasználat, • „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” • Minőségi termékek előállítása, • A 1107/2003. Kormányhatározat 3/b és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett településekből érkező pályázatok prioritást élveznek az AVOP-ban és NVT-ben.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Felújított mezőgazdasági, halászati üzemek száma (db), • Új eszközök, gépek száma (db), • Bevezetett új tevékenységek/termékek száma (db), • Létrejött termelői csoportok, egyéb integrációs formák száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Árutermelő gazdaságok száma (db), • Árutermelő tevékenység aránya a támogatott gazdaságokban (%) • Technológiában/tevékenységben korszerűsített gazdaságok száma (db), • Létrehozott és megtartott munkahelyek száma (db).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A mezőgazdaság jövedelmek növekedése (%), • A mezőgazdasághoz kötődő népesség aránya (%), • A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értékének növekedése (%).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, • FVM Megyei Földművelésügyi Hivatalok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdasági termelők, vállalkozások, gazdasági szervezetek, • Termelői értékesítő szövetkezetek, egyéb termelői csoportok, integrációs szervezetek.
Célcsoport	• Mezőgazdaságból élő lakosság.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.1.4.1	Gazdaságon belüli több lábón állás kialakítása (mezőgazdasági diverzifikáció): új, kis léptékű, kézimunka igényes, tájjellegű tevékenységek bevezetése	1684	1828	12750
IV.1.4.2	Termelői csoportok, termékpálya integrációk kialakítása	1075	1175	7350

IV.1.4.3	Mezőgazdasági, halászati, vadgazdálkodási beruházások, technológia- és telephelyfejlesztés	24216	24216	178500
Összesen		26975	27219	198600

<i>Források megnevezése (2005-2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nemzeti hatáskörben nyújtott agrár- és vidékfejlesztési támogatások (a mindenkor érvényes FVM rendelet alapján).
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nemzeti Fejlesztési Terv - AVOP 3.1. Vidéki jövedelemszerző lehetőségek bővítése - agrártevékenységek diverzifikációja alintézkedés, Nemzeti Fejlesztési Terv - AVOP 1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása, NVT Termelői csoportok létrehozásának és működésének támogatása, Nemzeti hatáskörben nyújtott agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében pályázható, igényelhető támogatások.
---	--

Sorszám, megnevezés	IV.2.1. A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az új támogatási és gazdálkodási lehetőségek hasznosítására felkészült agrár népesség, • Hatékony gazdálkodási struktúra, jobb lakossági életlehetőség megteremtése, • Csökkenő mezőgazdasági eredetű környezet terhelés, az ökopotenciál növekedése.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza-mente területének döntő része vidéki térségnek számít, ahol a mezőgazdaságnak jelentős szerepe van. A mezőgazdasági gyakorlat, a technológia és az agrártámogatások rendszere az egyre nagyobb méretek és az intenzív gazdálkodás irányában orientálta, mozdította el az ágazatot és az erre képes szereplőket. Így nem érvényesül kellően a termőhelyi adottságokhoz és természeti rendszerműködési szerepekhez való alkalmazkodás.</p> <p>A földhasználat jelenlegi módja következtében súlyosbodnak az ártéri vízháztartás szélsőségei, az árvíz-, belvív-, aszály, talajdegradáció okozta veszteségek, az elszegényedés, a gazdasági aktivitás csökkenése és az elvándorlás. E problémák nem is oldhatók meg az agrárium együttműködése nélkül.</p> <p>A 1257/1999. számú EU tanácsi rendelet alapján a közös agrár- és vidékpolitika második, ökoszociális pillérének támogatott intézkedései, és ezek közül is a kötelezően alkalmazandó, nagy kedvezményt nyújtó agrár-környezetvédelmi és tájgazdálkodási támogatások elősegíthetik a gazdasági, társadalmi, biztonsági és környezeti szempontból egyaránt sürgető változásokat. Ennek alapján az NVT-ben előírt feltételek vállalása jelentős támogatást biztosít a jogosult kedvezményezetteknek. A támogatható tevékenységek egymást kiegészítő hatásúak és a program számos más intézkedésének hatását jelentősen fokozhatják.</p> <p>(Kapcsolódik I.1. specifikus cél intézkedéseivel, IV.1.4., IV.2.2., IV.2.3. intézkedésekhez.)</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.2.1.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú térségek, erdősítés) a potenciális kedvezményezetteknek	2005-2006 2007-2013
IV.2.1.2.	Részvétel az agrár-környezetgazdálkodási alap-, cél- és kiegészítő programokban	2005-2006, 2007-2013
IV.2.1.3.	Gazdálkodás és tájkép védelem a kedvezőtlen adottságú térségekben	2005-2006, 2007-2013
IV.2.1.4.	Mezőgazdasági területek erdősítése	2005-2006, 2007-2013

<p>Projekt kiválasztási kritériumok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az NVT támogatások igénybevételenek általános szabályairól szóló 150/2004 (X.12.) és a 151/2004 (X.13.) FVM rendelet • A mezőgazdasági területek erdősítésének támogatási feltételeiről szóló 132/2004 (IX. 11.) FVM rendelet • Az NVT pályázati jogcímei szerinti támogatási feltételekről szóló - a kézirat lezárása után megjelenő - FVM rendeletek • A felkészítő képzésen való részvétel, • A termőhelyi adottságokhoz illeszkedő gazdálkodásra, területhasználatra való áttérés, • A környezet terhelés csökkentésének bemutatása, • Őshonos növényfajok/fajták alkalmazása, • A jövedelemtermelő képesség javulásának dokumentálása, • A foglalkoztatottság szinten tartása, illetve javítása • A 1107/2003. Kormányhatározat 3. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett településekből, illetve pályázatra jogosultaktól érkező pályázatok prioritást élveznek.
--	---

<p>Monitoring mutatók</p>	
<p>Outputmutatók</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedésre beadott, támogatott pályázatok száma (db), • A képzések száma (db), • Az intézkedés keretében megkötött szerződések száma (db).
<p>Eredménymutatók</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az agrár-környezetgazdálkodási programokban résztvevő gazdálkodók száma (fő), • Az agrár-környezetgazdálkodási programok által érintett terület (ha), • A kedvezőtlen adottságú területeken támogatott gazdálkodók száma (fő), • A támogatással érintett kedvezőtlen adottságú területek (ha), • A mezőgazdasági területet erdősítő gazdálkodók, önkormányzatok és társaságaik száma (fő, db), • Az erdősítéssel érintett mezőgazdasági területek (ha).
<p>Hatásmutatók</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az erdősültség növekedése a program térségében (%), • A jövedelemtermelő képesség javulása a mezőgazdaságban (Ft/fő), • A mezőgazdasági foglalkoztatottság javulása (%).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • NVT Menedzsment Bizottság,* • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, • Nemzeti Park Igazgatóságok • Állami Erdészeti Szolgálat.
Kedvezményezetttek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Azok a gazdálkodók, akik a jövedelmük legalább 25%-át a Magyarországon művelt földjeiken végzett gazdálkodási tevékenységből szerzik, • A kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók, • Erdőtelepítés esetén magánszemélyek és társaságaik, önkormányzatok és társaságaik.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Agrár- és vidéki népesség
Működési, megvalósítási terület	A kijelölt kedvezőtlen adottságú területek, illetve a Tisza-mente teljes területe.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.2.1.1	Általános tájékoztató és felkészítő képzés (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú térségek, erdősítés) a potenciális kedvezményezetteknek	1168	779	2772
IV.2.1.2	Részvétel az agrár-környezetgazdálkodási alap-, cél- és kiegészítő programokban	2594	3171	14202
IV.2.1.3	Gazdálkodás és tájkép védelem a kedvezőtlen adottságú térségekben	2130	2603	11655
IV.2.1.4	Mezőgazdasági területek erdősítése	2051	2507	11223
Összesen		7943	9060	39852

Források pontos megnevezése	
------------------------------------	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Vidékfejlesztési Terv intézkedései: <ul style="list-style-type: none"> ○ Agrár-környezetgazdálkodás – 150/2004. (X.12.) FVM rendelet, ○ Kedvezőtlen adottságú területek támogatása 151/2004. (X.13.) FVM rendelet, ○ Mezőgazdasági területek erdősítése 132/2004. (IX.11.) FVM rendelet, <p>az NVT támogatások igénybevételének általános szabályairól és a fenti intézkedésekről szóló FVM miniszteri rendeletek szerint (a feltételek teljesülése esetén normatív támogatások)</p>
--	--

* Új intézmény, amelyet az NVT végrehajtásához kell létrehozni.

Sorszám, megnevezés	IV.2.2. Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Egészséges élelmiszerek előállítás, és • Ökológiai értelemben vett fenntarthatóság megteremtése az agrárgazdaságban.
Szükségességének indoklása	<p>A politikát, a szakpolitikákat, a támogatási rendszereket a mennyiségi szemlélet hatja át, és a gazdálkodás módszerei, a területhasználat, a termékszerkezet ezt tükrözik.</p> <p>Az agrárnépesség egyik legnagyobb problémája az alacsony jövedelmezőség és az értékesítési nehézségek. A gyakorlat viszont azt mutatja, hogy a jelenlegi technológia mellett szinte kizárólag a nagyüzemi méretű, intenzív gazdálkodás lehet jövedelmező. Ennek eredményei az óriási területű monokultúrák (= erózió, defláció, élőhelyek pusztulása), a fokozott műtrágya és növényvédőszer használat (= víz és termék szennyezés).</p> <p>Ugyanakkor környezeti szempontból, a fogyasztók egészsége szempontjából és a piaci kereslet oldaláról is egyre sürgetőbb igény a szermaradvány mentes termékek kínálatának bővítése, a fenntarthatóság érvényesítése a gazdálkodásban. Az NVT-ben előírt feltételek vállalása jelentős támogatást tesz lehetővé a kedvezményezettek számára.</p> <p>A támogatható tevékenységek egymást kiegészítő hatásúak és a program számos más intézkedésének hatását fokozhatják.</p> <p>(Kapcsolódik I.1. specifikus cél intézkedéseivel, IV.1.4, IV.2.1., IV.2.3. intézkedésekhez.).</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.2.2.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás, érzékeny természeti területek témákban a potenciális kedvezményezetteknek	2005-2006 2007-2013
IV.2.2.2.	Az ökológiai gazdálkodásra való átállás (szántóföldi növények, zöldségtermesztés, gyepgazdálkodás, ültetvény kultúrák, állattartás)	2005-2006, 2007-2013
IV.2.2.3.	A természeti értékek és a tájkép védelmét biztosító gazdálkodás (alacsony ráfordítású, a biodiverzitás megőrzését elősegítő gazdálkodási módszerek alkalmazása)	2005-2006, 2007-2013
IV.2.2.4.	Tanyás gazdálkodás	2005-2006, 2007-2013
IV.2.2.5.	Műveletlen területek ápolása	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az NVT támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 131/2004 (IX. 11.) FVM rendelet
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Az NVT agrár-környezetgazdálkodási támogatási feltételekről szóló - a kézirat lezárása után megjelenő - FVM rendelet. • A felkészítő képzésen való részvétel • Művelési ág és/vagy termékszerkezet váltás • A környezet terhelés csökkentésének bemutatása • Természet- és tájkép védelem • Szermaradvány mentes termékek előállítása • A 1107/2003. Kormányhatározat 3. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett településekből, illetve pályázatra jogosultaktól érkező pályázatok prioritást élveznek.
--	---

Monitoring mutatók	
Output mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az intézkedésre beadott, támogatott pályázatok száma (db), • A képzések száma (db), • Az intézkedés keretében megkötött szerződések száma (db).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az ökológiai gazdálkodásra átállt gazdálkodók száma (fő), • Az ökológiai gazdálkodásra átállított terület (ha), • A speciális, alacsony ráfordítású gazdálkodási módszerek alkalmazását vállaló gazdálkodók száma (fő), • A speciális, alacsony ráfordítású gazdálkodási módszerek alkalmazásával érintett terület (ha), • A speciális gazdálkodás révén megvédett természeti értékek száma és területük (db, ha), • A tanyás gazdálkodást választók száma (fő), • A tanyás gazdálkodással érintett terület (ha), • Gondozott műveletlen terület (ha).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Új, bio minősítésű termékek megjelenése (db), • A gazdálkodás és a természetvédelem jobb összhangja miatt a hagyományos tájkarakter térhódítása (ha), • A népesség egészségügyi állapotának javulása a program térségében.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • NVT Menedzsment Bizottság,* • Nemzeti Park Igazgatóságok • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Azok a gazdálkodók, akik a jövedelmük legalább 25%-át a Magyarországon művelt földjeiken végzett gazdálkodási tevékenységből szerzik.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Agrárnépesség

* Új intézmény, amelyet az NVT végrehajtásához kell létrehozni.

Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét.
--	--

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.2.2.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés agrár- környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás, érzékeny természeti területek témákban a potenciális kedvezményezetteknek	626	418	1218
IV.2.2.2.	Az ökológiai gazdálkodásra való átállás (szántóföldi növények, zöldségtermesztés, gyepgazdálkodás, ültetvény kultúrák, állattartás)	1983	2424	12403
IV.2.2.3.	A természeti értékek és a tájkép védelmét biztosító gazdálkodás (alacsony ráfordítású, a biodiverzitás megőrzését elősegítő gazdálkodási módszerek alkalmazása)	1116	1364	6110
IV.2.2.4.	Tanyás gazdálkodás	850	1039	3101
IV.2.2.5.	Műveletlen területek ápolása	123	496	1527
Összesen		4698	5741	24359

Források pontos megnevezése	
------------------------------------	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	<ul style="list-style-type: none"> Nemzeti Vidékfejlesztési Terv intézkedése: Agrár-környezetgazdálkodás, az NVT támogatások igénybevételének általános szabályairól és a fenti intézkedésekről szóló FVM miniszteri rendeletek szerint (a feltételek teljesülése esetén normatív támogatások)
--	---

Sorszám, megnevezés	IV.2.3. A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az ártéren folytatott gazdálkodás és a vízháztartási, vízjárás kiegyenlítési és vízkár elleni védelmi funkciók összehangolása, • A gazdaságok életképességének és jövedelmezőségének javítása, a térség népességmegtartó képességének javítása • A gazdálkodási ismeretek bővítése, ökológiai szemlélet elterjesztése.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza árterületén, az árasztással, vízkivezetéssel közvetlenül érintett területeken a gazdálkodásnak a mezőgazdasági funkció mellett az árvízvédelem és a természetvédelem szempontjainak is meg kell felelnie. Ez ma az érintett terület jelentős részén nem teljesül. A területhasználati konfliktusok feloldását az extenzív ártéri tájgazdálkodás jelentheti, ami alkalmazkodik az árvízvédelmi funkciókhoz és a természeti környezethez, és ezáltal a tiszai ökológiai hálózat részévé válik, együttműködve a gazdálkodás alapját képező természeti rendszerekkel.</p> <p>A fenti szempontoknak diverz, mozaikos tájszerkezet felel meg. A termelési szerkezet megváltoztatása igényli a gazdálkodók szemléletformálását, képzését, a hagyományos tudás felélesztését, és újszerű termelési formák megismertetését.</p> <p>A térség jelentős társadalmi hátrányokat mutat, az általános és a speciális szakképzettség alacsony. E szint növelése, valamint a társadalmi és innovációs hálózatok fejlesztése az ártéri gazdálkodásra való áttérés feltétele.</p> <p>Ez az intézkedés szorosan kapcsolódik az integrált program I.2.2., illetve I.2.3. pontjához.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.2.3.1.	Tájgazdálkodással kapcsolatos ismeretek átadása, képzési központok, kutatóműhelyek kialakítása, fejlesztése	2005-2006, 2007-2013
IV.2.3.2.	Tájgazdálkodási tervek készítése	2005-2006, 2007-2013
IV.2.3.3.	Az ártéri haszonvételek beruházásainak támogatása	2005-2006, 2007-2013
IV.2.3.4.	Tájgazdálkodási termelői csoportok létrehozása	2005-2006, 2007-2013
IV.2.3.5.	Részvétel az ártéri tájgazdálkodási zonális programokban	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az NVT agrár-környezetgazdálkodási támogatási feltételekről szóló 150/2004. (X.12.) FVM rendelet. • Megfelelés az árvízvédelmi és természetvédelmi funkcióknak,
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt fenntarthatóságának alátámasztottsága, • Munkahelyteremtés és –megtartás, • A gazdaság életképességének javulása • A 1107/2003. Kormányhatározat 3. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett településekből, illetve pályázatra jogosultaktól érkező pályázatok prioritást élveznek.
--	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Beruházási támogatásban részesült gazdaságok száma (db), • Létrehozott tájgazdálkodási termelői csoportok száma (db), az ezekben érintett gazdaságok száma (db), területe (ha), • Újonnan létrehozott képzési intézmények száma (db), • Fejlesztett képzési intézmények száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A támogatott tevékenységek által létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), • Támogatott képzési intézményekben képzésben részesült személyek száma (fő), képzési napok száma (db), • A tájgazdálkodásra áttérő gazdaságok száma (db)
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az árvízvédelem szempontjából problematikus területek arányának csökkenése (%), • Árvízi károk csökkenése (Ft) • A támogatott gazdálkodók jövedelemszintjének változása (%).

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, • Nemzeti Park Igazgatóságok, • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatási intézmények, • Civil szervezetek, • Vállalkozások, egyéni vállalkozók, őstermelők és mindezek társulásai.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdasággal foglalkozó vállalkozók, őstermelők
Működési, megvalósítási terület	A Tisza-mente rendszeres vízkivezetéssel érintett területei.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.2.3.1.	Tájgazdálkodással kapcsolatos ismeretek átadása, képzési központok, kutatóműhelyek kialakítása, fejlesztése	151	195,5	1050
IV.2.3.2.	Tájgazdálkodási tervek készítése	20	40	90
IV.2.3.3.	Az ártéri haszonvételek beruházásainak támogatása	650	950	7000

IV.2.3.4.	Tájpgazdálkodási termelői csoportok létrehozása	60	60	500
IV.2.3.5.	Részvétel az ártéri tájpgazdálkodási zonális programokban	120	133	3000
Összesen		1001	1978,5	11640

<i>Források pontos megnevezése</i>	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • NFT AVOP intézkedések: <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása ○ 1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása ○ 1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása • Nemzeti Vidékfejlesztési Terv: <ul style="list-style-type: none"> ○ 4.1. Agrár-környezetgazdálkodási intézkedés célprogramjai, illetve a VTT kapcsán tervezett és beillesztésre kerülő ártéri tájpgazdálkodási célprogramok ○ 4.7. Termelői csoportok létrehozásának és működtetésének támogatása – a 133/2004.(IX.11.) FVM miniszteri rendelet szerint
---	--

Sorszám, megnevezés	IV. 3.1. Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termékcsomagok kialakítása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés a szolgáltatók, vállalkozók, önkormányzatok, egyéb szervezetek és intézmények között, • Image, egységes arculat kialakítása a térségben, egyediség hangsúlyozása, • Turisztikai marketing erősítése, lehetőségek ismertetése a tartalmas szabadidő eltöltéshez, • Turisztikai programok és programcsomagok kialakítása.
Szükségességének indoklása	<p>A turizmus fejlesztésének alapfeltétele a potenciális területek megfelelő egzisztenciális és életszínvonalbeli fogadóképessége. Tehát csak a többi gazdasági tevékenységgel összefüggésben kezelhető.</p> <p>A turizmus fejlesztésekor a Tisza térséget egységesen kifejező, mégis területenként eltérő, egyedi arculatok kialakítása és hangsúlyozása a cél. A (belföldön és külföldön egyaránt) ismertté tett térségben turisztikai termékcsomagok kialakítása, komplex termék-fejlesztés megteremtése szükséges. Fontos, hogy a különböző speciális keresleti rétegek (célcsoportok) számára megfelelő speciális kínálati csomag(ok) készüljenek. Az idegenforgalom szervezését, irányítását ellátó szervezeti, intézményi háttér (kormányzati és helyi szinten egyaránt) megteremtése nélkül azonban nem érhetünk el jelentős sikereket. A különböző szintek együttműködése az összehangolt fejlesztések és összehangolt érdekek mentén teremthető meg. Munkamegosztást kell kialakítani a vállalkozások, a települések és a város és vidék közötti kapcsolatokban. A versenyképességet csak a korszerű turisztikai termékek megteremtésével, hatékony marketing munkával és hatékony működési feltételek kialakításával tudjuk lényegesen javítani.</p> <p>A turizmus fejlesztési irányainak alkalmazkodni kell a Tisza természeti adottságaihoz (az I. prioritásban meghatározott új tájszerkezethez) és illeszkednie kell a vidékipar más ágazataihoz.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.3.1.1.	Együttműködést koordináló helyi szervezetek létrehozása	2005-2006
IV.3.1.2.	Térségi turisztikai arculat tervezése	2005-2006
IV.3.1.3.	A helyi arculathoz igazodó egyedi programok kialakítása	2005-2006, 2007-2013
IV.3.1.4.	Térségi (helyi) marketing felépítése	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Illeszkedés a térségi integrált gazdaságfejlesztési programokhoz, • A partnerségi együttműködés megalapozottsága,
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • A térség terhelhetőségének megfelelő kínálat differenciáltsága (célcsoportok), • Az arculathoz kapcsolódó programok, • Differenciált ár (ár/értékarány érvényesülésével), • A piaci versenyképesség, • A „gazda szerepkör” felvállalása.
--	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Újonnan létrehozott helyi koordináló szervezetek száma (db), • Új turisztikai programok (programcsomagok) száma (db), • Egyedi arculatot hangsúlyozó, képviselő „termékek” száma (db), • Látogatók száma (fő), • Tartózkodási idő (nap).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az együttműködés növekedése a helyi szervezetek között, • Látogatók száma nő (%), • Tartózkodási idő nő (%), • Az idelátogató turisták pénzköltése emelkedik (%), • Turizmussal foglalkozó munkahelyek számának emelkedése (szervezés, irányítás, marketing, stb.) (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térség fejlődése az egymást erősítő hatások révén felgyorsul, • A térség versenyképessége növekszik, • Az összehangolt fejlesztés, összehangolt érdekek kialakítása fokozódik, • Növekvő területi GDP, • A helyi népesség jövedelemszintjének növekedése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Regionális Idegenforgalmi Bizottság, • Miniszterelnöki Hivatal, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Magyar Turizmus Rt., • Regionális Fejlesztési Ügynökségek, • Megyei területfejlesztési tanácsok, • Tisza–tavi Fejlesztési Tanács, • Települési önkormányzatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Vállalkozók, szolgáltatók, • Helyi önkormányzatok, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek, • Civil szervezetek.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság, • Turisták.
Működési, megvalósítási	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza–mente teljes

<i>terület</i>	területét.
----------------	------------

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.3.1.1.	Együtműködést koordináló helyi szervezetek létrehozása	100	100	–
IV.3.1.2.	Térségi turisztikai arculat tervezése	30	30	–
IV.3.1.3.	A helyi arculathoz igazodó egyedi programok kialakítása	25	25	180
IV.3.1.4.	Térségi (helyi) marketing felépítése	60	90	600
Összesen		215	245	780

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	
---	--

Sorszám, megnevezés	IV.3.2. Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai infrastruktúra fejlesztése, • Szemléletformálás a szolgáltatók és a lakosság körében egyaránt.
Szükségességének indoklása	<p>Hazánkban, és így a Tisza mentén is, a turistaforgalomban rejlő gazdasági lehetőségeket nem tudjuk megfelelően kihasználni. A szerényebb bevételi részesedés okai elsősorban az elmaradott infrastruktúrában és az alacsony(abb) színvonalú szolgáltatásainkban keresendők. Az infrastruktúra általános elmaradottságán belül főleg a közlekedési (közúti és vasúti) hálózat érintik a turizmust is. A közlekedési (közúti, vasúti, kerékpár) infrastruktúra fejlesztése, az elérhetőségek javítása mellett, jelentős fejlesztéseket igényel a fogadóképítés speciális infrastruktúrája, az üdülési infrastruktúra (szállásfejlesztés, vendéglátáshoz kapcsolódó fejlesztések, egyéb kiegészítő fejlesztések, helyi termékek feldolgozása) is. A turisztikai infrastruktúra hiányosságai: jellemző az attrakciókhoz kapcsolódó szolgáltatások szűkössége és alacsony színvonala, a magas minőségi színvonalú szálláshelyek és szolgáltatások alacsony száma. A turisztikai szektor fejlesztésének elengedhetetlen tényezője a professzionális és vendég-orientált megközelítés. Jelenleg azonban mind a készségi szintek, mind az ügyfélkezelés terén hiányosságok tapasztalhatók a szektorban.</p> <p>A turizmusfejlesztés alapja a települési infrastruktúra helyzetének javítása (III. prioritás, I.3.2. intézkedés)</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.3.2.1.	Vendégfogadási készségek javítását célzó tanfolyamok szervezése	2005–2006
IV.3.2.2.	A turizmust kiszolgáló mezőgazdasági és kézműipari háttér megteremtése	2005-2006, 2007-2013
IV.3.2.3.	Differenciált szálláskínálat kiépítése	2007-2013
IV.3.2.4.	A vendéglátó/kereskedelmi és szolgáltatási hálózat korszerűsítése és fejlesztése	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi munkaerőt foglalkoztató vállalkozások, • Az arculathoz kapcsolódó turisztikai infrastruktúrafejlesztése, • A vendéglátó/kereskedelmi szolgáltatások (új, vagy kapacitás növekedés tekintetében) környezetbarát üzemeltetés, • Tájszerkezethez való illeszkedés, a szerkezeti elemek léptékének megfelelő fejlesztés, • Komplex turisztikai termék létrehozásának elősegítése. • A kiemelkedő adottságokhoz kapcsolódó fejlesztések.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Új vendéglátó/kereskedelmi szállás férőhelyek száma (db), • Új turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások száma (db), • Mezőgazdasági és kézműipari termékek száma (db) • Vendéglátási készséget javító tanfolyamok száma (db).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Vendégforgalom növekedése (%), • Eltöltött vendégéjszakák számának emelkedése (%), • Az egy főre jutó pénzköltés növekedése (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai versenyképesség növekedése, • Differenciált szálláskínálat létrejötte, • A turizmushoz kapcsolódó munkahelyek számának növekedése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Miniszterelnöki Hivatal, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Magyar Turizmus Rt., • Megyei Területfejlesztési Tanácsok, • Települési Önkormányzatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Vállalkozók, szolgáltatók, • Helyi önkormányzatok, • Helyi önkormányzati társulások, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek, • Lakosság.
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság, • Turisták.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza–mente teljes területét.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.3.2.1.	Vendégfogadási készségek javítását célzó tanfolyamok szervezése	20	8	140
IV.3.2.2.	A turizmust kiszolgáló mezőgazdasági és kézműipari háttér megteremtése	270	350	2625
IV.3.2.3.	Differenciált szálláskínálat kiépítése	–	–	2500
IV.3.2.4.	A vendéglátó/kereskedelmi és szolgáltatási hálózat korszerűsítése és fejlesztése	–	–	3500
Összesen		290	358	8765

Források megnevezése (2005–2006)	
---	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	Nemzeti Fejlesztési Terv – Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program 3.1. „A vidék jövedelemszerzési lehetőségeinek bővítése”.
---	--

Sorszám, megnevezés	IV.3.3. Szelíd- és ökoturizmus fejlesztése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A természeti értékek bemutatathatóvá tétele, • A természetvédelmi területek látogathatóságának fejlesztése, • Helyi táji és humán terhelhetőségnek megfelelő turistaforgalom kialakítása, • A térség turisztikai vonzerejének növekedése.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza térség kedvező természeti adottságai mellett gazdag néprajzi emlékekkel várja az ide látogatókat, ami a térség idegenforgalmi vonzerejét támasztja alá. A Tisza és partszakasza a vízi sportok mellett kellemes környezetet biztosít a lovaglás, a kerékpározás és a természetjárás kedvelőinek. További vízbázist jelent a folyókat követő holtág-rendszer, horgászati lehetőséget biztosító mesterséges csatornahálózat, valamint az egyéb törendszerek. Ezek az adottságok jó alapot biztosítanak a szelíd turizmus kialakításához, elterjedéséhez (vízi turizmus, lovas turizmus, kerékpár turizmus, horgász turizmus, falusi turizmus).</p> <p>A térségben számos védett természeti terület hivatott a ritka növények és állatok élőhelyeinek megővésére. A védett területek között kiemelkedő a Hortobágyi Nemzeti Park, mely hazánk első nemzeti parkja, 1999. december 1-jén pedig az UNESCO szakemberei „kulturális táj” kategóriában Világörökséggé nyilvánították. A Tisza-tó területének növény és állatvilága gazdag és változatos. A térség tehát az ökoturizmus egyik legfontosabb szigete lehet Magyarországon. Az ökoturizmus, illetve természetkímélő turizmus a természetközeli területek, tájak és élőviláguk bemutatására irányuló különleges idegenforgalom, amelynél a természetvédelem és a turizmus ötvözése folytán, a látogatóknak a természetközeli állapotú területek legszebb, leglátványosabb látogatható elemeit mutatják be, oly módon, hogy mindemellett biztosítva legyen a természeti-termetközeli területek zavartalan fennmaradása.</p> <p>Az ilyen irányú turizmus fejlesztése nem károsíthatja a térség gazdag természeti környezetét és alkalmazkodik a táj és az emberek terhelhetőségéhez.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
IV.3.3.1.	Az öko-turisztikai bázisok kiépítése	2007-2013
IV.3.3.2.	Nemzeti parkok „látogató barát” fejlesztése	2005–2006 2007-2013
IV.3.3.3.	A tájgazdálkodási mintaterületeken a komplex turisztikai kínálat kialakítása	2007-2013
IV.3.3.4.	Turisztikai funkciójú parkerdők, erdei kirándulóhelyek, erdei iskolák tervezése, létesítése és fenntartása	2005–2006 2007-2013
IV.3.3.5.	Természetes fürdőhelyek és vízi turizmus bázishelyeinek szabályszerű kialakítása, megfelelő higiénia	2005–2006 2007–2013

	körülmények megteremtése.	
--	---------------------------	--

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A természeti környezetet kímélő tevékenységek fejlesztése, • Együttműködés a természetvédelmi szervezetekkel.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Öko-turisztikai bázisok száma (db), • Kijelölt túraútvonalak száma (db), • Erdők turisztikai célú feltárása (ha), • Turisztikai célú erdőfenntartás (ha).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A nemzeti parkok bemutatathatósága növekszik, • Állami és civil szervezetek turizmusból származó bevételeinek növekedése (%), • A szelid turizmusban foglalkoztatottak számának növekedése (%).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A természeti környezet állapota javul/nem romlik, • A turisztikai versenyképesség az ökoturizmus által növekszik, • A természetvédelmi szervekkel való együttműködés javul/növekszik.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Miniszterelnöki Hivatal, • Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, • Magyar Turizmus Rt., • Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, • Nemzeti Park Igazgatóságok, • Települési önkormányzatok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Vállalkozók, szolgáltatók, • Nemzeti Parkok, • Helyi önkormányzatok, • Helyi önkormányzati szövetségek, • Non profit szervezetek, • Helyi, kistérségi, megyei, regionális fejlesztési szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság, • Turisták.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza–mente teljes területét, kivéve a tömegturizmus célterületeit és a nagyvárosokat.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
IV.3.3.1.	Az öko-turisztikai bázisok kiépítése	–	–	1100
IV.3.3.2.	Nemzeti parkok „látogató barát” fejlesztése	–	512,5	2400
IV.3.3.3.	A tájgazdálkodási mintaterületeken a	–	–	2500

	komplex turisztikai kínálat kialakítása			
IV.3.3.4.	Turisztikai funkciójú parkerdők, erdei kirándulóhelyek, erdei iskolák tervezése, létesítése és fenntartása	142,5	150	287
IV.3.3.5.	Természetes fürdőhelyek és vízi turizmus bázishelyeinek szabályszerű kialakítása, megfelelő higiénias körülmények megteremtése.	132	143,5	910
Összesen		268,5	793	9097

<i>Források megnevezése (2005–2006)</i>	
--	--

<i>Pályázati lehetőségek (2005–2006)</i>	Nemzeti Fejlesztési Terv – Regionális Operatív Program 1.1. Turisztikai vonzerők fejlesztése
---	---

A IV. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek ütemezése

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005.	2006.	2007-2013.
IV.1.1. Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása				
IV.1.1.1.	Térségi gazdaságfejlesztési szervezetek létrehozása	*	*	
IV.1.1.2.	Az egyedi arculatot biztosító minősítő- és garanciarendszer létrehozása	*	*	
IV.1.1.3.	Integrált térségi K+F, gazdaságfejlesztési programok elkészítése	*	*	
IV.1.1.4.	Környezetvédelmi ipari üzemek létesítése			*
IV.1.2. A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítása				
IV.1.2.1.	A helyi termékek arculatának és marketingjének megteremtése	*	*	
IV.1.2.2.	Minőségi, ill. bio alapanyagok előállítása	*	*	
IV.1.2.3.	A helyi értékesítési egységek kiépítése	*	*	
IV.1.2.4.	Helyi feldolgozó üzemek építése			*
IV.1.2.5.	Térségi értékesítési hálózat kiépítése			*
IV.1.3. Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban				
IV.1.3.1.	Az ipar infrastrukturális hátterének fejlesztése az ipari centrumokban és telephelyeken	*	*	*
IV.1.3.2.	Környezetvédelmi és minőségbiztosítási szabványoknak, követelményeknek való megfelelés	*	*	*
IV.1.3.3.	Ipari üzemek és vállalkozások innováció orientált és/vagy hagyományalapú technológia-, tevékenység- és termékfejlesztése	*	*	*
IV.1.3.4.	Vállalkozói együttműködések, klaszter-típusú fejlesztések a meglévő ipari üzemek bázisán	*	*	*
IV.1.3.5.	Foglalkoztatás-orientált képzési modellek kialakítása és beindítása	*	*	*
IV.1.4. A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával				
IV.1.4.1.	Gazdaságon belüli több lábbon állás kialakítása (mezőgazdasági diverzifikáció): új, kis léptékű, kézimunka igényes, tájjellegű tevékenységek bevezetése	*	*	*
IV.1.4.2.	Termelői csoportok, termékpálya integrációk kialakítása	*	*	*
IV.1.4.3.	Mezőgazdasági, halászati, vadgazdálkodási beruházások, technológia- és telephelyfejlesztés	*	*	*
IV.2.1. A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján				
IV.2.1.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú térségek, erdősítés) a potenciális kedvezményezetteknek	*	*	*
IV.2.1.2.	Részvétel az agrár-környezetgazdálkodási alap-, cél- és kiegészítő programokban	*	*	*
IV.2.1.3.	Gazdálkodás és tájkép védelem a kedvezőtlen adottságú térségekben	*	*	*
IV.2.1.4.	Mezőgazdasági területek erdősítése	*	*	*
IV.2.2. Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése				
IV.2.2.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás, érzékeny természeti területek témákban a potenciális kedvezményezetteknek	*	*	*
IV.2.2.2.	Az ökológiai gazdálkodásra való átállás (szántóföldi növények, zöldségtermesztés, gyepgazdálkodás, ültetvény	*	*	*

	kultúrák, állattartás			
IV.2.2.3.	A természeti értékek és a tájképek védelmét biztosító gazdálkodás (alacsony ráfordítású, a biodiverzitás megőrzését elősegítő gazdálkodási módszerek alkalmazása)	*	*	*
IV.2.2.4.	Tanyás gazdálkodás	*	*	*
IV.2.2.5.	Műveletlen területek ápolása	*	*	*
IV.2.3. A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás				
IV.2.3.1.	Tájgazdálkodással kapcsolatos ismeretek átadása, képzési központok, kutatóműhelyek kialakítása, fejlesztése	*	*	*
IV.2.3.2.	Tájgazdálkodási tervek készítése	*	*	*
IV.2.3.3.	Az ártéri haszonvételek beruházásainak támogatása	*	*	*
IV.2.3.4.	Tájgazdálkodási termelői csoportok létrehozása	*	*	*
IV.2.3.5.	Részvétel az ártéri tájgazdálkodási zonális programokban	*	*	*
IV.3.1. Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termécsomagok kialakítása				
IV.3.1.1.	Együttműködést koordináló helyi szervezetek létrehozása	*	*	
IV.3.1.2.	Térségi turisztikai arculat tervezése	*	*	
IV.3.1.3.	A helyi arculathoz igazodó egyedi programok kialakítása	*	*	*
IV.3.1.4.	Térségi (helyi) marketing felépítése	*	*	*
IV.3.2. Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése				
IV.3.2.1.	Vendégfogadási készségek javítását célzó tanfolyamok szervezése	*	*	*
IV.3.2.2.	A turizmust kiszolgáló mezőgazdasági és kézműipari háttér megteremtése	*	*	*
IV.3.2.3.	Differenciált szálláskínálat kiépítése			*
IV.3.2.4.	A vendéglátó/kereskedelmi és szolgáltatási hálózat korszerűsítése és fejlesztése			*
IV.3.3. Szelid- és ökoturizmus fejlesztése				
IV.3.3.1.	Az öko-turisztikai bázisok kiépítése			*
IV.3.3.2.	Nemzeti parkok „látogató barát” fejlesztése		*	*
IV.3.3.3.	A tájgazdálkodási mintaterületeken a komplex turisztikai kínálat kialakítása			*
IV.3.3.4.	Turisztikai funkciójú parkerdők, erdei kirándulóhelyek, erdei iskolák tervezése, létesítése és fenntartása	*	*	*
IV.3.3.5.	Természetes fürdőhelyek és vízi turizmus bázishelyeinek szabályszerű kialakítása, megfelelő higiéniai körülmények megteremtése	*	*	*

A IV. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek forrásigénye

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005. MFt	2006. MFt	2007-2013. MFt
IV.1.1. Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása				
IV.1.1.1.	Térségi gazdaságfejlesztési szervezetek létrehozása	540	540	–
IV.1.1.2.	Az egyedi arculatot biztosító minősítő- és garanciarendszer létrehozása	100	100	–
IV.1.1.3.	Integrált térségi K+F, gazdaságfejlesztési programok elkészítése	225	225	–
IV.1.1.4.	Környezetvédelmi ipari üzemek létesítése	–	–	5200
IV.1.2. A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítására				
IV.1.2.1.	A helyi termékek arculatának és marketingjének megteremtése	0,53	0,53	–
IV.1.2.2.	Minőségi, ill. bio alapanyagok előállítása	15779,47	15779,47	–
IV.1.2.3.	A helyi értékesítési egységek kiépítése			–
IV.1.2.4.	Helyi feldolgozó üzemek építése	–	–	42105
IV.1.2.5.	Térségi értékesítési hálózat kiépítése	–	–	42105
IV.1.3. Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban				
IV.1.3.1.	Az ipar infrastrukturális hátterének fejlesztése az ipari centrumokban és telephelyeken	2 829	2829	20 400
IV.1.3.2.	Környezetvédelmi és minőségbiztosítási szabványoknak, követelményeknek való megfelelés	2 640	2640	17500
IV.1.3.3.	Ipari üzemek és vállalkozások innováció orientált és/vagy hagyományalapú technológia-, tevékenység- és termékfejlesztése	9089	9755	67 600
IV.1.3.4.	Vállalkozói együttműködések, klaszter-típusú fejlesztések a meglévő ipari üzemek bázisán	958	958	7000
IV.1.3.5.	Foglalkoztatás-orientált képzési modellek kialakítása és beindítása	1080	1080	5600
IV.1.4. A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával				
IV.1.4.1.	Gazdaságon belüli több lábbon állás kialakítása (mezőgazdasági diverzifikáció): új, kis léptékű, kézimunka igényes, tájjellegű tevékenységek bevezetése	1684	1828	12750
IV.1.4.2.	Termelői csoportok, termékpálya integrációk kialakítása	1075	1175	7350
IV.1.4.3.	Mezőgazdasági, halászati, vadgazdálkodási beruházások, technológia- és telephelyfejlesztés	24216	24216	178500
IV.2.1. A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján				
IV.2.1.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú térségek, erdősítés) a potenciális kedvezményezetteknek	1168	779	2772
IV.2.1.2.	Részvétel az agrár-környezetgazdálkodási alap-, cél- és kiegészítő programokban	2594	3171	14202
IV.2.1.3.	Gazdálkodás és tájkép védelem a kedvezőtlen adottságú térségekben	2130	2603	11655
IV.2.1.4.	Mezőgazdasági területek erdősítése	2051	2507	11223
IV.2.2. Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése				
IV.2.2.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés agrár-	626	418	1218

	környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás, érzékeny természeti területek témákban a potenciális kedvezményezetteknek			
IV.2.2.2.	Az ökológiai gazdálkodásra való átállás (szántóföldi növények, zöldségtermesztés, gyepgazdálkodás, ültetvény kultúrák, állattartás)	1983	2424	12403
IV.2.2.3.	A természeti értékek és a tájképek védelmét biztosító gazdálkodás (alacsony ráfordítású, a biodiverzitás megőrzését elősegítő gazdálkodási módszerek alkalmazása)	1116	1364	6110
IV.2.2.4.	Tanyás gazdálkodás	850	1039	3101
IV.2.2.5.	Műveletlen területek ápolása	123	496	1527
IV.2.3. A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás				
IV.2.3.1.	Tájgazdálkodással kapcsolatos ismeretek átadása, képzési központok, kutatóműhelyek kialakítása, fejlesztése	151	195,5	1050
IV.2.3.2.	Tájgazdálkodási tervek készítése	20	40	90
IV.2.3.3.	Az ártéri haszonvételek beruházásainak támogatása	650	950	7000
IV.2.3.4.	Tájgazdálkodási termelői csoportok létrehozása	60	60	500
IV.2.3.5.	Részvétel az ártéri tájgazdálkodási zonális programokban	120	133	3 000
IV.3.1. Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termécsomagok kialakítása				
IV.3.1.1.	Együttműködést koordináló helyi szervezetek létrehozása	100	100	–
IV.3.1.2.	Térségi turisztikai arculat tervezése	30	30	–
IV.3.1.3.	A helyi arculathoz igazodó egyedi programok kialakítása	25	25	180
IV.3.1.4.	Térségi (helyi) marketing felépítése	60	90	600
IV.3.2. Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése				
IV.3.2.1.	Vendégfogadási készségek javítását célzó tanfolyamok szervezése	20	8	140
IV.3.2.2.	A turizmust kiszolgáló mezőgazdasági és kézműipari háttér megteremtése	270	350	2625
IV.3.2.3.	Differenciált szálláskínálat kiépítése	–	–	2500
IV.3.2.4.	A vendéglátó/kereskedelmi és szolgáltatási hálózat korszerűsítése és fejlesztése	–	–	3500
IV.3.3. Szelíd- és ökoturizmus fejlesztése				
IV.3.3.1.	Az öko-turisztikai bázisok kiépítése	–	–	1100
IV.3.3.2.	Nemzeti parkok „látogató barát” fejlesztése	–	512,5	2400
IV.3.3.3.	A tájgazdálkodási mintaterületeken a komplex turisztikai kínálat kialakítása	–	–	4400
IV.3.3.4.	Turisztikai funkciójú parkerdők, erdei kirándulóhelyek, erdei iskolák tervezése, létesítése és fenntartása	142,5	150	287
IV.3.3.5.	Természetes fürdőhelyek és vízi turizmus bázishelyeinek szabályszerű kialakítása, megfelelő higiénias körülmények megteremtése	132	143,5	910
Összesen		74 637,5	78 714,5	500 603
Mindösszesen		653 955 MFt		

Potenciális források megnevezése (2005–2006):

Nemzeti Fejlesztési Terv

- AVOP, Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program
 - 1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása
 - 1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása
 - 1.3. Halászati ágazat strukturális támogatása (halfeldolgozás komponens),
 - 1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása
 -
 - 2.1. Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése,
 - 3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése Nemzeti Fejlesztési Terv – Regionális Operatív Program 1.1. Turisztikai vonzerők fejlesztése
- GVOP, Gazdasági Versenyképesség Operatív Program
 - 1.1.1 Technológiai korszerűsítés támogatása,
 - 1.1.3. Beszállítói integrátorok számának növelése és megerősítésük,
 -
 - 1.2.1. Ipari és innovációs infrastruktúra fejlesztése,
 - 2.1.1. Kis- és középvállalkozások műszaki-technológiai háttérének fejlesztése/1. komponens: műszaki-technológiai fejlesztés; 2. komponens: minőségbiztosítási, környezetirányítási rendszerek kialakításához kapcsolódó tevékenységek,
 - 2.3.1. KKV-k közötti együttműködés szervezése,
 - 2.3.2. Együttműködő vállalkozások közös célú beruházása, fejlesztése,
- HEFOP, Humán Erőforrás Fejlesztés Operatív Program
 - 3.2.2. Térségi Integrált Szakképző központok létrehozása és infrastrukturális feltételeinek javítása,
 - 3.4.1. A GVOP keretében megpályázott beruházásokhoz és egyéb fejlesztésekhez kapcsolódó képzések (speciális képzések) megvalósítása,
 - 3.5.1. Módszertani adatbank létrehozása és regionális munkaerő-fejlesztő és képző központok létrehozása, tevékenységének átalakítása és bővítése,

Nemzeti Vidékfejlesztési Terv:

- Agrár-környezetgazdálkodás,
- Kedvezőtlen adottságú területek támogatása,
- Mezőgazdasági területek erdősítése
- 4.1. Agrár-környezetgazdálkodási intézkedés, ÉTT zonális célprogram illetve a VTT kapcsán tervezett és beillesztésre kerülő ártéri tájgazdálkodási célprogramok
- 4.7. Termelői csoportok létrehozásának és működtetésének támogatása – a 133/2004.(IX.11.) FVM miniszteri rendelet szerint

Nemzeti hatáskörben nyújtott agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében pályázható, igényelhető támogatások

GKM: SMART program, 2004-5: „Környezetvédelmi szempontú technológiaváltás”

Terület- és Régiófejlesztési Célleírányzat – (Regionális Fejlesztési Tanácsok),
Területi kiegyenlítést szolgáló támogatás – (Megyei Területfejlesztési Tanácsok)

V. prioritás
**A térségi fejlesztési folyamatok demokratizálása és hatékonyságának
növelése**

V.1.1.

A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel

V.1.2.

**A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek
szövetségeinek létrehozása**

V. 1.3.

A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése

V.2.1.

**Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatakor az
érdekharmozáló, érdekvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele**

V.2.2.

**A Tisza-mente integrált programjának társadalmasítása és megvalósítása térségi
támogatással**

V.2.3.

Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége

Sorszám, megnevezés	V.1.1. A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A térségi fejlesztési folyamatok (projektek) hatékonyságának, fenntarthatóságának növelése, • A horizontális együttműködés fokozása.
Szükségességének indoklása	<p>A pályázatok, projektek értékelési, kiválasztási szempontjai között szerepel a partnerség, az együttműködés bizonyításának követelménye is. A partnerség kiépítésének lépései a következők: a helyi stratégiai célkitűzések meghatározása; a potenciális szakmai és civil partnerek felkutatása, azonosítása; a már meglévő vagy tervezett projektek elemzése és szelektálása; az együttműködés világos játékszabályainak rögzítése; a projektek pénzügyi forrásainak egyértelmű meghatározása; az együttműködés jogi kereteinek tisztázása; a közös projekt tevékenység beindítása. A sikeres partnerségi kapcsolatok bemutatása, népszerűsítése elengedhetetlen.</p> <p>A projektek, pályázatok elkészítéséhez hozzá tartozik az ex-ante (előzetes) és ex-post (utólagos) értékelés. Az előbbi a koherencia biztosítását, a hatásvizsgálatok elvégzését, valamint az indikátorok-mutatók meghatározását jelenti. Az utóbbi a fenntarthatóság egyik fontos eszköze</p> <p>A Tisza-mentén a térségi együttműködések kezdeményei már fellelhetők, ugyanakkor sok helyen hiányoznak a belső kapcsolatok. A partnerségi kapcsolatoknak fontos követelménye továbbá a kiszámíthatóság és a folyamatosság.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
V.1.1.1.	Térségi partnerségi (horizontális) szervezetek létrehozásának ösztönzése, a már meglévők megerősítése	2005-2006, 2007-2013
V.1.1.2.	Az új típusú partnerségi kapcsolatokon alapuló sikeres modellek bemutatása	2005-2006, 2007-2013
V.1.1.3.	Horizontális monitoring tevékenységek	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Speciális ártéri szerveződések, • A már meglévő kezdeményezések megerősítése, • A partnerségben részt vevő szervezetek száma, a lefedett terület nagysága, határon átnyúló együttműködések, • Területi kiegyenlítettség, • A monitoring területén szerzett szakmai tapasztalat.
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Újjonnan létrejött és megerősödött partnerségi szervezetek száma (db), • A sikeres modellek bemutatását szolgáló rendezvények, kiadványok, internetes honlapok száma (db), • A felállított monitoring szervezetek száma (db).

Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A projektötletek számának növekedése (%), • A nyert és beadott pályázatok számának egymáshoz való viszonyának alakulása (%), • A térségbe bevont többletforrások nagysága (MFt), növekedése az előző évekhez képest (%), • A projektek fenntarthatóságának alakulása az előző évekhez képest (%), • Az intézkedésre rendelkezésre álló és igényelt források egymáshoz való viszonya (MFt).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A fejlesztési folyamatok hatékonyságának, fenntarthatóságának növekedése, • A partnerség fokozódása.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Területfejlesztési Tanácsok, • Regionális Területfejlesztési Tanácsok.
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei területfejlesztési tanácsok, • Kistérségi társulások, • Kereskedelmi és iparkamarák, • Munkaügyi központok, • Települési önkormányzatok, • Oktatási (képzési) intézmények, kutatócsoportok, • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Civil szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerségi és monitoring szervezetek, • A Tisza-mente lakossága.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, jellemző megvalósulási szint: kistérség.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
V.1.1.1.	Térségi partnerségi (horizontális) szervezetek létrehozásának ösztönzése, a már meglévők megerősítése	300	300	1400
V.1.1.2.	Az új típusú partnerségi kapcsolatokon alapuló sikeres modellek bemutatása	65	65	455
V.1.1.3.	Horizontális monitoring tevékenységek	–	–	1680
Összesen		365	365	3535

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
Pályázati lehetőségek (2005–2006)	ROP 3.1. Helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése.

Sorszám, megnevezés	V.1.2. A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • A hálózat alapú (vertikális) együttműködés fokozása, • A térségi kohézió erősítése, • A programok fenntarthatóságának, hatékonyságának növelése.
Szükségességének indoklása	<p>A fejlesztések intézményrendszere mozaikos, hiányzik a tényleges decentralizáció. A Tisza-mente integrált programja három fő témakör köré csoportosítható: terület- és vidékfejlesztés, valamint környezetgazdálkodás. Az előző (V.1.1.) pontban létrehozott horizontális szintű partnerségi szervezetek továbbfejlesztése, azaz hálózatalapú (vertikális) szövetségeinek létrehozása indokolt.</p> <p>Kiemelt feladat a folyamatos, többoldalú és kiszámítható információáramlás biztosításához szükséges technikai és személyi állomány megteremtése.</p> <p>A programok sikeres megvalósításához és folytatásához, a következő tervezési időszak előkészítéséhez elengedhetetlen a monitoring tevékenység fejlesztése.</p> <p>A területfejlesztés legfőbb célja a különböző területek közötti fejlesztésbeli különbségek csökkentése. A Tisza-mente térségébe az elmaradott régiók, megyék, kistérségek okán már eddig is többletforrások érkeztek. A felzárkózás azonban ennek ellenére máig nem következett be.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
V.1.2.1.	Hálózatalapú fejlesztési intézmények működtetése	2007-2013
V.1.2.2.	Folyamatos, kiszámítható, többoldalú információáramlás támogatása	2007-2013
V.1.2.3.	Monitoring tevékenység fejlesztése a terület-, és vidékfejlesztés, környezetgazdálkodás témakörében	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • A fent megjelölt három témakör szervezetei, szövetségei, • A területi lefedettség nagysága, határon átnyúló kezdeményezések, • A szövetségben részt vevő szervezetek/partnerségek száma, • A monitoring témakörében szerzett tapasztalat.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A létrejött szövetségek száma (db), • Az információáramlást biztosító szervezetek/irodák (db), alkalmazottak (fő) száma, • A létrejött monitoring szervezetek száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A programok számának növekedése (%), • a térségbe bevont többletforrások nagysága az előző évekhez képest (%),

	<ul style="list-style-type: none"> • A programok hatékonyságának, fenntarthatóságának növekedése (%), • Az információáramlás minőségi és mennyiségi mutatói.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A társadalmi, gazdasági, környezeti felzárkózás megvalósulása, • A kohézió erősítése.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Miniszterelnöki Hivatal
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Regionális, megyei területfejlesztési tanácsok, • Partnerségi szervezetek, • Kistérségi társulások, • Kereskedelmi és iparkamarák, • Munkaügyi központok, • Fejlesztési részvénytársaságok, • Települési, megyei önkormányzatok, • Oktatási (képzési) intézmények, kutatócsoportok, • Gazdasági társaságok, vállalkozások, • Civil szervezetek.
Célcsoport	<ul style="list-style-type: none"> • A terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségei, valamint a mellettük felállított monitoring szervezetek, • A Tisza-mente lakossága.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, jellemző megvalósulási szint: régió.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
V.1.2.1.	Hálózatalapú fejlesztési intézmények működtetése	–	–	1050
V.1.2.2.	Folyamatos, kiszámítható, többoldalú információáramlás támogatása	–	–	630
V.1.2.3.	Monitoring tevékenység fejlesztése a terület-, és vidékfejlesztés, környezetgazdálkodás témakörében	–	–	525
Összesen		–	–	2205

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	
--	--

Sorszám, megnevezés	V.1.3. A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdekharmozáció megteremtése, • A térség érdekérvényesítő képességének növelése, • Az ágazatok és a térségek közötti feszültségek csökkentése.
Szükségességének indoklása	<p>A Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése a Kormány kiemelt feladatai között szerepel. A Kormány szándéka szerint a VTT a Tisza-térség komplex terület- és vidékfejlesztési programja is. Az integrált program alapelvei kormányzati szintre emelkedtek, a program központi forrásból kerül kidolgozásra. A Kormány a feladatok megfogalmazásával egyértelművé tette, hogy az árvízvédelmi funkció teljesítésén túl kiemelt kérdésként kívánja kezelni a területen élő népesség életkörülményeinek javítását, a terület népességmegtartó képességének növelését, a gazdálkodás feltételeinek biztosítását a Vásárhelyi-tervhez kapcsolódó támogatási rendszerek kialakításával.</p> <p>Az Országgyűlés megalkotta a VTT-ről szóló törvényt. Területfejlesztési Bizottsága tájékozódott a VTT területfejlesztési és területrendezési vonatkozásairól, illetve az integrált terület- és vidékfejlesztéssel kapcsolatos feladatok előrehaladásáról.</p> <p>Ad hoc jellegű meghívások, kihelyezett ülések már eddig is voltak a térségben. A cél ezek rendszeressé, kiszámíthatóvá tétele, közvetlenül a fejlesztési elképzelésekhez való csatlakoztatása, az integrált program megvalósításában való együttműködés, a „bevonódás”.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
V.1.3.1.	Az ágazati szervezetek, a parlamenti bizottságok és az országgyűlési képviselők munkájának, elképzeléseinek megismerése, támogatása	2005-2006, 2007-2013
V.1.3.2.	Térségi fejlesztések előkészítése, terepmunka támogatása	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program céljainak elérését, megvalósítását közvetlenül támogatni képes ágazati szervezetek, parlamenti bizottságok és országgyűlési képviselők
---	---

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az ágazati szereplők munkájának, elképzeléseinek megismerését szolgáló fórumok, beszélgetések száma (db), • Az intézkedés által érintett ágazati képviselők száma (db), • A kihelyezett ülések, meghívások, terepbejárások száma (db),

	<ul style="list-style-type: none"> • Az ágazati szereplőkkel kiegészített partnerségek illetve szövetségek száma (db).
Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program intézkedéseinek hatékonyabb, fenntarthatóbb megvalósítása, • A program intézkedéseinek országos szintre való emelése.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdekharmozáció megteremtése, • A program megvalósítása ágazati és területi együttműködéssel.

Eredménymutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program intézkedéseinek hatékonyabb, fenntarthatóbb megvalósítása, • A program intézkedéseinek országos szintre való emelése.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdekharmozáció megteremtése, • A program megvalósítása ágazati és területi együttműködéssel.

Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térség érdekérvényesítő képességének fokozódása, érdekharmozáció megteremtése, • A tervek szintézisének biztosítása.
---------------------	---

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Területfejlesztési Tanácsok
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Területfejlesztési Tanácsok
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Érdekharmozáló, érdekérvényesítő szervezetek, • A Tisza-mente lakossága.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, jellemző megvalósulási szint: megye.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
V.1.3.1.	Az ágazati szervezetek, a parlamenti bizottságok és az országgyűlési képviselők munkájának, elképzeléseinek megismerése, támogatása	864	864	604,8
V.1.3.2.	Térségi fejlesztések előkészítése, terepmunka támogatása	96	96	672
Összesen		960	960	1276,8

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	.
--	---

Sorszám, megnevezés	V.2.1. Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatakor az érdekharmonizáló, érdekérvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az érdekharmonizáció megteremtése, • Az érdekérvényesítés fokozása, • Az együttműködés erősítése a program megvalósítása érdekében.
Szükségességének indoklása	<p>A Tisza-mentén található régiók, megyék és a kistérségek jelentős hányada elmaradott. A térség felzárkózása önerőből, állami támogatás nélkül szinte elképzelhetetlen, ennek ellenére az itt élők, dolgozók, befektetni szándékozók érdekérvényesítő képessége alacsony szintű.</p> <p>Mára már hazánkban is elfogadott, némileg gyakorlott a lobbizás, az érdekérvényesítés. E tevékenység a kiterjesztése, szervezetté tétele indokolt.</p> <p>Fontosnak tartjuk a következő pontban (V.2.3.) létrehozni javasolt szintetizáló szakmai műhelyek munkájának támogatását abból a célból, hogy a tervek közötti koordináció, hierarchia megteremtése mellett azokban kapjon hangsúlyosabb szerepet az intézményrendszer, s azon belül is az érdekharmonizáló, érdekérvényesítő szervek szerepe.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
V.2.1.1.	A jelenlegi hazai lobbizás gyakorlat megismerése	2005-2006
V.2.1.2.	Sikeres uniós lobbizás csoportok működésének tanulmányozása	2005-2006
V.2.1.3.	Térségi lobbizócsoportok szervezése, lobbizócsoportok működtetése	2007-2013
V.2.1.4.	Szintetizáló szakmai műhelyek munkájának támogatása	2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program céljaival való összhang biztosítása
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Felmérések, interjúk száma (db), • Tanulmányutak száma (db), azokon részt vettek száma (fő), • Újonnan létrejött, illetve megerősödött lobbizócsoportok, lobbizócsoportok száma (db), • Azon tervek száma, amelyekben az intézményrendszer, illetve az érdekharmonizáló, érdekérvényesítő szervek erőteljesebben megjelennek (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A felmérések, interjúk, tanulmányutak tapasztalatainak hasznosítása, • A lobbizócsoportok, lobbizócsoportok működési mechanizmusa, általuk elért eredmények,

	<ul style="list-style-type: none"> • Megerősödött fejlesztési intézményrendszer.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térség érdekérvényesítő képességének fokozódása, érdekharmonizáció megteremtése, • A tervek szintézisének biztosítása.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Területfejlesztési Tanácsok
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei Területfejlesztési Tanácsok
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Érdekharmonizáló, érdekérvényesítő szervezetek, • A Tisza-mente lakossága.
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, jellemző megvalósulási szint: megye.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
V.2.1.1.	A jelenlegi hazai lobbis gyakorlat megismerése	4	4	–
V.2.1.2.	Sikeress uniós lobbis csoportok működésének tanulmányozása	20	20	–
V.2.1.3.	Térségi lobbis csoportok szervezése, lobbis satornák működtetése	–	–	840
V.2.1.4.	Szintetizáló szakmai műhelyek munkájának támogatása	–	–	588
Összesen		24	24	1428

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	
--	--

Sorszám, megnevezés	V.2.2. A Tisza-mente integrált programjának társadalmisítása és megvalósítása térségi támogatással
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program megismertetése, továbbfejlesztése, • Elveinek érvényesítése, továbbvitele, • Hatékony megvalósítás.
Szükségességének indoklása	<p>A programozás, a hosszú távú tervezés szükségessége ma már nem csak egy szűk elit gondolkodásában szerepel, hanem általánosan elismert követelmény. Az új szemlélettel, speciális elvek mentén készült program társadalmisítása – túl a kötelező egyeztetéseken - kiemelkedő fontosságú. A programokhoz való csatlakozás lehetőségének igénye illetve követelménye, az önálló döntési tér biztosítása, az érdekeltség megteremtése hozzájárul a célok megvalósításának sikeréhez, hatékonyságához, az intézkedések ellenőrizhetőségéhez. Erősíti az identitástudatot, és felszínre hozza a rejtett értékeket. A társadalmisítás formái: összefoglaló kiadvány, tájékoztató fórumok, internetes honlap, szakmai rendezvényeken való megjelenés stb.</p> <p>Az árvízvédelmi, tájhasználati és területfejlesztési szempontból paradigmaváltó program elveivel való összhang biztosítása szükséges a már elfogadott és a jövőben készülő ágazati és területi tervek készítésekor. A szükséges egyeztetések lebonyolítása, a módosítások kezdeményezése a szintetizáló műhely szakembereinek feladata lenne.</p> <p>Az uniós csatlakozás számos lehetőséggel kecsegteti a Tisza-mente lakosságát, civil szervezeteit, intézményeit és vállalkozásait, ugyanakkor új kihívásokat, szemléletváltást követel az itt élőtől, s az ország egészétől. A források minél hatékonyabb felhasználása, a Tisza-mente felzárkózása érdekében az integrált program elkészítésén és népszerűsítésén túl, az érzékelhető helyi várakozásra támaszkodva, regionális szinten az alábbi támogatható tevékenységek megvalósítása indokolt.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
V.2.2.1.	Széleskörű, többcsatornás információcsere biztosítása	2005-2006, 2007-2013
V.2.2.2.	Szintetizáló szakmai műhelyek működtetése	2005-2006, 2007-2013
V.2.2.3.	Projektötletek feltárása	2005-2006, 2007-2013
V.2.2.4.	Projektek kidolgozása	2005-2006, 2007-2013
V.2.2.5.	Pályázati tanácsadás biztosítása	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Területi kiegyenlítettség, • Az integrált program céljaival való összhang biztosítása, • Részvétel a program megvalósításában • A 1107/2003. Kormányhatározat 3. és 4. pontja értelmében a VTT-vel érintett településekből, illetve pályázatra jogosultaktól érkező pályázatok prioritást élveznek.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Kiadványok, internetes honlapok, információs fórumok száma (db), • Szintetizáló szakmai műhelyek száma (db), • Projektötletek száma (db), • Kidolgozott projektek száma (db), • Beadott és nyert pályázatok száma (db), • Az intézkedés kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az információcsere mennyisége és minősége, • A szintetizáló szakmai műhelyek tevékenysége, • A beadott és nyert pályázatok aránya (%), • A bevont többletforrások nagysága (MFt).
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Fokozódik a program megvalósításában való részvétel, • Megvalósul a széleskörű társadalmi aktivitás, • Többletforrások érkeznek.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Miniszterelnöki Hivatal
Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Regionális Területfejlesztési Tanácsok
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • Tisza-mente gazdasági társaságai, vállalkozásai, civil szervezetei
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, jellemző megvalósulási szint: régió.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
V.2.2.1.	Széleskörű, többszoros információcsere biztosítása	80	80	560
V.2.2.2.	Szintetizáló szakmai műhelyek működtetése	120	120	840
V.2.2.3.	Projektötletek feltárása	100	100	700
V.2.2.4.	Projektek kidolgozása	400	400	2800
V.2.2.5.	Pályázati tanácsadás biztosítása	80	80	560
Összesen		780	780	5460

Források pontos megnevezése (2005–2006)	
--	--

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	ROP 3.1. A Helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése.
--	--

Sorszám, megnevezés	V.2.3. Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége
Általános célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program megismertetése, továbbfejlesztése, • A fejlesztési intézmények felkészültségének fokozása.
Szükségességének indoklása	<p>A tőkevonzó képesség azt jelenti, hogy az adott térségben mennyire képesek átlátható és követhető módon beépíteni a forrásokat a gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatokba, az integrált program megvalósításába, ami függ a térségi programozás és projekttervezés minőségétől, az intézményrendszerrel, a szaktudásról és a saját erőtől.</p> <p>A Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja – reményeink szerint – az év végére elfogadásra kerül. A szakemberek által készített és egyeztetett program megismertetése és a fejlesztési intézményrendszer szakértőivel közös továbbfejlesztése elengedhetetlen.</p> <p>Az Európai Unió tagállamaival összehasonlítva Magyarországon jóval kevesebb fejlesztési szakember dolgozik. A Tisza-menti szakértők folyamatos képzése – a felzárkózás biztosítása, az élethosszig tartó tanulás követelményének jegyében és a változásokra való sikeres reagálás érdekében – elengedhetetlen.</p>

Sorszám	Támogatható tevékenységek	Ütemezés
V.2.3.1.	Szakmai tájékoztatók, műhelybeszélgetések szervezése az integrált program megismerése, fejlesztése	2005-2006, 2007-2013
V.2.3.2.	A fejlesztéssel foglalkozó szakemberek számának, felkészültségének folyamatos növelése	2005-2006, 2007-2013
V.2.3.3.	Hazai és külföldi tanulmányutak szervezése	2005-2006, 2007-2013
V.2.3.4.	Nyelvi képzés támogatása	2005-2006, 2007-2013

Projekt kiválasztási kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> • Területi lefedettség biztosítása, • Harmonikus illeszkedés az integrált programhoz.
---	--

Monitoring mutatók	
Outputmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai tájékoztatók, műhelybeszélgetések száma (db), • A fejlesztéssel foglalkozó szakemberek száma (fő), • Tanulmányutakon résztvevők száma (fő), • Szakmai, nyelvi képzésben résztvevők száma (db).
Eredmény mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Az integrált program mélyreható ismerete, finomítása, • Megerősödött és felkészült, a megvalósítást sikerre vivő intézményrendszer.
Hatásmutatók	<ul style="list-style-type: none"> • A térség felzárkózása megvalósul, • A térség tőkevonzó képessége nő.

Közreműködő szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Miniszterelnöki Hivatal
--------------------------------	---

Kedvezményezettek köre	<ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi társulások
Célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> • A Tisza-mente lakossága
Működési, megvalósítási terület	Az intézkedés megvalósítása lefedi a Tisza-mente teljes területét, jellemző megvalósulási szint: kistérség.

Sorszám	Támogatható tevékenységek	2005 MFt	2006 MFt	2007–2013 MFt
V.2.3.1.	Szakmai tájékoztatók, műhelybeszélgetések szervezése az integrált program megismerése, fejlesztése	49	49	343
V.2.3.2.	A fejlesztéssel foglalkozó szakemberek számának, felkészültségének folyamatos növelése	52,94	52,94	370,44
V.2.3.3.	Hazai és külföldi tanulmányutak szervezése	25	25	175
V.2.3.4.	Nyelvi képzés támogatása	24,5	24,5	–
Összesen		151,44	151,44	888,44

Források pontos megnevezése (2005–2006)	Nemzeti Fejlesztési Terv – ROP
--	--------------------------------

Pályázati lehetőségek (2005–2006)	ROP 3.1. A Helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése
--	---

Az V. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek ütemezése

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005.	2006.	2007-2013.
V.1.1. A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel				
V.1.1.1.	Térségi partnerségi (horizontális) szervezetek létrehozásának ösztönzése, a már meglévők megerősítése	*	*	*
V.1.1.2.	Az új típusú partnerségi kapcsolatokon alapuló sikeres modellek bemutatása	*	*	*
V.1.1.3.	Horizontális monitoring tevékenységek			*
V.1.2. A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása				
V.1.2.1.	Hálózatalapú fejlesztési intézmények működtetése			*
V.1.2.2.	Folyamatos, kiszámítható, többoldalú információáramlás támogatása			*
V.1.2.3.	Monitoring tevékenység fejlesztése a terület-, és vidékfejlesztés, környezetgazdálkodás témakörében			*
V.1.3. A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése				
V.1.3.1.	Az ágazati szervezetek, a parlamenti bizottságok és az országgyűlési képviselők munkájának, elképzeléseinek megismerése, támogatása	*	*	*
V.1.3.2.	Térségi fejlesztések előkészítése, terepmunka támogatása	*	*	*
V.2.1. Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatok az érdekharmonizáló, érdekérvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele				
V.2.1.1.	A jelenlegi hazai gyakorlat megismerése	*	*	
V.2.1.2.	Sikeres uniós lobbicsoportok működésének tanulmányozása	*	*	
V.2.1.3.	Térségi lobbicsoportok szervezése, lobbicsatornák működtetése			*
V.2.1.4.	Szintetizáló szakmai műhelyek munkájának támogatása			*
V.2.2. A Tisza-mente integrált programjának társadalmisítása és megvalósítása térségi támogatással				
V.2.2.1.	Széleskörű, többszoros információcsere biztosítása	*	*	*
V.2.2.2.	Szintetizáló szakmai műhelyek működtetése	*	*	*
V.2.2.3.	Projektötletek feltárása	*	*	*
V.2.2.4.	Projektek kidolgozása	*	*	*
V.2.3.5.	Pályázati tanácsadás biztosítása	*	*	*
V.2.3. Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége				
V.2.3.1.	Szakmai tájékoztatók, műhelybeszélgetések szervezése az integrált program megismerése, fejlesztése	*	*	*
V.2.3.2.	A fejlesztéssel foglalkozó szakemberek számának, felkészültségének folyamatos növelése	*	*	*
V.2.3.3.	Hazai és külföldi tanulmányutak szervezése	*	*	*
V.2.3.4.	Nyelvi képzés támogatása	*	*	

Az V. prioritáshoz tartozó támogatható tevékenységek forrásigénye (Mft)

Sorszám	Támogatható tevékenység	2005.	2006.	2007-2013.
V.1.1. A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel				
V.1.1.1.	Térségi partnerségi (horizontális) szervezetek létrehozásának ösztönzése, a már meglévők megerősítése	300	300	1 400
V.1.1.2.	Az új típusú partnerségi kapcsolatokon alapuló sikeres modellek bemutatása	65	65	455
V.1.1.3.	Horizontális monitoring tevékenységek	–	–	1 680
V.1.2. A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása				
V.1.2.1.	Hálózatalapú fejlesztési intézmények működtetése	–	–	1 050
V.1.2.2.	Folyamatos, kiszámítható, többoldalú információáramlás támogatása	–	–	630
V.1.2.3.	Monitoring tevékenység fejlesztése a terület-, és vidékfejlesztés, környezetgazdálkodás témakörében	–	–	525
V.1.3. A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése				
V.1.3.1.	Az ágazati szervezetek, a parlamenti bizottságok és az országgyűlési képviselők munkájának, elképzeléseinek megismerése, támogatása	864	864	604,8
V.1.3.2.	Térségi fejlesztések előkészítése, terepmunka támogatása	96	96	672
V.2.1. Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatok az érdekharmonizáló, érdekérvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele				
V.2.1.1.	A jelenlegi hazai lobbgyakorlat megismerése	4	4	
V.2.1.2.	Sikeres uniós lobbgy csoportok működésének tanulmányozása	20	20	
V.2.1.3.	Térségi lobbgy csoportok szervezése, lobbgy satornák működtetése	–	–	840
V.2.1.4.	Szintetizáló szakmai műhelyek munkájának támogatása	–	–	588
V.2.2. A Tisza-mente integrált programjának társadalmasítása és megvalósítása térségi támogatással				
V.2.2.1.	Széleskörű, többcsatornás információcsere biztosítása	80	80	560
V.2.2.2.	Szintetizáló szakmai műhelyek működtetése	120	120	840
V.2.2.3.	Projektötletek feltárása	100	100	700
V.2.2.4.	Projekttek kidolgozása	400	400	2800
V.2.3.5.	Pályázati tanácsadás biztosítása	80	80	560
V.2.3. Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége				
V.2.3.1.	Szakmai tájékoztatók, műhelybeszélgetések szervezése az integrált program megismerése, fejlesztése	49	49	343
V.2.3.2.	A fejlesztéssel foglalkozó szakemberek számának, felkészültségének folyamatos növelése	52,94	52,94	370,44
V.2.3.3.	Hazai és külföldi tanulmányutak szervezése	25	25	175
V.2.3.4.	Nyelvi képzés támogatása	24,5	24,5	–
Összesen		2 280,44	2 280,44	14 793,24
Mindösszesen		19 354,12 Mft		

Potenciális források megnevezése (2005–2006):

- Nemzeti Fejlesztési Terv – ROP 3.1. Helyi közigazgatás és a civil szervezetek kapacitásépítése
- A 1107/2003. Kormányhatározat 3. c pontja szerinti tájékoztatási és projektírást segítő források a felelős tárcáknál

Mellékletek

1. számú melléklet: Forrásigény
2. számú melléklet: Tisza-mente települései
3. számú melléklet: A Tisza-mente integrált területfejlesztési vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program egyeztetési anyagához érkezett észrevételek összefoglaló táblázata

Forrásigény (MFt)

Sorszám	Támogatható tevékenység	Output mutatók	Terület	2005	2006	2007-2013
I.1.1.	Természetközeli, diverz, mozaikos tájszerkezet kialakítása a mélyfekvésű területeken, az ártéri vízrendszer rehabilitására alapozva					
I.1.1.1.	Árasztási szintekhez igazodó területhasználat-rendszer kialakítása konverzióval	4000 ha erdő 4000 ha gyeplő 1800 ha gyümölcsös	ártéri tározókban és azokhoz kapcsolódó öblözetekben (35 300 ha nagytáblás szántóterületből konverzió)	3500	3500	24 200
I.1.1.2.	Jelenlegi természetközeli területek megőrzése		Ökológiai hálózat területei	1456	1456	10 192
I.1.1.3.	Árasztási szintekhez igazodó élőhelyek fenntartása		ártéri tározókban és azokhoz kapcsolódó öblözetekben			
I.1.2.	Természetközeli tájrészek fenntartása és növelése erdősítéssel, gyepesítéssel, az erdők természeti funkciójának visszaállítása, erdőstratégia kidolgozása					
I.1.2.1.	Térségi erdőstratégia kidolgozása	1 stratégiai terv	Tisza-mente	9	11	–
I.1.2.2.	Természetközeli erdők, gyepek telepítése	750 ha erdő, gyeplő	Az egész Tisza-térségben a rendezési terv alapján javasolt területeken	350	400	3500
I.1.2.3.	Fás legelők, kaszálók kialakítása					
I.1.2.4.	Természetközeli erdők, gyepek kezelése, fenntartása, természeti funkciójának visszaállítása			–	–	936
I.1.3.	Degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás					
I.1.3.1.	Mező- és településvédő erdősávok telepítése	20 település	Első sorban a deflációérzékeny területeken (összesen: 79100 ha) lévő települések	100	100	800
I.1.3.2.	Gyepesítés, erdősítés a deflációérzékeny területeken	351 ha erdő 2166 ha gyeplő	A Tisza-térség deflációérzékeny területein (összesen: 79100 ha)	440	562	4334

I.1.3.3.	Szikes, szikesedésre hajlamos talajú területek extenzifikációja	16 780 ha	A Tisza-társég szikes területein (összesen 441 616 ha)	1750	1780	12466
I.2.1.	Stratégiai vízkészletek minőségi és mennyiségi megőrzése és bővítése					
I.2.1.1.	A Tisza vízgyűjtőjére 7 db tervezési egységre és részvízgyűjtőre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítése, határokon átnyúló nemzetközi tervek készítése.	Vízgyűjtőgazdálkodási terv és cselekvési program	Tisza vízgyűjtője	550	2300	2650
I.2.1.2.	A vízszennyező anyagok kiszűrésére, a károsanyag szintjének csökkentésére alkalmas új technológiák telepítése vagy a meglévő korszerűsítése az érintett települések/településrészek vízkivételi műveibe. Vízkivétel, vízhasználat összehangolása, monitoringja.	Új vízbázis víztermelő kapacitása (m ³ /nap); · Új, illetve továbbfejlesztett tisztítóképesség növekedése (m ³ /nap)	Az Ivóvízminőségi Program által érintett települések	1418	1418	9926
I.2.1.3.	A meglévő rossz vízminőséget adó kutak üzemeltetésének megszüntetése, megfelelő vízminőséget biztosító új kutak létesítése, szükséges távvezeték építése, rekonstrukciója	Megfelelő állapotú vízvezeték kiépítése (km), · Az ivóvíz-tisztítás kapacitás növekedése (m ³ /nap),	Az Ivóvízminőségi Program által érintett települések	432	432	2400
I.2.1.4.	Környezetbarát kármentesítési technológiák alkalmazása		Tervezési terület	500	500	4550
I.2.1.5.	A termálvíz-készletet környezetkímélő technológiával hasznosító beruházások elindítása és a feltárt, valamint a hasznosított vízkészlet védelme.	25 üzemelő termálkút korszerűsítése	Tervezési Terület	50	200	700
I.2.2.	Ártéri vízrendszer rehabilitáció, vízvisszatartás és a vízjárás szélsőségeinek csökkentése					
I.2.2.1.	A vízpótlást szolgáló vízrendszerek megtervezése	4 öblözet területére	árvízi tározókhoz csatlakozva (Tiszaroff, Nagykörű, Szamos-Krasznaköz, Hanyi-Tiszasülyi)	200	200	800

I.2.2.2.	Vízpótlást szolgáló vízrendszer kiépítése	5 öblözet területére	árvízi tározókhöz csatlakozva (Cigánd–Tiszakarád, Tiszaroff, Nagykörű, Szamos–Krasznaköz, Hanyi–Tiszasülyi,)	5000	6000	13000
I.2.2.3.	Ártéri vízpótló vízrendszer működtetése, fenntartása	2 vízrendszer fenntartása	(Cigánd, Nagykörű)	–	200	6400
I.2.2.4.	Különálló területekhez kötődő vízrendszerek összekapcsolása					
I.2.3.	Árvízvédelmi beavatkozások (Vásárhelyi–terv Továbbfejlesztésének árvízvédelmi feladatai, fővonalak)					
I.2.3.1.	Tisza–menti árvízi tározórendszer kiépítése	5 árvízi tározó kiépítése	(VTT I. ütemében épülő tározók)	13400	14800	65000
I.2.3.2.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása területhasználat váltással	VTT I. üteme	hullámtér	3350	4710	21000
I.2.3.3.	A nagyvízi meder vízszállító képességének javítása műszaki beavatkozásokkal					
I.2.3.4.	A tározókkal érintett települések belterületi vízrendezése	16 település belvízrendezése	(VTT I. ütemével érintett települések)	1000	2000	6000
I.2.3.5.	Elsőrendű árvízvédelmi védvonal fejlesztése és fenntartása	3 kiemelt program	Felső-Tisza, Bodroghköz, Közép-Tisza	8000	9000	40000
I.3.1.	Decentralizált megújuló energiagazdálkodási önfenntartó rendszerek kiépítése					
I.3.1.1.	Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások támogatása	Megújuló energiaforrás hasznosításán alapuló beruházások számának növekedése (db)	tervezési terület	2600	2600	23660
I.3.1.2.	Háztartások, intézmények, gazdasági létesítmények energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával, valamint energiacsökkentő technológiák alkalmazásával.	A vízmelegítésre használt villamos energia csökkenése (PJ/év), · Megújuló energiahordozóval megtermelt/ megtermelhető hő- és villamos energia arányának alakulása (összesített hőértékben PJ/év vagy %.).	tervezési terület			

I.3.2.		Közműolló zárása és az alternatív szennyvíztisztító programok bevezetése a kis lélekszámú településeken				
I.3.2.1.	A meglévő szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek fejlesztése, a rákötési arány javítása	A tisztított szennyvíz mennyisége (m3) és aránya (%); A biológiailag tisztított szennyvízmennyiség aránya (%), · Új, illetve továbbfejlesztett tisztítóképesség növekedése (m3/nap).	tervezési terület	14084	14084	98592
I.3.2.2.	Új szennyvízgyűjtő rendszerek és szennyvíztisztító telepek építése	A tisztított szennyvíz mennyisége (m3) és aránya (%), · A biológiailag tisztított szennyvízmennyiség aránya (%), · Új, illetve továbbfejlesztett tisztítóképesség növekedése (m3/nap).	tervezési terület			
I.3.2.3.	Alternatív szennyvíz-tisztító berendezések (egyedi szennyvízkezelés) létesítése, a technológia propagálása, a potenciális felhasználók felkutatása.	Egyedi szennyvíz-kezelő létesítmények száma (db)	tervezési terület	192	192	1750
I.3.3.		Jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok elindítása				
I.3.3.1.	Szervezett szelektív hulladékgyűjtés teljessé tétele (újrafelhasználható, biológiailag lebomló, veszélyes hulladék)	A szelektív hulladékgyűjtésbe bekapcsolt lakások, intézmények aránya (%), átrakó állomások, gyűjtő szigetek, begyűjtő körzetek, hulladékgyűjtő udvar, válogatóművek	tervezési terület	4468	3000	19341

I.3.3.2.	Hulladék reciklálására, újrahasznosítására irányuló programok beindítása	A hulladék újrahasznosulási aránya (%), A feldolgozásra kerülő hulladék mennyisége (t/év), 30-45 db zöldhulladék komposztáló, válogatóművek, veszélyes hulladék komposztálók, zöldhulladék komposztálók, fermentálók, műanyag feldolgozó üzemek, bontó üzemek, inert hulladék tároló-előkezelő telepek, inert hulladék lerakók	tervezési terület	1620	1620	5860
I.3.3.3.	A nem hasznosítható hulladék ártalmatlanítására égetőművek és hulladéklerakók létesítése	A lerakással ártalmatlanított biológiailag lebomló szervesanyag tartalom csökkenése (település/év/m ³), 12 db regionális hulladéklerakó	tervezési terület	2500	3300	17000
I.3.3.4.	A hatályos jogszabályoknak nem megfelelő hulladéklerakók bezárása, rekultiválása és az illegális szemétklerakók felszámolása	Rekultivált települési hulladéklerakók száma (kb 400db),	tervezési terület	5833	5833	23334
I.3.3.5.	Környezeti kármentesítés az árvízi tározó és a tájgazdálkodási területeken	Kármentesítéssel megtisztított terület nagysága (m ²), A megtisztított szennyezett felszín alatti víz mennyisége (m ³).	a tervezési terület árvízi tározó és tájgazdálkodási területei	500	500	4070

ÖSSZESEN:

73 302,00 80 698,00 422 461,00

II.1.1.	Civil hálózatok fejlesztése					
II.1.1.1.	Civil stratégia kidolgozása	8 stratégia	Megyéenként	86,5	–	–
II.1.1.2.	Civil szervezetek létrehozásának ösztönzése	96 új szervezet	Kistérségenként (évente egy)	48	50,5	–
II.1.1.3.	Kistérségi civil klubok létrehozásának támogatása			–	–	2688
II.1.1.4.	Civil hálózatok fejlesztése			–	–	6720
II.1.1.5.	Civil szervezetek kapacitás építése			–	–	5040
II.1.2.	Innovációs kapacitások erősítése					
II.1.2.1.	A meglévő innovációs stratégiák és az integrált program közötti kapcsolódási pontok feltérképezése	8 térségi program	Megyéenként	–	80	–
II.1.2.2.	Innovációs menedzsment képzések, innovációs szemléletre nevelő programok támogatása			–	–	1120
II.1.2.3.	Hagyomány alapú innovációs díj alapítása			–	–	112
II.1.2.4.	Innovatív együttműködések ösztönzése			–	–	224
II.1.2.5.	Innovációs díj létrehozása a térség K+F intézmények és a gazdasági szféra szereplői számára			–	–	840
II.1.3.	A szolgáltatások, valamint az alap- és szakellátások biztosításával a kistelepülések megtartó képességének fokozása					
II.1.3.1.	A közoktatás társulási formában való működtetése	6 társulás	Régiónként (évente egy)	4500	4500	31500
II.1.3.2.	Az egészségügyi alap- és szakellátás társulási formában való működtetése	6 társulás	Régiónként (évente egy)	450	450	3150
II.1.3.3.	A szociális alap-és szakellátások társulási formában való működtetése	16 társulás	Megyéenként (évente egy)	800	800	5600
II.1.3.4.	A kulturális intézményrendszer társulási formában való működtetése	6 társulás	Régiónként (évente egy)	900	900	6300
II.2.1.	Szerepek, tradíciók kiterjesztése, integrálása a mindennapok világába					
II.2.1.1.	Szerepek és tradíciók a XXI. században a Tisza-mentén – Ágazati, társadalmi prominencia tréningek szervezése	98 tréning	Kistérségenként (Pest megye kivétel)	382	382	–
II.2.1.2.	Találjuk ki a Tisza-mentét! A térségi civil kurázi megismerése és működtetése	49 projekt	Kistérségek	96	96	–
II.2.1.3.	A környezet, társadalom és gazdaság értékeit együttműködési tradícióit, kultúráját bemutató rendezvények elindítása	98 rendezvény	Kistérségenként(Pest megye kivétel)	240	240	–
II.2.1.4.	A közösségi (elektronikus) média meggyökeresítése			–	–	6720

II.2.2.	Lokális, Tisza és Alföld tudat erősítése					
II.2.2.1.	A térség szellemi és tárgyi örökségének megőrzése és ismertetése	16 kiadvány	Megyénként (évente egy)	32	32	–
II.2.2.2.	A kulturális tőke emelése a településeken – ösztöndíj és foglalkoztatási programok támogatása			–	–	448
II.2.2.3.	Speciális, a Tiszáról szóló tantárgy bevezetése – a helyi tantervek, illetve felsőoktatási fakultáció kialakításának támogatása			–	–	1344
II.2.3.	A rurális tradíciók és az identitás erősítésével a kistelepülések kiüresedésének, „gettósodásának” mérséklése					
II.2.3.1.	Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén - tudományos ismeretterjesztő előadások szervezése	16 előadás	Megyénként (évente egy)	32	32	–
II.2.3.2.	A produktivitás erősítése a települések szociálpolitikájában			–	–	3024
II.2.3.3.	Kultúrházak, könyvtárak, mozik felújítása és szakmai fejlesztésének támogatása			–	–	3920
II.2.3.4.	A hagyományos mesterségekhez kapcsolódó közösségi terek kialakítása			–	–	2016
II.2.4.	Sikeres modellek, példaértékű teljesítmények támogatása					
II.2.4.1.	Sikeres modellek, innovatív, példaértékű kezdeményezések bemutatása	98 kiadvány	Kistérségenként (Pest megye kivétel)	96	96	672
II.2.4.2.	Generációk közötti aktívabb párbeszéd biztosítása	98 projekt	Kistérségenként (Pest megye kivétel)	240	240	1680
II.3.1.	A hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése					
II.3.1.1.	Kistérségi foglalkoztatási paktumok kidolgozása	6 projekt	Régióként 2 kistérség	24	24	168
II.3.1.2.	Komplex foglalkoztatási programok szervezése az esélyegyenlőség növelése érdekében	98 foglalkoztatási program	Kistérségenként (Pest megye kivétel)	288	288	1176
II.3.1.3.	Közmunkaprogramok szervezése	98 közmunkaprogram	Kistérségenként (Pest megye kivétel)	240	240	1008
II.3.2.	A digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésével a foglalkoztatás új típusú formáinak elterjesztése					
II.3.2.1.	Kommunikációs stratégia kialakítása a foglalkoztatás új formáinak megismertetésére	8 stratégiai terv	Megyénként	80	–	–
II.3.2.2.	Táv munkahely-teremtés támogatási alap létrehozása	24 kistérségi mintaprogram	Kistérségek felében	–	1200	2400
II.3.2.3.	A távmunkaformák elterjesztése, a távmunkások képzésének, felkészítésének elindítása, térség specifikus szakmai programok kidolgozása			–	–	336

II.3.2.4.	Kísérleti távmunka-projektek támogatása, ezen belül elektronikus közhasznú munka-projektek elindítása			–	–	960
II.3.3.	Az általános és a speciális képzettségi szint emelése					
II.3.3.1.	Az idegen nyelvek és az informatika oktatás kiterjesztése és színvonalának emelése	200-250 tanfolyam évenként informatikából és hasonló számú idegen nyelvből	Tervezési terület	550	741	6000
II.3.3.2.	A szakképző intézetekhez kapcsolódó gyakorlóléhelyek hálózatának kiépítése, fejlesztése, ösztöndíjrendszer kidolgozása a szakképzőkben tanulók számára	2005-2013 között 2000-2500 gyakorlóléhely kialakítása évente 250-300 fő számára ösztöndíj évente 500-600 fő számára (2007-től)	Tervezési terület	450	509	6000
II.3.3.3.	Középiskolai kollégiumi hálózat fejlesztése	2007-2013 között 3000–3500 középiskolai kollégiumi férőhely felújítása, újak építése (évente 450-500 férőhely)	Tervezési terület	–	–	8000
II.3.4.	A felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklése					
II.3.4.1.	Hiányzó szakok, szakképesítési irányok beindítása az egyetemeken, főiskolákon	A szükségleteknek megfelelően		–	1000	13000
II.3.4.2.	Egyetemi és főiskolai kollégiumok férőhelyeinek bővítése, a felsőoktatási intézmények épületállományának felújítása, bővítése, a képzés feltételeinek javítása			–	–	13000
II.3.4.3.	A középiskolai hálózat fejlesztése			–	–	14000
ÖSSZESEN:				9 534,50	11 900,50	149 166,00
III.1.1.	A térség külső elérhetőségének javítása a nemzetközi közlekedési folyosók kiépítésével					
III.1.1.1.	A térséget érintő nemzetközi közlekedési folyosók részét képező gyorsforgalmi utak kiépítése	135 km	M3, M35, M5,	0*	0*	0*

* A III.1.1.1. A térséget érintő nemzetközi közlekedési folyosók részét képező gyorsforgalmi utak kiépítése tevékenység forrásigénye 2005-ben 79065 M Ft, 2006-ban 158130 M Ft, 2007-2013 között 372008 M Ft.

A III.1.1.2. A térséget érintő országos gyorsforgalmi utak kiépítése tevékenység forrásigénye 2007-2013 között 150700M Ft.

A III.1.1.3. Nagysebességű vasút kiépítésének előkészítése tevékenység forrásigénye 2005-ben 50M Ft, 2006-ban 50M Ft.

III.1.1.2.	A térséget érintő országos gyorsforgalmi utak kiépítése			–	–	0*
III.1.1.3.	Nagysebességű vasút kiépítésének előkészítése	1 projekt megtervezése	Budapest–Ungvár–Lvov	0*	0*	–
III.1.1.4.	Nemzetközi vasúti fővonalak fejlesztése	7 projekt	Cegléd–Szolnok Szajol–Tiszatenyő Tiszatenyő–Csugar Csugar–Mezőtúr Mezőtúr–Murony Murony–Békéscsaba Békéscsaba–Kétegyháza	0*	0*	0*
III.1.1.5.	Meglévő határátkelők fejlesztése			–	–	1000
III.1.1.6.	Országos jelentőségű határátkelők építése			–	–	6000
III.2.1.	A Tisza turisztikai és személyhajózási lehetőségeinek megteremtése a kapcsolódó infrastruktúra háttérével együtt					
III.1.2.1.	Személyhajó kikötők fejlesztése	10 kikötő fejlesztése	Tisza	65	65	1755
III.1.2.2.	Személyhajó járműállomány korszerűsítése	6 hajó	Tisza	15	15	100
III.1.2.3.	Sport, kishajó kikötők fejlesztése	10 kis kikötő	Tisza	20	20	55
III.1.2.4.	Kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése	Segélyhívó rendszer 10 Kikötőkhöz vezető utak fejlesztése	Tisza	50	50	150
III.1.3.	A térség belső kapcsolatainak javítása a vasúthálózatok korszerűsítésével és működtetésével					
III.1.3.1.	Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése	1 fővonal	Tiszaföldvár–Szentés	0**	–	0**
III.1.3.2.	A vasúti mellékvonalak felújítása			–	–	71000
III.1.3.3.	Szervezeti, jogi, gazdasági feltételek megteremtése a vasúti mellékvonalak működtetéséhez			–	–	50
III.1.4.	A térség belső kapcsolatainak javítása a főúthálózat, alsórendű közúthálózat, kerékpárutak és a folyami átkelések bővítésével, fejlesztésével					
III.1.4.1.	Meglévő főutak korszerűsítése, korrekcióinak megépítése	113 km		3750	1620	5500
III.1.4.2.	Új főutak építése	7,8 km korrekció	4. számú főút 5. számú főút	2145	4290	54217,5

A III.1.1.4. Nemzetközi vasúti fővonalak fejlesztése tevékenység forrásigénye 2005-ben 78750 M Ft, 2006-ban 55000M Ft , 2007-2013 között 298750M Ft.

A III.1.3.1. Az országos és egyéb vasúti fővonalak korszerűsítése tevékenység forrásigénye 2005-ben 2500 M Ft, 2006-ban 0M Ft , 2007-2013 között 16400M Ft.

Ezen összegek magukban foglalják a Tisza-mente integrált programjától függetlenül ütemezett feladatok összegét. A központi és tárcái hatáskörben finanszírozott és ütemezett fejlesztések forrásigényét ezért nem szerepeltetjük jelen programban.

Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Tisza-mente integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program megvalósulásának alapfeltétele az elérhetőség javítása, a periférikus helyzet feloldása. Ezért fenti fejlesztések integrálása a következőkben szükséges.

III.1.4.3.	Meglévő mellékutak és mezőgazdasági utak felújítása	120km		2850	2850	19000
III.1.4.4.	Mellékutak építése	53 km	Árvízi tározókhoz kapcsolódó mellékutak	13612,5	26468,75	391737,5
III.1.4.5.	Térségi jelentőségű határátkelők létesítése			–	–	3000
III.1.4.6.	Hidak építése	1 db híd	Olcsva–Olcsvaapáti	–	2000	37000
III.1.4.7.	Kerékpárutak építése	240 km	Árvízi tározókhoz kapcsolódó kerékpárutak Tisza töltésen vezetett kerékpárutak	2430	4830	10574
III.2.1.	Minőségi szolgáltató rendszer létrehozása					
III.2.1.1.	Oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, támogatása	250 projekt	A Tisza menti térség teljes területe	3000	4600	25 000
III.2.1.2.	Magas szintű üzleti szolgáltatások letelepítésének elősegítése			–	–	12 000
III.2.1.3.	Kiskereskedelmi ellátottság növelése			–	–	6000
III.2.1.4.	Szolgáltatások javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztés, a szolgáltató létesítmények és egységek fejlesztése			–	–	50 000
III.2.1.5.	A minőségbiztosítási rendszerek elterjesztésének támogatása, a szolgáltató szektorban tevékenykedő kis-és közép vállalkozások körében			–	–	7 000
III.2.2.	Gazdasági szereplők és tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítása					
III.2.2.1.	Integrált települési informatikai hálózatok létrehozása	40-45 település informatikai hálózatának létrehozása	Tervezési terület	2275	3255	25 000
III.2.2.2.	E-kereskedelmi, e-ügyintézési eljárások fejlesztése és ehhez kapcsolódó tartalomfejlesztés	90-100 projekt	Tervezési terület	520	744	5 000
III.2.2.3.	Vállalatok, vállalkozások és oktatási, illetve kutatás-fejlesztési intézetek közös részvételével indítandó projektek támogatása	150 projekt	Tervezési terület	910	1302	10 000
III.2.2.4.	Kis- és közép vállalati szintű IKT vállalkozások létrehozása			–	–	10 000
III.2.2.5.	Technológia-transzfer és inkubátorközpontok létesítése	2-3 technológia-transzfer központ és 15-20 inkubátorközpont létesítése	Tervezési terület városaiban	2795	3999	20 000
III.2.3.	A logisztikai és kereskedelmi szerepkör erősítése a szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével					

III.2.3.1.	A logisztikai központok infrastruktúrájának megteremtése, korszerűsítése			–	–	10 000
III.2.3.2.	Raktárak létesítése, bővítése, felszerelése			–	–	4 000
III.2.3.3.	Anyagmozgató gépek és berendezések beszerzése			–	–	2 500
III.2.3.4.	Értéknövelő szolgáltatások (pl. előkészítés, kiszerelés, tanácsadás, ügyintézés) fejlesztésének támogatása			–	–	1 500
III.2.3.5.	Kombinált áruszállítás feltételeinek kialakítása			–	–	6 000
III.2.4.	Informatikai ellátottság kiegyenlített fejlesztése					
III.2.4.1.	Szélessávú informatikai hálózatok - pl. ADSL, internetezésre is alkalmas kábel TV hálózatok - kiépítése hátrányos helyzetű térségekben	90-100 projekt	A Tisza-menti térség hátrányos helyzetű területei	1500	4080	30 000
III.2.4.2.	Nyilvános közösségi Internet hozzáférési helyek létrehozása, illetve meglévők eszközállományának korszerűsítése, bővítése	75 projekt	Tervezési terület	500	1360	10 000
III.2.4.3.	Tanulmányok, tanulófal programok készítése, megvalósítása			–	–	2 400
III.2.4.4.	Települési, kistérségi szintű informatikai programok (területi információs rendszerek, elektronikus ügyintézés, távmunka, távdiagnosztika, távoktatás) beindítása, összehangolása	100-120 projekt	A Tisza-mente minden kistérségében	500	1360	7 600

ÖSSZESEN:

36 937,50 62 908,75 845 139,00

IV.1.1.	Egyedi arculatú tradicionális vidékipar és környezetvédelmi ipar kialakítása					
IV.1.1.1.	Térségi gazdaságfejlesztési szervezetek létrehozása	2 fő foglalkoztatása/év	51 kistérség	540	540	–
IV.1.1.2.	Az egyedi arculatot biztosító minősítő- és garanciarendszer létrehozása			100	100	–
IV.1.1.3.	Integrált térségi K+F, gazdaságfejlesztési programok elkészítése	51 program	kistérségenként	225	225	–
IV.1.1.4.	Környezetvédelmi ipari üzemek létesítése			–	–	5200
IV.1.2.	A rurális tradíciókon és adottságokon alapuló, a piaci feltételekhez is alkalmazkodó speciális termékek előállítására					
IV.1.2.1.	A helyi termékek arculatának és marketingjének megteremtése	260 termék fejlesztése	termékenként	780	780	–
IV.1.2.2.	Minőségi, ill. bio alapanyagok előállítása			15000	15000	–
IV.1.2.3.	A helyi értékesítési egységek kiépítése	helyi arculatú üzletlánc	Tisza-mente			–
IV.1.2.4.	Helyi feldolgozó üzemek építése			–	–	42105
IV.1.2.5.	Térségi értékesítési hálózat kiépítése			–	–	42105

IV.1.3.	Meglévő ipari centrumok EU-s normáknak megfelelő fejlesztése és részvállalása a térségi munkamegosztásban					
IV.1.3.1.	Az ipar infrastrukturális hátterének fejlesztése az ipari centrumokban és telephelyeken	50 telephelyen	Tisza–mente	2 829	2829	20 400
IV.1.3.2.	Környezetvédelmi és minőségbiztosítási szabványoknak, követelményeknek való megfelelés	222 üzem korszerűsítése	Tisza–mente	2 640	2640	17500
IV.1.3.3.	Ipari üzemek és vállalkozások innováció orientált és/vagy hagyományalapú technológia-, tevékenység- és termékfejlesztése	151 üzem fejlesztése	Tisza–mente	9089	9755	67 600
IV.1.3.4.	Vállalkozói együttműködések, klaszter-típusú fejlesztések a meglévő ipari üzemek bázisán	42 klaszter típusú fejlesztés	Tisza–mente	958	958	7000
IV.1.3.5.	Foglalkoztatás–orientált képzési modellek kialakítása és beindítása	70 képzés beindítása	Tisza–mente	1080	1080	5600
IV.1.4.	A mezőgazdaság jövedelmezőségének növelése, gazdasági munkamegosztás az EU-s vidékfejlesztési források bevonásával					
IV.1.4.1.	Gazdaságon belüli több lábbon állás kialakítása (mezőgazdasági diverzifikáció): új, kis léptékű, kézimunka igényes, tájjellegű tevékenységek bevezetése	146 gazdaság fejlesztése	Tisza–mente	1684	1828	12750
IV.1.4.2.	Termelői csoportok, termékpálya integrációk kialakítása	74 termelői csoport megalakulása	Tisza–mente	1075	1175	7350
IV.1.4.3.	Mezőgazdasági, halászati, vadgazdálkodási beruházások, technológia- és telephelyfejlesztés	2270 üzem	Tisza–mente	24216	24216	178500
IV.2.1.	A változó adottságoknak megfelelő területhasználat kialakítása az agrár-környezetgazdálkodási program alapján					
IV.2.1.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú térségek, erdősítés) a potenciális kedvezményezetteknek	1947 képzés	Tisza–mente	1168	779	2772
IV.2.1.2.	Részvétel az agrár-környezetgazdálkodási alap-, cél- és kiegészítő programokban	2059 projekt	Tisza–mente	2594	3171	14202
IV.2.1.3.	Gazdálkodás és tájkép védelem a kedvezőtlen adottságú térségekben	26000 ha	LFA területek	2130	2603	11655
IV.2.1.4.	Mezőgazdasági területek erdősítése			2051	2507	11223
IV.2.2.	Ökológiai gazdálkodás és az alacsony ráfordítás igényű gazdálkodás kialakítása, módszereinek elterjesztése					
IV.2.2.1.	Általános tájékoztató és felkészítő képzés agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás, érzékeny természeti területek témákban a potenciális kedvezményezetteknek	1044 képzés	Tisza–mente	626	418	1218
IV.2.2.2.	Az ökológiai gazdálkodásra való átállás (szántóföldi növények, zöldségtermesztés, gyepgazdálkodás, ültetvény kultúrák, állattartás)	3147 pályázat	Tisza–mente	1983	2424	12403

IV.2.2.3.	A természeti értékek és a tájképek védelmét biztosító gazdálkodás (alacsony ráfordítású, a biodiverzitás megőrzését elősegítő gazdálkodási módszerek alkalmazása)	1771 pályázat	Tisza–mente	1116	1364	6110
IV.2.2.4.	Tanyás gazdálkodás	496 gazdaság	Tanyás térségek	850	1039	3101
IV.2.2.5.	Műveletlen területek ápolása			123	496	1527
IV.2.3.	A vízkivezetésen alapuló ártéri tájgazdálkodás					
IV.2.3.1.	Tájgazdálkodással kapcsolatos ismeretek átadása, képzési központok, kutatóműhelyek kialakítása, fejlesztése	8 képzési, kutatóközpont	Az árvízi tározókkal érintett kistérségekben	151	195,5	1050
IV.2.3.2.	Tájgazdálkodási tervek készítése	6 tájgazdálkodási terv	A VTT I. ütemű árvízi tározók és öblözeteik területére	20	40	90
IV.2.3.3.	Az ártéri haszonvételek beruházásainak támogatása	100 gazdálkodó+ a zonális programra jelentkezők	A VTT I. ütemű árvízi tározók és öblözeteik területére	650	950	7000
IV.2.3.4.	Tájgazdálkodási termelői csoportok létrehozása	6 tárulás létrehozása	A VTT I. ütemű árvízi tározók és öblözeteik területére	60	60	500
IV.2.3.5.	Részvétel az ártéri tájgazdálkodási zonális programokban	2220 ha	A VTT I. ütemű árvízi tározók és öblözeteik területére	120	133	3 000
IV.3.1.	Együttműködésen alapuló, a turisztikai arculattal harmonizáló termékcsomagok kialakítása					
IV.3.1.1.	Együttműködést koordináló helyi szervezetek létrehozása	20 szervezet	A jelenlegi turisztikai bázisok és kistérségek területén	100	100	–
IV.3.1.2.	Térségi turisztikai arculat tervezése	20 térségi terv	A jelenlegi turisztikai bázisok és kistérségek területén	30	30	–
IV.3.1.3.	A helyi arculathoz igazodó egyedi programok kialakítása	25 programterv 5 program beindítása	A jelenlegi turisztikai bázisok és kistérségek területén	25	25	180
IV.3.1.4.	Térségi (helyi) marketing felépítése	15 térségi marketingprogram	A jelenlegi turisztikai bázisok és kistérségek területén	60	90	600
IV.3.2.	Az idegenforgalmi infrastruktúra kiépítése					

IV.3.2.1.	Vendégfogadási készségek javítását célzó tanfolyamok szervezése	28 tréning szervezése	A jelenlegi turisztikai bázisok és kistérségek területén	20	8	140
IV.3.2.2.	A turizmust kiszolgáló mezőgazdasági és kézműipari háttér megteremtése	18–20 gazdaság vállalkozás	Falusi turizmus célterületei	270	350	2625
IV.3.2.3.	Differenciált szálláskínálat kiépítése			–	–	2500
IV.3.2.4.	A vendéglátó/kereskedelmi és szolgáltatási hálózat korszerűsítése és fejlesztése			–	–	3500
IV.3.3.	Szelíd- és ökoturizmus fejlesztése					
IV.3.3.1.	Az öko-turisztikai bázisok kiépítése			–	–	1100
IV.3.3.2.	Nemzeti parkok „látogató barát” fejlesztése	1 természetvédelmi terület fejlesztése	Elsődlegesen javasolt: Közép-Tiszavidéki Tájvédelmi körzet	–	512,5	2400
IV.3.3.3.	A tájgazdálkodási mintaterületeken a komplex turisztikai kínálat kialakítása			–	–	4400
IV.3.3.4.	Turisztikai funkciójú parkerdők, erdei kirándulóhelyek, erdei iskolák tervezése, létesítése és fenntartása	70 parkerdő fejlesztése	Tisza-mente	142,5	150	287
IV.3.3.5.	Természetes fürdőhelyek és vízi turizmus bázishelyeinek szabályszerű kialakítása, megfelelő higiénias körülmények megteremtése	5 fürdőhely illetve turisztikai bázis kialakítása	Tisza partja	132	143,5	910
ÖSSZESEN:				74 637,50	78 714,50	500 603,00
V.1.1.	A szükséges horizontális szerveződések létrehozása a térségi együttműködésekkel					
V.1.1.1.	Térségi partnerségi (horizontális) szervezetek létrehozásának ösztönzése, a már meglévők megerősítése	*80 partnerségi szervezet	Megyénként 5 (évente egy)	300	300	1 400
V.1.1.2.	Az új típusú partnerségi kapcsolatokon alapuló sikeres modellek bemutatása	10 fórum 80 kiadvány 40 honlap működtetése	Tisza-mente	65	65	455
V.1.1.3.	Horizontális monitoring tevékenységek			–	–	1 680
V.1.2.	A Tisza-menti terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási szervezetek szövetségeinek létrehozása					
V.1.2.1.	Hálózatalapú fejlesztési intézmények működtetése			–	–	1 050
V.1.2.2.	Folyamatos, kiszámítható, többoldalú információáramlás támogatása			–	–	630
V.1.2.3.	Monitoring tevékenység fejlesztése a terület-, és vidékfejlesztés, környezetgazdálkodás témakörében			–	–	525
V.1.3.	A térségi partnerségi szervezetek és szövetségek ágazati szereplőkkel való megerősítése					

V.1.3.1.	Az ágazati szervezetek, a parlamenti bizottságok és az országgyűlési képviselők munkájának, elképzeléseinek megismerése, támogatása	192 fórum 384 műhelytalálkozó	Megyéenként	864	864	604,8
V.1.3.2.	Térségi fejlesztések előkészítése, terepmunka támogatása	Évente, megyéenként 24 kihelyezett ülés, terepbejárás	Megyéenként	96	96	672
V.2.1.	Az országos, az ágazati és területi tervek készítésekor, felülvizsgálatok az érdekharmozáló, érdekérvényesítő szervek szerepének hangsúlyosabbá tétele					
V.2.1.1.	A jelenlegi hazai lobbiz gyakorlat megismerése	8 felmérés	Megyéenként	4	4	–
V.2.1.2.	Sikerés uniós lobbiz csoportok működésének tanulmányozása	80 fő tanulmányútja	Megyéenként 10 fő	20	20	–
V.2.1.3.	Térségi lobbizcsoportok szervezése, lobbizsatornák működtetése			–	–	840
V.2.1.4.	Szintetizáló szakmai műhelyek munkájának támogatása			–	–	588
V.2.2.	A Tisza-mente integrált programjának társadalmasítása és megvalósítása térségi támogatással					
V.2.2.1.	Széleskörű, többcsatornás információcsere biztosítása	Évente régióként 2 fő munkabére	régióként	80	80	560
V.2.2.2.	Szintetizáló szakmai műhelyek működtetése	12 szakmai műhely	régióként	120	120	840
V.2.2.3.	Projektötletek feltárása		megyéenként	100	100	700
V.2.2.4.	Projekttek kidolgozása		megyéenként	400	400	2 800
V.2.3.5.	Pályázati tanácsadás biztosítása	Évente régióként 2 fő munkabére	régióként	80	80	560
V.2.3.	Az intézmények felkészültségének fokozása, amellyel javul a térség abszorpciós képessége					
V.2.3.1.	Szakmai tájékoztatók, műhelybeszélgetések szervezése az integrált program megismerése, fejlesztése	Tájékoztatók, műhelybeszélgetés	kistérségenként	49	49	343
V.2.3.2.	A fejlesztéssel foglalkozó szakemberek számának, felkészültségének folyamatos növelése	Személyi állomány növelése	Kistérségenként	52,94	52,94	370,44
V.2.3.3.	Hazai és külföldi tanulmányutak szervezése	Tanulmányút	kistérségenként	25	25	175
V.2.3.4.	Nyelvi képzés támogatása	Nyelvi képzés	kistérségenként	24,5	24,5	–
ÖSSZESEN:				2 280,44	2 280,44	14 793,24
MINDÖSSZESEN:				196	236	1 932 162,24
				691,94	502,19	

Regió	Megye	Település	Ksh kód
Dél-Alföld	Bács-Kiskun	Lakitelek	620
		Tiszaalpár	2454
		TISZAKÉCSKE	3062
		Tiszaug	1409
	Békés	BÉKÉS	976
		BÉKÉSCSABA	1520
		Békésszentandrás	268
		Bélmegyer	1939
		Biharugra	2961
		Bucsa	1347
		Csabacsúd	3133
		Csárdaszállás	2550
		DÉVAVÁNYA	2481
		Doboz	3319
		Ecsefalva	943
		FÜZESGYARMAT	1225
		Gádoros	951
		GYOMAENDRŐD	3345
		GYULA	503
		Hunya	3329
		Kardos	2479
		Kertészsziget	1261
		Körösladány	1161
		Körösnagyharsány	1076
		Köröstarcsa	1290
		Körösújfalú	3016
		Kötegyán	680
		Méhkerék	2393
		MEZŐBERÉNY	1962
		Murony	1198
		Nagyszénás	824
		Okány	1925
		Örménykút	2743
		SARKAD	2856
		Sarkadkeresztúr	2516
		Szabadkígyós	3132
		SZARVAS	2387
		SZEGHALOM	2188
		Tarhos	3307
		VÉSZTŐ	2953
		Zsadány	625
		Csongrád	Algyó
	Apátfalva		1425
	Baks		2910
	Csanádpalota		537
	Csanytelek		2229
	CSONGRÁD		511
	Derekegyház		783
	Deszk		2407
	Dóc		3053
	Domaszék		1338
	Eperjes		2299
Fábiánsebestyén	1997		

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		Felgyő	2264
		Ferencszállás	1899
		Földeák	921
		HÓDMEZŐVÁSÁRHELY	831
		Kiszombor	2666
		Klárafalva	825
		Kövegy	995
		Kübekháza	1441
		Magyarcsanád	596
		MAKÓ	735
		Maroslele	1051
		Mártély	2573
		MINDSZENT	2155
		Nagylak	1277
		Nagymágocs	1723
		Nagytóke	2917
		Óföldeák	775
		Ópusztaszer	1279
		Pusztaszer	2859
		Röszke	1316
		Sándorfalva	3170
		Szatymaz	1200
		SZEGED	3336
		Szegvár	3248
		Székkutas	1226
		SZENTES	1445
		Tiszasziget	1696
Tömörkény	2590		
Újszentiván	1492		
Észak-alföld	Hajdú-Bihar	Bakonszeg	1516
		BALMAZÚJVÁROS	291
		Báránd	2669
		Bedő	3344
		Berekböszörmény	1846
		BERETTYÓÚJFALU	1278
		Bihardancsháza	2525
		BIHARKERESZTES	1995
		Biharnagybajom	2482
		Bihartorda	2988
		Bojt	1413
		Csökmő	1245
		Darvas	1467
		DERECSKE	557
		Egyek	1574
		Esztár	2546
		Folyás	3401
		Földes	325
		Furta	1699
		Gáborján	1817
		Görbeháza	1656
		HAJDÚBÖSZÖRMÉNY	304
		HAJDÚNÁNÁS	2240
		HAJDÚSZOBOSZLÓ	517

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		Hajdúszovát	1747
		Hencida	2939
		Hortobágy	411
		Hosszúpályi	626
		Kaba	230
		Kismarja	1547
		KOMÁDI	216
		Konyár	2596
		Körösszakál	3113
		Körösszegapáti	894
		LÉTAVÉRTES	576
		Magyarhomorog	368
		Mezőpeterd	3103
		Mezősas	1884
		NÁDUDVAR	2810
		Nagyhegyes	947
		Nagykerek	890
		Nagyrábé	630
		Pocsaj	1183
		POLGÁR	2311
		PÜSPÖKLADÁNY	1016
		Sáp	2611
		Sárrétudvari	2394
		Szentpéterszeg	1909
		Szerep	3343
		Tépe	3104
		Tetétlen	1969
		TISZACSEGE	1564
		Tiszagyulaháza	3084
		Told	2587
		Újiráz	2339
		Újszentmargita	3256
		Újtikos	1192
		Váncsod	1676
		Vekerd	1113
		Zsáka	481
	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Aranyosapáti	935
		Balsa	1596
		Barabás	2648
		Benk	2544
		Bregdaróc	2824
		Beregsurány	2067
		Berkesz	747
		Beszterec	2122
		Botpalád	2223
		Buj	1970
		Cégénydányád	968
		Csaholc	1292
		Csaroda	2941
		Császló	971
		Csegöld	2610
		CSENGER	3064
		Csengersima	2409

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		Csengerújfalu	2685
		Darnó	1879
		DEMECSER	1775
		DOMBRÁD	1450
		Döge	364
		Eperjeske	1852
		Fábiánháza	2325
		FEHÉRGYARMAT	1897
		Fényeslitke	2241
		Fülesd	1079
		Fülpösdaróc	1437
		Gacsály	1372
		Garbolc	499
		Gávavencsellő	580
		Géberjén	362
		Gégény	567
		Gelénes	461
		Gulács	2944
		Győröcske	2894
		Győrtelek	1012
		Gyügye	1955
		Gyüre	3377
		Hermánszeg	1206
		Hetefejércse	561
		IBRÁNY	2563
		Jánd	1707
		Jánkmajtis	784
		Kék	2843
		Kékcse	1435
		Kemecse	1999
		Kérsemjén	3286
		Kisar	1942
		Kishódos	850
		Kisnamény	1603
		Kispalád	2930
		Kisszekeres	975
		KISVÁRDA	926
		Kisvarsány	1267
		Kocsord	744
		Komlódtótfalu	2233
		Komoró	2714
		Kótaj	2372
		Kölcse	1666
		Kömörő	2361
		Lónya	2609
		Magosliget	2998
		Mánd	208
		Márokpapi	3322
		MÁTÉSZALKA	1887
		Mátyus	2066
		Méhtelek	2979
		Mérk	746
		Mezőladány	3265

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		Milota	3175
		Nábrád	1921
		Nagyar	471
		Nagydobos	2148
		NAGYECSED	648
		NAGYHALÁSZ	2715
		Nagyhódos	2697
		Nagyszekeres	2798
		Nagyvarsány	3378
		Nemesborzova	2711
		Nyírbogdány	2880
		Nyírcsaholy	790
		Olcsva	1112
		Olcsvaapáti	1083
		Ópályi	2792
		Ökörítőfülpös	3176
		Panyola	2955
		Paszab	3197
		Pátroha	1218
		Pátyod	2368
		Penyige	3269
		Porcsalma	1721
		RAKAMAZ	1473
		Rápolt	906
		Rétközberencs	2157
		Rozsály	1742
		Sonkád	2388
		Szabolcs	1916
		Szabolcsveresmart	358
		Szamosangyalos	1800
		Szamosbecs	2201
		Szamoskér	1630
		Szamosályi	1043
		Szamoszeg	1304
		Szamosatárfalva	3008
		Szamosújlak	3127
		Szatmárcseke	3123
		Szorgalmatos	3438
		Tákos	2991
		Tarpa	431
		Tiborszállás	895
		Timár	2447
		Tiszaadony	942
		Tiszabecs	1781
		Tiszabercel	385
		Tiszabездéd	2017
		Tiszacsécse	2444
		Tiszadada	643
		Tiszadob	1259
		Tiszaeszlár	911
		Tizakanyár	855
		Tizakerecseny	444
		Tizakóród	879

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		TISZALÖK	2352
		Tiszamogyorós	1190
		Tiszanagyfalu	2725
		Tiszarád	1020
		Tizzaszalka	1354
		Tiszaszentmárton	2754
		Tiszatelek	1444
		TISZAVASVÁRI	759
		Tiszavid	3374
		Tisztaberek	2726
		Tivadar	2026
		Tunyogmatolcs	1321
		Túristvándi	1360
		Túrricse	899
		Tuzsér	991
		Tyukod	3139
		Újdombrád	3365
		Újkenéz	1011
		Ura	2898
		Uszka	3182
		Vállaj	693
		Vámosatya	2732
		Vámosoroszi	893
		VÁSÁROSNAMÉNY	1832
		Vasmegyer	2710
		ZÁHONY	1620
		Zajta	627
		Zsarolyán	2875
		Zsurk	1303
	Jász-Nagykun-Szolnok	Abádszalók	1244
		Alattyán	2526
		Berekfürdő	3400
		Besenyszög	1130
		Cibakháza	2293
		Csataszög	3417
		Csépa	1317
		Cserkeszlő	579
		Fegyvernek	1664
		Hunyadfalva	3405
		Jánoshida	2285
		Jászsószentgyörgy	3071
		Jászboldogháza	1581
		Jászivány	2408
		Jáskisér	2279
		Jászladány	2111
		Jásztelek	2313
		KARCAG	492
		Kenderes	1714
		Kengyel	741
		Kétpó	1981
		KISÚJSZÁLLÁS	2591
		Kőtelek	1123
		Kuncsorba	525

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		KUNHEGYES	2256
		Kunmadaras	2317
		KUNSZENTMÁRTON	3250
		MARTFŰ	262
		Mesterszállás	3023
		Mezőhék	2628
		MEZŐTÚR	426
		Nagyiván	2168
		Nagykörű	1557
		Nagyrév	631
		Öcsöd	2800
		Örményes	2938
		Rákóczifalva	1420
		Rákócziújfalú	1242
		Szajol	587
		Szászberek	577
		Szelevény	2042
		SZOLNOK	2785
		Tiszabó	1077
		Tiszabura	2277
		Tiszaderzs	1623
		TISZAFÖLDVÁR	1381
		TISZAFÜRED	2972
		Tiszagyenda	3030
		Tiszaigar	2869
		Tiszainoka	2044
		Tiszajenő	2934
		Tizsakürt	3038
		Tiszaörs	1578
		Tiszapüspöki	337
		Tiszaroff	2018
		Tizsasas	2149
		Tizsasüly	1769
		Tizsaszentimre	2278
		Tizsaszőlős	785
		Tizsatenyő	962
		Tizsavárkony	3186
		Tomajmonostora	955
		Tószeg	749
		TÖRÖKSZENTMIKLÓS	2731
		TÚRKEVE	2822
		ÚJSZÁSZ	1529
		Vezseny	2115
		Zagyvarékas	1483
Észak-Magyarország	Borsod-Abaúj-Zemplén	Alsóberecki	2048
		Ároktő	382
		Bekecs	692
		Bodroghalom	2373
		Bodrogkeresztúr	3078
		Bodrogkislalud	3380
		Bodrogolaszi	1440
		Borsodivánka	670
		Cigánd	393

Regió	Megye	Település	Ksh kód
		Csobaj	2077
		Dámóc	771
		Felsőberecki	817
		Girincs	2156
		Györgytarló	506
		Hejőbába	665
		Hejőkürt	228
		Karcsa	2121
		Karos	3050
		Kenézlő	545
		Kesznyéten	2924
		Kiscsécs	1734
		Kisrosvág	1144
		Köröm	2660
		Lácacséke	2084
		MEZŐCSÁT	1383
		Mezőkeresztes	1132
		Mezőnagymihály	1837
		Mezőzombor	344
		Nagycsécs	558
		Nagyrosvág	3318
		Négyes	2415
		Nemesbikk	524
		Olaszliszka	3177
		Oszlár	286
		Pácin	1589
		Prügy	2127
		Révleányvár	931
		Ricse	1922
		Sajóőrös	812
		Sajószöged	3034
		Sárazsadány	2051
		SÁROSPATAK	2747
		SÁTORALJAÚJHELY	512
		Semjén	2375
		Szegi	3381
		Szegilong	3151
		Szentistván	2216
		SZERENCS	3073
		Taktabáj	370
		Taktaharkány	1824
		Taktakenéz	2878
		Taktaszada	313
		Tarcal	2174
		Tiszabólna	229
		Tiszacsermely	2913
		Tiszadorogma	371
		Tizakarád	1397
		Tizakeszi	1388
		Tizaladány	1938
		Tizalúc	2839
		Tizapalkonya	863
		Tizatarodos	3029

Regió	Megye	Település	Ksh kód	
		Tiszatarján	3037	
		TISZAÚJVÁROS	2835	
		Tiszavalk	1097	
		TOKAJ	1830	
		Vajdácska	3000	
		Vámosújfalú	1514	
		Viss	509	
		Zalkod	1561	
		Zemplénagárd	3160	
		Heves	Kisköre	1828
		Pély	1956	
		Poroszló	2219	
		Sarud	718	
		Tarnaszentmiklós	1616	
		Tiszanána	708	
		Újlőrincfalva	2762	
	Közép-Magyarország	Pest	ABONY	2787
			Jászkarajenő	1100
Kőröstetlen			3297	
Tápiógyörgye			1730	
Újszilvás			1780	

**A Tisza–mente integrált területfejlesztési vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási program egyeztetési anyagához
érkezett észrevételek összefoglaló táblázata**

**Államigazgatás
(Minisztériumok, hivatalok)**

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
1. Belügyminisztérium Dr. Tóth Zoltán közigazgatási államtitkár		A hulladékgazdálkodási infrastruktúrafejlesztési javaslatán még csak utalás sem történt az érintett területek EU-s támogatással folyamatban lévő, jelentős volumenű, a települések zömét érintő fejlesztésekre. Ezért a forrásszükségletet csak pontatlanul lehet meghatározni. A folyamatban lévő ügyek számbavétele után pontosítani kellene a programot.		+	
		A 180 támogatható tevékenység túl sok, ezért párhuzamos fejlesztéseket is támogat, a forrásigény túlzott és nem hatékony. Főleg az oktatás, képzés, kutatásfejlesztés, innováció, informatika és kultúra területén. (ilyen párhuzamosság a II.1.3. és III.2.1. ezek egy blokkba integrálva hatékonyabb forrásfelhasználást tenne lehetővé)			+
		Nem tapasztalható a megvalósításhoz elengedhetetlenül fontos középtávú változások figyelembevétele (II.3.3.2., II.3.3.3., hiányzik hány fővel számol most, és 8–10 év múlva)			+
		I.3.3. adatok pontatlanok. A Mi adataink szerint a településeken 95–98 %-osan meg van a szilárdhulladék-kezelési közszolgáltatás. Ebből adódóan a tervezett 46 MFT túlzó, nincs összhangban a tavaly elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Tervben szereplő adatokkal.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Nem szerepel súlyának megfelelően az energiagazdálkodás támogatása. A megújuló energiaforrások (geotermikus, nap, szél, hulladékból származó energia) növelése elengedhetetlen. Főleg a mezőgazdasághoz kapcsolódó ágazatokban alkalmazható. Javasoljuk az I.3.1. részletesebb kidolgozását, megfelelő támogatások hozzárendelését.		+	
		I.2.3. olyan támogatható tevékenységek vannak, amelyek megindítása településszerkezeti eszközök elkészítése, önkormányzati rendelet meghozatala szükséges, ezért aggályos ezek 2005–2006 évi pályázása. Javasoljuk azon támogatható feladatok konkrét felsorolását, amelyekhez az előirányzott támogatási összegek nagy valószínűséggel hozzárendelhetők.			+
		II.1.3. A 2004. évi költségvetés 7 milliárd forintot tartalmaz a kistérségi fejlesztések és kistérségi társulások ösztönzésére. A támogatás elsősorban az egyszeri jellegű fejlesztési feladatokat tartalmazza, ennek a támogatása a jövő évben is indokolt, de az azt követő években új társulások létrehozásának támogatása nem várható. Később a működéshez, feladatellátáshoz a költségvetés normatív finanszírozási rendszer keretében biztosíthat támogatást.			+
		IV.1.3. az ipari centrumok fejlesztésére irányuló forrás decentralizálásra került a megyei területfejlesztési tanácsok részére. A támogatások megítélése az ő feladatuk.		+	
	Magas színvonalú, megfelelő módszertanú, gyakorlati értékét hasznosíthatóságát rontja a helyzetfeltárás adat- és információ bázisának hiánya, megalapozottságát megítélni szinte lehetetlen. Az anyag jól áttekinthetően mutatja be a térség problémáit, gondjait, azonban szükségesnek tartjuk az adatok pontosítását, elemzését és ezek				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	tükrében az anyag átdolgozását.				
2. Belügyminisztérium Dél–Alföldi Területi Főépítész Iroda Kiss Lajos főosztályvezető		Fontos a folyó, mint vízi út jövőbeni nemzetközi szerepének meghatározását, nemzetközi hajóútként történő hasznosítás lehetőségének, feltételeinek tisztázását, szükséges lépések programozását.		+	
		A csongrádi vízlépcső és Duna–Tisza csatorna kérdéskört tisztázni kell, tervezői javaslatot kell megfogalmazni.			+
	Dicsérendő az integrált, egységes koncepció.				
3. Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Németh Ilona főosztályvezető		A szociális fejlesztési szándékok hangsúlytalanul szerepelnek a programban. II.1.3. a szöveges részben csak egy-két mondat vonatkozik a szociális részre, a társulások forma támogatott törekvés az ágazati szakmai koncepciókban, azonban az ellátórendszer differenciáltabb annál, hogy mindent társulási formában kellene, lehetne megoldani. Kiemelten vonatkozik ez a többcélú kistérségi szintű társulásra. Javasoljuk, hogy rövideen, de önálló fejlesztési irányként, a társulási készletet árnyaltabban megközelítő szövegrészek kerüljenek az anyagba.		+	
		Az integrált program minden eleme, amely a környezetvédelmet vagy az életminőséget érinti, egyúttal népegészségügyi célokat biztosít, melyeket a Nemzeti Népegészségügyi Program tartalmaz, javasoljuk hogy ezt az átfogóan érvényes tényről rögzítsék az anyagban. (átfogóan, kiemelten az I. II. prioritásokban). Különösen a II.1.1., II.1.3., II.2.3., II.2.4., II.3.1., II.3.3. javasoljuk a népegészségügyi szempont és az ESZCSM együttműködő partnerként történő megjelenítését.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		II.1.1. kérjük a települési és/vagy kistérségi egészségfejlesztési stratégia kidolgozásának és megvalósításának beépítését, együttműködők: ESZCSM, Országos Egészségfejlesztési Intézet és az ÁNTSZ.		+	
		II.1.3., II.3.3. kérjük az iskolai egészségfejlesztési feladatok megvalósításának (finanszírozás, szakmai ellenőrzés mellett) beépítését a támogatható tevékenységek közé.			+
		II.2.3. A „Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén” tevékenység kiegészítése „Mindentudás Egyeteme a Tisza mentén – tudományos ismeretterjesztő előadások szervezése, külön hangsúllyal az egészségfejlesztés témakörére”			+
		II.2.4. Kiegészítést kérünk „Generációk közti aktívabb párbeszéd biztosítása a Nemzeti Népegészségügyi Programmal együttműködve” együttműködők között az ESZCSM és az Idősügyi Tanács megjelölése.	+		
		Hiányosság: a terv nem tartalmaz a lakosság egészségügyi állapotára vonatkozó elemzést, a közreműködő szervezetek között nem szerepel: az ÁNTSZ, sehol nincs utalás a Johan Béla Népegészségügyi Programra, a Nemzeti környezetvédelmi, illetve Környezet–egészségügyi Akcióprogramra és az ESZCSM feladatait is hiányosan határozza meg a terv.			+.
		Levegő–tisztaság védelmi intézkedések hiányoznak. Erdőterületek növelését szorgalmazó tevékenységeknél, szükséges, hogy a lakosság allergiás panaszainak, megbetegedéseinek megelőzésére, a kisebb pollen–kibocsátású, kevésbé allergizáló fajokat részesítse előnybe a terv, a parlagfű mentesítéssel kapcsolatos jogi szabályokat és teendőket is szerepeltessék.		+	
		A szélsőséges időjárási körülmények várható hatásait nem tárgyalja az anyag megfelelő hangsúllyal, a szélsőséges időjárási viszonyok járványügyi, illetve egyéb egészségügyi hatásaival egyáltalán nem foglalkozik.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		IV.3.3. javasolt kiegészítés: természetes fürdőhelyek szabályszerű kialakítása, megfelelő higiéniai körülmények megteremtése, vízminőség Eu szintre hozása, tisztított szennyvizek megfelelő elvezetése.	+		
		35. oldal arzén, nitrit esetében javasoljuk az EU határérték megjelölését.			+
		I.3.2. „az alternatív szennyvíztisztítási programok bevezetése..”, illetve „a tisztított szennyvízzel való öntözést” a Tisza árvízzel érintett területein a megfogalmazás felülvizsgálatát javaslom. A szennyvízzel történő öntözésnél hangsúlyozni szükséges a jó mezőgazdasági gyakorlat szerinti kritériumok betartását.		+	
		A hulladékgazdálkodási feladatokat a terv általánosságban, elvi szinten fogalmazza meg. Szerepelnek konkrét költségek, de nem állít fel időrendi vagy fontossági sorrendet, nem ítéltethető meg a ráfordítások helye és várható hatékonysága.		+	
		I.1.3. kérdéses a „lakosság egészségi állapotát is veszélyezteti a fokozott porszennyezés miatt, ezért külön indokolt a települések körüli védő erdősáv telepítése” megfogalmazás kérdések: az egészségügyi állapot számos tényezőre vezethető vissza, a települések teljes körültelepítése akadályozza a belső szennyezések eltávozását, milyen széles, milyen típusú erdősávok kialakítását tervezik (pollenszegény fajok előtérbe helyezése)		+	
		II.1.3. a Tiszával kapcsolatos tantárgy bevezetésével nem értek egyet, zsúfolt tananyag miatt a már meglévő tárgyakba kellene hangsúlyosabb helyet kapnia.			+
		Javasoljuk a program nyelvezetének felülvizsgálatát, a szakzsargon elhagyását.		+	
		A „leosztható” 130 milliárd Ft nagyon elaprózódik a sok tervezett prioritás között, rövidtávon hatékonyabb lenne csak a fontos problémákra koncentrálni.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A program alapvető irányjaival, megállapításaival egyetértünk.				
4. Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Simon József helyettes államtitkár		2. oldal 2007–13 leírás javítását javasoljuk.	+		
		4. oldal helyes szöveg: „a jelenlegi földhasználat mellett kisebb termékenységű...” 5. oldal „a Tisza–mente természetközeli állapotú területeinek növekedése” 6. oldal I.1.3. „degradációra érzékeny talajokon földhasználat váltás” mivel mezőgazdasági tevékenységről van szó.		+	
		15. oldal IV.2.2. „Ökológiai gazdálkodás és az alacsony energia bevitelű agrárgazdaság módszereinek elterjesztése” kérjük a változásokat az anyagban végig vezetni.	+		
		17. oldalon V.2.3. „Az intézmények működési feltételeinek biztosítása és felkészültségének javítása...” szöveg javítását kérjük. Kérdés milyen intézményekről van szó. A megvalósuló fejlesztések szempontjából nem csak a területfejlesztési intézményrendszer jöhet szóba.			+
		I.1.1. az indoklás szerint az NVT zonális programokból kívánják támogatni, ez azonban ellentmond a forrásként feltüntetettnek (KIOP). Az NVT–nek a VTT területekre jutó pénzek mértékét nem lehet meghatározni, hiszen még nem részei a támogatási rendszernek. Javasoljuk figyelembe venni, hogy a programok beindulása fokozatosan történik a tározók megépülésével párhuzamosan.	+		
		I.1.2. a gyepek telepítése támogatására a már elfogadott NVT keretei között is lehet támogatást nyerni. A VTT területekről érkező pályázatok nem kaphatnak prioritást, de nem valószínű, hogy forráshiány miatt elutasításra kerülnek.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		I.1.3. A források pontos megnevezése: NVT– Agrár– környezetgazdálkodás, Mezőgazdasági területek erdősítése (homokterületek erdősítése nem létezik). Mezővédő erdősáv létesítése ebből a forrásból nem támogatható. Erre támogatás nem adható.	+		
		I.3.2.4. nem világos mit takar a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználását célzó beruházások. Javasoljuk figyelembe venni az 50/2001 (IV.3.) korm. rendeletet. A tevékenység ebben a térségben jelentős mértékben nem kerülhet szóba, ahol éppen az ökológiai illetve környezetbarát mezőgazdasági technológiák elterjesztése a cél. Javasoljuk törlését.			+
		II.2.4.1., II.2.4.2. tevékenységek végrehajtására a LEADER+ programban résztvevő helyi akciócsoportok esetében a LEADER forrásból van mód, azonban a megjelölt tevékenységek mellett a támogatásra felhasználható, irányadó összeg jelentős mértékű csökkentését javasoljuk. A konkrét tevékenység a LEADER keretében csak oly módon tud megvalósulni, ha a LEADER 1. tevékenységén átesett, már kiválasztott helyi akciócsoportok a helyi vidékfejlesztési tervükben kimondottan ilyen fórumok tartását is célul tűzték ki, és írnak megvalósítási pályázatot. A LEADER + intézkedés végrehajtására 2005–2006–ban országosan összesen 3742 millió Ft áll rendelkezésre, aminek le kell fedni a LEADRE négy tevékenységét: a potenciális helyi akciócsoportok képzésén, kiválasztásán, működtetésének támogatásán keresztül a helyi pályázatok kifizetésén át az akciócsoportok közötti együttműködés támogatásáig. Ebből is látszik, hogy a tervezett összeg aránytalanul magas. A II.2.4. intézkedésnél a tevékenységek sorszámanál elírás történt. A forrás pontos megnevezése: 3.4 LEADER+			+
		III.1.2. „segélyhívó” javítása.	+		
		IV.1.4.3. tevékenység forrásaként megjelölt AVOP 1.1., illetve 1.3. pénzügyi tervében 2005. 19 446 millió FT, 2006. 25193 millió Ft van. Ennek megfelelően a programba tervezett összeg túlzott mértékű.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		IV.2.3.3. szintén az előbbi forrást kívánja felhasználni, ennek megfelelően túltervezett.	+		
		124. oldal közreműködő szervezetnél kérjük a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megnevezést használni.	+		
		Amennyiben a IV.2.1. intézkedés forrásként az NVT intézkedéseivel számol, nem agrár–környezetgazdálkodási program, hanem az NVT Agrár–környezetgazdálkodási intézkedés megnevezés alkalmazandó. Kérjük ezt a források megnevezésénél javítani.	+		
		Kérjük a terv 134. oldalán lévő tárgyi tévedés korrigálását, miszerint az NVT agrár–környezetvédelmi intézkedés zonális célprogramjába kell beleérteni a VTT-s kialakítandó zonális programokat. Valójában jelenleg az agrár–környezetvédelmi intézkedés részét képezik az ÉTT – re kidolgozott zonális programok, amelyektől függetlenül kerülnek majd kidolgozásra és beillesztésre a VTT területekre kidolgozandó zonális programok.		+	
		A 171. oldalon található potenciális források megnevezése táblázatot összhangba kellene hozni az operatív program prioritásainak leírásával. Pl: IV.1.2. a helyi értékesítési egységek kiépítése az AVOP 3.1.	+		
		A Környezetvédelmi Alap Célelőirányzat nem létezik.	+		
		A feltüntetett forrásigények túlzottak, annak figyelembe vételével, hogy 22,4%-os részesedés jutna a VTT területek támogatására. Javasoljuk az AVOP kereteiből számított forrásigények mértékének csökkentését.			+
	A program átfogóan és logikusan rendszerezi a feladatokat, jó alap a tervezőknek a különböző rendezési és egyéb műszaki tervek kidolgozásához. A költség- és forrásfedezeti rész újbóli és alapos				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	áttekintését javasoljuk.				
	Az elkészült program jól lefedi a térség fejlesztési lehetőségeit, intézkedései átfogóak. Tömören szakszerűen és jól áttekinthetően mutatja be a térség jövőképét meghatározó átfogó és specifikus célokat, az eléréshez szükséges intézkedéseket.				
	A szükséges forrásfedezet igényt nehéz megítélni, de több helyen túlzott mértékű				
	A megjelölt programok (AVOP) horizontális jellegűek, kereteiből országos szinten a jogosultsági kritériumnak megfelelően mindenki számára egyedileg biztosítottak. Ebből következően más programok intézkedéseinek finanszírozását az AVOP-ban meghatározott keretek terhére előre meghatározni, és forrásként számszerűsíteni nem lehet.		+		
	A tervben általános probléma, hogy a céloknál konkrét összegeket tüntettek fel olyan támogatási rendszerekre alapozva, amelyek önkéntesek, tehát a tényleges támogatás mértékét csak utólag lehet meghatározni, sőt az NVT esetében (új rendszer) kalkulálni sem lehet.				
	Kizártnak tartjuk, hogy egyes intézkedések hazai társfinanszírozása mellett külön költségvetési összeggel is támogathatóak lennének.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
5. FVM Bács–Kiskun Megyei Földművelésügyi Hivatal Madari Jenő hivatalvezető		A mai társadalomban már idegen természetközeli tájhasználatra való építés kétséges, mivel elterjesztésére a tervezett támogatások bevezetése sem biztosíték, az extenzív tájhasználat jövedelemcsökkenéssel járhat, ezzel csökkenhet a munkalehetőség.			+
		A II. prioritásban a civil hálózatok fejlesztése helyett, a termelőkkel közvetlen kapcsolatban álló helyi és központi államigazgatás szerveit kellene erősíteni, általuk megnyerni a helyi társadalmat.			+
	A tervben megfogalmazott prioritások, célok mezőgazdasági és vízügyi szakmai szempontból elfogadhatóak, megvalósításuk bizonyos esetekben már korábban indokolt lett volna.				
	A terv szakmai szempontból helyes, de megvalósítás során társadalmi akadályok vetődhetnek fel.				
	Bár jelen anyag csak stratégiai és operatív szinten mozog hiányoljuk a konkrétságot belőle.				
	A célokhoz rendelt költség, forrás táblák megalapozottságát kérdésesnek tartjuk. A források és költségek kilenc évre történő meghatározása felelősséggel nem végezhető.				
6. FVM Csongrád Megyei Földművelésügyi		Javasoljuk a programhoz kapcsolódó területlehatárolásnak ismertetését, térképi megjelenítését. A lehatárolásnak szélesebb sávot kellene érintenie, mint a Tisza ártere. A Duna–Tisza közti homokhátság Keleti felének érintettsége nem lehet kérdéses.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Hivatal Tasnádi Gábor hivatalvezető		Fontos a Tisza mentére vonatkozó mezőgazdasági koncepció kidolgozása, a területen való megmaradás feltétele a helyes, tájhoz igazodó, integrált termelési szerkezet kialakítása. Az elszegényedő lakossággal nem lehet elfogadtatni a célul kitűzött ökológiai egyensúly helyreállítását célzó, természetközeli gazdálkodási formát.			+
		Elnagyoltnak kidolgozatlanak érezzük a mezőgazdasági szerkezet átalakítására vonatkozó elképzeléseket, megélhető biztosító alternatívákat.			+
		Kiemelten fontosnak tartjuk a megfelelő méretű integrátor szervezetek (TÉSZ) hatékonyabb támogatását.	+		
		Erősíteni, újra meg kell teremteni a térség élelmiszer feldolgozó iparát, elsősorban a zöldségtermelés fokozása, az ehhez szükséges infrastruktúra kiépítése kapjon kiemelt támogatást.	+		
		A Tisza völgyet a Duna–Tisza közti homokhátsággal együtt kiemelt fontosságú térségként kellene kezelni			
7. FVM Hajdú–Bihar Megyei Földművelésügyi Hivatal Harsányi Antal hivatalvezető	A koncepcióval általánosan egyetértünk, de a tározók építése és esetleges üzemeltetése nem jelent/jelenthet olyan sokrétű problémát, mint amennyit a koncepció feszeget.				
	A koncepciót megvalósításra alkalmasnak tartjuk.				
8 FVM Jász– Nagykun–Szolnok Megyei Földművelésügyi		I. prioritás: a vízhiány–csökkentés, vízjárás szélsőségeinek mérséklésére eddig is lett volna lehetőség, forráshiány miatt mégsem történt meg. A táj degradálódásának megakadályozására tett intézkedési javaslatok jók, sajnos ezekre eddig sem állt	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Hivatal Gombár Mihály hivatalvezető		rendelkezésre megfelelő forrás. A táj ökológiai rendszerének helyreállítását meg kell előznie a fejlesztési területen lévő lakosság megélhetésének, helyben maradásának feltételeinek biztosítása. Ennek kellene elsődlegesen érvényesülni.			
		II. prioritás: a „megélhetési feltételek javítását” konkrétan ki kellene dolgozni. A „közösségek együttműködésének, kohéziójának hálózatos fejlesztése” mint leszakadás mérséklésének eszköze megfoghatatlan. Ki kellene fejteni az „általános és szakmai szint növelése” címet. Térségenként kellene megmondani a megélhetési lehetőségeket, tevékenységeket, ehhez igazodva kellene megjelölni a képzési irányokat. Nem tartjuk indokoltnak újabb civil ernyőszervezetek létrehozását, a civil hálózatok fejlesztésével nem értünk egyet. Elsősorban a szakmai műhelyek szervezetek javaslatát kell a szakmai kérdésekben figyelembe venni.			+
		III. prioritás: egyetértünk	+		
		IV: az ártéri tájgazdálkodás témakörét részletesen kellene kidolgozni. Az ehhez fűzött reményeket és változásokat túlzónak tartjuk. A részletes kidolgozás, a jogszabályi feltételek, tulajdoni állapotok és a körülmények részletes számba vétele közelebb vihet a realizáshoz. Az idegenforgalom csak egyes térségekben valósulhat meg, kis számú népességnek nyújt megélhetést. Fontos a másodlagos szórakozási lehetőségek fejlesztése.			+
		V. prioritás: <i>A VTT-re vonatkozóan csak a műszaki létesítményekkel kapcsolatos egyeztetések folytak, a térségfejlesztési egyeztetésekre nem került sor. Az érintett tulajdonosokkal a kártalanításra vonatkozó tárgyalások nem kezdődtek meg. A kártalanítást szabályozó törvény nem készült el. Újabb térségi szervezetek létrehozását megfontolandónak tartjuk, e helyett a meglévő érdekképviselők bevonását és véleményük figyelembevételét tartjuk indokoltnak.</i>			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Az új földhasználatot és az e témában javasolt tevékenységi körök minimális megélhetést biztosító jövedelmezősége nincs kimunkálva, bemutatva. Piaci értékesítés, bevételsterzés lehetősége nem látszik. A jelenlegi megélhetést biztosító tevékenységekről az újra való átállás módszere és költségkihatása sincs kidolgozva, finanszírozására nem látszódnak források. Az életkörülmény javításával, vagy az új tevékenységek megindításával kapcsolatos pályázatokon való részvételhez az érintettek többségénél saját erő nem áll rendelkezésre. Az elszegényedő lakossággal nem lehet elfogadtatni az új természetközeli gazdálkodási formákat. Minél sürgősebben ki kell dolgozni a javasolt tájhasználathoz kötődő tevékenységeket és az azokhoz kapcsolódó támogatási formákat, feltételeket.			+
9. FVM Pest Megyei Földművelésügyi Hivatal Vaszócsik Győző hivatalvezető	Észrevételt nem teszünk. A pest megyét érintő konkrét tervdokumentáció vagy további egyeztetési anyagot kérjük Hivatalunk részére megküldeni.				
10. FVM SzSZB Megyei Földművelésügyi Hivatal Demendi László hivatalvezető		I.3.2. nagyon kevés a forrásigény			+
		III.1.4. nem tartalmazza a mgi földutak szilárd burkolatúvá építését, pedig ez fontos a térségben gazdálkodó szervezet számára.			+
		A V.2.1. pontban nevezett szintetizáló szakmai műhelyek támogatásával egyetértünk.	+		
	Konkrétan meg kell nevezni azon közreműködő szervezet, szervezeteket, amelyek az intézkedések megvalósításáért, az eredmények elérésért felelősek lesznek.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Az V. prioritás nagyon fontos, ezért javasoljuk előrébb sorolni.				
	Javasoljuk, hogy a Minisztérium mérlegelni szíveskedjék a vízgazdálkodási program megvalósításának támogatása tárgyában a vízvezetés centrikus állami támogatások átértékelését, a területi vízgazdálkodáshoz igazodó vízvisszatartás célként történő megjelölésével.				
11. Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium Dr. Héthy Lajos közigazgatási államtitkár		II.3.1. szereplő, a hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatásának bővítését célzó tevékenységekkel egyetértek.	+		
		II.3.1.1. és a II.3.1.2 alapvetően uniós forrásból a HEFOP-on keresztül finanszírozható. A II.3.1.3. alatti közmunkaprogramok szervezése összhangban a VTT törvénnyel a központi költségvetésből kell finanszírozni (FMM) nem a Rop-ból.	+		
12. Állami foglalkoztatási Szolgálat Csongrád megyei munkaügyi központ Vladiszavlyev András igazgató					
13. Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Sáradi László		A III. prioritáshoz kapcsolódó forrásigényre utalva, a szükségesnek tartott 2,100 milliárd Ft biztosítását nem látjuk reálisnak. A leírtak alapján az egyes feladatokat nem lehet kellő képen behatárolni, így nincs lehetőség az igények és finanszírozási lehetőségek részletesebb összevetésére.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		A Tisza, mint vízi-út fejlesztése, fenntartása nem kap kellő hangsúlyt a programba. A Tisza nemzetközi vízi úttá nyilvánításához szükséges költségek becslése hiányzik az anyagból, a becsült költség alacsony.		+	
		A vasúttal kapcsolatban a korszerűsítés mellett a napirenden lévő racionalizálás nem került említésre.			+
		Magyarországon egyelőre nem tervezünk nagysebességű vasút kiépítését, ezért ennek előkészítési munkálatai sem tekinthetők aktuális feladatnak.			+
		Megfontolást érdemel, hogy a nemzetközi és országos közlekedési törzshálózat mennyiben képezi részét a Tisza-mente fejlesztésének.		+	
		I.1.1. javasoljuk az erdőhasználat három alapvető funkciójának részletezését.			+
		II.1.1. környezet és természetvédő szervezetek mellett fontosnak tartjuk a turizmus, kultúra szerepeltetését.			+
		IV.3.1. indokolatlan az elérhető ár és a terület terhelhetőségének hangsúlyozása, az árat a piaci verseny határozza meg, a terhelhetőséget a környezeti hatásvizsgálatok követelményei szabályozzák. Projekt kiválasztási kritérium lehet: a partnerségi együttműködés megalapozottsága, a piaci versenyképesség, a térség turisztikafejlesztési koncepcióhoz illeszkedés.		+	
		IV.3.2. a turisztikai fejlesztések nem csupán a falusi turizmust jelentik, hanem gyógy, kulturális stb. területeket is. A szemléletformálás célt a kitűzött intézkedések nem teljesítik. Projekt kiválasztási kritérium lehet: a versenyképes kínálat kialakításának segítése, komplex turisztikai termék létrehozásának segítése.		+	
		IV.3.3. Javasoljuk a szelíd turizmus kifejezés mellőzését és az ökoturizmus, aktív turizmus, falusi turizmus használatát. Projekt kiválasztási kritérium lehet: a speciális turisztikai szolgáltatás minősége. Javasolt forrás NFT-ROP 1.1.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Nem egyértelmű a stratégiai vízkészlet megőrzésére és bővítésére vonatkozó elképzelés, említés van az aszályról, de hiányzik az öntözés fejlesztése.			+
	A fejlesztési koncepcióval és a program prioritásainak alapvető céljaival egyetértünk.				
	A megvalósulást bizonytalannak tekintjük, mivel a tervezési terület nem tekinthető sem regionális tervezési, sem önszerveződés alapján közigazgatási szempontból összetartozónak. Ezért a programot a prioritások és intézkedések egymással szorosan össze nem tartozó gyűjteménynek lehet tekinteni, amelyet több helyen fogalmazási pontatlanság is jellemez. (ártéri vízáramlások, ártéri lét, kistáji vízkörforgás stb.)				
	Egyes intézkedések konkrét tervekre, központi elképzelésekre támaszkodnak mások viszont társadalompolitikai kívánalmakat, vagy nosztalgiára épülő gondolatokat fogalmaznak meg.				
	Az összes forrásigény nincs összhangban a 22. oldalon lévő szövegközi táblázattal.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Összességében a program az egységes és átfogó ívű fejlesztési elképzelés felvázolásával, az alapvető súlypontok kijelölésével adós maradt.				
	A vidékfejlesztés csak a IV. prioritás intézkedéseinek egyikén belül került említésre. Nincs szó a vidékfejlesztés és a természetvédelem generális EU tendenciaként egyre szorosabbá váló kapcsolatáról, a vidékfejlesztési források növekvő természetvédelmi célú felhasználásáról				
14. Informatikai és Hírközlési Minisztérium Jambrik Mihály közigazgatási államtitkár		Javasoljuk, hogy az anyagban hangsúlyosabban jelenjen meg az erőforrások jobb kihasználása érdekében: a térség informatikai stratégiájának összehangolása, az alkalmas informatikai eszközök közös ki, és felhasználása, a több önkormányzat azonos feladatainak lefedésére szolgáló informatikai fejlesztések közös finanszírozása, informatikai rendszerek közös üzemeltetése.	+		
		Ösztönözni kell a területi szomszédságon túlmutató „virtuális” együttműködések (internetes), különös tekintettel a természeti erőforrásokkal kapcsolatos tevékenységek összehangolására.	+		
		III.2.4. . szükségesnek tartjuk az elektronikus hírközlési infrastruktúra fejlesztésének megemlítését., II.2.3 a digitális informatikai elérhetőségi hátrányok csökkentésére módosítanánk a címet.		+	
		A teleházak helyett javasoljuk az általánosabb fogalom „nyilvános közösségi elérés” használatát, így az e-ten mellett egyéb források is elérhetővé válnak (IHM eMagyarország, NFT, GVOP)		+	
		III.2.2., III.2.4. javasoljuk a helyi kezdeményezések IH Minisztériummal való koordinálását. Esetleg fókuszba kerülhet az otthoni, távmunka végzését ösztönző lehetőségek biztosítása.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		III.2.4. szükségesnek tartjuk annak megemlítését, hogy a kábel TV hálózatok az informatikai hozzáférési hálózatoknak nem kiemelt megvalósítási technológiája, nagyobb jelentőségű a szélessávú informatikai hálózatok. Javasoljuk adott pont átszerkesztését: szélessávú informatikai hálózatok kiépítése – pl. internetezésre is alkalmas kábel TV hálózatokkal – hátrányos helyzetű térségekben. Ez által elérhetővé válik a GVOP 4.4, illetve a Közháló/EKG, mint forrás. Későinek tartjuk az infokommunikációs hálózatok 2007. évi elindítását, amely hátráltatná a térség fejlődését. Hasonló a III.2.1., III.2.3. támogatási ütemezése is.	+		
15. Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Őri István közigazgatási államtitkár		A Kohéziós Alap nem vehető igénybe az árapasztó rendszer építésekor.	+		
		Általános célok között kell szerepeltetni a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotának elérését.	+		
		A stratégiai vízkészletek megőrzése, első sorban a felszíni víztestek jó ökológiai, kémiai és mennyiségi, a felszín alatti vízkészlet jó kémiai és mennyiségi állapotának elérését jelenti, az intézkedés elsődleges célja ez kell, hogy legyen.			+
		I.2.1.1. A Tisza vízgyűjtőjére 7 db tervezési egységre és részvízgyűjtőre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítése, határokon átnyúló nemzetközi tervek készítése. (ezekbe benne van az intézkedési programok és a monitoring			+
		I.2.1.3. ez az ivóvízminőség-javító programot jelenti? Akkor belekeveredik a szennyvíztisztítási és elvezetési program. Projekt kiválasztási kritérium:2000/60/EK Vízközvetési keretirányelv. Javasoljuk a 219,0220,0221/2004 (VII. 21.) korm. hat. figyelembevételét. Mit jelent „az Eu vonatkozó előírásai” Outputból hiányzik a jó mennyiségi, kémiai és ökológiai állapotú víztestek számára vonatkozó mutatók. Javasoljuk az eredménymutatóknál a szakmailag pontos megfogalmazást (vízi közmű–szennyvíz is) A működési megvalósítási terület: a Tisza magyarországi vízgyűjtője.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Vízbázis-védelmi célprogram megvalósításának országos költségei volt 1,3 Mrd Ft 1998-ban. Ma ez évi 2,7 MrdFt. EU finanszírozás nem várható. Az NFT II előkészítése során megadtuk az éves forrásigényeket, ezeket lehetne területre vetíteni.			+
		I.3.2. közműolló zárása „Szennyvíz B program” (Nemzeti szennyvízelvezetési és -tisztítási program). A vízvezeték-hálózat és arra való bekötések nem tartoznak bele, az az Ivóvízminőség javító célprogram része. A hatásmutatók között szereplő „vízbázisok ökológiai állapota” hibás, a vízbázisoknak csak mennyiségi és kémiai állapota van.		+	
		I.3.3. projekt indoklásában (219/2004, VII.21. korm.rend) A Víz Keretirányelv végrehajtásával kapcsolatos költségek minden alapot nélkülöznek. Ha területarányosan osztjuk (40%), a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéshez szükséges költségvetési támogatás: 2005-ben 120 MFt, 2006-ban 440 MFt, a monitoring tervezéséhez, kialakításához 2005-ben 260 MFt, 2006-ban 600 MFt költségvetési támogatás kell. A monitoring kialakításához PHARE támogatást is igénybe vehetünk.		+	
		Javasoljuk, hogy a pénzügyi adatokat vessék össze a Nemzeti Környezetvédelmi Program II. és az NFT adataival, egyeztessék a felelős tárcákkal.			+
		A program csak a VTT-vel kapcsolatos árvízvédelmi beruházásokkal foglalkozik.	+		
	Előny, hogy a program a forrásigényeken túl megpróbálja feltárni a lehetséges forrásokat. Sajnos kérdéses, hogy a szóba jöhető EU források igénybevétele mennyire reális, az egyes címek lekötésére való tekintettel.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Kérdéses a jövő évre megfogalmazott forrásigények beépülése a költségvetésbe.				
	A térképi lehatárolást hiányoljuk.				
	Az idegen nyelvű, illetve szlogen szerű meghatározásokat kerülni kellene.				
	Nem világos, hogy a forrásigények és a potenciális források milyen alapon kerültek meghatározásra. (a pénzek eredetét be kellene mutatni.)				
	Meg kellene vizsgálni a prioritásokat a most kidolgozandó Európaterv–NFT II. új prioritásainak megfelelően.			+	
16. OKTVF Dr. Kovács György Zoltán főigazgató	A tanulmány sokoldalúan közelíti meg a térség problémáit, jók a prioritások közötti összefüggések. Erőssége a megvalósításhoz fedezetet nyújtó potenciális források felsorolása. Alkalmasnak tartjuk a megfogalmazott intézkedési javaslatok kidolgozását, megvalósítását.				
17. Alsó–Tisza–vidéki Környezetvédelmi		A Környezetvédelmi Alap célleíranyzat 2004–ben megszűnt, helyette a Környezetvédelmi és Vízügyi Célleíranyzat létezik.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Felügyelőség Gyapjas József igazgató		I.3.3. figyelembe kell venni az Országos Hulladékgazdálkodási tervet és a Dél–alföldre vonatkozó Területi Hulladékgazdálkodási tervet (15/2003 (XI.7.) KvVM rend.)		+	
		Egyetértünk az energiagazdálkodási célokkal, szükséges, hogy az új referenciaként létrejövő beruházások új szemléletmódot is meghonosítsanak, oktatási célt is szolgáljanak.	+		
		III.1.1. javasoljuk szerepeltetni a tervezett M43–as autópályát is.	+		
18. Észak–Magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség Raisz Gyula műszaki igazgatóhelyettes		I. prioritás: külön hangsúlyozni szükséges, hogy az árapasztó tározók által érintett területeken a kivitelezési munkákkal egyidejűleg kell megoldani az esetleges hulladéklerakók, szennyvíztisztító ürítő helyek felszámolását.	+		
	Az anyag jó alapot teremt a VTT integrált megvalósításához, az érintett térség szereplőinek együttműködésével, az egész Tisza–völgy vízgazdálkodási, környezetvédelmi, ökológiai állapotának javulását, a terület népességmegtartó képességének növelését fogja eredményezni.				
19. Felső–Tisza vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség		I.3.1. A megújuló energiaforrások (nap, szél, biomassza) arányának növelése kiemelt fontosságú. Fontos a megújuló energiatermeléshez kapcsolódó ipar megjelenése.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Bogdányiné dr. Mészáros Ágnes igazgató		I.3.2. a rákötési arány növelését kiemelten kellene kezelni a 2005–2006 periódusban, ezen a területen lehetne a legkisebb forrásfelhasználással látványos eredményt elérni.			+
		I.3.3. a 2000. évi XLIII. Törvény alapján 2003 január 1.-ig meg kellett szervezni a szilárd hulladékkezelési közszolgáltatást, a felügyelőség illetékességi területén ennek minden település eleget tesz.			+
		IV.1.1. Mít neveznek a tervezők környezetvédelmi iparnak. Milyen területen lehet ezeket megvalósítani, hogyan biztosítható a szükséges technikai és humán erőforrások.		+	
	Az anyagban megfogalmazott prioritásokkal, intézkedésekkel a felügyelőség egyetért.				
20. Közép–Tisza vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség Dr. Hárfai István igazgató		A vízkészlet gazdálkodáson alapuló táji rendszerek kialakítása intézkedésben javasoljuk a Tisza–menti térségben általában kedvező termálvíz–gyógyvíz készleteinek potenciális kihasználási lehetőségeivel.			+
		Javasoljuk kiemelni a kiemelten jó felszín alatti vízbeszerzési lehetőségeket, amelyek a fejlesztések alapja lehet.			+
		A hulladékkezelő létesítményeknek javasoljuk nagyobb hangsúly adását.		+	.
	Az egyeztetési anyaggal általánosan egyetértünk.				
	A vízkészlet gazdálkodáson alapuló táji rendszerek kialakításához, működéséhez megfelelő gazdasági és jogi szabályozások bevezetése szükséges.				+
21. Tiszántúli		Célszerű lett volna legalább térképpel szemléltetni a tervezési területet.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Környezetvédelmi Felügyelőség Kelemen Béla igazgató					
		Érzékelteti a tervezés eddigi folyamatait, kapcsolatait, de a további teendőkre nem tér ki.			+
		Az árvízi biztonság megteremtése cél a prioritások között nem markánsan szerepel.			+
		I. prioritás: célszerű tervezni a NATURA 2000 területekkel és a morotvák használatával.			+
		A hatásindikátorok nagyon általánosak, nem kellően kapcsolódnak az intézkedésekhez, mérhetőség és az informatikai kezelhetőség szempontjai nem érvényesülnek. Az operatív program részletesebb kidolgozása alapja lehet az adatbázisok kialakításának. III., V. indikátorok nem konkrét értékek.			+
		Kérjük a fogalmak definiálását: I. prioritás: diverz mozaikos tájszerkezet, erdőstratégia, degradációra érzékeny talaj, tájhasználat-váltás, stratégiai vízkészletek, decentralizált megújuló energiagazdálkodás, alternatív szennyvíztisztító programok, hulladékgazdálkodási tervekre épülő programok. II. prioritás: ellátási kötelezettség, tudásközpontok, kohéziós tradíciók. IV: egyedi arculatú tradicionális vidékipar, környezetvédelmi ipar, ökológiai gazdálkodás, alacsony bevitelű agrárgazdaság.			+
		V. prioritás nem konkrét a kialakítandó intézmények ill. kapcsolatrendszerüknek bemutatása. Olyan megfogalmazások szükségesek, amelyek alapján a résztvevők felismerik a helyüket a program megvalósításában.			+
		A közreműködő szervezetek közül célszerű kiemelni a hatóságokat, szakhatóságokat.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Az összefoglaló költségtáblák konkrétak, összehangoltak. A részletek hiányában szakmai, műszaki, pénzügyi megalapozottságukat nehéz megítélni.			
		Az alternatív szennyvíztisztító programok különösen téli kifogásolható tisztítási hatásfoka miatt meggondolandó, a támogatások céljának pontos kiválasztását összhangba kellene hozni a jogszabályi követelményekkel.			+
	Az egyeztetési anyag áttekinthető, jól kezelhető, alkalmas az egyeztetésre. Erőssége az integráltság. Logikus és összefüggő. A koncepcióban megfogalmazottakkal egyetértünk, annak elfogadását javasoljuk.				
	A teljes program megvalósításának és a társadalmi részvételnek feltétele a nagy kedvezményt nyújtó agrár-környezetvédelmi és tájgazdálkodási támogatások kezelése, és az intézményfejlesztés, a térség érdekérvényesítése.				
	Jelentős feladat hárul a projektfelelősökre, a menedzsmentre.				
22. Észak–Magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Asbóthné Germán Erzsébet		Amennyiben a program összhangban van az árvízvédelmi programban meghatározott ütemezéssel, akkor elfogadjuk.	+		
		I.1.1., I.1.2. a célkitűzésekkel elvileg egyetértünk. Feltétlenül szükséges a meglévő, nem őshonos fafajtákból álló erdőrészek szerkezetátalakítása, az erdőtelepítések nagyobb arányú tervezése és kivitelezése.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		I.2.2., I.2.3. a kedvezményezettek körében szerepeljenek a Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok is. Ugyanezt javasoljuk a I.1.1., I.1.2. esetében, mivel a hullámtéri erdők gyakran az igazgatóságok kezelésében áll.		+	
		I.2.1. nagyon hangsúlyos, de túl általános megállapításokat tartalmaz. Nincs részletezve, hogy hol kell új kutakat telepíteni. I.2.1.5. feladata a termálvíz-készletet környezetkímélő technológiával hasznosító beruházások elindítása, e mellett fontos a már feltárt és hasznosított hévízkészletek megvédése is. A hévízkivételi helyek térképen nincsenek ábrázolva.		+	
		A stratégiai vízkészlet megőrzésekor plusz projekt kiválasztási kritériumnak javasoljuk: 1998 LVII. Törvény, 123/1997. (VII. 18. korm rend), 49/2001 (IV.3. korm. Rend). Az említett 2249/1995 (VIII. 31. Korm. Hat) hatályát veszítette, helyette a 2052/2002 (II.27. korm. hat.) van érvényben. Célszerűnek tartanánk a monitoring mutatóknál a kitűzött			+
		feladatokat nagyságrendileg számszerűsíteni, időzítéssel ellátni (pl.: hány km vízvezeték építése szükséges)		+	
		III.1.2. olyan programtervezés szükséges, amely az egységes középvízi meder folyószabályozási módszerekkel történő kialakításával egyben a főmeder árvízlevezetési feladatait is teljesíti. Foglalkozni kellene a kikötő fejlesztési programmal. Javasoljuk a kedvezményezettek között felsorolni a Környezetvédelmi és Vízügyi igazgatóságokat.			+
		A költségábrákkal kapcsolatban véleményt mondani nem tudunk, nem ismerjük a háttér kiszámítási adatokat.			

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A tervezett program általános, kevés konkrétumot tartalmaz (nincs mellékelve a főbb létesítményeket, vízbázisokat, védőidomokat feltüntető térkép)				
23. Közép–Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság Békési István osztályvezető		A hullámtér gazdálkodás részletezését, lehetőségeit vizsgálni szükséges.			+
		I. prioritás hiányzik a belvizek kezeléséről, kármentesítéséről szóló fejezet a szükséges intézkedések forrásigénye. A célpiramisból is hiányzik a vízgazdálkodás és belvízvédkezés.			+
		I.2.2. hiányzik a belvízvédkezés, helytelen a „vízrendszer működésének adott a társulati háttere” megállapítás, Táj és vízgazdálkodási társulatok jelenleg nincsenek.			+
		39. old. Belterületi vízrendezést meg kell oldani, 2005–2006–ra a kohéziós alap már le van kötve.	+		
		Javasoljuk feltüntetni a szemét eltávolításának feladatát.		+	
		141. old. A KÖVIZIGek kerüljenek be a közreműködő szervezetek közé, mint a megcélzott vízilétesítmények kezelői.		+	
		I.3.2. kellene a belvízcsatornákra, mint befogadókra pénz ütemezni.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		I. prioritás a belterületi vízrendezés forrását kevésnek tartjuk.			+
		A járszági térségi többcélú vízgazdálkodási rendszer tervezése jelenleg folyamatban van, kérjük figyelembe venni. (Járszági csatorna meghosszabbítása)			+
		Javasoljuk a jelenleg működő öntözőrendszerek rekonstrukciójára a pályázati lehetőségek feltárását.			+
	A jövőképet elfogadhatónak, jól átgondolt alapos munkának tartjuk.				
24. Körös–vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Bak Sándor igazgató		Árvízvédelmi szempontból hiányosságokat nem találtunk. Az I.2.2., I.2.3. célokkal egyetértünk.	+		
		III.1.2. hiányoljuk a személyhajózáshoz, annak feltételeinek megteremtéséhez elengedhetetlenül kapcsolódó duzzasztóművek és az ezekhez kapcsolódó hajózsilipek építését (Bökényi duzzasztó felújítása, Békési duzzasztómű hajózsilip építése, Csongrádi duzzasztómű megvalósítása)		+	
		III.1.4. legfontosabb új hidak építése, régi hidak korszerűsítése, árvízszintekhez igazodó átépítése.			+
		Javasoljuk támogatandó tevékenységenként közé felvenni a vízrendezés fejlesztését, rekonstrukciót.			+
		Víziközmű vonatkozásban a fejlesztési célokkal és a stratégia és operatív program fejezetekben leírtakkal egyetértünk.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A program túlmutat a VTT–vel megoldható fejlesztési célokon, és a megvalósítása az egész térség sokrétű elmaradottságának teljes körű felzárkóztatását célozza meg.				
	A program megvalósításához a 32. oldalon a 12. pontban összefoglalt javaslatokat támogatjuk.				
	A Tisza–mente mint fogalom nem túl szerencsés, bár a tervezési határként a mélyártér, illetve a mentesített ártérhez kapcsolódó települések tartoznak, félő, hogy csak a Tisza–menti településekre szűkül le a program, pedig a Körösök is bele tartoznak.				
	A tágabb összefüggések túllépik a tervezési határt, javasoljuk a nemzetközi együttműködések erősítését.				
25. Körös–vidéki Vízügyi Felügyelet Dr. Igricz Mária mb. igazgató		I.2.2., I.2.3. fejlesztésekkel egyetértünk.	+		
		III.1.2. hiányoljuk a személyhajózáshoz, annak feltételeinek megteremtéséhez elengedhetetlenül kapcsolódó duzzasztó művek és az ezekkel együtt megvalósítandó hajózsilipek építését. (Bökényi duzzasztómű felújítása, Békési duzzasztómű hajózsilip építés, Csongrádi duzzasztómű megvalósítása)		+	
		III.1.4. legfontosabb és legfajsúlyosabb az új Tisza hidak építése, régi hidak átépítése			+
		Javasoljuk támogatandó tevékenységként közé felvenni a vízrendezés fejlesztését, rekonstrukciót. Víziközmű vonatkozásban a fejlesztési célokkal és a stratégia és operatív program fejezetekben leírtakkal egyetértünk		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Árvízvédelmi szempontból hiányosságokat nem találtunk. Az anyag jó, egyeztetésre alkalmas.				
	A program túlmutat a VTT-vel megoldható fejlesztési célokon, és a megvalósítása az egész térség sokrétű elmaradottságának teljes körű felzárkóztatását célozza meg.				
	A program megvalósításához a 32. oldalon a 12. pontban összefoglalt javaslatokat támogatjuk.				
	A Tisza-mente mint fogalom nem túl szerencsés, bár a tervezési határként a mélyártér, illetve a mentesített ártérhez kapcsolódó települések tartoznak, félő, hogy csak a Tisza-menti településekre szűkül le a program, pedig a Körösök is bele tartoznak.				
	A tágabb összefüggések túllépik a tervezési határt, javasoljuk a nemzetközi együttműködések erősítését.				
26. Tiszántúli Vízügyi Felügyelet Nagy Márton mb. ig.		Javasoljuk a vízgazdálkodási és vízminőségi szempontból az üzemelő sérülékeny és távlati vízbázisok, valamint a Tiszalöki öntözőrendszer és a CIVAQUA projekt figyelembevételét. Kiemelten az I.2.1. pontban.		+	
		Az I.3.2. pontnál az üzemelő sérülékeny és távlati vízbázissal érintett településeket javasolt előnyben részesíteni.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk				
27. Bükki Nemzeti Park Duska József igazgató	Az egyeztetési anyagban leírtakat jónak, részletes kidolgozásra alkalmasnak tartjuk.				
	Az anyagban található egymás ellen ható célok harmonizálása a részletes tervezés során oldható meg, ezekre a tervezési folyamat során figyelemmel kell lenni.				
28. Kiskunsági Nemzeti Park Szilágyi Gábor igazgató		I.1.1. forrásigénye abszolút és relatív értelemben is rendkívül alacsonynak tűnik. A feladat végrehajtásához drága nagyműtárgyak építésére vagy átépítésére, nagy volumenű földmunkák végzésére van szükség, ehhez plusz források kellene.			+
		II. prioritás közoktatásra fordítandó 40500 MFt nagynak tűnik.			+
		V. prioritás V.2.2. fordítandó 101 628 MFt nagynak tűnik		+	
		Tisztázatlan meghatározásnak látszik a legnagyobb forrásigényű „ártéri tájgazdálkodás zonális program” hisz az ártéren, hullámtéren elvárt gazdálkodás valamennyi módozata más rovatok költségelőirányzataikkal már szerepel.		+	
		Némi bizonytalanságot érzünk a 2005 évi megvalósítással kapcsolatban. A mérnöki létesítmények előkészítése komoly időigénnyel bír.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Sajnos úgy látjuk, hogy nemcsak az ártéri jellegnek megfelelő gazdálkodás, hanem a megfelelő rekonstrukció, élőhelyfejlesztés szervezeti, költségvetési és jogi feltételei sem állnak rendelkezésre, kialakításuk a VTT ütemezésétől pontosan nem belátható mértékben, de el van maradva. Tekintettel arra, hogy ezen társított szerepkörök gyakran az árvízvédelmivel közös funkcióban kapcsolatos művek, létesítmények megvalósításával teljesíthető, aggodalmat kelt vizsgálat nélküli önkényes szétválasztásuk, eltérő ütemezésük.				+
	Reméljük már a 2005 évi költségvetési tervezés során beépítésre kerülnek az összességében általunk is helyesnek ítélt forrásigények.				
	A szerteágazó és egymásba fonódó feladatok ésszerű végrehajtására javasolunk egy a kapcsolódó kényszereket figyelembe vevő hálós ütemterv készítését és ehhez kapcsolódó racionális finanszírozási terv készítését, ami alapja lehet egy sokkal részletesebb, minden költségvetési periódusra konkrét forrásigény táblának.				
29. MTRFH	Észrevételt nem teszek.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Nádas Péter Pénzügyi és gazdasági elnökhelyettes					
30. MTRFH Területfejlesztési főosztály Szala Endre főosztályvezető	Az egyeztetési anyag a tartalmi követelményeknek megfelel, összhangban van az NFT ROP-val, az Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a megyék területfejlesztés koncepcióiban megfogalmazott prioritásokkal.				
	Az operatív programokban foglaltakkal egyetértek, azok végrehajtásával biztosíthatók a stratégiában megfogalmazott prioritások és specifikus célok.				
31. MTRFH Területigazgatási főosztály Gyöngyössy Kálmán főosztályvezető	program formailag próbál megfelelni a követelményeknek, de ez több ponton nem sikerült, ezért nem fogadható el egyeztetési változatnak sem.				
	Az alprogramok, értékelések pontosan nem értelmezhető, az eddigi hazai tervezés során nem ismert fogalmakat és támogatási címeket nevesít, amely nem körülírt, nem definiált párhuzamos tevékenységek felsorolásában jelentkezik.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A költségvetések teljességgel indokolatlanok, és irreális mértékűek, az egész program megalapozottságát eliminálják.				
	Az eszköz és intézményrendszer fejezet általános, semmitmondó, elemzéseket nem tartalmazó, az elemi programozási szabályokat sem elégíti ki.				
	Csak akkor lehet megvalósítani ha illeszkednek a helyi fejlesztési tervekhez, ezt az illeszkedést a program nem vizsgálja, kapcsolódási pontokat nem tartalmazza.				
	A Tisza–mente integrált terve csak program finanszírozással lehet a kormány által elfogadott a VTT cím alatti feladat I. üteméhez illeszkedően végrehajtani.				
	A tervezett határidők betartása valamint az egységes megvalósítása érdekében egy irányító, végrehajtó intézményt kell az érdekelteknek kijelölni. (Konkrét javaslat az Észak–alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség)				
	Hiányzik annak programja, hogyan válik az elfogadás után ez a helyi térségi szereplők programjává.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Az összegző programról egy mindenki által érthető, szakszavaktól mentes, de az operatív programokat tartalmazó tájékoztatót kell készíteni, amelyet az érintett Tisza-menti térség lakosságának be kell mutatni.				
32. MTRFH Területrendezési főosztály Dr. Tompai Géza főosztályvezető	Hiányoljuk annak kifejtését, hogy a miniszteri rendelettel elfogadott program hogyan fog érvényesülni a térségben érintett döntéshozók körében és a területi tervek rendszerében.				
	Az anyagot a kiegészítést követően elfogadásra alkalmasnak tartjuk.				
33. MTRFH Géczy Gyula régióigazgató	<p>A megfogalmazott prioritások és intézkedések jól jelzik a kilenc éves időtávot, a forrástérkép alkalmazkodik az EU tervezési ciklusához, a szerkezeti és tartalmi felépítése követi az EU Stratégiai Alapok felhasználására vonatkozó előírásait.</p> <p>A program figyelembe veszi a Tisza menti térségek hagyományait, nem egyértelmű mely kistérségek, települések érintettek egy-egy adott intézkedésen belül.</p> <p>A források újbóli áttekintése javasolt (pontos megjelölés, települések saját lehetőségei)</p> <p>Megvalósíthatóságnak feltétele az egységes intézményrendszer</p>				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	megteremtése. Javaslat: a helyi területfejlesztési intézmények kapjanak feladatokat, nem kell új szervezeteket létrehozni. Nincs utalás a régebbi régiós, megyei tervek beépítésére. A program szakmailag elfogadható.				
34. MTRFH Kelemen István régióigazgató		Az operatív program forrás–szerkezeti számaiból nem derül ki, hány települést érint, mikor, a jelzett intervallumokban meddig jutunk, milyen feladatok maradnak a 2013 utáni években.		+	
		Javasoljuk a tiszai árufuvarozásával szükségszerűen kellene foglalkozni (megerősíteni vagy elvetni a folyami áruszállítást)		+	
		V.1.1, V.1.3. csak hazai forrás van megjelölve, miközben a források pontos megnevezésénél a ROP–ra hivatkozik.	+		
		A betervezett forrásszerkezet mennyiben illeszkedik a helyi szükségletekhez, kezdeményező készséghez, képességhez?			
		A program megvalósításában javasolt a legérintettebb terület, területfejlesztési intézményeket partnerségi alapon bevonni, nem szükségszerű új szervezetek alapítása.			
		Az anyag elkészítésénél jobban kellett volna alapozni az érintett megyék elkészült konkrét ágazati programjaira.			
35. Tisza–tó Térségi Fejlesztési Tanács		A közműöllő és hulladékkezeléssel kapcsolatban javasoljuk a talajvíz minősége, illetve a rétegvizek állapota monitoring folyamatainak jelentőségét kihangsúlyozni.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
Herbály Imre elnök		Kiemelt feladat az érintett térségek egészséges ivóvízzel történő ellátása.	+		
		A turisztikai hajózás az egyik legfontosabb turisztikai vonzerő, az anyag keveset foglalkozik ennek kihasználási lehetőségeivel.		+	
		A vízi turizmus kapjon nagyobb hangsúlyt az egyes intézkedésekben	+		
		Az Euro–velo hálózat megépítése legyen szerves része a programnak.			+
		A tervezett gyorsforgalmi utak között nem szerepel az M4, M8 és az M44.		+	
		Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a természeti környezet megőrzésének fontossága és a gazdasági versenyképesség javulása közötti kapcsolat bemutatására.			
		Szükségesnek tartjuk a korábbi fejlesztési tervek és koncepciók felülvizsgálatát és aktualizálását.			
		A halászati jog kérdéskör megnyugtató és egyértelmű rendezése szükséges.			
36. Borsod–Abaúj– Zemplén Megyei Fejlesztési Ügynökség Dr. Némethi Lajos igazgató		A turisztika húzó ágazat lehet a tájhasználat váltási, tájgazdálkodási programokban, ezért is fontos a kedvező elérést biztosító mellékúthálózat megteremtése.	+		
		Az információs rendszerfejlesztést a fejlesztési feladatok operatív támogató eszközként és módszerként szükséges kezelni.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		A program megvalósítása szempontjából kritikus tényező az V. prioritásban javasolt „térsgégi forrásbevonó, koordináló testület” szakmai felkészültsége, érdekérvényesítő módszerei és kultúrája.			+
		I. prioritás teljes körűen tartalmazza a megoldásra váró szakfeladatokat.	+		
		a szükséges oktatási, fejlesztési központok intézményi keretei adottak, nem a számukat kellene növelni, hanem munkájuk szakszerűségét, korszerűségét és hatékony koordinálását kell fejleszteni. A képzési feladatok megoldása életre hívhatja az anyag szerint is hiányzó civil szervezeteket, kistérségi civil ernyőt, a partnerségi kapcsolatokat és a koherencia megteremtését. A megfogalmazott általános célok, intézkedések és hatásindikátorok teljes körűek.		+	
		III.prioritás a „Periférikus helyzet leküzdése” helyett javasoljuk a „megszüntetés” szót. A megfogalmazott intézkedések alapkövetelmények a Tisza–menti térség gazdasági fejlődése érdekében.			+
		IV. prioritás indoklásával teljesen egyetértünk, kulcs az emberi–táji adottság harmonikus fejlődése. A megfogalmazott általános célok, intézkedések és hatásindikátorok jól megfogalmazottak.	+		
		V. prioritásban az intézmények horizontális és vertikális feladatmegosztását nem a szervezetek számának bővítésével, nem a meglévő szervezeti keretek megszüntetésével, hanem a meglévő szervezeti intézményhálózatok munkatársainak szakmai fejlesztésére, a partnerségi, együttműködési, módszertani szakmai felkészítésre kell helyezni a hangsúlyt. A már meglévő, felkészült szakemberekkel rendelkező intézményi hálózatra kellene az új feladatokat telepíteni.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A meghatározott feladatok a Tisza mentén konkrét táji, kistérségi, integrált vidékfejlesztési és területfejlesztési projekteket jelentenek, melyeket a most készülő NFT-be nevesíteni szükséges.				
	A program egységes felépítése, rendszere áttekinthető és lehetővé teszi a megvalósítást, a területi programok és projektek meghatározását				
	A tevékenységek és források ütemezése segíti a térségi, területi intézmények helyi operatív terveinek elkészítését, ütemezését, a partnerségi kör meghatározását				
	Javasoljuk a forrásigények újragondolását: III. prioritás 55,75%–a az összes forrásigénynek, amely a fejlesztés meghatározó tényezője, ezért indokolt. II. prioritás 4,49 %–os forrásigénye rendkívül alacsony, javasoljuk 10–15 % körül meghatározni ezt a forrásigényt. Az V. prioritás forrásigénye, jelenleg 3 % körüli, ebből inkább az oktatás (II. prioritás) számára javasoljuk összegeket átcsoportosítani (itt elég a 1–2 %). A IV. prioritás jelenleg 29,09%–os forrásigényben részesül, ebből 5–8%–ot javasolunk átcsoportosítani a II. prioritáshoz,				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	mert a gazdasági fejlődés csak megfelelő képzési, foglalkoztatási fejlesztésekkel valósulhat meg				
37. Csongrád Megyei Területfejlesztési Tanács Dr. FrankJózsef Elnök		A vízkészlet–gazdálkodás prioritásán belül megfogalmazott fejlesztési javaslatokkal egyetértünk.	+		
		A tervezett árapasztó tározók konkrét felsorolását érdemes lenne beemelni a kapcsolódó intézkedés csomagba is. Szükséges, hogy a dokumentum fő vonalakban térjen ki a VTT II. ütemére is. (Dóc térségi, Körös–zugi tervezett tározó)		+	
		Közlekedési fejezetekben hiányoljuk a fejlesztések konkrét megnevezéseit, amelyekre a megyei tervek kitérnek. (hol lesznek Tisza–hidak, kikötő fejlesztések, határátkelők, mellékút és vasútfejlesztések)			+
		Javasoljuk a nagysebességű vasút fejlesztés esetében megemlíteni a regionális centrumokban kiépítendő megállókat, mert ellenkező esetben ezek nem szolgálják a térség fejlesztését.		+	
		Vízi közlekedés: javasoljuk a Tisza folyó nemzetközi vízi úttá nyilvánítását, és annak megemlítését, hogy a felmérések a vízi szállítás iránti fuvarozói igények növekedése prognosztizálható.		+	
		a tanyás gazdálkodás tevékenység részletesebb kibontását javasoljuk.			+
		A tanyákkal kapcsolatos komplex probléma több intézkedéscsoporthoz kapcsolódhatnak (elérhetőség javítás, alapellátás javítása, építészeti értékek megóvása)		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Javasoljuk a IV.1.4. intézkedésen belül a tájjellegű intenzív művelési ágak (szőlő, őszibarack, gyümölcs) nagyobb hangsúly helyezését, a támogatható tev. Közé beemelését (az EU hosszútávon ezeket támogatja)		+	
		A környezeti tudatformálás témakörben hiányoljuk a megyei önkormányzat feladataihoz kapcsolódó térinformatikán alapuló környezetvédelmi információs rendszer kialakítását, információs kiadványok, weboldal készítését.		+	
		Javasoljuk a megyei területfejlesztési tanácsok közreműködő szervezetként való megnevezését a II.1.3., II.2.3., II.3.1., III.1.4., III.2.1., IV.3.1., IV.3.2. intézkedésekben.		+	
	Az egyeztetési anyag stratégiai munkarésében megfogalmazott célok, prioritások és intézkedési javaslatokon jól kézzelfogható a komplex és integrált szemlélet.		+		
	Az anyag több pontban visszatükrözi a Csongrád megyei területfejlesztési koncepcióban és stratégiai programban megfogalmazott célkitűzéseket.			+	
	Az egyeztetési anyagnak sokkal jobban ki kell hangsúlyozni a rendezési tervek szerepét, javasoljuk az aktuális területrendezési tervek megfelelő tervlapjainak beemelését (infrastruktúra, területhasználat).				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
38. Heves Megyei Területfejlesztési Tanács Sós Tamás elnök	Kedvező a többoldalú fejlesztés együttes vizsgálata A program erénye, hogy nagy mértékben épít a térségben lévő erőforrásokra, hagyományokra, a szubszidiaritásban rejlő lehetőségekre.				
	A megvalósítás nem mehet végbe egy a teljes ártérre vonatkozó intézményi háttér megteremtése nélkül, amely harmonizálja az érdekeket, biztosítja a helyi erőforrások feltárását, a támogatások térségbe áramlását, a forráskoordinációt. Nagy szerepe lehet a program megvalósításában: a VTT Önkormányzati Tanácsnak, a tárcaközi bizottságnak, a Tisza Vízgyűjtő Programrégió Önkormányzati Társulásnak. Az integrált program elemeit a megyei tervekbe beépítjük, törekedni fogunk a pályázati lehetőségek kihasználására az érintett területeken.				
39. Jász–Nagykun– Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség Kht. Magyar Béla igazgató	lsd.: JNSZ megyei vélemény				
40. Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Dr. Szilvássy György közigazgatási	Észrevételt nem teszünk. A tárca korábbi észrevételei beépítésre kerültek.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
államtitkár					
41. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Szegedi regionális iroda BP, Miskolc, Szeged, Debrecen	A táj átalakítása és a tervezett ártéri reaktiválás nem veszélyeztetheti a védett örökségünket.				+
	A vízrendszer rehabilitációnál vegyék figyelembe a kulturális örökségeket és a régészeti értékeket. Javasoljuk ezen területek vizsgálatát.				
42. Oktatási Minisztérium Dr. SZüdi János	Észrevételt nem teszek.				
43. Pénzügyminisztérium Dr. Várfalvi István helyettes államtitkár		II.1.3. számos pontatlan, hiányos megfogalmazást tartalmaz a többcélú kistérségi társulásokkal kapcsolatban. A többcélú kistérségi társulások ösztönzésére fordítandó összeget a 65/2004. (IV.15.) korm. rendelet határozza meg. A 2004 évi keret alapján, ami jövőre sem emelkedik számottevően, irreálisan magas a javasolt 6650 millió forintos keret.		+	
		A távmunkahely-teremtés támogatási alap létrehozását nem tartjuk elfogadhatónak, a Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprésze lehetőséget biztosít foglalkoztatást elősegítő programok támogatására. Az igényel és a rendelkezésre álló források nem lehet eredménymutató.		+	
	A javasolt fejlesztési stratégia prioritásai kellően megalapozottak, ennek alapján elvégezhető a fejlesztési célok és intézkedések operatív programjai és megvalósításuk feltételeinek kibontása.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A tervezés jelenlegi fázisában a fejlesztések forrásigényére vonatkozóan csak az elérendő források kiinduló számításainak összegzésének tekinthetők, a reálisan bevonható források ezek alapján nehezen ítéltethők meg.				
	A feladatok megvalósítása és a forrásbiztosítás szempontjából több tárcát is érintő terv 2005–2006 évi kiadásai összességében is újabb átgondolást igényelnek, figyelembe véve a költségvetés teherbíró képességét.				
	Az egyes intézkedések forrásai között szereplő, EU támogatásával folyamatban lévő programok (NVT, AVOP stb.) jól körülhatárolt, pontos kritériumok alapján országosan került kihirdetésre. Célszerű lenne a 2005–2006. évekre vonatkozóan ezen operatív programok keretében biztosítandó források felhasználása tekintetében az érvényes programkiegészítő dokumentumban szereplő intézkedések elnevezéseit használni.				
	Jelenleg csak 2006–ig lehet a VTT egyes intézkedéseit az NFT intézkedésekkel egyértelműen összekapcsolni.				

Önkormányzatok

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
44. Békés Megye Önkormányzat Területfejlesztési Osztály Sziklai Zoltán oszt. Vez.	A támogatható tevékenységek megvalósításához rendelt források nem elég konkrétak, a potenciális források nem jelentenek garanciát a finanszírozásra. Javasoljuk, hogy az adott eszközök felett diszponáló forrásgazdák, a források felhasználása során kiemelten kezeljék a program keretében megvalósítani szándékozott fejlesztéseket. Erről kormányzati szinten kell gondoskodni.				
	Az anyagot rendkívül átgondoltnak, színvonalasnak, egységesnek tekintjük.				
45. Csongrád Megyei Közgyűlés Dr. Frank József elnök		II. prioritásban kedvezményezettek legyenek a megyei önkormányzatok, közgyűjtemények, kulturális célokra szerveződő civil szervezetek.		+	
		Kistelepülések életében a közoktatási intézmények fenntartása, ha társulati formában, akkor javasolt egy ingyenes, jól működő iskolabusz-hálózat létrehozása			+
		Erősíteni kellene a hátrányos helyzetűeket segítő intézményhálózatot	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		A megyei önkormányzatok hiányoznak kedvezményezettek köréből, javasoljuk a helyi önkormányzatok megnevezés alkalmazását (ebbe belefoglalhatók a megyék is)	+		
		I. prioritás: a Duna–Tisza csatorna, és a Csongrádi vízlépcső megvalósíthatósági tanulmányával kapcsolatos tervezési munkák beütemezése. I.1.1./I.1.2. a források közt az NVT megnevezését javasoljuk.		+	
		I.2.1.1. Új cím: A Víz Keretirányelvhez illeszkedő vízgyűjtőgazdálkodási tervek és cselekvési programok elkészítése, továbbá azok végrehajtásához szükséges intézkedése források közt szerepeljen a Kohéziós Alap is. I.3.2. a 2000 főnél nagyobb településeket nem célszerű kizárni a nem alternatív szennyvíztisztító programokból. A kedvezményezettek körében szerepeljenek a megyei önkormányzatok. I.2.2. az említett NFT program kedvezményezetje az OKTVF.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		<p>II. prioritás: II.1.2. kedvezményezettek közül hiányzik a múzeumok, könyvtári és szociális módszertani intézmények II.1.3. zavaró a szolgáltatások és az alapellátások együtt említése, javasolt cím: Az alapellátások, valamint a szak- illetve szakosított ellátást nyújtó szolgáltatások biztosításával a kistéleplések megtartó képességének fokozása. Az intézkedések csak a társulási formára vonatkoznak, egyes települések adottságainak megfelelően maguk is biztosíthatnák azokat, fontos lenne a szak- illetve szakosított ellátás differenciált szerepeltetése, a kedvezményezettek körében a „helyi önkormányzatok” megnevezés (megyei is) II.2. intézkedések a kedvezményezettek közt itt is szerepeljenek a megyei önkormányzatok (múzeumok, levéltár, oktatási, eü, szociális intézmények). II.2.2. Forrásnak javasolt az AVOP 3.4. külön kedvezményezett lehet az Ópusztaszeri Nemzeti Történeli Emlékpark II.2.4. javasolt forrás: AVOP Leader +, ONTE. II.3.1. Kedvezményezett legyen a megyei önkormányzat is, célcsoportok között is szerepeljen, hiszen a fogyatékosok ellátása törvényben rögzített feladata. Továbbá javasolt célcsoport „a gyógyult vagy gyógyulófélben lévő pszichiátriai beteg, szenvedélybeteg emberek” II.3.3. Kedvezményezett legyen a megyei önkormányzat is, forrás javaslat: HEFOP 3.1., HEFOP 3.2. II.3.4. Kedvezményezett legyen a megyei önkormányzat is, forrás javaslat: HEFOP 4.1.</p>		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		III.prioritás: hiányzik a M43-as út, III.1.3. A Budapest–Belgrádi nagysebességű vonal is szerepeljen a tervben, amennyiben Szegedet is ki tudja szolgálni. III.1.1. Forrás javaslat: KIOP 2.1. (4. főút bővítését is támogatja) kedvezményezettek körét ki kellene bővíteni a közútfejlesztésért felelős költségvetési szervekkel és intézményeikkel. EuroVelo hálózat is kerüljön említésre forrása lehet a ROP 1.1. III.1.2. jelenjen meg a turizmus fogadásához szükséges létesítmények, szolgáltatások is, hatásmutató lehet a turizmus fellendülése. Forrás javaslat: ROP1.1. 5. komponense, kedvezményezetjei a helyi önk. III.1.3. A jelölt forrás kedvezményezettje (KIOP 2.2.) nem a MÁV Rt.		+	
		III.2.1. oktatási, eü, szociális szolgáltatások a megyei önkormányzatok hatásköre is, kedvezményezettet pótolni szükséges, hiányzik a szociális és a közművelődési intézmények felsorolása. Forrás javaslat: NFT „Eü infrastruktúra fejlesztése az elmaradt régiókban”. A minőségbiztosítási rendszerek elterjesztésénél nem javasoljuk a kis- és középvállalkozásokra való szűkítést. Forrás javaslat: GVOP 2.1.2. III.2.2. a célok alapján javasolt támogatandó tevékenység: a helyi gazdasági szereplők, a közigazgatási szféra, az oktatási intézmények és kutatásfejlesztési szervek információs rendszerének feltárását, együttműködések kialakítását. Kedvezményezettek: megyei önkormányzatok III.2.3. javasoljuk a turisztikai szerepkör erősítését is bevonni az intézkedésbe. Forrás javaslat: KIOP 2.2. Magyar Közlekedéspolitikai (2003–15) című munka Záhony, Szolnok, Szeged logisztikai központok kiépítését jelölte meg, ehhez az infrastruktúra kiépítése az állam feladata. III.2.4. megyei önkormányzat is legyen kedvezményezett. Forrás javaslat: GVOP 4.2. , GVOP 4.3., GVOP 4.4.	+		+ +

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		IV.prioritás: IV.1.2. javasoltjuk a falusi turizmussal kapcsolatos speciális termékek előállításának támogatását. IV.3.1. nem az elérhető hanem a differenciált árat javasoljuk, az ár/értékarányok szigorú érvényesítésével. A megyei önkormányzat közreműködő, illetve kedvezményezett szerv a marketing és arcuattervezés terén. IV.3.2. intézkedés része a III.2.1. intézkedésnek Forrás javaslat: ROP 2.1., ROP 1.1. kedvezményezett legyen a megyei önkormányzat és a helyi önkormányzati társulások is. IV.3.3. minden a Tiszához és természetes környezetéhez tartozó turisztikai termék fejlesztését javasoljuk.			+
		V.1.1. A felsorolt pályázatokon csak ágazatközi együttműködés kialakításával lehet eredményesen szerepelni, pluszban javasolt forrás: AVOP 3.5. kedvezményezettek legyenek a helyi önkormányzatok és intézményeik, valamint társulásaik is. V.1.2.-V.1.3. javasolt forrás: AVOP 3.5. V.2.3. Nincs EU-s forrás betervezve, pedig a ROP 3.1. pénzügyi alapját a ESZA biztosítja, nincs összhang a támogatható tevékenységek és a ROP között. Nemzetközi együttműködések hiányoznak. Csonrád megyében ez a Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégó.		+	
		Forrásokról: hiányzik a Tisza-mentét hosszútávon érintő összes EU program például: INTERREG programok (2000–2006) A térséget érinti: „Mo.–Szlovákia–Ukrajna Szomszédsági Program” célja: gazdasági és szociális együttműködés infrastruktúra, integráció javítása Jogosult megyék: Heves, BAZ, SZSZB. „Határ menti Együttműködési Programok Magyarország Románia és Magyarország Szerbia és Montenegró” célja: lakosság, közösségek és gazdasági szereplők kapcsolatainak erősítése. Jogosult megyék: SZSZB, Hajdú, Békés, Csongrád, Bács.		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		Javasolt forrás: LIFE III. Környezet- és Természetvédelem Programja 2000–2004 Támogatható tevékenységek a Tisza szempontjából: innovatív tevékenységek és bemutatók az ipar számára, közösségi törvényhozást és politikákat támogató előkészítő tevékenységek; a természetes élőhelyek és a vadon élő növény- és állatvilág megőrzését szolgáló tevékenységek.			+
	A célpiramisban történt változásról (konceptió-program) már a bevezetőben jó lett volna értesülni.				
	Az operatív program jó felépítésű, pozitív, hogy megfelelő output eredmény és hatásmutatókat alkalmaz.				
	Hiányzik a területi egységhez köthető javaslatok települési szintű dokumentálása (az első ütemben érintett települések felsorolása szükséges lenne).				
	Nincs teljes összhang a program és az NFT operatív programjai között, a forrásoknál nincs feltüntetve az összes pályázati lehetőség, a kedvezményezettek sem egyeznek a két munkában területrendezési tanulmánytervet várják (megyei, települési tervek aktualizálására)				
	Szükséges az operatív program és a területrendezési tervek közötti összefüggések kidolgozása				
	A végleges program kiterjedjen a VTT II. ütemére is				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	Javasolt lenne egy a térség szociális, közoktatás, munkaerő piaci helyzetét feltáró különálló elemző munka készítése, amennyiben e mögött valós szándék és anyagi forrás áll.				
	Javasoljuk, hogy az országgyűlés kiemelt térséggé nyilvánítsa a Tisza-mente térségét, ez az Országos Területfejlesztési Konceptió felülvizsgálatához lehet kapcsolni. Ha ez nem történik meg Térségi Fejlesztési Tanács létrehozásának kezdeményezése indokolt.				
46. Jász–Nagykun–Szolnok Megye Lóczy Miklós alelnök		Kimaradt a jászági többcélú vízgazdálkodási rendszer kialakítása, azt kormányhatározat és törvény tartalmazza.			+
		A tervezett gyorsforgalmi utak között nem szerepel a M4, M8, M44 Önálló közúti híd építésével kell számolni Pusztataksónynál.		+	
		A Tisza-mentén élők helybentartása, a kereseti lehetőségek növelése és a gazdaság fejlesztésének egyik útja lehet az idegenforgalmi szezon növelése mellett a környezethez igazodó új munkahelyek számának tartós növelését biztosító gazdasági struktúra kialakítása.	+		
		Szükséges a VTT II. ütemében a Csongrádi vízlépcső megépítésének vizsgálata, ez biztosítaná a Tisza középső részén a stratégiai vízkészleteket.			+
		A humán erőforrások fejlesztésére irányuló intézkedések általános, helyenként elméleti megfogalmazása a konkrét és érdemi projektek kidolgozását gátolja			+
		Egyes fejlesztések pénzügyileg alultervezettek (szennyvíz, útkorszerűsítés, kikötőépítés, szolgáltatások)		+	

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		Kiemelten kell kezelni az egészséges ivóvíz biztosítását.	+		
		Javasolt megoldások: a halászati jog visszaadása a part menti önkormányzatoknak; az állandó vizes élőhelyek kiépítéséhez, vízpótlásukhoz és a víziturizmus megteremtéséhez kapjanak segítséget; szűnjön meg a vízhasznosítási járulék; a folyót keresztező utak felújítása az átkelési lehetőségek bővítése kapjon elsőbbséget; a folyóval párhuzamosan futó kerékpár és lovasút legyen szerves része a programnak;		+	
	Fontos, hogy a program a VTT biztos forráslehetőségével önállóan is foglalkozzon.				+
	Hiányzik a javasolt fejlesztések előkészítése jogi, közigazgatási és társadalmi értelemben, valamint a rangsorolás.				
	A programban szereplő tervezett költségek nagyságrendjéhez és a megvalósítani kívánt feladatok megalapozottabbá tételéhez szükséges lett volna az érintett települések elképzeléseinek részletesebb megismerése.				
	Fontos hogy a VTT 65 milliárdos kerete önálló középtávú kormányprogram részeként kerüljön elkülönítésre, több évre ütemezve.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	Az infrastruktúra és vidékfejlesztési forrás felosztása területenként az árvízi biztonságot növelő beruházások arányában történjen és az önkormányzati feladatok megoldását szolgálja.				
	A VTT forrásra támaszkodva –mint saját erő, műszaki előkészítés– más pályázati források felhasználását biztosítani kell, mind a hazai mind az uniós alapokból.				
	A VTT által érintett települések kapjanak előnyt a pályázati rendszerben				
	A felzárkóztatás értelmében a kompenzációban részt vevő települések infrastruktúra beruházásaikra kapjanak kormányzati garanciát.				
	A program működtetésének, megvalósításának intézmény rendszerére konkrétabb javaslatot kellene tenni.				
	A további előkészítő munkálatokba az érintett települések bevonása is szükséges.				
	Szükséges a NFT I–II és a VTT közötti összhang megteremtése				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	Az egyes településeket érintő beruházások, fejlesztések társadalmi-gazdasági hatásai is ismertetésre kerüljenek.				
	A program végrehajtásához kormánybiztos kinevezése indokolt				
	Javasoljuk a Tiszai árterületen gazdálkodók kártérítésének mértékét, a kivonandó területek nagyságát, a jövőbeni fejlesztések meghatározását.				
	A program megvalósulásába az érintett települések vállalkozásainak bevonása is fontos.				
47. Pest Megye Szabó Imre közgyűlés elnöke (Pest Megyei Területfejlesztési Kht. Zelei Mariann projektmenedzser, Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Oszt. Cseh Gézáné osztályvezető)		Közreműködő szervezetek között alig jelennek meg a regionális és megyei területfejlesztési tanácsok valamint azok munkaszervezetei, a kistérségi társulások részvétele is hiányos, javasoljuk hogy a területfejlesztés intézményrendszeréhez tartozó három területi szint komoly szerephez jusson a megvalósítás során	+		
		Potenciális források lehetnek az EU közösségi programjához kapcsolódó egyénileg is megpályázható alapok: K+F program, Kultúra program, Socrates, Leonardo, CÉDE, TEKI, TFC keretek.		+	
		Javasoljuk II. és V. prioritás helycseréjét, hiszen az egész fejlesztés sikeressége a V. mint a legfontosabb horizontális prioritás a fejlesztési program beindításánál erre célszerű a legnagyobb hangsúlyt fektetni.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		V. prioritás: jó lenne a közreműködő– és kedvezményezettek újra definiálása, míg az első négy prioritásban kapcsán érthető hogy a közreműködők a szakmapolitikai és finanszírozási koordinációt végzik, addig ez itt nem egyértelmű. Világossá kell tenni, hogy a kedvezményezetteknek itt pályázniuk kell, vagy leosztott feladatként hozzá rendelt forrással együtt kell megvalósítani a feladatokat. V.2.1., V.1.1. A közreműködő és a kedvezményezett is ugyan az, forrás nincs megjelölve, ez azt jelenti, hogy az említett szervezeteknek saját költségvetésből kell kigazdálkodniuk a feladatokat? V.2.2. javasoljuk a folyamatos kommunikáció kiemeltebb hangsúlyozását., V.2.3. kedvezményezettek köréből hiányoljuk a regionális fejlesztési tanácsokat és munkaszervezeteiket.			+
		Javasoljuk, hogy a közreműködő szervezetek, kedvezményezettek köre, forrásszerkezet és a források pontos megnevezése köztük lévő összefüggések a bevezetőben kerüljön tisztázásra.	+		
		I.prioritás: célszerű lenne az árapasztó rendszerekhez kapcsolódó területhasználati és tájfejlesztési lehetőségeknél a támogatható tevékenységek részletesebb feltárását. I.2.1.1. támogatható tevékenységnél külön pontba lenne indokolt tenni a Tisza vízgyűjtőjének hazai és határon túli szakaszára kiterjedő integrált monitoring–rendszer megvalósítását kiegészítve egy hatékony veszély–jelzőrendszer kiépítésével. I.3.3. a érdemes lenne az indoklásban a jól kidolgozott hulladékgazdálkodási tervet definiálni. Javasoljuk egy–egy nagyobb érintett területi egységet magába foglaló, részletes hulladékgazdálkodási tervre alapozni, illetve ennek készítését szorgalmazni.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részen elfogadás	Nem értünk egyet
		II.1.2. Innovációs kapacitások erősítése esetében nyitott az EU6. K+F keretprogram, OM és a Magyar Szabadalmi Hivatalnak is vannak pályázatai. II.1.2.3. és 5. mindkét esetben innovációs díj létrehozásáról szól, javasoljuk, hogy a II.1.2.3. pont kiegészülne azzal, hogy a lakosság számára szól, eredménymutató lehetne még a „szabadalmak száma (db), az ezekre épülő új vállalkozások száma (db)”. Hiányoljuk a nemzetiségi csoportok hagyományörző tevékenységének támogatását.		+	
		II.3.3.1. a tevékenységet kiegészítenénk: kiterjesztése és színvonalának emelése” Javasoljuk ösztöndíj-rendszer bevezetését a szakképző iskolákban. Külön pontban javasoljuk beiktatni az „általános iskolai oktatás megerősítését” célszerű lenne az alapok elsajátításának körülményeit javítani. II.3.4. eredménymutatónak javasoljuk „ a közép- és felsőfokú okt. intézetben végzett térségi lakhelyű hallgatók száma (fő) kedvezményezettek közül hiányzik a „középiskolai intézmények”	+		
		III.1.4. javasoljuk a térségi határátkelők létesítése mellett a meglévők fejlesztését is. Output mutatók közül kimaradt az újonnan létesített és felújított térségi határátkelők száma (db), hiányoljuk a közreműködők közül a Megyei területfejlesztési tanácsokat(CÉDE, TAKI pályázatok az úthálózat korszerűsítésére és építésre)		+	
		IV.3.1. a finanszírozás igénye és a hozzájuk rendelt forrásszerkezetben az összegek nagysága és %-os megoszlása nincs összhangban, pontos forrás lehet ROP 1.1. Turisztikai vonzerők fejlesztése. Közreműködő szervezetek köréből kimaradt a Regionális Fejlesztési Ügynökség		+	
	A forrásigények számítási módját az anyag tényként közli. A programok egy része az elfogadott koncepcióval összhangban már jövőre esedékes. A források ezekre az évekre ma még				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részből elfogadás	Nem értünk egyet
	nem teljesen ismertek, ezért nem kerültek nevesítésre, így gyakorlatilag a jövő évi megvalósításuk kétséges				
	A programban a Tisza-vidék lendületes fejlődésének garanciáját látjuk				
48. Abádszalók Bordás Ime polgármester		Kevésbé érezzük hangsúlyozva a több főt állandóan foglalkoztató, környezetbe illő vállalkozások működésének fejlesztésének támogatását, új egész éves foglalkoztatást biztosító vállalkozások létrejöttének segítségét			+
		A mellékúthálózat felújításának forrását mihamarabb biztosítani szükséges, nem elég 2007-től.	+		
		A szennyvízkezelésre előirányzott összeg komolytalan, nagyságrendileg alultervezett.			+
		A kikötők fejlesztésére fordítandó összeg kevés, új kikötők létesítésével az anyag nem számol. Szükség lenne a sétahajók részére hajóút kitűzésére, kikötő és az ellátáshoz szükséges infrastruktúra megteremtése.			+
		A III.1.4.6. pontban szereplő hidak építését kiemelten támogatjuk, szükség lenne legalább a tervezési munkák 2007 előtti biztosítására.			+
49. Abony Dr Gajdos István József polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk, észrevételt nem teszünk.				
50. Alattyán Voller Erika jegyző	Elfogadjuk, szakmai szempontból jónak tartjuk. Az Európai Unió forrásokat lehetőség szerint igénybe vesszük.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
51. Ároktő Varga István polgrámester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
	<i>Sajnáljuk hogy a VTT I. ütemben nem valósult meg a Ároktőn.</i>				
	A szennyvíz-tisztítómű és szennyvízelvezetés költségeinek, valamint a szilárd hulladéklerakó telep rekultivációjához központi támogatást remélünk.				
52. Báránd Kiss Sándor polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
53. Berekböszörmény Vajda Imre polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
54. Buj Frank Sándor polgármester	A programot jónak, céljait megvalósíthatónak tartjuk.				
55. Csárdaszállás Petneházi Bálintné polgármester	Észrevétel nincs.				
56. Csépa Fialka György polgármester		<i>Szeretnénk tudni, hogy a tervekben szerepel-e védőgát építése a település köré?</i>			
		<i>Tiszasas–Csépa–Szelevény szennyvízhálózat létesítésekor nem terveztek vízelárasztást, milyen védőgátat terveznek a védelme érdekében?</i>			

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		<i>Tisza Holtágrendszer turisztikai és horgászati vonzerőt jelent a településnek elárasztása esetén ez meghiúsulna.</i>			
		<i>Településünk csatlakozni szeretne egy szélenergiapark létrehozásához, amelyhez előrehaladott tárgyalásaink vannak, ez azonban a környezetgazdálkodási koncepcióval ellentétes</i>			
		<i>Hosszú távon fontosnak tartjuk a Csépa–Csongrád Tisza híd fenntartását, esetleg új híd építését.</i>		+	
57. Dóc Belovai Pál polgármester		<i>A program befejezéséig meg kell oldani az ártéri erdők rehabilitálását.</i>			+
		<i>A kubik gödrök visszaállítása fokgazdálkodás szükséges</i>			
		<i>A tervezett víztározók területén már most ki kell jelölni az állandó vízállás alá kerülő területeket</i>			
		<i>Az érintett földtulajdonosok tájékoztatása, egyeztetés szükséges.</i>			
58. Döge Kovácsné dr Dienes Melinda jegyző	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
59. Egyek Dr Hegyesi Kálmán polgármester	Egyek nem támogatja a közigazgatási határán belül víztározó létesítését, a jelenlegi földhasználati szokásokon nem kíván változtatni, kivéve ha megfelelő jogi és gazdasági garanciák mellett, önként kényszer nélkül van lehetőség a kifizetődőbb, alternatív gazdálkodási formát választani. Eddig a javasolt termőföld hasznosításra semmi konkrét jogi, gazdasági garanciát nem kaptunk. Az árvízi védekezés és az alternatív				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	földhasználat továbbfejlesztett elveit általánosságban támogatni tudom, de csak a civil önrendelkezés és a magántulajdon alkotmányos érdekeinek tiszteletben tartása mellett.				
60. Fegyvernek Huber Ferenc polgármester					
61. Gádoros Dr Prozlik László polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértek, támogatom azt.				
62. Görbeháza Gál Miklós polgármester	A programmal egyetértünk, azzal ellentétes javaslatunk, észrevételünk nincs.				
63. Gyomaendrőd Szujó Zsolt osztályvezető	Az anyagot megfelelőnek tartjuk, a megjelölt célkitűzésekkel és prioritásokkal egyetértünk.				
64. Hajdúböszörmény Kövér László Géza alpolgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk észrevételünk nincs.				
65. Hajdúnánás Ilyés Miklós Városvezetési gazdálkodási iroda vezetője		<i>Hajdúnánás fejlesztési elgondolásai: Keleti főcsatorna vízi szállítás, folyami kirándulások céljából történő kihasználása, a Keleti-főcsatorna mentén vízi állások révén a vízi sport bázisállomásainak kiépítése, Tisza menti kerékpárút-hálózat, belvízvédelmi-kérdések megoldása a kis kapacitású belvízelvezető csatorna mellett kijelölt, kiépített árterületek. Javasoljuk ezeket a fejlesztési elképzeléseket a megvalósítást szolgáló dokumentumba beépíteni.</i>			
66. Hejőkürt Varga Gyula	Kifogás, észrevétel nincs.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
polgármester					
67. Jászberény Dr Forgács István főjegyző	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk, a megvalósítást támogatjuk				
68. Jászkisér Hajdú László pm.	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk, elfogadásra				
	javasoljuk <i>Hiányoljuk, hogy a települést nem vonták be a VTT előkészítésébe</i>				
	Szeretnénk a programban részletesebben látni egy-egy térséget, települést érintő beruházást, annak várható hatását.				
69. Jásztelek Tuzáné Farkas Katalin polgármester	A JNSZ Megyei önkormányzat által kialakított véleménnyel egyetértünk és támogatjuk.				
70. Kardos Brlás János polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
71. Kétpó Boldog István polgármester	Észrevételünk, javaslatunk nincs.				
72. Kuncsorba Rédai János polgármester Hegedűs László jegyző	A megfogalmazott célokkal egyetértünk.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
73. Kunszentmárton Dr. Czuczi Mihály Polgármester	<p>Az integrált fejlesztést egy olyan kormányprogramban kellene megfogalmazni, amelyben több évre ütemezve az átfogó célok, a prioritások és a specifikus célok pénzügyi előirányzatokkal lennének feltüntetve.</p> <p>A kormányprogramhoz egy EU-s társfinanszírozási rendszer kapcsolódása a megvalósíthatóság szempontjából elengedhetetlen.</p> <p>A fentiekhez illeszkedő régiós pályázati feltételrendszer révén válhat elérhetővé a települések számára a társadalmi gazdasági leszakadás megállítására, és felzárkózási esély növelésére.</p> <p>Összességében az egyeztetési anyagot értékesnek ítélem, amely alkalmas a Tisza mente térségeinek válságkezelésére.</p>				
74. Nagyhegyes Cseke Tamás csoportvezető	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk észrevételünk nincs.				
75. Négyes Farkas Andrásné polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk észrevételünk nincs				
76. Rakamaz Bacsikai Zoltán polgármester		A belső kapcsolatok javításából hiányzik a belterületi utak és a belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek építése és felújítása, ennek jelentős szerepe lenne az életkörülmények javításában, a vállalkozó kedv élénkítésében ezzel a népességmegtartó képesség növelésében.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
77. Sárospatak Dr. Jánosdeák Gábor polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
78. Szajol Szabó Zsigmond polgármester	A program sikeres megvalósítása nem oldható meg térségi szinten, a feladatok elvégzéséhez a kormányzat részvétele szükséges: Az uniós és hazai pályázatokhoz szükséges önerő biztosítása központi forrásból. A tájgazdálkodást megalapozó vízrendezések kialakítása, vízrendszer kiépítése, fenntartása. A célrendszerben a természeti környezet megőrzésére, a gazdaság megerősítésére és a lakosság életkörülményeinek javítására kellene a legnagyobb hangsúlyt helyezni, ehhez összefogás és érdekközösségekbe rendeződés szükséges.				
79. Szamosszeg Oláh János polgármester		<i>Tunyogmatolcs térségében az állandó vízkivételt biztosítani kell, amely pótolhatja a térség időszakos vizigényét.</i>			+
		<i>VTT beruházásokkal együtt kell megkezdeni a belterületi vízrendezést, és aszennyvízkezelést.</i>			
		<i>Nem lett betervezve a 4418-as Nagydobos–Szamosszeg, illetve 4120 Szamosszeg–Szamoskér–Tunyogmatolcs közötti közutak felújítása, holott a VTT munkálatok alatt főleg ezen folyik majd a teherforgalom.</i>			
		<i>Sajnálatos, hogy csak Tisza–mente fejlesztésről szól az anyag, amikor a Szamos folyó is ehhez a vidékhez tartozik.</i>			

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		<i>A turizmus fejlesztést akadályozza a folyó állandó szennyezettsége, melynek javítását Romániával közösen lehet csak rendezni.</i>			
		<i>Az árapasztó tározókhöz kapcsolódó infrastrukturális beruházások megvalósításának költségeit a tározó kivitelezési költségeibe be kell építeni.</i>			
	<i>Igényeljük, hogy a megalakított VTT polgármesterek tanácsának elnöke Dr. Veres Nándor minden esetben kapjon meghívót a tárcaközi bizottsági ülésekre.</i>				
80. Tiszabecs Lőrincz Gusztáv polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk észrevételünk nincs.				
81. Tiszadorogma Széki Gézáne	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk A VTT II. ütemében érintett a település, kérjük a szakminisztériumok időben egyeztessenek velünk. A VTT által érintett önkormányzatoknál az állam vállalja fel az önrészt. A beruházásoknál elsősorban az itt élő lakosoknak biztosítsanak munkát.				
82. Tizsakécske Kovács Ernő polgármester					
83. Tizsakeszzi Kiss Lajos polgármester	Kifogás, észrevétel nincs.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
84. Tiszanagyfalu Kemecsei László polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
85. Tiszavárkony	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk észrevételünk nincs				
86. Tivadar Danó Sándor polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk. Önkormányzatunk kiemelten támogatja a program megvalósítását, és segítséget kíván nyújtani annak végrehajtásában.				
87. Tömörkény	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
88. Újszász Molnár Péter pm.		Javasoljuk a járszági többcélú vízgazdálkodási rendszer koncepcióba történő beépítését.			+
	A VTT-hez kapcsolódó feladatokat egy kormánybiztos koordinálja.				
89. Újtikos Tóth Miklós polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk, a megvalósításban az önkormányzat fedezet hiányában nem tud közreműködni.				
90. Vasmegyer Vass Imre polgármester	Az egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
91. Vezseny Hatvani Lajos polgármester Tiszaalpár Bodor Ferenc		Hiányzik a fejlesztések előkészítése közgazdasági, társadalmi és jogi értelemben.			
		Nincs meg a fejlesztések sorrendjére vonatkozó javaslat Hiányoznak fontos szakmai részek például állandó vizes élőhelyek, jóléti víz, árvízi tározó közötti különbség.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
polgármester Lakitelek Varga Sándor polgármester Tiszaföldvár Tizsakécske Tiszavárkony Mészáros Zoltán polgármester Szolnok Tiszajenő Horthy Csaba polgármester Tószeg Papp István pm. Rákócziújfalu Rákóczifalva Tóth Lajos pm. Marfű Kozma Imre pm.		Javasolt megoldások: a halászati jog visszaadása a part menti önkormányzatoknak; az állandó vizes élőhelyek kiépítéséhez, vízpótlásukhoz és a víziturizmus megteremtéséhez kapjanak segítséget; szűnjön meg a vízhasznosítási járulék; a folyót keresztező utak felújítása az átkelési lehetőségek bővítése kapjon elsőbbséget; a folyóval párhuzamosan futó kerékpár és lovaglótút legyen szerves része a programnak; szükséges a Csongrádi vízlépcső megépítése, a stratégiai vízkészlet biztosítása érdekében			
		Javasoljuk az érintett települések ivóvízzel történő ellátását.			
	<i>Az árvízi biztonságot növelő műszaki megoldások megvalósulását követő települési fejlesztések garanciális elemei.</i>				
	<i>Az érintett települések bekapcsolása a kivitelezési munkában</i>				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	Összhang teremtése a nemzeti fejlesztési terv és a VTT között nincs meg. A VTT forrására támaszkodva pályázati források is bevonásra kerülhessenek.				
	A program levezényléséhez kormánybiztos kinevezése indokolt				
	Fontos lenne az árvízzel veszélyeztetett települések topográfiai lehatárolása, egy fejlesztési célrégióba fejlesztése				
	Javasoljuk azon jogi személyek megnevezését, akik a programot végigkísérik, levezetik				
	Javasoljuk a Tiszai árterületen gazdálkodók kártérítésének mértékét, a kivonandó területek nagyságát, a további megélhetés biztosításának meghatározását				
	A kompenzációban résztvevő települések kapjanak beruházásaikhoz kormányzati garanciát.				
	Javasoljuk az építésügyi szabályok szigorítását				
	A vidékfejlesztési célok meghatározása az önkormányzatoktól kért javaslatokból induljon ki.				
	A vidékfejlesztés forrásai kizárólag önkormányzati feladatok megoldását szolgálja				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
92. Csongrádi kistérség Szántai Szilvia Polgármesteri tanácsadó, Lovász László kistérségi megbízott, Török Beatrix vidékfejlesztési menedzser					
93. Erdőpusztai Önkormányzatok Településeink Társulása Nagy Zoltán menedzser		Az I.3.1. intézkedés indoklásában a geotermikus energiáról, mint alternatív energiaforrásról nem tesznek említést. Ez az energia rendkívül fontos a térségre jellemző zöldségtermesztés (főliák) szempontjából.			+
	A program átfogó céljai, illetve specifikus céljai összhangban vannak térségünk célkitűzéseivel.				
94. Észak–Békés Megyei Önkormányzati Térségfejlesztési Társulás Macsári József elnök		– Az önkormányzatok közigazgatási területén kijelölt víztározókra vonatkozóan építési tilalom van. Kérnénk ezen területek átsorolásának lehetőségét egyeztessék és építsék bele a programba.			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	A koncepcióban megfogalmazott elemek, csak abban az esetben valósíthatók meg, amennyiben forrást is rendelnek hozzá. Szeretnénk ha a 2006–2013–ra vonatkozó Nemzeti Fejlesztési Tervben erre lenne lehetőség.				
95. Tiszazugi Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása Molnár Bálint elnök	A program megfelelő alaposággal elkészített és a vele szemben támasztott követelményeknek megfelel, fenntartható, kiszámítható jövőképet biztosít a térség lakosságának és gazdaságának; figyelembe veszi a természeti sajátosságokat és előtérbe helyezi a tradicionális hagyományokat; társadalom több rétegét érinti, problémaköröket komplexen vizsgálja.				
96. Törökszentmiklós és Térsége Együttműködési Társulás Bakk Zoltán elnök		Konkrét kérdések: Helsinki folyosók közül Párizs–Bécs–Bp–Bukarest érinti az M8 at ehez kapcsolódhat egy esetleges Tisza–híd Nagykőrű–Tiszabő	+		
		Energetikai fejlesztések meglévő erőmű Tiszalök, Kisköre, el kell dönteni a Csongrádi vízlépcső és erőműfejlesztés sorsát.			+
		Tisza hajózhatósága, teherhajózás vagy csak személy és turista hajózási lehetőség kikötők építése.		+	
		Környezetvédelmi fejlesztések kapcsán: mélyrétegű ivóvízbázis, Kistelepülések szennyvízkezelése	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
	Fontos a minél szélesebb körű, alapos mindenre kiterjedő dialógus az ott élőkkel és a tulajdonilag is érintett társadalmi rétegekkel.				
	Fontos az időbeni megvalósítás ütemezésének alapos átgondolása				
	A térségi szerkezet komplex átgondolása és fizikai–természeti adottságainak hasznosítása				
	Ágazati koncepciók és elképzelések alapos összehangolása.				
97. Vásárhely és térsége Területfejlesztési	A programmal egyetértek.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részen elfogadás	Nem értünk egyet
Önkormányzati társulás Féber Andrea kistérségi, vidékfejlesztési menedzser	A program átfedéseket mutat a Hódmezővásárhelyi kistérség Agrár és Vidékfejlesztési Stratégiai Programjával: az I.1.1., I.2.3., II.3.3., III.1.4., IV.2.4., IV.3.2. pontokban.				

Tudományos műhelyek, szakértők

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
99. MTA Kutatásszervezési Intézet Mosoniné Fried Judit igazgatóhelyettes		Javasoljuk, hogy a felsőoktatási hozzáférést akadályozó tényezők mérséklésére ne csak hosszú távon kerüljön sor.			+
		A tervezettnél korábban szükséges megvalósítani a gazdasági szereplők és a tudáscentrumok közös információs hálózatának kialakítását.		+	
100. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet Dr. Sweitzer Ferenc intézeti igazgató					
101. MTA Természettudományi Főosztály Dr. Szegő Károly főosztályvezető		A termálvíz mint természeti kincs, térségfejlesztési szempontból kiemelt jelentőséggel bír.		+	
		A II.3.1. pont alapvetően a gazdasági tevékenység megteremtéséről és munkaerő igényétől függ, ennek előfeltételei az úthálózat és az infrastruktúra kiépítése.		+	
		IV.2.1. nemcsak az ártéri tájgazdálkodást kell érteni, hanem a vízkivezetés kiterjedésének hatósugarába eső területek tájgazdálkodását is.	+		
		Az előfeltételek hangsúlyozása nem érződik a programban.			
		A célpiramis meghatározásánál a minimálisan megvalósítandó előfeltételeket kellene a piramis legaljára alapnak helyezni.			

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	A stratégiai célokat a következő képen határoznánk meg: I. Tisza és vízrendszerének ökológiai egyensúlya (VTT), II. Korszerű gazdasági környezet kialakítása, III. A régió felzárkózásához és a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó oktatási, tudományos, kulturális és szellemi színvonal kialakítása. Ezek mentén lehetne meghirdetni a minimális programot is.				
	A programba tervezett költségeknek a VTT 170 milliárdos beruházása csak 4,5 %-a, pedig a megvalósítása esetén ennél lényegesen nagyobb hatással járna az itt lakók életkörülményeire.				
	Az árapasztó csatornák, tározók az árterületen kívüli térségekbe való víz elvezetésével lényegesen távolabbi mgi területek öntözése válik megoldhatóvá.				
	A VTT-nek a koncepción belül nagyobb szerepet szeretnénk adni, ehhez javasoljuk az MTA szakembereinek bevonását a tervezési fázisban.				
102. Károlyi Róbert Főiskola Dr. Magda Sándor főiskolai rektor		A program csak a rurális tradíciókon alapuló vidékipart és a foglalkoztatási lehetőségeket preferálja. Nem kíván semmilyen új ipart telepíteni a térségbe, beleértve a legkorszerűbb, környezetkímélő ipart is, azaz nem elég munkahelyteremtő-centrikus a program			+

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Nagyon helyeseljük az együttműködésre helyezett nagy hangsúly, hiszen ez lehet a gazdasági fejlődés alapja.				
103. Debreceni Egyetem Hidrobiológiai Tanszék Dr. Dévai György tanszékvezető					
104. Szolnoki Főiskola Terület és Vidékfejlesztési Tanszék Hekliné Dr. Herbály Katalin főiskolai docens, Dr. Könyves Erika főiskolai docens		A végleges anyagot javasoljuk a Tisza mente térség definiálásával kiegészíteni, amely tartalmazna térképi mellékletet és az érintett térségek felsorolását.	+		
		II. prioritás: a Szolnoki főiskolán a Turizmus ls Vendéglátás szakon megtalálható az „Egészségturizmus” szakirány.	+		
		Fontosnak tartunk egy olyan intézkedés megfogalmazását, ami a települések általános imagenek kialakítását, javítását segítené (közterületrendezés, ingatlanfejlesztés stb.) Ez a potenciális termelő beruházást létesítő befektetők és turisták szempontjából fontos.			+
		A program megvalósításához szükséges: az önkormányzatok finanszírozása, amellyel lehetővé válik az önrész biztosítása, fontos a közúti fejlesztések megvalósulása, alapvető a kistelepüléseken az alapoktatási intézmények megtartását			

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	Egy nagyon magas színvonalú, igényesen kidolgozott anyagot tanulmányozhattunk, amelynek elkészítéséhez ezúton is gratulálunk valamennyi szakértőnek. Szívesen együttműködünk a megvalósításában.				
105. Agrárgazdasági Kutató Intézet Dorgai László igazgató		A kedvezőtlen adottságú területeken egyetértünk a tájfenntartó, környezetvédő gazdálkodás erősítésével, de a versenyképes adottságokkal rendelkező területek ilyen irányú átalakítása a fő megélhetési forrás ellehetetlenülését eredményezi.	+		
	A tervezett fejlesztés mértéke nemcsak a térség, hanem az ország gazdaságának, a vidéki népesség egészségének fejlődési lehetőségét alapvetően befolyásolja. A helyzetfeltáró részben jobban ki kell hangsúlyozni, hogy a térség mezőgazdasági szempontból az ország jelentős termőterülete, fenntartása nemzetgazdasági érdek. A koncepció fokozatos végrehajtása javasolt.(1107/2003 (XI.5.) korm. hat.	A versenyképes mezőgazdasági termelés összefügg a vízkészlet gazdálkodás fejlesztésével.	+		
106. JNSZ Megyei Agrárkamara Papp László titkár		A térségre jellemző a nagy szántóarány és a relatív alacsony átlaghozamok indokolják a vízhiány kezelését, a belvíz probléma megoldását, a terület vízháztartási viszonyainak és az erdőszűltség alacsony fokának javítását.	+		
		Ki kell küszöbölni a szélsőségek hatását, meg kell oldani a területi kompromisszumokat.	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
		Az ártéri területek közül elsősorban csak az kerüljön kivonásra, amely csekély termőképességű, mélyfekvésű és nehezen művelhető.	+		
	A program alkalmas az érintett térség terület- és vidékfejlesztési programjának tartalommal való megtöltésére.				
	Lényeges, hogy az ártéri tájgazdálkodásba bevont földek vesztesége csökkenjen. A gazdasági növekedés a helyi erőforrásokra és sajátosságokra kell, hogy alapuljon, természetesen számítva az EU fejlesztési támogatására is.				
107. FÖMI	Érdemi észrevételek nincsenek.				
108. Hajdú–Bihar Megyei Mérnöki Kamara Dezső Zsigmond elnök		A vízgyűjtő vízgazdálkodási tervekkel való kapcsolódás nem jelenik meg a programban			+
	A környezetvédelem, természetvédelem és vízgazdálkodás összhangja, együttes kielégítésére vonatkozó feltételek, prioritások hiányoznak az anyagból. A fennálló, alapvető hiányosságokat felvetik a koncepcióban, de a program nem tartalmazza egységes rendszerben ezek megszüntetésére vonatkozó feladatokat.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
109. Heves Megyei Mérnöki Kamara Rittenbacher Ödön Elnök		I.3.1. támogatható tevékenységként megemlíthető az energia hatékonysági, energia takarékosági programok (pl.: településenkénti CO2 csökkentési program), I.3.1.2. támogatható tevékenység nem csak megújuló energiaforrások felhasználásával, hanem korszerű hőszigetelési, automatizálási, energetikai berendezések alkalmazásával passzív energia csökkentő épületmegoldásokkal is biztosítható. Javasoljuk egy „energiahatékonysági felülvizsgálati program” indítását legalább az önkormányzati intézmények vonatkozásában. Az indoklásba javasoljuk külön megemlíteni a szervesanyag biogázként és/vagy talaj tápanyag–utánpótlásként való hasznosítását.		+	
		I.3.2.3. itt külön megemlítendő az egyéb szervesanyaggal, a szennyvíziszap biogáz formájában történő hasznosítása igencsak szolgálná az „öfenntartó” törekvést.			
	Az egyeztetési anyagot jónak tartjuk.				
110. Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Mérnöki Kamara Eisert László elnök		A javasolt képzési célok nagyon alacsony szintűek, ezzel a módszerrel soha nem lehet elérni a szellemi tőke helyben tartását, ide vonzását.			+
	Nem derül ki, hogy a program és a koncepció hogyan viszonyul egymáshoz, ezt a bevezetőkből lehetne tisztázni. Célszerű lenne egy 8–10 oldalas „vezetői összefoglalót készíteni”, a súlypontok és az elérendő eredmények kiemelésével. Viziterv szakeértői nem vettek részt a munkában? A program célkitűzéseivel, a megvalósítandó feladatok döntő többségével egyetértünk. A fenntartható fejlődés fogalmát lehet-e alkalmazni egy „zöldmezős”				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	<p>területen?</p> <p>Az EU által preferált rugalmas regionalitás nem tükröződik a program megfogalmazásánál. A program nem kezeli a Víz keretirányelvvel kapcsolatos feladatokat, elvárt eredményeket kellő hangsúllyal.</p> <p>Javasoljuk a hatásindikátorok következetesen legyenek mérhetőek. A hátrányos helyzet leküzdése helyett javasoljuk a felzárkózást, versenyhelyzetbe kerülést.</p> <p>Javasoljuk a húzó fejlesztési célok rendszerének megnevezését, hogy a megfelelő legyen a megvalósítási sorrend. Ha a megvalósítás lobbitevékenységek alapján fog történni, csökken a program hatékonysága.</p>				
111. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Dunai Péter főtitkár	Az anyaggal kapcsolatban észrevételt nem teszünk.				
112. OVIBER KFT. Dr Szabó Ferenc vezérigazgató	<p>Elsősorban azokra a feladatokra kell koncentrálni a műszaki és pénzügyi munkarészek elkészítése során, amelyek a VTT I. üteméhez kapcsolódnak.</p> <p>A VTT I. ütemének megvalósítási területén célszerű megkezdeni az infrastrukturális és a tájgazdálkodási beruházások tervezési munkáinak előkészítését, összhangban a beruházási munkák</p>				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részbe elfogadás	Nem értünk egyet
	<p>megvalósításával.</p> <p>Egy reális megvalósítási terv kidolgozása nyújt lehetőséget a tervezett infrastrukturális és tájgazdálkodási beruházások költségkímélőbb megvalósítására, és az érintett önkormányzatok tájékoztatására.</p> <p>Szükséges lehatárolni a VTT-hez közvetlenül kapcsolódó feladatokat.</p> <p>Javaslat: mivel célszerű a VTT feladatain belül foglalkozni, melyek nem tartoznak közvetlenül a VTT költségvetéséhez, de kivitelezésük egyidejűleg javasolt, a pontos pénzügyi tervezés megvalósítása érdekében naturáliákat célszerű kimutatni.</p>				

Határidőn túl érkezett vélemények

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
113. KVVM Őri István		I.1.1. Output mutatókat, eredménymutatókat javasoljuk kiegészíteni: erdők, rétek és vízfelületek nagysága (ha), rétek aránya nő(%)	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		I.1.2. általános célokhoz javasoljuk: „Termőhelynek megfelelő őshonos fafajok telepítése a vízgazdálkodási fok és a fekvés figyelembevételével. Szükségesség indoklása: léteznek olyan erdőgazdálkodási módszerek, amelyekkel a természetközeli erdők létrehozása, az állomány átalakítása megvalósítható Projekt kiválasztási kritérium: a termőhelynek megfelelő őshonos fafajok alkotta állományok kialakítása. Output mutatók. Idegenhonos állomány cseréje termőhelynek megfelelő őshonos állományra Gyepes–ligetes terület kifejezés helyett javasoljuk a ligeterdő kifejezést		+	
		II.2.2. általános célként javasoljuk: a természeti örökség ismerete és ápolása	+		
		III.1.1. projekt kiválasztási kritérium: a természetes állapot és környezet legkisebb mértékű zavarása és szennyezése			+
		IV.1.4. projekt kiválasztási kritérium: természetkímélő, hagyományos tájszerkezethez illeszkedő tájhasználat	+		
		IV.2.1. a mezőgazdasági területek erdősítése helyett a szántóterületek erdősítése kifejezés javasolt Javasolt támogatható tevékenység: a természeti területek kezelése érdekében folytatott gazdálkodás			+
		Közreműködő szervezetek közé javasoljuk a nemzeti parkokat a IV.2.1., IV.2.2., IV.2.3.	+		
		IV.3.2.pjprojekt kiválasztási kritérium: a fejlesztések tájszerkezetbe illesztése	+		

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
		IV.3.3. Közreműködő szervek: KVVM, Nemzeti parkok. Javasoljuk az ökoturizmus kifejezésének magyarázatát: természetkímélő turizmus.	+		
	Az összeállított dokumentum mind természetvédelmi, mind a tájvédelmi szempontokat jól integráló, magas színvonalú anyag. Észrevételeink csupán a szakterület specifikus témáit érintő információkra vonatkoznak, azzal a céllal, hogy a program tartalma a szakterületi feladat és fogalomrendszerrel összhangba legyen				
114. MTRFH Molnár János Polgári kistérség területfejlesztési megbízott		Turisztikai kínálat bővítése csak az alsóbbrendű úthálózat minőségi javításával valósulhat meg	+		
		Javasoljuk agrár és vidékfejlesztési támogatásokkal ösztönözni az ökológiai gazdálkodást	+		
		Az ökológiai gazdálkodás mellett javasoljuk a mezőgazdasági termékek feldolgozását végző ipari üzemek fejlesztését	+		
115. Darvas község Máté József polgármester	A tervület a célokat ötletesnek és következetesnek találta. Bízva a megvalósulásba				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részen elfogadás	Nem értünk egyet
	támogatjuk a programot				
116. Hajdúszovát Vajnáné Angyal Magdolna	Egyeztetési anyaggal egyetértünk.				
117. Köröstetétlen Rapi Sándorné főelőadó	A programmal egyetértünk, egyéb javaslatunk nincs				
118. Komádi Pénzes László polgármester	A program megvalósulását messzemenőig támogatjuk.				
119. Maroslele Szőnyi Erzsébet polgármester	Szükség van az integrált koncepció megvalósítására, az amit az önkormányzatunk egyetértően támogat.				
120. Nyírbogány Tóth Ferenc jegyző	A programot jónak tartjuk, az abban foglaltakkal egyetértünk				
121. Szeged Sz. Fehér Éva főépítész	A koncepció nehézkes szövegezésű, helyenként értelmezhetetlenül összetett körmondatokból áll, javasoljuk az olvashatóság érdekében ezen javítani. A jövőkép jó, de megvalósulásához igen drasztikus szemléletváltásra lenne szükség, ami meglehetősen kis valószínűségű a közeljövőben.				

Intézmény	Általános vélemény	Konkrét javaslat	Tervezői vélemény		
			Elfogadás	Részben elfogadás	Nem értünk egyet
121. Tépe Balogh Lászlóné jegyző	Észrevételeket nem kívánunk tenni.				
122. Kecskemét és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás Elnöke Dr. Szécsi Gábor	A koncepció nem tartalmazza a magasparit védvonalak rendezését.				
123. Kertészeti Főiskolai Kar Dr. Lévai Péter kari igazgató	A program szakmailag– és tudományosan megalapozott, koncepcióit tekintve kiváló, így azt feltétlenül elfogadásra javasoljuk. Javasoljuk szakmai régiós szervezetek bevonását, amelyek integrációs tevékenységével a program sikerét növelheti. A speciális „árvíz” helyzetet is figyelembevevő növénykultúrák ajánlásához intézményünk készségesen rendelkezésre áll.				